

vudsak enligt föreliggande förslag. Enligt statskontoret tyder hittillsvarande erfarenheter av arméförvaltningens kontrollverksamhet på vissa olägenheter med nuvarande organisation. De anförda skälen för en omorganisation har emellertid icke övertygat statskontoret om att ej andra lösningar står att finna. I avvaktan på resultatet av tygförvaltningsutredningen bör dock en kvalitativ och/eller kvantitativ förstärkning av nuvarande organisation kunna ske vid behov. 1964 års tygförvaltningsutredning anför, att erforderliga undersökningar och överväganden ännu inte fortskridit så långt, att utredningen är beredd att redovisa någon slutlig ståndpunkt i den genom arméförvaltningens förslag aktualiserade principfrågan om »vertikal» kontra »horisontell» organisation inom de materielförvaltande ämbetsverken. I detta läge synes det utredningen mindre lämpligt, att förändringar av principiell betydelse genomföres. Utredningen tillstyrker emellertid ett inom arméförvaltningen reservationsvis framfört förslag, att den försöksvis organiserade kontrollplaneringen skall få en mera central ställning genom att underställas fälttygmästaren. Vidare tillstyrker utredningen ämbetsverkets förslag till tjänsteförändringar, i den mån de faller inom ramen för den organisation, som t. v. kommer att gälla.

För egen del är jag i avvaktan på resultatet av tygförvaltningsutredningens arbete inte beredd att tillstyrka arméförvaltningens förslag om inrättande av en kontrollavdelning. Kontrollverksamheten vid ämbetsverket bör således enligt min mening t. v. i huvudsak bedrivas inom ramen för nuvarande organisation. Denna bör dock — såsom statskontoret och tygförvaltningsutredningen anført — göras mera effektiv genom viss kvalitativ förstärkning. För detta ändamål bör de enheter som svarar för leveranskontroll tillföras ett antal extra tjänster i A 27 och A 25, varvid medel för bestridande av avlöningskostnaderna bör erhållas genom att vakantsätta befintliga tjänster, i första hand sådana som enligt arméförvaltningen skulle kunnat utgå vid en genomförd omorganisation. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta härom liksom om övriga i sammanhanget erforderliga provisoriska anordningar.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid arméförvaltningen fr. o. m. nästa budgetår. De av arméförvaltningen framförda förslagen om löneregleringar bör i huvudsak prövas i annat sammanhang.

Anslaget torde böra uppföras med $(31\,000\,000 \div 3\,000\,000 =) 34\,000\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arméförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 550 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	325 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	400 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 100 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	14 825 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 797 000
Summa kr.	34 000 000

c) till *Arméförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/
66 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kr.

E 29. *Arméförvaltningen*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 900 000	1 936 682
1964/65	2 200 000	
1965/66 (förslag)	2 700 000	

¹ Avser anslaget *Armétygförvaltningen*: Omkostnader

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 686 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. <i>Expenser</i>			
a) Kostnader för datamaskiner m. m.	510 000	+ 590 000	+ 590 000
b) Övriga <i>expenser</i>	1 375 000	+ 96 000	— 90 000
		+ 686 000	+ 500 000

Motiv

1 a) Kungl. Maj:t har den 18 september 1963 bemyndigat *arméförvaltningen* att sluta avtal om förvärv av en större datamaskinanläggning till en beräknad kostnad av 4,2 milj. kr. (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 213 och 219). Med anledning härav tecknade ämbetsverket — efter samråd med statskontoret — den 31 december 1963 avtal om förhyrning av viss anläggning för en månadshyra av 79 040 kr. jämte engångskostnader av ca 375 000 kr.

för tull, frakt m. m. Som skäl för att förhyrning valts i stället för förvärv har arméförvaltningen anfört, att förhyrning — i motsats till förvärv — ger möjlighet att ändra maskinkonfigurationen, vilket ansetts särskilt angeläget med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen på ADB-området.

I skrivelse den 31 juli 1964 har arméförvaltningen sedermera anmält, att förutnämnda avtal efter samråd med försvarets civilförvaltning, statskontoret, chefen för armén och överbefälhavaren, annullerats och ersatts med ett avtal om förhyrning av en annan anläggning, som kapacitetsmässigt och även kostnadsmässigt bedömts vara fördelaktigare. Hyreskostnaderna uppgår till 97 810 kr. för månad, vartill kommer kostnader för tull m. m. Med hänsyn till att ifrågavarande maskin kan levereras först i juli 1966, har ämbetsverket därjämte tecknat kontrakt om temporär förhyrning av en datamaskin för en kostnad av 56 930 kr. för månad. Den för datamaskiner m. m. äskade anslagshöjningen — 590 000 kr. — hänför sig till hyreskostnader för sistnämnda maskin.

b) Utökade lokaler och inträffade lönehöjningar beräknas medföra merkostnader om 25 000 kr. för städning och 35 000 kr. för bevakning. För ökad annonsering beräknar arméförvaltningen ytterligare 30 000 kr. Prisstegringar på skrivmateriel m. m. beräknas innebära en kostnadshöjning med 6 000 kr.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot arméförvaltningens val av datamaskin-anläggning. Enligt mitt bedömande föreligger emellertid f. n. inte tillräckligt underlag för att slutlig ställning skall kunna tas till frågan om anläggningen bör förvärvas eller förhyras. Jag avser att framdeles anmäla detta spörsmål för Kungl. Maj:t.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till $(2\,200\,000 + 500\,000 =) 2\,700\,000$ kr. Jag har härvid beaktat att vissa engångsutgifter för innevarande budgetår — beräknade till 165 000 kr. — bortfaller för nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arméförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

E 30. Arméförvaltningens anstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	19 350 000	9 733 230
1964/65	9 850 000	
1965/66 (förslag)	10 700 000	

1 Avser anslaget Armétygförvaltningens anstalter: Avlöningar

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 564 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Viss extra personal	+ 31 850
b) Ytterligare medel till vikariats- och övertidsersättningar....	+ 26 070
2. Löneomräkning	+ 506 080
	+ 564 000

Motiv

1 a) För tillfälliga uppgifter i samband med materielanhopningar och omdispositioner vid ammunitions- och tygmaterielförråden erfordras viss tillfällig personal.

Utöver nyssnämnda förändringar anmäler arméförvaltningen önskemål om uppflyttning i lönegrad av tre tjänster vid vissa tygstationer. Frågan härom bör emellertid enligt ämbetsverkets mening prövas i annat sammanhang.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen och inträffade lönehöjningar bör anslaget enligt min mening för nästa budgetår uppföras med (9 850 000 + 850 000 =) 10 700 000 kr. Härvid beräknar jag i enlighet med arméförvaltningens förslag även medel för extra personal för tillfälliga eller nytillkommande arbetsuppgifter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningens anstalter, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe-	
fattningar, <i>förslagsvis</i>	125 000
2. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	5 100 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 525 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 950 000

Summa kr. 10 700 000

b) till *Arméförvaltningens anstalter*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 700 000 kr.

MARINFÖRVALTNINGEN

E 31. Marinförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	16 300 000	16 841 774
1964/65	17 150 000	
1965/66 (förslag)	19 100 000	

Marinförvaltningen (skr. 12/8 1964) föreslår, att anslaget ökas med 2 876 000 kr.

	Ökning eller minskning
I. Personalförändringar	
1. Förrådskontoret omorganiseras till byrå	
a) 1 byråchef Bp 3	+ 59 460
b) 1 kommandörkapten av 1. graden/överstelöjtnant/marindirektör av 1. graden Ao 27 och 1 kapten eller mariningenjör av 1. graden Ao 21/23 (materielsektionen).....	+ 82 116
c) 1 förste byråintendent Ae 23 och 1 maskinoperatör Ae 7 (ADB-gruppen).....	+ 54 168
2. Vapenavdelningen	
a) 1 byråingenjör Ae 19 (artilleribyråns artillerisektion).....	+ 30 648
b) 1 byrådirektör Ae 25 (torpedbyråns torpedsektion).....	+ 41 772
c) 1 byråingenjör Ae 21 (telebyråns radiosektion).....	+ 33 972
d) 3 assistenter i Ae 17 och 1 tekniskt biträde Ae 7 (kontrollkontoret)	+ 99 432
3. Skeppsbyggnadsavdelningen	
a) 1 byrådirektör Ae 25 och 1 förste byråingenjör Ae 23 (fartygsplaneringen)	+ 79 452
b) 1 byråingenjör Ae 21 och 1 byråingenjör Ae 19 (fartygsbyråns fartygsbyggnadssektion).....	+ 64 620
c) 1 byrådirektör Ae 25 (ubåtsbyråns ubåtsmaterielsektion)... 1 ingenjör Ae 17 utgår	+ 41 772 — 27 648
d) 1 kontorsbiträde högst Ae 5 (expeditionen)	+ 14 880
4. Inköpsavdelningen	
1 byrådirektör Ae 25 och 1 byråassistent Ae 19.....	+ 72 420
1 assistent Ae 15 utgår	— 24 936
5. Verkstadsbyrå	
1 förste byråsekreterare Ae 23 (centralsektionen)	+ 37 680
6. Normaliebyrå	
a) 1 byråingenjör Ae 21 (standardiseringssektionen)	+ 33 972
b) 1 byråingenjör/byråassistent Ae 19 (förlagsdetaljen)	+ 30 648
7. Administrativa byrå	
a) 1 förste byråsekreterare Ae 21 (personalkontoret)	+ 33 972
b) 1 kansliskrivare Ae 11 och 1 kanslibiträde Ae 7 (ekonomisektionen)	+ 36 768
c) 1 tekniker Ae 9 (organisationskontoret)	+ 18 312
1 kanslibiträde Ae 7 (expeditionen) utgår	— 16 488
d) 1 expeditionsvakt Ae 7 (intendentskontoret)	+ 16 488
e) 3 kontorsbiträden högst Ae 5 (intendentskontoret)	+ 44 640

8. Centralplaneringen

a) 1 kapten vid flottan (marinens avlöningsanslag) och 1 kon- torist Ae 9	+	18 312
b) 1 byråinspektör Ae 21	+	33 972

II. Tjänsteförändringar

a) Lönegradsförändringar	+	17 376
b) Ordinariesättning	—	

III. Löneomräkning	+1 948 220
	+2 876 000

Motiv

I. Marinförvaltningen anför inledningsvis, att nu framlagda förslag på grund av givna direktiv om restriktivitet icke motsvarar de faktiska behoven enligt föreliggande arbetsuppgifter. Tidigare yrkade personal- och tjänsteförändringar är därför alltså aktuella, även om de av kostnads- skäl icke ånyo upptagits i detta sammanhang.

Vidare anmäles att statskontoret inom marinförvaltningen och marin- staben verkställt en kartläggning av aktuella rutiner för automatisk data- behandling och på grundval därav förordat, att databehandlingen inom marinen samordnas under ett gemensamt organ. Personalbehovet härför beräknas till sammanlagt sjutton tjänster, varav fyra redan finnes tillgäng- liga. Marinförvaltningen finner förslaget värt beaktande men anser, att frå- gan kräver ytterligare utredning.

För budgetåret 1965/66 föreslår marinförvaltningen, att sammanlagt 33 nya tjänster inrättas. Vid bifall till vissa av dessa förslag anses tre befint- liga tjänster kunna indragas. Härjämte bör enligt ämbetsverkets uppfatt- ning för marinförvaltningens del tillkomma en beställning på marinens av- löningsanslag. Utökningen anses erforderlig för att tillgodose personalbeho- vet inom vissa tekniska specialområden samt inom det administrativa om- rådet, där personaltillgången visat sig otillräcklig. Vissa av de framlagda förslagen innebär upprepning av tidigare framförda yrkanden.

1. Marinförvaltningen erinrar om att statskontoret i yttrande över äm- betsverkets förslag 1963 om omorganisation av det försöksvis inrättade förrådskontoret bl. a. anför, att resultatet av pågående undersökningar rörande upplägget av ett nytt förrådssystem för marinen kunde kom- ma att påverka förrådsorganets arbetsuppgifter och organisation (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 229). I anslutning till vad statskontoret sålunda anför, framhåller marinförvaltningen, att huvudmotivet för tillskapandet av en centraliserad förrådsledning inom ämbetsverket var att samla den tidigare på olika organisationsenheter splittrade verksamheten för att därigenom möjliggöra bl. a. en enhetligt ledd utredning rörande marinens materiel- redovisning. Huvuddragen av redovisningssystemet och därmed förråds-

organets samt sakorganens arbetsuppgifter inom systemet har nu klarlagts. Marinförvaltningen räknar med att försöksverksamhet skall kunna påbörjas budgetåret 1964/65 och att systemet i den första etapp utredningen nu omfattar skall kunna tillämpas under budgetåret 1965/66.

a) Som chef för förrådskontoret tjänstgör nu en till kontoret kommanderad kommendörkapten av 1. graden vid marinintendenturkåren. Vid kontorets ombildning till byrå bör för chef för byrån inrättas en byråchefstjänst i Bp 3.

b) Beställningen i Ao 27 är avsedd för chefen för materielsektionen.

Enligt Kungl. Maj:ts medgivande må för närvarande två beställningshavare vid marinen tillhörig personalkår i högst Ao 23 vara kommenderade till förrådskontoret. Ifrågavarande beställningshavare har emellertid inte kunnat ställas till marinförvaltningens förfogande. Enligt ämbetsverket bör därför en beställning för kapten eller mariningenjör av 1. graden i Ao 21/23 inrättas på marinförvaltningens stat.

c) Vid den till förrådsbyrån anslutna ADB-gruppen erfordras enligt marinförvaltningen en tjänsteman med fullständig programmerarutbildning för att ansvara för programdokumentationen. För detta ändamål föreslås en tjänst för förste byråintendent i Ae 23.

Maskinoperatörstjänsten i Ae 7 erfordras för handhavande av en förhyrd skrivmaskin med stans.

2 a) Ökningen av motorfordonsbeståndet inom marinen medför behov av en byråingenjör i Ae 19 för utarbetande av tekniska specifikationer m. m.

b) Den föreslagna byrådirektörstjänsten i Ae 25 vid torpedbyråns torpedsektion anses erforderlig för utveckling av nya torpedvapensystem.

c) Tjänsten för byråingenjör i Ae 21 vid telebyråns radiosektion avses för nytillkomna ärenden rörande anpassning av styrsystem för robotar ombord och i land.

d) För uppgifter sammanhängande med ett vid kontrollkontoret framtaget materieluppföljningssystem har enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1964 inrättats tre assistenttjänster i Ag 17 för tiden intill den 1 juli 1965. Enär behovet av tjänsterna är permanent, bör de inrättas som extra ordinarie.

Innehavaren av tjänsten för tekniskt biträde i Ae 7 skall iordningställa och sammanhålla stansunderlag för nyssnämnda materieluppföljningssystem.

3 a) Byrådirektörstjänsten i Ae 25 vid fartygsplaneringen anses erforderlig för att effektivisera planläggningen av fartygsanskaffningen, bl. a. genom den s. k. PERT-metoden. För tjänsten krävs civilingenjörsutbildning.

För att sammanhålla uppgifter rörande materielens identifiering, klassificering och kodifiering samt därjämte samordna handläggningen av ärenden avseende anläggningsregister och utrustningslistor erfordras en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23.

b) Omläggningen av materielregistreringen har visat sig mer arbetskrävande än vad som kunnat förutses. På grund härav bör fartygsbyggnadssektionen förstärkas med två byråingenjörer — en i Ae 21 och en i Ae 19 — som skall framtaga anläggningsregister och utrustningslistor för fartyg.

c) På grund av brist på kvalificerad personal har viss eftersläpning uppstått vid ubåtsbyråns ubåtsmaterielsektion. För att sektionen skall kunna inhämta eftersläpningen och ägna större uppmärksamhet åt nytillkommande komplicerad materiel erfordras ökning med en byrådirektör i Ae 25. Vid bifall härtil kan en ingenjörstjänst i Ae 17 indragas.

d) Utökningen erfordras för expeditionens skrivcentral.

4. Inköpsavdelningen bör enligt marinförvaltningen utökas med en befattningshavare i ledande ställning för förhandlingar med olika leverantörer. Med hänsyn till erforderlig utbildning och praktik bör för detta ändamål avses en byrådirektör i Ae 25. Inköpsärendenas ökade komplicitet anses därutöver nödvändiggöra förstärkning med en tjänst för byråassistent i Ae 19, varvid samtidigt en befinnlig assistenttjänst i Ae 15 kan indragas.

5. Tjänsten för förste byråsekreterare i Ae 23 vid verkstadsbyråns centralsektion avses för företagsekonomiska och administrativa utredningar m. m.

6 a) För nya arbetsuppgifter avseende tekniska order och samverkan med försvarets klassifikationscentral erfordras en byråingenjörstjänst i Ae 21 vid normaliebyråns standardiseringssektion.

b) Byråingenjören/byråassistenten i Ae 19 avses bl. a. tjänstgöra som assistent och ställföreträdare åt chefen för förlagsdetaljen. Han skall biträda med planering, upphandling och leveransövervakning av publikationstryck.

7 a) Den för personalkontoret föreslagna utökningen med en förste byråsekreterare i Ae 21 anses erforderlig med hänsyn till den ökande arbetsbelastningen.

b) En förstärkning av ekonomisektionen med en kansliskrivare i Ae 11 och ett kanslibitråde i Ae 7 är enligt marinförvaltningen erforderlig för granskning av leverantörsräkningar m. m.

c) Med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär föreslås en vid expeditionen inrättad kanslibiträdets tjänst skola utbytas mot tjänst för tekniker i Ae 9, vilken i samband därmed bör överföras till organisationskontoret.

d) Expeditionsvakten erfordras för lokaler, som förhyrts i Lidingö.

e) De föreslagna kontorsbiträdets tjänsterna avses för telefonister för telefonväxlar i marinförvaltningens lokaler på Galärvarvet samt i Ulvsunda och Lidingö.

8 a) Kaptensbeställningen och kontoristtjänsten avses för teknisk under rättelsetjänst.

b) För säkerhetsfrågor inom ämbetsverket föreligger ett av överbefälhavaren bestyrkt behov av ytterligare en byråinspektörstjänst i Ae 21.

II a) Marinförvaltningen föreslår, att sammanlagt tolv tjänster och beställningar, varav åtta avlönas från marinens avlöningsanslag, uppflyttas i lönegrad från och med nästa budgetår. I vissa fall innebär förslagen upprepning av tidigare framförda yrkanden. Förslagen motiveras i allmänhet med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som är förenade med tjänsterna i fråga. För närmare kännedom om innebörden av förslagen torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Härjämte anmäler marinförvaltningen ett relativt stort antal önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar. Dessa anses emellertid böra prövas i annan ordning. I detta sammanhang framför marinförvaltningen ånyo förslag om vidgad tillämpning av högstlönegradssystem i syfte att minska föreliggande rekryteringssvårigheter.

b) Marinförvaltningen föreslår ordinariesättning av en för fartygsbyråns utrustningssektion avsedd tjänst för förste byråingenjör i Ae 23, vilken i samband därmed bör ombildas till tjänst för mariningenjör av 1. graden eller förste byråingenjör i Ao 23.

Chefen för marinen föreslår i sina anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 i likhet med marinförvaltningen, att en kaptensbeställning skall tillkomma vid centralplaneringen. Marinchefen föreslår vidare, att sammanlagt tio för marinförvaltningen avsedda beställningar under marinens avlöningsanslag skall uppflyttas i lönegrad. Motsvarande förslag beträffande vissa av dessa beställningar har framförts av marinförvaltningen. Chefen för marinen anmäler slutligen önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar, vilka emellertid anses böra prövas i annat sammanhang.

Departementschefen

Den för marinförvaltningen gällande fasta personalorganisationen upptar 730 militära, civilmilitära och civila befattningar. Såsom anförts i det föregående har marinförvaltningen för nästa budgetår anmält behov av 34 nya tjänster och beställningar, varav en på marinens avlöningsanslag. Samtidigt anses tre tjänster kunna indragas. För egen del föreslår jag, att sammanlagt 15 tjänster och två arvodesbefattningar inrättas samt att fem tjänster indrages vid ämbetsverket fr. o. m. nästa budgetår.

I avvaktan på resultatet av pågående tygförvaltningsutredning är jag inte beredd tillstyrka, att *förrådskontoret* ombildas till byrå. Jag anser mig inte heller böra föreslå att några nya tjänster tillföres enheten.

Vid *vapenavdelningens* kontrollkontor bör tillkomma tre nya tjänster för assistent i Ae 17. Härvid kan motsvarande extra tjänster indragas.

För *skeppsbyggnadsavdelningen* föreslår jag, att en för

ubåtsbyrån avsedd tjänst för byrådirektör i Ae 25 inrättas. Samtidigt bör en ingenjörstjänst i Ae 17 i enlighet med marinförvaltningens förslag indragas.

I fråga om inköpsavdelningen tillstyrker jag, att en ny tjänst för byråassistent i Ae 19 tillkommer under förutsättning att en tjänst för assistent i Ae 15 indrages vid ämbetsverket.

Jag föreslår vidare, att vid normaliebyrån inrättas en för förlagsdetaljen avsedd tjänst för ingenjör eller assistent i Ae 17.

För administrativa byrån räknar jag med nya tjänster för en kansliskrivare i Ae 11 vid ekonomisektionen samt för en expeditivakt i Ae 7 och tre kontorsbiträden i högst Ae 5 vid intendentskontoret. Jag har vidare inte något att erinra mot att organisationskontoret förstärkes med en tjänst för tekniker i Ae 9, därest en tjänst för kanslibiträde i Ae 7 indrages vid ämbetsverket.

För marinförvaltningens säkerhetstjänst bör vid centralplaneringen tillkomma en för pensionerad officer avsedd arvodesbefattning i löneklass A: 28. Centralplaneringen bör härutöver förstärkas med en tjänst för kontorist i Ae 9.

Jag vill i förevarande sammanhang även ta upp vissa organisationsfrågor i anslutning till den i det föregående (C 23) förordade sammanslagningen av marinens anslag till fartygsbyggnader och anskaffning av vapenmateriel till ett anslag, Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m. 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga har undersökt vilka organisatoriska förändringar i det ekonomiska planeringsarbetet inom marinförvaltningen som skulle vara ändamålsenliga vid en dylik sammanslagning. De sakkunniga har därvid funnit, att den ekonomiska planeringen och härmed förbundna maktens tygförvaltning i central instans kunna förorda endast, att arméverksamheter i fråga om det sammanslagna anslaget och underhållsanslaget i allt väsentligt bör koncentreras till centralplaneringen. För att de härigenom ökade arbetsuppgifterna skall kunna bemästras, bör centralplaneringen enligt de sakkunniga tillföras viss förstärkning. Jag föreslår därför, att till centralplaneringen överföres tjänster för en marindirektör av 1. graden i Ao 27 och en byråassistent i Ae 19, vilka f. n. avses för fartygsplaneringen. Vidare bör inrättas nya tjänster för en byråintendent i Ae 21 och en kontorist i Ae 9. I anslutning härtill bör tjänster för en kommendörkapten av 2. graden eller major i Ao 25 och en byråassistent i Ae 19 vid vapenplaneringen indragas. Med hänsyn till den förändring, som de nytillkommande arbetsuppgifterna innebär i fråga om inriktningen av centralplaneringens arbete, föreslår jag vidare, att nuvarande militära beställning i Bo 1 för chef för planeringen omvandlas till militär, civilmilitär eller civil tjänst i Bo 1.

I enlighet med de sakkunnigas förslag bör slutligen vid vapenplaneringen tillkomma en arvodesbefattning för pensionerad officer i löneklass A: 28, vars innehavare skall handha vapenavdelningens krigsförvaltningsplanläggning och mobiliseringsarbete m. m.

Jag beräknar vidare medel för den lönegradsförändring av en tjänst som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. I övrigt är jag inte beredd att tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid marinförvaltningen fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med $(17\,150\,000 + 1\,950\,000 =) 19\,100\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för marinförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 450 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	215 000
3. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	220 000
4. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	335 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	8 200 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 680 000
Summa kr.	19 100 000

c) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 19 100 000 kr.

E 32. Marinförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 500 000	1 422 607
1964/65	1 760 000	
1965/66 (förslag)	1 415 000	

Marinförvaltningen föreslår, att anslaget minskas med 132 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	31 000	—	+ 1 000
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse, vatten	172 000	+ 12 000	+ 12 000
b) Kostnader för datamaskiner m. m.	219 000	— 219 000	— 219 000
c) Övriga expenser	1 214 000	+ 72 000	— 142 000
d) Vakttjänst	80 000	+ 3 000	+ 3 000
		— 132 000	— 345 000

Motiv

Marinförvaltningen föreslår, att delposten till datamaskiner m. m. — 219 000 kr. — överföres till ett nytt anslag med benämningen Marinförvaltningen: Databehandling m. m. För nya lokaler och personalökning uppskattas ökningen av medelsbehovet till 113 000 kr., varav (10 000 + 35 000 =) 45 000 kr. föreslås skola överföras från marinens anslag till bränsle resp. expenser på grund av att chefen för flottans underofficerare, underbefäl och meniga inlemmats i marinstabens organisation (jfr prop. 1964: 31). I övrigt beräknas medelsbehovet på grund av höjda städnings- och annonskostnader samt kostnader för skrivenheter, möbler och andra inventarier m. m. öka med 284 000 kr., varav (4 000 + 126 000 + 14 000 =) 144 000 kr. — avseende telefonkostnader vid marinens centrala förråd och förhyrning av hålkortsmaskiner m. m. för marinstaben — anses böra överföras från marinens anslag till fartygsunderhåll, övriga expenser resp. inventarier. Engångsutgifter för budgetåret 1964/65 om sammanlagt 310 000 kr. bortfaller.

Yttrande

Över marinförvaltningens förslag att delposten till kostnader för datamaskiner m. m. skall utbrytas ur omkostnadsanslaget och ersättas med ett särskilt anslag för databehandling m. m. har *statskontoret* avgivit yttrande. Enligt statskontoret har utvecklingen av datasystemen inom marinen nått sådan mognad, att skäl föreligger för det av marinförvaltningen väckta förslaget. Statskontoret tillstyrker därför detta.

Departementschefen

I likhet med statskontoret har jag icke något att erinra mot marinförvaltningens förslag beträffande delposten för datamaskiner m. m. Som följd härav föreslår jag i det följande, att ett särskilt anslag anvisas för ändamålet. Från detta anslag bör även bestridas sådana kostnader för blanketter

m. m. för ADB-verksamheten, som för närvarande belastar delposten till övriga expenser.

Marinförvaltningens förslag att medel för förhyrning av vissa hålkortsmaskiner för marinstabens räkning skall anvisas under förevarande anslag kan jag inte biträda. Kostnaderna härför bör även i fortsättningen bestridas från marinens anslag till övriga expenser.

För kostnadsökningar på grund av höjda järnvägs- och teletaxor beräknar jag enligt av marinförvaltningen anmälda men ej upptagna behov 25 000 kr.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (1 760 000 — 345 000 =) 1 415 000 kr. Jag har därvid beräknat 53 000 kr. för engångsutgifter under övriga expenser. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 415 000 kr.

E 33. Marinförvaltningen: Datamaskiner m.m.

	Anslag
1965/66 (förslag)	600 000

Såsom jag anført vid anmälan av föregående anslag har jag icke något att erinra mot att delposten till kostnader för datamaskiner under marinförvaltningens omkostnadsanslag utgår och ersättes med ett särskilt reservationsanslag. Det nya anslaget bör benämnas Marinförvaltningen: Datamaskiner m. m.

För innevarande budgetår disponeras sammanlagt 639 000 kr. för ifrågasvarande ändamål. Härav bestrides 150 000 kr. från marinens anslag till underhåll av fartyg m. m., och återstoden från marinförvaltningens omkostnadsanslag, som fått överskridas med högst 270 000 kr. Kostnaderna för nästa budgetår beräknar marinförvaltningen till totalt 1 080 000 kr., varav 200 000 kr. utgör engångskostnader för viss maskinanskaffning. I övrigt erfordras 250 000 kr. för material och hyror samt 630 000 kr. till konsultarvoden.

Statskontoret anför i yttrande över marinförvaltningens förslag, att underlag saknas för en mera exakt beräkning av medelsbehovet, men framhåller samtidigt att det fortsatta utvecklingsarbetet motiverar en uppräknings i förhållande till innevarande budgetår. Den begärda ökningen synes från dessa utgångspunkter statskontoret skälig.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 600 000 kr. Jag räknar härvid med att från anslaget skall bestridas huvudsakligen kostnader som

sammanhänger med produktion av färdiga ADB-system. Håri ingår kostnader för förhyrning eller anskaffning av erforderlig datamaskinutrustning och material för ADB. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen: Datamaskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

FLYGFÖRVALTNINGEN

E 34. Flygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	37 300 000	37 507 329
1964/65	40 500 000	
1965/66 (förslag)	44 000 000	

Flygförvaltningen (skr. 15/8 1964) hemställer, att anslaget ökas med 9 579 000 kr.

Ökning eller
minskning

I. Personalförändringar

1. Flygplanavdelningen

Flygplanbyrån

a) 1 förste byråingenjör Ae 23 (projektsektionen)	+	37 680
b) 1 byrådirektör Ae 25 (flygplansektionen)	+	41 772
c) 1 byråingenjör Ae 21 (utrustningssektionen)	+	33 972

Försökscentralen

d) 1 byråintendent Ae 21 (centralsektionen)	+	32 148
1 byråassistent Ae 19 (centralsektionen) utgår	—	28 704
e) 1 förste byråingenjör Ae 23 (mätsektionen)	+	35 952
1 byråingenjör Ae 19 (mätsektionen) utgår	—	28 704
f) Ny underhållssektion organiseras		
1 flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 27	+	45 048

2. Elektroavdelningen

Telebyrån

a) 1 byrådirektör Ae 27 (projektsektionen)	+	46 332
--	---	--------

Radarbyrån

b) 1 byrådirektör Ae 27 (projektsektionen)	+	46 332
--	---	--------

Luftbevakningsbyrån

c) 1 byrådirektör Ae 27 (systemsektionen)	+	46 332
d) 1 byrådirektör Ae 27 (databehandlingssektionen)	+	46 332
e) 1 förste byråingenjör Ae 23 (markelektrosektionen)	+	37 680

	Ökning eller minskning
3. Underhållsavdelningen	
a) 1 flygdirektör av 1. graden/avdelningsdirektör Bo 1 (direkt underställd avdelningschefen)	+ 53 928
Driftbyrån	
b) 1 flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 27 (till byråchefens förfogande)	+ 46 332
c) 2 förste byråingenjörer Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (driftsektionen)	+ 109 332
Förrådsbyrån	
d) 1 assistent Ae 17 (inköpssektionen)	+ 25 620
e) 1 förste byråingenjör Ae 23 och 1 byråingenjör Ae 21 (reservdelsplaneringssektionen)	+ 68 100
f) 1 ingenjör Ae 17 (förrådssektionen)	+ 25 620
Centralsektionen	
g) 1 byrådirektör Ae 27	+ 46 332
h) 1 förste byråingenjör/förste byråintendent Ae 23	+ 35 952
1 chefsoperatör Ae 13 utgår	— 20 412
4. Inköpsavdelningen	
1 förste byråintendent Ae 23 och 1 assistent Ae 17 (svensk inköpssektion 2)	+ 65 328
5. Robotavdelningen	
a) 1 avdelningsdirektör Be 1 (direkt underställd avdelningschefen)	+ 53 928
Projektbyrån	
b) Två nya robotsektioner organiseras, varav en med befintliga tjänster	
1 byrådirektör Ae 27 och 1 byrådirektör Ae 25	+ 88 104
c) 2 byrådirektörer Ae 27 (styrsektionen)	+ 92 664
d) Ny sektion för sprängteknik organiseras	
1 byrådirektör Ae 25 och 1 förste byråingenjör Ae 23	+ 79 452
e) 2 ingenjörer högst Ae 15 utgår	— 47 376
Försöksbyrån	
f) 3 byrådirektörer Ae 25 (utprovningsssektionen)	+ 125 316
1 ingenjör Ae 17, 2 ingenjörer högst Ae 15 och 1 expediti- vakt Ae 7 (utprovningsssektionen) utgår	— 89 676
g) Ny anläggningssektion organiseras	
1 överstelöjtnant/flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 27 och 1 byrådirektör Ae 25	+ 88 104
2 verkstadsförmän Ae 13 och 1 tekniker Ae 11 (försöksplats Karlsborg) samt 1 ingenjör Ae 17 (försöksplats Norrland) utgår	— 86 724

	Ökning eller minskning
6. <i>Normaliebyrån</i>	
a) 1 byrådirektör Ae 27 (till byråchefens förfogande).....	+ 46 332
b) 1 tekniker Ae 11, 1 tekniker Ae 9 och 1 tekniskt biträde Ae 7 (standardiseringssektionen).....	+ 55 080
c) 1 kontorist Ae 9 (biblioteket)	+ 18 312
d) 1 byrådirektör Ae 27 och 1 byrådirektör Ae 25 (försvarets klassifikationscentral)	+ 88 104
7. <i>Administrativa byrån</i>	
a) Organisationskontoret uppdelas på organisationskontor och intendentskontor	
1 kontorsskrivare Ae 13 (intendentskontoret)	+ 22 488
b) 1 assistent Ae 15 (centralexpeditionen)	+ 24 936
8. <i>Centralplaneringen</i>	
1 assistent Ae 15	+ 24 936
9. <i>Underrättelsecentralen</i>	
1 byråingenjör Ae 21	+ 33 972
10. <i>Systemplaneringen</i>	
1 flygdirektör av 1. graden/byrådirektör Ao 27 och 1 flyg- direktör av 2. graden/byrådirektör Ao 25	+ 88 104
11. <i>Ytterligare medel till</i>	
a) tillfälligt anställd personal	+ 100 000
b) kollektivavtalsanställd personal	+ 150 000
II. <i>Tjänsteförändringar m. m.</i>	+ 8 160
III. <i>Löneomräkning</i>	+7 766 480
	+9 579 000

Motiv

I. Flygförvaltningen erinrar inledningsvis om den i förslagen till anslags-
äskanden för innevarande budgetår lämnade redogörelsen för vissa känne-
tecknande drag i ämbetsverkets arbete (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 235) och
framhåller i anslutning därtill, att vad där anförts alltjämt är giltigt. Flyg-
förvaltningen nämner särskilt, att under det gångna budgetåret en översyn
skett av formerna för bl. a. långsiktsplaneringen och samarbetet med civila
företag vid utveckling av flygmateriel och robotsystem.

Flygförvaltningen behandlar vidare vissa förslag till organisationsföränd-
ringar, för vilka närmare redogörelse lämnas i det följande. Förslagen inne-
bär i korthet, att en underhållssektion organiseras inom flygplanavdel-
ningens försökscentral, att antalet robot- och facksektioner inom robotav-
delningens projektbyrå utökas till sex av vartdera slaget, varvid samtidigt

konstruktionssektionen ombildas till ritkontor, *allt* en anläggningssektion tillkommer vid robotavdelningens försöksbyrå *samt allt* administrativa byråns organisationskontor uppdelas på ett organisations- och ett intendantskontor. Ehuru direkta förslag härom icke framlägges f. n., anmäles vidare önskemål om en enhet för vissa administrativa och tekniska uppgifter inom underhållsavdelningens driftbyrå samt om fristående ställning för försvarets klassifikationscentral.

I enlighet med Kungl. Maj:ts uppdrag den 5 juni 1963 redogör flygförvaltningen vidare för erfarenheterna i vissa hänseenden av flygplan- och elektroavdelningarnas försöksorganisation. Ämbetsverket erinrar om att flygelektrobyrån — i syfte att åstadkomma ökad samordning och enhetlig ledning av uppgifter, vilka tidigare åvilat olika avdelningar och byråer men som funktionellt hörde intimt samman — den 1 juli 1963 försöksvis överfördes från elektroavdelningen till flygplanavdelningen, varjämte inom sistnämnda avdelnings vapenbyrå organiserades en siktesystemsektion med uppgifter som dithills ankommit på elektroavdelningen. Erfarenheterna har enligt flygförvaltningen bestyrkt, att förändringarna i stort sett varit till gagn för arbetet, och ämbetsverket föreslår därför, att den nu prövade organisationen fastställs.

I detta sammanhang anmäles vidare, att det åt flygöverdirektören med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 3 mars 1961 lämnade uppdraget att samordna flygförvaltningens försöks- och utprovningsverksamhet numera slutförts. Den efter viss försöksverksamhet uppnådda samordningen kommer numera till stånd genom direkt samarbete mellan dels försökscentralen i Malmslätt och robotavdelningens försöksbyrå, dels dessa enheter och industrier m. fl. Flygöverdirektörens särskilda uppgifter i sammanhanget har därför i praktiken upphört.

Under våren 1964 har inom flygförvaltningen upprättats en personalplan omfattande budgetåren 1965/68 med organisationen den 1 juli 1964 som utgångspunkt. Planen, som enligt flygförvaltningen präglas av stor återhållsamhet, upptar främst sådana oundgängliga behov av kvalificerad personal och specialister, som hittills inte kunnat tillgodoses. Möjligheten att i kvalitetsförstärkande syfte utbyta lägre tjänster mot högre har beaktats liksom även utvägen att utlägga projekteringsuppdrag m. m. på utomstående. Erfarenheten har emellertid enligt flygförvaltningen visat, att sistnämnda möjlighet bör utnyttjas endast till en viss gräns, eftersom stora svårigheter eljest uppstår att leda och kontrollera arbetet och att åstadkomma en effektiv samordning med sådant arbete, som under alla förhållanden måste utföras inom ämbetsverket.

Med utgångspunkt i personalplanen föreslår flygförvaltningen för budgetåret 1965/66, att sammanlagt 49 tjänster inrättas. 13 tjänster anses samtidigt kunna indragas. I vissa fall innebär förslagen upprepning av tidigare framförda yrkanden.

1 a) Förste byråingenjören i Ae 23 vid flygplanbyråns projektsektion avses för uppgifter rörande pågående flygplanprojekts aerodynamik och flygegenskaper.

b) Byrådirektören i Ae 25 skall inom flygplansektionen handlägga ärenden rörande helikoptrar, transport- och skolflygplan samt målmateriel.

c) För uppgifter beträffande säkerhetsmateriel, främst utveckling och förbättring av syrgasutrustningar och tryckdräkter m. m. i flygplan, föreslås en byråingenjörstjänst i Ae 21 tillkomma vid flygplanbyråns utrustningssektion.

d) Tjänsten för byråintendent i Ae 21 som föreslås tillkomma i utbyte mot en byråassistenttjänst i Ae 19 avses för befattningen som chef för försökscentralens centralsektion.

e) I utbyte mot en byråingenjörstjänst i Ae 19 föreslås vid försökscentralens mätsektion tillkomma en tjänst för förste byråingenjör i Ae 23, vars innehavare skall ha att bearbeta olika mätdata.

f) Den för försökscentralen fr. o. m. den 1 juli 1964 genomförda omorganisationen (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 239) får enligt flygförvaltningen i princip anses innefatta en underhållssektion, även om någon personal ännu icke tilldelats sektionen. Den föreslagna byrådirektörstjänsten i Ae 27 avses för sektionschefen. Till sektionen avses i övrigt överföras viss befintlig personal.

2 a) För undersökningar beträffande möjligheterna att inom datasystem samtidigt använda olika transmissionsmedia erfordras en byrådirektörstjänst i Ae 27 vid telebyråns projektsektion.

b) Vid radarbyråns projektsektion föreslås tillkomma en byrådirektörstjänst i Ae 27 för uppgifter avseende anskaffning av s. k. IK-materiel, dvs. signalmateriel för identifiering av egna stridsenheter.

c) Byrådirektören i Ae 27 vid luftbevakningsbyråns systemsektion avses leda projektering m. m. av luftbevaknings- och stridsledningssystem, sammansätta av radar- och telekommunikationsmateriel samt datamaskiner.

d) Innehavaren av den föreslagna byrådirektörstjänsten i Ae 27 vid databehandlingssektionen skall tjänstgöra såsom projektingenjör och i denna egenskap handlägga databehandlingsfrågor rörande större aktuella projekt, bl. a. luftförsvarscentral typ II.

e) Vid markelektrosektionen erfordras en förste byråingenjör i Ae 23, som skall upprätta planerings- och installationsunderlag för trafikledningsmateriel och flygsäkerhetsanläggningar.

3 a) Befattningshavaren skall såsom assistent till chefen för underhållsavdelningen biträda med planering av underhållsverksamheten, bl. a. avseende utnyttjandet av verkstadsresurser och samordning av underhålls- och materielanskaffningsfrågor.

b) För ledning och sammanhållning av arbetet med vissa rutiner avseende

felrapporterings- och driftanalyssystem föreslås vid driftbyrån tillkomma ifrågavarande tjänst.

c) Av de för driftbyråns driftsektion föreslagna tjänsterna för förste byråingenjör i Ae 23 avses en för ärenden rörande underhåll av telemateriel och en för uppgifter rörande driftsäkerhet hos flygplan och motorer.

Byråingenjörstjänsten i Ae 21 anses erforderlig för vissa utrustningsfrågor rörande verkstadsanläggningar m. m.

d) Assistenttjänsten i Ae 17 vid förrådsbyråns inköpssektion föreslås tillkomma för anskaffning av reservdelar till telemateriel.

e) Anskaffningen av reservdelar till robotarna 04, 24, 65 och 68 har enligt flygförvaltningen nu blivit så omfattande, att förrådsbyråns reservdelsplaneringssektion bör förstärkas med en förste byråingenjör i Ae 23 och en byråingenjör i Ae 21.

f) Utökningen av förrådsbyråns förrådssektion med en ingenjör i Ae 17 erfordras för kontroll och besiktning av ankommande materiel.

g) Byrådirektören i Ae 27 avses inom underhållsavdelningens centralsektion skola handlägga ekonomiska och organisatoriska ärenden rörande flygvapnets underhållsorganisation.

h) För ledning av system- och programmeringsarbetet och samordning av databehandlingsrutiner föreslås vid centralsektionen tillkomma en tjänst för förste byråingenjör eller förste byråintendent i Ae 23. En tjänst för chefsoperatör i Ae 13 kan samtidigt indragas.

4. Vid inköpsavdelningen anses utökning erforderlig med en förste byråintendent i Ae 23 för frågor rörande anskaffning av radio- och radarmateriel samt en assistent i Ae 17 för inköp av markutrustning.

5 a) Erfarenheten har enligt flygförvaltningen visat, att robotavdelningens personal är otillräcklig för erforderligt samarbete med svensk och utländsk industri. För att den sakkunskap som där finns att tillgå bättre skall kunna tillvaratagas, föreslås utökning med en avdelningsdirektör i Be 1, vilken därjämte avses biträda avdelningschefen med planering av verksamheten.

b) Flygförvaltningen anför, att de befintliga fyra robotsektionerna inom projektbyrån helt är sysselsatta med vissa robotsystem (luftvärns-, attack-, jakt- samt sjö- och kustrobotsystem). Erfarenheten har enligt flygförvaltningen visat, att de fyra sektionerna icke är tillräckliga. Inom ramen av tillgänglig personal har därför organiserats en ny sektion för armé- och marinluftvärnsrobotar. Härutöver erfordras en sektion för markrobotsystem. De föreslagna byrådirektörstjänsterna, en i Ae 27 och en i Ae 25, avses för denna sektion.

c) Robotavdelningens styrsektion utökades från den 1 juli 1963 med en avdelningsdirektör i Be 1, två byrådirektörer i Ae 27 och två byrådirektörer i Ae 25, varvid samtidigt indrogs nio ingenjörstjänster i Ae 17 och högst

Ae 15 (jfr prop. 1963: 31 s. 29). I förhållande till flygförvaltningens förslag innebar detta en minskning med fyra byrådirektörer i Ae 27. Minskningen bedömdes erforderlig bl. a. med hänsyn till möjligheterna att rekrytera tillräckligt kvalificerad personal. På grundval av de erfarenheter som numera vunnits föreslår flygförvaltningen, att två av nyssnämnda fyra tjänster inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66.

d) Behovet av sprängteknisk sakkunskap kan enligt flygförvaltningen inte tillgodoses inom nu befintliga facksektioner. Då dessa uppgifter är av speciell natur, föreslås att en särskild sektion inrättas för ändamålet. För sektionen erfordras en byrådirektör i Ae 25 och en förste byråingenjör i Ae 23.

e) För att motverka kostnadsökningen vid bifall till de under punkt 5 b—d) redovisade förslagen föreslår flygförvaltningen, att två ingenjörs-tjänster i högst Ae 15 indrages.

f—g) Robotavdelningens försöksbyrå består av utprovningssektion, mätsektion och försöksplatser. Utprovningssektionens arbetsuppgifter är av två slag, nämligen dels utprovning och utvärdering, dels anskaffning av anläggningar, materiel och skjutmål m. m. Uppgifterna är så olikartade, att de bör uppdelas på skilda enheter. Erfarenheten har visat, att arbetet inom utprovningssektionen bör koncentreras på utprovning och utvärdering, medan övriga på sektionen ankommande uppgifter lämpligen bör sammanhållas inom en ny anläggningssektion.

Vid utprovningssektionen bör enligt flygförvaltningen tillkomma tre nya byrådirektörstjänster i Ae 25, vilkas innehavare skall ha att följa och granska robottillverkarnas utprovningsverksamhet samt föra därav föranledda överläggningar m. m. För sektionen avses i övrigt under nuvarande sektionschefen, byrådirektör i Ae 27, sammanlagt 22 befintliga tjänster.

För chefen för anläggningssektionen föreslås, att en tjänst för överstelöjtnant, flygdirektör av 1. graden eller byrådirektör i Ae 27 inrättas. Därjämte erfordras en byrådirektör i Ae 25 för planering av flyg- och markprov, som icke kan förläggas till ordinarie försöksplatser, samt för utarbetande av säkerhets- och sekretessbestämmelser m. m. Till sektionen avses skola överföras sammanlagt sex befintliga tjänster vid nuvarande utprovningssektionen.

I förevarande sammanhang föreslår flygförvaltningen vidare, att sammanlagt åtta lägre tjänster indrages vid försöksbyrån, nämligen två för ingenjör i Ae 17, två för ingenjör i högst Ae 15, två för verkstadsförman i Ae 13, en för tekniker i Ae 11 och en för expeditionsvakt i Ae 7.

6 a) Materielldokumentationen framstår enligt flygförvaltningen alltmer såsom en betydelsefull grund för rationaliseringsåtgärder inom olika områden av materielltjänsten. Ämbetsverket har därför övervägt att föreslå att ett särskilt organ inrättas vid normaliebyrån för planering och samordning av materielldokumentationen i förhållande till bl. a. publikationsarbetet

och verksamheten vid sak- och underhållsorganen. I avvaktan på att ytterligare erfarenheter skall erhållas, föreslås för dessa uppgifter utökning med en byrådirektör i Ae 27.

b) För stansning och utskrift på hålkortsmaskin av materielbeteckningar m. m. erfordras vid normaliebyråns standardiseringssektion en tekniker i Ae 11 och en tekniker i Ae 9.

Det ökade arbetet med utskrift och registrering av tekniska order anses motivera en ny tjänst för tekniskt biträde i Ae 7 vid standardiseringssektionen.

c) Kontoristen i Ae 9 vid normaliebyråns bibliotek avses huvudsakligen för referatskrivning ur engelskspråkiga tidskrifter.

d) Försvarets förvaltningsdirektions standardiseringsdelegation har under budgetåret 1963/64 lett arbetet på att uppnå erforderlig enhetlighet och samordnad organisation inom materieldokumentationen. För att detta arbete planenligt skall kunna fullföljas erfordras enligt förvaltningsdirektionens bedömning en successiv förstärkning av försvarets klassifikationscentral. De nu föreslagna byrådirektörstjänsterna är avsedda att täcka detta behov.

7 a) I syfte att avlasta chefen för organisationskontoret en mängd löpande ärenden till förmån för rationaliseringsundersökningar bör nuvarande organisationskontor försöksvis uppdelas på ett organisationskontor och ett intendentskontor. Vid intendentskontoret bör därvid tillkomma en kontorsskrivare i Ae 13 för vissa kostnadsberäkningar, inventarieanskaffning och städningsfrågor.

b) Efter undersökning av flygförvaltningens expeditionstjänst avseende hemliga handlingar har statskontoret funnit behov föreligga av bl. a. en arkivföreståndare, vilken skall handha även arkivet för öppna handlingar. Den för centralsektionen föreslagna assistenttjänsten i Ae 15 avses för dessa uppgifter.

8. För att vid centralplaneringen biträda med löpande rutingöromål m. m. föreslås en tjänst för assistent i Ae 15.

9. Byråingenjörstjänsten i Ae 21 vid underrättelsecentralen avses för robottekniker, som skall utarbeta beskrivningar m. m. i fråga om utländska robotvapensystem.

10. Vid systemplaneringen måste f. n. enligt flygförvaltningen betydelsefulla avsnitt av studie- och planeringsarbetet avseende luftförsvars- samt bas- och underhållssystem lämnas obeaktade. Då möjlighet ej anses föreligga att frigöra kompetent personal för dessa uppgifter, bör behovet tillgodoses genom att de föreslagna tjänsterna tillkommer.

II. Flygförvaltningen föreslår, att två tjänster vid normaliebyråns förlagssektion uppflyttas i lönegrad, nämligen en för faktor i Ao 17 till byråassistent i Ao 19 och en för tekniker i Ao 13 till faktor i Ao 17. Såsom motiv

anföres i huvudsak arten och omfattningen av de med tjänsterna förenade arbetsuppgifterna.

Härjämte framför flygförvaltningen ett stort antal önskemål om vissa ytterligare lönegradsuppflyttningar. Dessa bör emellertid enligt ämbetsverkets mening prövas i annat sammanhang.

Vidare föreslår flygförvaltningen, att en tjänst för byråassistent i Ao 19 vid motorbyråns centraldetalj ändras till tjänst för byråassistent eller byråingenjör i samma lönegrad.

Chefen för flygvapnet framför i sina anslagsäskanden för nästa budgetår vissa förslag, som berör flygförvaltningen. Vid flygplanbyrån föreslås tillkomma en kaptensbeställning i Ao 21, avsedd för biträdande militärassistent. Beträffande försökscentralen föreslår flygvapenchefen utökning med en överstelöjtnant eller major i Ao 27/25 vid systemsamordningsgruppen och en major i Ao 25 vid provflygningssektionen.

Flygvapenchefen föreslår vidare, att vid radarbyrån inrättas en kaptensbeställning i Ao 21, avsedd för militärassistent. Därjämte föreslås att tre beställningar för flygdirektör av 1. graden i Ao 27 tillkommer, nämligen en vid materielkontrollsektionen, en vid personal- och utbildningssektionen och en vid flygförvaltningens tekniska skola.

Slutligen föreslår chefen för flygvapnet, att en för försökscentralen avsedd flygingenjörbeställning i Ae 21 och en för underhållsavdelningen avsedd kaptensbeställning i Ao 21 uppflyttas till flygdirektör av 2. graden i Ao 25 respektive major eller kapten i Ao 25/21.

Yttrande

Över flygförvaltningens förslag om inrättande av en tjänst för byrådirektör i Ae 27 vid normaliebyrån har *statskontoret* avgivit yttrande. Statskontoret anför, att pågående integration av materielredovisningssystemen inom försvaret liksom rationaliseringsarbetet i övrigt kommer att ställa stora krav på normaliebyrån, bl. a. i fråga om materieldokumentationen. Starka motiv synes därför enligt statskontoret föreligga för att den föreslagna tjänsten inrättas. Statskontoret tillstyrker flygförvaltningens förslag men föreslår, att tjänsten t. v. inrättas som extra.

Departementschefen

Den för flygförvaltningen gällande fasta personalorganisationen upptar 1 608 militära, civilmilitära och civila befattningar. Såsom anförts i det föregående har flygförvaltningen för nästa budgetår anmält behov av 49 nya tjänster samtidigt som 13 tjänster anses kunna indragas. För egen del föreslår jag, att sammanlagt 12 nya tjänster inrättas och att 13 tjänster dras in

vid ämbetsverket fr. o. m. nästa budgetår. Jag beräknar härjämte medel för vissa provisoriska anordningar.

I fråga om flygplanavdelningen föreslår jag, att en tjänst för byråingenjör i Ae 21 tillkommer vid flygplanbyråns utrustningssektion. Härjämte bör en för motorbyråns centraldetalj avsedd tjänst för byråassistent i Ao 19 utbytas mot tjänst för byråassistent eller byråingenjör i Ao 19. Jag tillstyrker vidare, att för försökscentralens mätsektion inrättas en ny tjänst för förste byråingenjör i Ae 23 i utbyte mot en byråingenjörstjänst i Ae 19.

För avhjälpande av eftersläpande arbetsuppgifter inom elektroavdelningen har för innevarande budgetår enligt beslut av Kungl. Maj:t inrättats extra tjänster för tre byrådirektörer i Ag 27, tre byrådirektörer i Ag 25 och tre förste byråingenjörer i Ag 23. Jag beräknar medel för fortsatt uppehållande av ifrågavarande tjänster.

Beträffande underhållsavdelningen har flygförvaltningen föreslagit, att förrådsbyråns personalbehov skall överses av 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga. Någon sådan översyn är jag f. n. med hänsyn till pågående utredning rörande tygförvaltningens organisation inte beredd att tillstyrka. Den förstärkning som erfordras vid byrån bör enligt min mening t. v. tillgodoses genom tillfälligt anställd personal. För detta ändamål beräknar jag ett belopp av 50 000 kr.

Vad angår robotavdelningen föreslår jag, att projektbyrån förstärkes med nya tjänster för tre byrådirektörer i Ae 27 och en byrådirektör i Ae 25 under förutsättning att tjänster för två ingenjörer i Ae 17 och två ingenjörer i högst Ae 15 indrages vid ämbetsverket. — Jag föreslår vidare att vid försöksbyrån tillkommer en ny tjänst för byrådirektör i Ae 25 (utprovningssektionen) och en ny beställning för regementsofficer i Ao 25 (anläggningssektion). Vid bifall härtill bör tjänster för två ingenjörer i Ae 17, två ingenjörer i högst Ae 15, två verkstadsförmän i Ae 13, en tekniker i Ae 11 och en expeditiionsvakt i Ae 7 indragas. Till de framförda förslagen om vissa omorganisationer inom robotavdelningen bör Kungl. Maj:t senare taga ställning.

Jag föreslår vidare, att vid normaliebyrån inrättas följande för standardiseringssektionen avsedda tjänster, nämligen en byrådirektör i Ag 27, en tekniker i Ae 11, en tekniker i Ae 9 och ett tekniskt biträde i Ae 7. Jag beräknar vidare medel för fortsatt uppehållande av en extra byrådirektörstjänst i Ag 25, vilken enligt medgivande av Kungl. Maj:t finnes inrättad vid försvarets klassifikationscentral under innevarande budgetår.

Det ankommer på Kungl. Maj:t att taga ställning till frågan om uppdelning av nuvarande organisationskontor inom administrativa byrån i ett organisations- och ett intendentskontor.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid flygförvaltningen fr. o. m. nästa budgetår. De av flygförvaltningen

framförda förslagen om löneregleringar torde i huvudsak få prövas i annat sammanhang.

Anslaget torde böra uppföras med $(40\,500\,000 + 3\,500\,000 =) 44\,000\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygförvaltningen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 500 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	50 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	1 400 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	2 900 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	21 150 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 990 000

Summa kr. 44 000 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 44 000 000 kr.

E 35. Flygförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 525 000	2 486 520
1964/65	2 400 000	
1965/66 (förslag)	2 490 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 193 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. <i>Expenser</i>			
a) <i>Kostnader för datamaskiner m. m.</i>	85 000	— 5 000	— 5 000
b) <i>Övriga expenser</i>	1 806 000	+ 171 000	+ 68 000
c) <i>Vakttjänst</i>	135 000	+ 22 000	+ 22 000
2. <i>Publikationstryck</i>	10 000	+ 5 000	+ 5 000
		+ 193 000	+ 90 000

Motiv

1 b) För innevarande budgetår har under denna delpost beräknats 120 000 kr. för engångsutgifter, som bortfaller för budgetåret 1965/66. Med beaktande härav räknar flygförvaltningen för nästa budgetår med att medelsbehovet ökar med sammanlagt 291 000 (+ 171 000) kr. Av beloppet hänförs sig 88 000 kr. till nya möbler m. m., 12 000 kr. till förbättrade telefonanordningar och 80 000 kr. till inventarier för lunchrum samt kurs- och föreläsningssal. För pris- och lönehöjningar beräknas ett belopp av 111 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upp-
tar jag för egen del anslaget till (2 400 000 + 90 000 =) 2 490 000 kr. För
engångsutgifter för inventarier m. m. beräknar jag härvid ett belopp av
116 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret
1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 490 000 kr.

E 36. Flygförvaltningen: Datamaskiner m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	3 600 000	3 597 809	468 015
1964/65	3 600 000		
1965/66 (förslag)	3 800 000		

Från anslaget bestrides kostnaderna för flygförvaltningens hålkorts- och datamaskiner vid datacentralen i Arboga.

Flygförvaltningen erinrar om att ämbetsverket i enlighet med överbefälhavarens direktiv i sina förslag till anslagsäskanden för innevarande budgetår anmälde ett oförändrat anslagsbehov av 3,6 milj. kr., trots att vidareutvecklingen av flygvapnets administrativa databehandling beräknades kräva ett anslag av 4,6 milj. kr. (jfr prop. 1964:1 bil. 6 s. 254). För den planerade vidareutvecklingen räknar flygförvaltningen alltjämt med ett ökat medelsbehov av 1,0 milj. kr. Med hänsyn till att utvecklingen knappast kan komma till stånd under loppet av endast ett budgetår bör emellertid anslagshöjningen fördelas på de två närmaste budgetåren. Flygförvaltningen hemställer därför, att anslaget ökas med hälften av det beräknade behovet, dvs. 500 000 kr.

Departementschefen

För egen del anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med (3 600 000 + 200 000 =) 3 800 000 kr. Kostnader för konsulter bör få be-

stridas från anslaget endast i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyggförvaltningen: Datamaskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.

FÖRSVARETS FÖRVALTNINGS DIREKTION

E 37. Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	325 000	281 995
1964/65	380 000	
1965/66 (förslag)	400 000	

Försvarets förvaltningsdirektion (skr. 19/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 34 000 kr. Av ökningen hänför sig cirka 11 000 kr. till föreslagen uppflyttning av två byrådirektörer i högst Ae 25 till högst Ae 27 och en kontorist i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 11. För arvoden till direktionens ledamöter beräknas medelsbehovet öka med 1 000 kr. Slutligen beräknas för löneomräkning ca 22 000 kr.

Departementschefen

Jag räknar inte med några tjänsteförändringar vid förvaltningsdirektionens kansli fr. o. m. nästa budgetår. Anslaget torde bära uppföras med $(380\,000 + 20\,000 =) 400\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets förvaltningsdirektion, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	55 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	215 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 000
Summa kr.	400 000

b) till *Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kr.

E 38. Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	18 000	17 075
1964/65	20 000	
1965/66 (förslag)	20 000	

I enlighet med förslag av försvarets förvaltningsdirektion bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 20 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kr.

c) Institutioner m. m.**KRIGSARKIVET****E 39. Krigsarkivet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	607 000	601 294
1964/65	634 000	
1965/66 (förslag)	720 000	

Krigsarkivarien (skr. 10/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 155 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
1 arkivarie Ae 23	37 680
2 expeditionsvakter Ae 7	32 976
2. Tjänsteförändringar	10 368
3. Löneomräkning	73 976
	155 000

Motiv

1. På grund av ökade arbetsuppgifter avseende vården av hemliga arkiv m. m. föreslås tillkomma en tjänst för arkivarie i Ae 23.

Krigsarkivarien återkommer med önskemål om utökning av antalet expeditionsvakter vid krigsarkivet (jfr prop. 1962:1 bil. 6 s. 222 och prop. 1963:1 bil. 6 s. 162). Två tjänster för expeditionsvakt i Ae 7 föreslås bli inrättade fr. o. m. nästa budgetår. Som motiv åberopas liksom tidigare huvudsakligen nya arbetsuppgifter i samband med tillkomsten av arkivaliemagasin inom Solvallaområdet.

2. Krigsarkivarien föreslår uppflyttning i lönegrad av en tjänst för förste biblioteksassistent i Ao 13 till Ao 19 samt av en kansliskrivare i Ao 11 till kontorsskrivare i Ao 13.

Departementschefen

Jag föreslår, att en tjänst för expeditionsvakt i Ae 7 inrättas vid krigsarkivet. I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid arkivet fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med $(634\,000 + 86\,000 =) 720\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	105 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	345 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	259 400
Summa kr.	720 000

b) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 720 000 kr.

E 40. Krigsarkivet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	54 000	53 637
1964/65	78 000	
1965/66 (förslag)	53 000	

Krigsarkivarien föreslår, att anslaget minskas med 25 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66			
		Mynd.		Dep:t	
1. Sjukvård m. m.	1 000	+	500	+	500
2. Reseersättningar	3 200	+	800	+	800
3. Expenser					
a) Bränsle, lyse och vatten	6 300	—	800	—	800
b) Övriga expenser	67 500	—	25 500	—	25 500
			<u>— 25 000</u>		<u>— 25 000</u>

Motiv

3 b) För innevarande budgetår har 30 700 kr. beräknats för engångskostnader. Dessa utgifter bortfaller för budgetåret 1965/66. Krigsarkivarien räk-

nar i övrigt med att städkostnaderna ökar med 3 500 kr. och utgifterna för anskaffning av arkivbuntar med 1 700 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget med (78 000 — 25 000 =) 53 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 53 000 kr.

E 41. Krigsarkivet: Samlingars konservering m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	3 000	3 017	734
1964/65	3 000		
1965/66 (förslag)	4 000		

Krigsarkivarien föreslår, att anslaget höjes med 1 000 kr. till 4 000 kr. på grund av prisstegringar m. m. Jag biträder förslaget och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kr.

E 42. Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	20 000	1 369	25 708
1964/65	1 000		
1965/66 (förslag)	1 000		

Krigsarkivarien föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1963/64 — ca 25 000 kr. — beräknas åtgå för inredning av ett magasin på Solvallaområdet. Denna inredning skulle enligt plan ha utförts under det gångna budgetåret (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 165) men har försenats. Krigsarkivarien anmäler, att därutöver intet nytt inredningsarbete rörande magasin inom Solvallaområdet planeras för innevarande eller nästa budgetår men att sådant arbete torde bli aktuellt längre fram. Krigsarkivarien föreslår att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder krigsarkivariens förslag att anslaget skall uppföras med 1 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

ARMÉMUSEUM**E 43. Armémuseum: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	316 000	324 361
1964/65	331 000	
1965/66 (förslag)	375 000	

Armémusei nämnd (skr. 10/6 1964) hemställer, att anslaget höjes med 43 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har den av nämnden beräknade förändringen av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning
1. Personalförändringar	
1 museivakt Ae 7	+ 16 488
1 administrativ sekreterare (arvode)	+ 1 500
1 salsvakt (arvode)	+ 6 000
2. Tjänsteförändringar	+ 13 740
3. Löneomräkning	+ 5 272
	+ 43 000

Motiv

1. Armémusei nämnd föreslår ånyo, att en tjänst för museivakt i Ae 7 inrättas för översyn och materielvård i fråga om de utanför Stockholm belägna föremålsbestånden (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 259).

Nämnden erinrar om att befattningshavare med administrativ utbildning finnes vid andra statliga museer som hel- eller deltidstjänstgörande sekreterare. Även för armémuseum föreligger behov av sådan befattningshavare för handläggning av kvalificerade administrativa uppgifter. För ändamålet beräknar nämnden ett årligt arvode av 1 500 kr.

För bevakning av vissa nytillkomna utställningssalar föreslår nämnden, att en salsvakt anställs mot ett arvode av 6 000 kr. för år.

2. Nämnden föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen en styresman i Bo 1 till Bo 3, en kansliskrivare i Ao 11 till kontorsskrivare i Ao 13, en konserveringsassistent i Ao 11 till textilföreståndare i Ao 13 och ett biblioteksbiträde i Ae 7 till biblioteksassistent i Ae 11.

Departementschefen

Jag tillstyrker förslaget att 6 000 kr. anvisas för anställande av en salsvakt. Jag har inte heller något att erinra mot att under anslaget anvisas 1 500 kr. till årligt arvode åt en administrativ sekreterare vid museet.

I övrigt anser jag mig inte böra tillstyrka några personal- och tjänsteförändringar under anslaget fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med $(331\,000 + 44\,000 =)$ 375 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	135 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	90 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	138 900
Summa kr.	375 000

b) till *Armémuseum*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kr.

E 44. *Armémuseum*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	72 000	74 623
1964/65	76 000	
1965/66 (förslag)	90 000	

Armémusei nämnd hemställer, att anslaget ökas med 18 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	Mynd.	Dep:t
Expenser: Övriga expenser	43 600	+ 18 000		+ 14 000

M o t i v

För innevarande budgetår har 8 000 kr. beräknats för vissa engångskostnader. Dessa utgifter bortfaller för nästa budgetår. Museinämnden räknar

med en kostnadsökning för städning om 22 000 kr. till följd av lönestegringar och tillkomst av ytterligare utställningslokaler. Vidare beräknas 4 000 kr. för andra prisstegringar m. m.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (76 000 + 14 000 =) 90 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

E 45. Armémuseum: Samlingars konservering m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	18 000	18 000	4
1964/65	20 000		
1965/66 (förslag)	23 000		

Armémusei nämnd hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kr. till 25 000 kr. på grund av ökade kostnader för konserveringsarbeten och prisstegringar. För egen del föreslår jag, att anslagshöjningen begränsas till 3 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kr.

MARINMUSEET OCH MODELLKAMMAREN I KARLSKRONA

E 46. Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	18 000	18 000
1964/65	64 000	
1965/66 (förslag)	80 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
1 konservator Ae 13	+ 20 412
1 salsvakt (arvode)	+ 6 000
2. Vissa arvoden	+ 4 000
3. Löneomräkning	+ 14 588
4. Särskilda uppbördsmedel	+ 5 000
	+ 50 000

M o t i v

1. Marinförvaltningen tar ånyo upp av styrelsen för marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona tidigare framfört förslag om utökning av personalen vid museet med en konservator i Ae 13 och en salsvakt (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 262). Behovet av konservatorstjänsten motiveras med att till museet överförda föremål behöver konserveras i större omfattning än beräknats. Ytterligare en salsvakt anses erforderlig på grund av att skådesamlingen utökats och att den nuvarande bevakningen visat sig otillräcklig.

2. Med hänsyn till lönestegringarna under senare år bör arvodena till salsvakter höjas med sammanlagt 4 000 kr.

4. Marinförvaltningen beräknar intäkterna av visningar för budgetåret 1965/66 till 35 000 kr. vilket innebär en minskning med 5 000 kr.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att under anslaget för nästa budgetår medel beräknas för anställande av ytterligare en salsvakt. I övrigt är jag inte beredd föreslå några personal- eller tjänsteförändringar fr. o. m. nästa budgetår. Anslaget torde böra uppföras med (64 000 + 16 000 =) 80 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	87 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 000
	Summa kr. 117 000

Särskilda uppbördsmedel

Inträdesavgifter m. m.	37 000
	Nettoutgift kr. 80 000

b) till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona*:
Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kr.

E 47. Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	10 000	15 828
1964/65	22 000	
1965/66 (förslag)	22 000	

I enlighet med förslag av marinförvaltningen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 22 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kr.

E 48. Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Samlingars konservering m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	40 000	35 143	4 857
1964/65	40 000		
1965/66 (förslag)	40 000		

Jag tillstyrker ett av marinförvaltningen framfört förslag att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 40 000 kr. Jag hemställer följaktligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT**E 49. Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	14 800 000	14 099 812
1964/65	16 000 000	
1965/66 (förslag)	18 200 000	

A. Långsiktplaner för forskningsanstaltens verksamhet m. m.

Som grund för de årliga anslagsberäkningarna ligger rullande forskningsplaner, vilka hittills varit utformade som femårsplaner. I samband med äskandena för budgetåret 1965/66 redovisar forskningsanstalten en planlägg-

ning som i samråd med berörda myndigheter utarbetats enligt nya riktlinjer. Sålunda framlägges dels en översiktlig långsiktsplan rörande forskningsanstaltens utveckling, inriktning och verksamhet under den närmaste sjuårsperioden, dels detaljerade arbetsplaner för de olika forskningsuppdrag som skall bearbetas under de närmaste två-tre åren. Övergången till sjuåriga långsiktsplaner anses ägnad att underlätta en effektiv samordning av forsknings- och utvecklingsarbetet inom totalförsvaret.

Långsiktsplanen för budgetåren 1964/71 omfattar en redogörelse för de olika forskningsområden med underområden som forskningsanstalten skall bearbeta samt insatsens omfattning på dessa i stora drag, allt mot bakgrunden av den allmänna tekniskt-vetenskapliga utvecklingen i världen och det svenska totalförsvarets behov av forskning.

Enligt planen bör forskningen bland annat inriktas på operationsanalys och andra studier, kärnladdningar, kemiska och biologiska stridsmedel, explosivämnen och drivmedel, tillämpad fysik, teleteknik samt bioteknologi. Prioritering har angivits i enlighet med överbefälhavarens direktiv.

Inom kärnladdningsområdet skall enligt planen studeras de faktorer och utföras de undersökningar som är av betydelse för kännedomen om verkningarna av olika typer av kärnladdningar och förutsättningarna för dessas stridstekniska utnyttjande samt tas fram de metoder och den utrustning som erfordras för det civila och militära skyddet mot kärnladdningar.

Långsiktsplanen är anpassad till de kostnadsramar för forskningsanstalten som anvisats av överbefälhavaren.

Enligt planen uppskattas det totala medelsbehovet för varje budgetår enligt följande (prisläge maj 1964 — löneläge 1965; milj. kr.).

1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71
63,6	66,4	68,7	70,8	73,0	75,2	77,3

Den totala medelsförbrukningen för budgetåret 1964/65 beräknas till ca 61 milj. kr. (prisläge maj 1963 — löneläge andra halvåret 1963), varav riksstatsanslag 55 365 000 kr. och reservationsmedel ca 5 600 000 kr.

För budgetåret 1965/66 räknar forskningsanstalten med att dels kunna ta i anspråk en kvarvarande obunden reservationsbehållning av 500 000 kr., dels disponera beställningsbemyndigande till motsvarande belopp. Med hänsyn härtill stannar forskningsanstaltens behov av medel för budgetåret 1965/66 enligt planen vid 65,4 milj. kr. I förhållande till innevarande budgetår skulle detta innebära en uppräknings av anslagen med tillhoppa 5,5 milj. kr. exklusive kompensation för pris- och lönestegringar.

För närmare kännedom om forskningsanstaltens långsiktsplan m. m. torde få hänvisas till de handlingar som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

B. Forskningsanstaltens anslagsäskanden

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget ökas med 4 164 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 3 överingenjörer Be 3	+ 178 380
b) 10 laboratoriechefer eller laboratorer Be 1	+ 539 280
c) 2 laboratorer Be 1	+ 107 856
d) 2 byrådirektörer högst Ae 27	+ 87 984
1 förste byråsekreterare Ae 21 utgår.....	— 33 972
1 förste byråingenjör Ae 23 — förste byråingenjör eller förste byråsekreterare Ae 23	—
e) 3 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 27	+ 131 976
f) Överföring från forskningsanslaget	
10 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 27 (nu Ag 27 på forskningsanslaget).....	+ 439 920
10 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 25 (nu Ag 25 på forskningsanslaget).....	+ 396 840
2 byrådirektörer Ae 25 (nu Ag 25 på forskningsanslaget)...	+ 83 544
10 förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer högst Ae 23 (nu Ag 23 på forskningsanslaget).....	+ 357 840
1 förste byråsekreterare Ae 21 (nu Ag 21 på forskningsanslaget)	+ 33 972
3 byråintendenter Ae 21 (nu 1 Ag 21 och 2 reglerad beford- ringsgång på forskningsanslaget)	+ 101 916
5 byråassistenter Ae 19 (nu 4 Ag 19 och 1 Ae 19 på forsk- ningsanslaget)	+ 153 240
10 assistenter Ae 17 (nu Ae 17 på forskningsanslaget).....	+ 276 480
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
1 laboratoriechef eller laborator Br 1—forskningschef Br 3	+ 5 532
3. Löneomräkning	+ 1 303 114
4. Avrundning	+ 98
	+ 4 164 000

Motiv

Forskningsanstalten framhåller betydelsen av att vårt land har tillräckliga egna resurser för att kunna följa den allt snabbare militärtekniska utvecklingen. Detta erfordras såväl med hänsyn till totalförsvarets framtida utformning som för att möjliggöra en självständig bedömning av det internationella säkerhetspolitiska läget och tekniska frågor i samband med t. ex. nedrustnings- och kontrollåtgärder. Att stormakterna snabbt omdanar sina militära styrkor sammanhänger enligt forskningsanstalten till stor del såväl med den ständigt stegrade intensiteten i den naturvetenskapliga, medicinska och tekniska forskningen runt om i världen som med utvecklingen av effektivare metoder för analys av försvarssystem och långsiktisplanering.

Den 30 juni 1964 uppgick antalet anställda vid forskningsanstalten till sammanlagt 1 550, fördelade på kategorier enligt följande sammanställning.

	Forsknings- personal	Verkstads- personal	Administrativ personal
Löneplan B	70	—	2
Löneplan A, lönegrad 24—27	157	—	4
21—23	220	6	18
12—20	334	94	41
7—11	165	30	177
6 och lägre	67	7	90
Kontraktanställda	33	—	—
Arvodesspersonal	—	—	24
Städningspersonal	—	—	11
Summa	1 046	137	367

Av 358 den 30 juni 1964 anställda med akademisk examen eller examen från teknisk högskola var 18 filosofie eller medicine doktorer (åtta tillika docenter och en tillika veterinärmedicine doktor), 36 filosofie eller medicine licentiater (en tillika civilingenjör och tre med veterinärexamen), 168 civilingenjörer (tre tillika teknologie doktorer och tio tillika teknologie licentiater) samt sex bergsingenjörer. Ett stort antal utomstående forskare vid universitet, högskolor och industrilaboratorier har under budgetåret 1963/64 varit anlitade såsom konsulter för forskningsanstaltens räkning.

Rörande anslagstilldelningen har forskningsanstalten anfört i huvudsak följande.

Under budgetåret 1963/64 har som en följd av reducerad anslagstilldelning — i förhållande till då gällande planer — skett en uppbromsning av den under flera år pågående expansionen av verksamheten vid forskningsanstalten. Situationen är i huvudsak densamma för budgetåret 1964/65. Endast med användande av från tidigare budgetår reserverade medel under forskningsanslaget är det möjligt att bedriva verksamheten i ungefär samma omfattning som under de senaste två budgetåren. Denna stagnation i utvecklingen resulterar i uppdämda behov, som under de närmaste åren kommer att göra sig allt mer gällande. Den av överbefälhavaren fastställda ekonomiska ramen för budgetåret 1965/66 medger endast en obetydlig expansionsmöjlighet. Den hindrar en tillväxt av forskningsanstaltens personella resurser för nya och expanderande forskningsområden. Detta är på längre sikt ytterst olyckligt och kan komma att medföra svårreparabla brister särskilt i fråga om tillgången på kvalificerad forskarpersonal. Forskningsanstalten understryker därför, att föreliggande förslag om inrättande av ett antal nya högre forskartjänster är ett minimum för att forskningsverksamheten skall kunna bedrivas i överensstämmelse med de i långsiktplanen angivna riktlinjerna.

Rörande forskningsanstaltens yrkanden under förevarande anslag torde i övrigt följande få anföras.

1. a) En tjänst avses för försvarets organisation för operationsanalys (jfr prop. 1962: 1 bil. 6 s. 230, prop. 1963: 1 bil. 6 s. 174—175 och prop. 1964: 1 bil. 6 s. 268). En tjänst är avsedd för verksamhet inom området telemotmedelsteknik. Den tredje tjänsten avses för ledning och samordning av forskningsanstaltens tekniska service.

b) Tjänsterna avses för ledning och bedrivande av forskning inom områdena biologi, fysik, kärnfysik, kemi, navigationssystem, robotvapen och teleteknik.

c) Tjänsterna är avsedda för försvarets organisation för operationsanalys med placering vid militära staber eller civilförsvarsstyrelsen. Forskningsanstalten föreslår i detta sammanhang att två tjänster för laborator i Bp eller Br 1, avsedda för placering vid militära staber, ändras till tjänster för laboratoriechef eller laborator i Bp eller Br 1 med placering vid forskningsanstalten. En av dessa tjänster avses för samordning och utveckling av operationsanalytisk metodik m. m. och den andra för utveckling av operationsanalytiska modeller, företrädesvis med utnyttjande av matematikmaskin.

d) Tjänsterna för byrådirektör avses för teknisk underrättelsetjänst. Vid bifall till förslaget om inrättande av dessa tjänster föreslås indragning av en tjänst för förste byråsekreterare, avsedd för den tekniska underrättelsetjänsten.

e) En tjänst avses för försvarets organisation för operationsanalys med placering vid militära staber eller civilförsvarsstyrelsen. En tjänst är avsedd för forskningsområdet kärnfysik. Den tredje tjänsten avses för utredningar rörande kärnvapens verkan m. m.

f) Forskningsanstalten föreslår (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 268) överförande till avlöningsanslaget — och i samband därmed extraordinariesättning av extra tjänster och tjänster i reglerad befordringsgång — i fråga om sammanlagt 30 forskartjänster och 21 administrativa tjänster.

2. En tjänst för laboratoriechef eller laborator i Br 1, avsedd för chefen för sektionen för radiopatologisk forskning, föreslås bli omreglerad till tjänst för forskningschef i Br 3 med anledning av planerad organisationsförändring och på grund därav ändrade arbetsuppgifter.

Yttrande

Statens lönenämnd, som yttrat sig (skr. 9/10 1964) över den i punkten 1. f) föreslagna extraordinariesättningen m. m. av vissa administrativa tjänster, har sedan nämnden tagit del av de med ifrågasvarande tjänster förenade arbetsuppgifterna rekommenderat, att tjänsten för förste byråsekreterare i Ae 21 och en tjänst för byråintendent i Ae 21 i stället inrättas som tjänster för byråassistent i Ae 21, att de två återstående tjänsterna för byrå-

intendent i Ae 21 inrättas som tjänster för amanuens i reglerad befordringsgång samt att två av de till inrättande föreslagna tjänsterna för assistent i Ae 17 i stället inrättas, den ena som tjänst för kanslist i reglerad befordringsgång och den andra som tjänst för assistent i Ae 15.

Departementschefen

I följande tabell har sammanställts forskningsanstaltens anslag för innevarande budgetår enligt riksstaten, forskningsanstaltens äskanden för nästa budgetår och mitt förslag till medelstildelning (beloppen i tusental kr.).

Anslag	Riksstat 1964/65	Förslag 1965/66	
		Forsknings- anstalten	Departement- schefen
Försvarets forskningsanstalt:			
Avlöningar	16 000	20 164	18 200
Omkostnader	1 365	1 590	1 565
Viss forskningsverksamhet	37 000	42 610	43 300
Engångsanskaffning av viss utrustning	1 000	1 050	800
	55 365	65 414	63 865

Forskningsanstalten har för budgetåren 1964/71 redovisat en långsiktplan, vilken är anpassad till de kostnadsramar som anvisats av överbefälhavaren. De föreslagna nya forskartjänsterna erfordras enligt forskningsanstalten för att forskningsverksamheten skall kunna bedrivas enligt de i långsiktplanen angivna riktlinjerna.

Jag anser det alltså vara av väsentlig betydelse att vi har goda resurser på skilda forskningsområden inom militärtekniken. När det gäller den föreslagna utbyggnaden av forskningsanstaltens personella resurser måste dock beaktas att tillgången till kvalificerad forskarpersonal är begränsad. Med hänsyn härtill och till den väsentliga utbyggnad av anstaltens forskarpersonal som skett de senaste budgetåren nödgas jag konstatera att en totalbedömning av läget ger vid handen att några nya tjänster inte bör inrättas vid forskningsanstalten under nästa budgetår. Ej heller kan jag tillstyrka, att några forskartjänster överföres till förevarande anslag från forskningsanslaget. Däremot beräknar jag medel för sådan överföring av ifrågavarande 21 administrativa tjänster. Då jag inte anser mig böra tillstyrka, att två extra tjänster för byrådirektör extraordinariesätts och det i övrigt är fråga om extra ordinarie tjänster, vilkas inrättande och lönegradsplacering ankommer på Kungl. Maj:t, torde jag sedermera få återkomma med förslag till lönegradsplacering, anställningsform och tjänstebestämmning för de tjänster som överförs från forskningsanslag. Jag biträder förslaget att en tjänst för laboratoriechef eller laborator i Br 1 omregleras till tjänst för forskningschef i Br 3.

I övrigt är jag inte beredd att tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid försvarets forskningsanstalt under nästa budgetår.

Anslaget bör uppföras med $(16\,000\,000 + 2\,200\,000 =)$ 18 200 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, som förändrades av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 900 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	8 781 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 500 000
Summa kr.	18 200 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 18 200 000 kr.

E 50. Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 155 000	1 293 829
1964/65	1 365 000	
1965/66 (förslag)	1 565 000	

Försvarets forskningsanstalt föreslår, att anslaget ökas med 225 000 kr.

	Anvisat 1964/65		Föreslagen ändring 1965/66		
			Mynd.		Dep:t
1. Sjukvård	70 000	+	10 000	+	30 000
2. Reseersättningar	180 000	+	25 000	+	25 000
3. Expenser					
a) Bränsle, elström och vatten	375 000	+	40 000	+	40 000
b) Övriga expenser	685 000	+	120 000	+	75 000
4. Publikationstryck	55 000	+	30 000	+	30 000
		+	225 000	+	200 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till (1 365 000 + 200 000 =) 1 565 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kr.

E 51. Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	133 182 000	38 473 425	14 472 253
1964/65	37 000 000		
1965/66 (förslag)	43 300 000		

¹ Härutöver har 1 500 000 kr. överförts från anslaget *Reglering av prisstegringar*

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget ökas med 5 610 000 kr.

1. Prisstegringar	+ 1 820 000
2. Höjda löner m. m.	+ 1 280 000
3. Överföring av tjänster till avlöningsanslag	— 1 844 000
4. Anpassning till kostnadsram. Ökad verksamhet	+ 4 354 000
	+ 5 610 000

Forskningsanstalten hemställer vidare om bemyndigande att utlägga beställningar utöver anvisade medel inom en kostnadsram av 6 milj. kr.

M o t i v

1. Prisförändringarna från maj 1963 till maj 1964 uppgår enligt försvarsindex till 4,6 %.

2. Av ökningen avser 1,2 milj. kr. generella lönehöjningar och 80 000 kr. vissa andra konsekvenser av 1964 års löneöverenskommelse.

3. Beloppet utgör beräknad kostnadsminskning vid bifall till förslaget att överföra vissa tjänster till forskningsanstaltens avlöningsanslag.

4. Uppräkning föreslås inom den av överbefälhavaren anvisade kostnadsramen. Uppräkningen anses erforderlig för att möjliggöra nuvarande forskningsomfattning och ger endast mycket ringa utrymme för expansion.

Det begärda beställningbemyndigandet avses för beställningar av materiel för forskningsändamål.

Departementschefen

Under forskningsanstaltens avlöningsanslag har jag beräknat medel för 21 administrativa tjänster, vilka anstalten föreslagit skola överföras till

nämnda anslag. Härigenom minskar utgifterna under förevarande anslag med ca 610 000 kr.

Med hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av forskningsanstaltens avlöningsanslag föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 43,3 (+ 6,3) milj. kr. Jag räknar härvid med att verksamheten under anslaget skall få ungefär samma omfattning som den har under innevarande budgetår. Liksom för innevarande budgetår bör inhämtas medgivande att materielbeställningar under nästa budgetår utläggas med visst belopp utöver anvisade medel. Såsom anstalten föreslagit bör beloppet bestämmas till 6 milj. kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 43 300 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet får läggas ut inom en kostnadsram av 6 000 000 kr.

E 52. Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 400 000	1 812 701	699 697
1964/65	1 000 000		
1965/66 (förslag)	800 000		

Från anslaget bestrides kostnader för anskaffning av instrument och apparatutrustning, möbler och kontorsutensilier samt verkstadsutrustning.

Försvarets forskningsanstalt räknar med oförändrat medelsbehov och föreslår, att anslaget på grund av inträffade prisstegringar ökas med 50 000 kr.

Departementschefen

För egen del anser jag den obundna reservationsbehållningen på anslaget — endast 155 000 kr. var vid utgången av budgetåret 1963/64 bundna genom utlagda beställningar — motivera, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 800 000 (— 200 000) kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

FÖRSVARETS RADIOANSTALT

E 53. Försvarets radioanstalt: Avlöningar. E 54. Försvarets radioanstalt: Omkostnader. E 55. Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel.

Beträffande radioanstaltens yrkanden och motiv liksom mina ställningstaganden härtill torde få hänvisas till innehållet i en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Åberopande vad i nämnda promemoria anföres hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att för budgetåret 1965/66 anvisa
- a) till *Försvarets radioanstalt: Avlöningar* ett förslagsanslag av 16 700 000 kr.;
- b) till *Försvarets radioanstalt: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3 492 000 kr.;
- c) till *Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel* ett reservationsanslag av 4 350 000 kr.

MILITÄRPSYKOLOGISKA INSTITUTET

E 56. Militärpsykologiska institutet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	660 000	667 229
1964/65	785 000	
1965/66 (förslag)	899 000	

Militäröverpsykologen (skr. 12/8 1964) föreslår, att anslaget höjes med 106 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändring</i>	
Minskning med 1 kontorsbiträde Ao 5	— 14 880
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsuppflyttningar	+ 9 402
b) Ordinariesättning	—
c) Vissa arvodesfrågor	+ 35 148
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 76 330
	+ 106 000

M o t i v

1. En tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 på övergångsstat föreslås bli indragen fr. o. m. nästa budgetår.

2. a) Militäröverpsykologen föreslår uppflyttning av tjänster för en militärpsykolog i Ae 25 till laborator i Ae 27 och en kontorist i Ae 9 till kansli-skrivare i Ae 11 samt en befattning som expeditionsofficer i A:24 till A:28.

b) Tidigare framlagt förslag om ordinariesättning av tjänsten för militäröverpsykolog i Be 3 framförs ånyo (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 276).

c) För vartdera av budgetåren 1963/64 och 1964/65 har anvisats 155 000 kr. till arvoden åt sakkunniga vid personalprovningar och till utgifter för särskilda forskningsuppdrag. Med hänsyn till inträffade lönestegringar föreslår militäröverpsykologen, att för nästa budgetår ytterligare 18 000 kr. ställes till förfogande för ändamålet.

Innevarande budgetår har under anslaget högst 32 000 kr. ställts till förfogande för bestridande av kostnader för vissa attitydundersökningar i anslutning till studier och prognoser i syfte att erhålla underlag för åtgärder avsedda att förbättra rekryteringen av aktivt befäl. För slutförande av undersökningarna beräknas ytterligare 18 900 kr.

Militäröverpsykologen anmäler slutligen behov av medel för att anställa en biträdande psykolog mot arvode motsvarande lön enligt löneklass A 21. Psykologen avses för bearbetning av vissa utförda befattningsanalyser.

Departementschefen

I enlighet med förslag av militäröverpsykologen bör en tjänst för kontorsbiträde i Ao 5 på övergångsstat indragas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Någon minskning av medelsbehovet under anslaget uppkommer emellertid icke härigenom, eftersom antalet icke-ordinarie biträden minskats med ett under tid då tjänsten på övergångsstat uppehållits.

Under posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknar jag ca 81 000 kr. för slutförande av vissa attitydundersökningar och bearbetning av befattningsanalyser m. m.

I övrigt kan jag inte biträda några personal- eller tjänsteförändringar vid militärpsykologiska institutet.

Anslaget torde böra uppföras med $(785\,000 + 114\,000 =) 899\,000$ kr. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärpsykologiska institutet, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	25 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	14 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	255 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	373 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	232 000
Summa kr.	899 000

b) till *Militärpsykologiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 899 000 kr.

E 57. Militärpsykologiska institutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	145 000	143 507
1964/65	150 000	
1965/66 (förslag)	177 000	

Militäröverpsykologen föreslår, att anslaget ökas med 3 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	1 300	+ 700	+ 700
2. Reseersättningar	63 000	+ 3 000	+27 000
3. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten	16 000	— 2 000	— 2 000
b) Övriga <i>expenser</i>	35 700	+ 1 300	+ 1 300
		+ 3 000	+27 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till $(150\,000 + 27\,000 =)$ 177 000 kr. Under posten *Reseersättningar* har jag därvid beräknat ett engångsbelopp av 24 000 kr. för vissa kostnader för arbetet med befattningsanalyser. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärpsykologiska institutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 177 000 kr.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

E 58. Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 150 000	1 189 308
1964/65	1 245 000	
1965/66 (förslag)	1 350 000	

Chefen för centrala värnpliktsbyrån (skr. 12/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 196 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
1 faktor Ae 15 och 1 ingenjör högst Ae 15; minskning med 2 tekniker Ae 11	+ 6 864
1 kontorist Ae 9 och 1 kanslibitråde Ae 7; minskning med 2 kontorsbiträden högst Ae 5	+ 5 040
Minskning med 1 kontorsbiträde högst Ae 5	— 14 880
1 officer A:30	+ 17 075
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	+ 21 945
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 159 956
	+ 196 000

Motiv

1. De till indragning föreslagna tjänsterna för tekniker i Ae 11 är avsedda för centrala värnpliktsbyråns tryckeri och tekniska detalj. Innehavarna har fått vidgade uppgifter med självständig arbetsledning och ekonomiskt ansvar. Detta anses motivera, att tjänsterna fr. o. m. nästa budgetår ersättes med tjänster för en faktor i Ae 15 och en ingenjör i högst Ae 15.

Vidare föreslås att i utbyte mot två kontorsbiträdestjänster i högst Ae 5 inrättas en tjänst för kontorist i Ae 9 och en tjänst för kanslibitråde i Ae 7. Kontoristtjänsten är avsedd för sekreterare åt chefen för värnpliktsbyrån och kanslibiträdets tjänsten för chef för skrivcentral.

En tjänst för kontorsbiträde i högst Ae 5 kan indragas fr. o. m. nästa budgetår till följd av rationaliseringar.

Chefen för centrala värnpliktsbyrån föreslår ånyo att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A:30, avsedd för en företrädare för flygvapnet, tillkommer vid byrån (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 219 och prop. 1964: 1 bil. 6 s. 279).

2. Chefen för värnpliktsbyrån föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen en byråintendent i Ae 21 till förste byråintendent i Ae 23, en assistent i Ag 13 till Ae 17, en kontorist i Ae 9 till kontorsskrivare i Ae 13, en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11, ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9 och ett tekniskt biträde i Ae 5 till tekniker i Ae 9. Vidare hemställer chefen för värnpliktsbyrån, att en för pensionerad officer avsedd arvodesbefattning i A:28 uppflyttas till A:30.

Departementschefen

Jag biträder chefens för värnpliktsbyrån förslag att tjänster för en kontorist i Ae 9 och ett kanslibitråde i Ae 7 inrättas vid byrån fr. o. m. nästa

budgetår i utbyte mot två kontorsbiträdestjänster i högst Ae 5. Därjämte bör ytterligare en kontorsbiträdestjänst i högst Ae 5 dras in.

Jag beräknar vidare medel för en lönegradsförändring som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid centrala värnpliktsbyrån fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med $(1\,245\,000 + 105\,000 =)$ 1 350 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	220 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	125 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 340
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	520 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	482 660
Summa kr.	1 350 000

b) till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 350 000 kr.

E 59. Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	470 000	479 628
1964/65	530 000	
1965/66 (förslag)	495 000	

Chefen för centrala värnpliktsbyrån hemställer, att anslaget minskas med 34 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	22 500	+ 5 200	+ 5 000
2. <i>Expenser</i>			
a) <i>Kostnader för datamaskiner m. m.</i>	175 000	+ 44 300	+ 44 000
b) <i>Övriga expenser</i>	271 000	— 84 000	— 84 000
		— 34 500	— 35 000

Motiv

1. Chefen för centrala värnpliktsbyrån hemställer, att 3 000 kr. anvisas för drivmedel till personlastbil. Vidare beräknas 1 200 kr. för taxehöjningar vid statens järnvägar samt 1 000 kr. för resor i anslutning till byråns ADB-verksamhet.

2 a) Chefen för centrala värnpliktsbyrån föreslår, att anslaget uppräknas med 44 300 kr. för viss förnyelse av datamaskinparken m. m.

b) För innevarande budgetår anvisades 99 000 kr. för vissa engångskostnader. Dessa utgifter bortfaller för budgetåret 1965/66. Med hänsyn till prisstegringar m. m. beräknas kostnaderna öka med sammanlagt 15 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upp-
tar jag för egen del anslaget till (530 000 — 35 000 =) 495 000 kr. Jag har
därvid beräknat ett engångsbelopp av 31 000 kr. för viss maskinanskaffning.
Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budget-
året 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 495 000 kr.

MILITÄRMUSIKEN**E 60. Militärmusiken: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	12 500 000	12 144 322
1964/65	12 700 000	
1965/66 (förslag)	13 700 000	

Chefen för armén föreslår, att anslaget ökas med 1 837 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
1 musikförvaltare Ao 17; minskning med 1 underofficer A:18...	+ 1 642
b) 10 musikelever	+ 14 500
c) Övertidsersättningar m. m.	+ 131 000
d) Tjänstgöringsmånader	+ 172 700
2. Tjänsteförändringar	+ 37 000
3. Löneomräkning	+ 1 480 158
	+ 1 837 000

Motiv

1 a) En arvodesbefattning i A: 18 avses f. n. för expeditiionsunderofficer hos inspektören för militärmusiken. Enligt chefen för armén bör befattningen utbytas mot en beställning för musikförvaltare i Ao 17.

b) På grund av ökat antal förtidsavgångar måste enligt chefen för armén under de närmaste åren omkring 50 musikelever anställas årligen. För budgetåret 1965/66 bör emellertid av utbildningstekniska skäl allenast 35 musikelever rekryteras, vilket innebär en ökning med 10 elever i förhållande till innevarande budgetår.

d) Med hänsyn till vakansläget inom militärmusiken bör antalet tjänstgöringsmånader för anställande av tillfällig personal ökas med 75.

2. Chefen för armén föreslår, att åtta musikdirektörer av 2. graden i Ao 17/15 uppflyttas till musikdirektörer av 1. graden i Ao 21.

Departementschefen

Såsom arméchefen föreslagit bör fr. o. m. nästa budgetår tillkomma ytterligare tio musikelever.

Jag beräknar vidare medel för ytterligare 75 tjänstgöringsmånader för anställande av tillfällig personal. I övrigt anser jag mig inte böra biträda några personal- eller tjänsteförändringar vid militärmusiken.

Anslaget torde böra uppföras med $(12\,700\,000 + 1\,000\,000 =) 13\,700\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärmusiken, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 525 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	17 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 200 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 958 000
Summa kr.	13 700 000

b) till *Militärmusiken*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 700 000 kr.

E 61. Militärmusiken: Reseersättningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	540 000	590 614
1964/65	640 000	
1965/66 (förslag)	640 000	

I enlighet med förslag av chefen för armén bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 640 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmusiken: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kr.

E 62. Militärmusiken: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	160 000	178 078	32 276
1964/65	160 000		
1965/66 (förslag)	225 000		

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 65 000 kr. Av beloppet hänför sig 15 000 kr. till prisstegringar och resten — 50 000 kr. — till ökade utgifter för den löpande verksamheten, bl. a. viss nyanskaffning av instrument för att vidmakthålla militärmusikkårernas instrumentbestånd. Jag biträder intendenturverkets förslag och föreslår således, att anslaget uppföres med (160 000 + 65 000 =) 225 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärmusiken: Materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

FÖRSVARETS PERSONALVÅRD

E 63. Försvarets personalvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 555 000	1 504 936
1964/65	1 705 000	
1965/66 (förslag)	1 960 000	

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget ökas med 408 000 kr.

Ökning eller
minskning

I. Personalförändringar

1. Personalvårdsbyrån

a) 1 kapten Ao 21, 1 stabskonsulent Ae 21 och 1 pensionerad underofficer A:18 (centralavdelningen)	+	77 132
b) 1 förste byråsekreterare Ae 23 och 1 amanuens (socialtjänst-avdelningen)	+	68 328

	Ökning eller minskning
c) 1 kanslist Ae 15 (undervisningsavdelningen).....	+ 24 936
d) 1 kanslibitråde Ae 7 och 1 kontorsbiträde högst Ae 5 (expeditionen)	+ 31 368
2. Lokal organisation	
1 konsulent Ae 19 och 4 konsulenter Ae 15	+ 122 088
4 deltidsanställda personalvårdsassistenter utgår	— 13 000
II. Löneomräkning	+ 97 148
	+ 408 000

Motiv

1 a) Med hänsyn till det varaktiga behovet av en chef för centralavdelningens utbildningsdetalj erfordras enligt överbefälhavaren en kaptensställning i Ao 21. Behovet är tidigare anmält (prop. 1964: 1 bil. 6 s. 284). Stabskonsulenten i Ae 21 avses för att tillgodose behovet av fortlöpande och ökat underlag och bistånd vid den differentierade personalvårdsutbildning som pågår — framförallt för att möjliggöra ett effektivt genomförande av de värnpliktiga personalvårdsassistenternas utbildning och tjänstgöring.

Arvodesbefattningen för en pensionerad underofficer erfordras för att handha krigsplaceringsregister och omkrigsplaceringar, utarbeta underlag till förordnanden, föra utbildnings- och tjänstgöringsregister m. m. Befattningen är tidigare äskad (prop. 1964: 1 bil. 6 s. 284).

b) Förslaget innebär inrättande av en ny detalj på socialtjänstavdelningen för handläggning av vissa personalpolitiska frågor.

c) Med hänsyn till ökningen och differentieringen av de värnpliktigas fritidsverksamhet behöver undervisningsavdelningen förstärkas. T. v. äskas en kanslist i Ae 15 för biblioteksdetaljen, men härutöver anmäles behov av en konsulent i Ae 17.

d) Förslaget angående ett kontorsbiträde har framförts tidigare (prop. 1963: 1 bil. 6 s. 238 och 1964: 1 bil. 6 s. 284). Därutöver föreslås nu ett kanslibitråde i Ae 7 för ökade arbetsuppgifter av mera kvalificerad art på expeditionen. Behov av ytterligare ett kontorsbiträde anmäles härjämte.

2) Konsulenten i Ae 19 avses för centrala staber och förvaltningar i Stockholm. För uppgifterna har tidigare en tjänst i Ae 17 föreslagits (prop. 1963: 1 bil. 6 s. 238 och prop. 1964: 1 bil. 6 s. 284).

Överbefälhavaren framhåller att en ökning av antalet heltidsanställda konsulenter vid förbanden är erforderlig. För budgetåret 1965/66 borde i varje fall de stora infanteri- och pansarförbanden få en konsulent vardera, vilket skulle innebära en tjänst i vardera Ystad—Revinge, Falun (jämte Älvdalen), Växjö (med vissa uppgifter i Kalmar), Uddevalla och Borås. Med

hänsyn till kostnaderna bör emellertid tjänsten i Borås anstå, varför nu endast fyra nya konsulenttjänster i Ae 15 föreslås. Vid bifall till förslaget kan fyra deltidanställda personalvårdsassistenter utgå.

Därjämte anmäler överbefälhavaren behov av sex motsvarande tjänster budgetåret 1966/67 för Borås, Enköping, Norrtälje (med Vaddö), Malmö, Sundsvall—Härnösand samt Vaxholm.

Y t t r a n d e

Yttrande över överbefälhavarens medelsäskanden har avgivits av *försvarets civilförvaltning*. Yttrandet redovisas här i anslutning till indelningen i det föregående.

1 a) Civilförvaltningen anför, att utbildningen av de värnpliktiga personalvårdsassistenterna och övrig utbildningsverksamhet numera kräver så stora insatser från byråns sida, att en förstärkning av organisationen i detta avseende är nödvändig. Civilförvaltningen tillstyrker därför föreslagen beställning för en kapten i Ao 21, men anser sig nu icke kunna tillstyrka den föreslagna stabskonsulenttjänsten i Ae 21. I konsekvens med tidigare ställningstagande tillstyrkes en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i A:18.

b) Tjänsterna avstyrkes med hänsyn till pågående översyn av försvarsstabens organisation.

c) Tjänsten för kanslist i Ae 15 bör ersättas med tjänst för högst kansli-skrivare i Ae 11.

d) Föreslagna biträdestjänster tillstyrkes.

2) Tjänsterna för den lokala organisationen tillstyrkes.

Departementschefen

Nuvarande personalvårdsorganisation tillkom genom beslut vid 1959 års riksdag (prop. 1959: 110; SU 98; rskr. 253). Organisationen har sedan efter hand utbyggts såväl när det gäller ledningsorganet — försvarsstabens personalvårdsbyrå — som ifråga om konsulenter och assistenter vid staber och förband.

Jag biträder överbefälhavarens förslag att för personalvårdsbyråns centralavdelning skall tillkomma en tjänst för stabskonsulent i Ae 21 och en arvodesbefattning i A: 18 avsedd för pensionerad underofficer. För byråns undervisningsavdelning föreslår jag, att en arvodesbefattning i A: 24 för pensionerad officer tillkommer. I övrigt kan jag inte biträda några personalförändringar vid personalvårdsbyrån.

Såvitt rör personalvårdens lokala organisation är jag inte beredd föreslå andra förändringar än inrättande av tre tjänster för konsulent i Ae 15, avsedda att placeras i Falun, Uddevalla och Växjö. Vid bifall härtil bör för

nästa budgetår medel under förevarande anslag beräknas för arvode åt 21 deltidsanställda personalvårdsassistenter, innebärande en minskning med tre assistenter.

Anslaget bör uppföras med $(1\,705\,000 + 255\,000 =) 1\,960\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	62 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	70 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	143 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 035 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	650 000
Summa kr.	1 960 000

- b) till *Försvarets personalvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

E 64. Försvarets personalvård: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	230 000	237 468
1964/65	250 000	
1965/66 (förslag)	280 000	

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget ökas med 32 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	140 000	+ 20 000	+ 20 000
2. Expenser	100 000	+ 12 000	+ 10 000
		+ 32 000	+ 30 000

M o t i v

2. Anslagsökningen avses för erforderliga reparationer och nyanskaffningar av skrivmaskiner m. fl. inventarier, för att möjliggöra en utökning av antalet elever vid byråns utbildningskurser samt för viss kontaktverksamhet med enskilda organisationer m. fl.

Försvarets civilförvaltning har intet att erinra mot den beräknade ökningen.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 280 000 (+ 30 000) kr. Jag har därvid inte beräknat några medel för kontaktverksamhet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets personalvård: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

d) Utbildningsanstalter m. m.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

E 65. Försvarshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	394 000	426 598
1964/65	400 000	
1965/66 (förslag)	460 000	

Chefen för försvarshögskolan (skr. 12/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 116 000 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning
1. Personalförändring	
1 kansliskrivare i Ae 11	+ 20 280
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsuppflyttningar	+ 38 016
b) Vissa arvodesfrågor	+ 56 000
3. Löneomräkning	+ 1 704
	+ 116 000

Motiv

1. En tjänst för kansliskrivare i Ae 11 föreslås tillkomma fr. o. m. nästa budgetår. Innehavaren avses avlasta lärare och skoladjutant vissa göromål av administrativ art.

2 a) Skolchefen föreslår, att de på skolans stat uppförda militära lärarna uppflyttas från Ar 27/25 till Br 1. Vidare framlägges ånyo förslag om uppflyttning av arvodesbefattningen för skolans adjutant, tillika expeditions-officer, från A: 24 till A: 28 (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 287).

b) För utökning av antalet deltidstjänstgörande civila lärare hemställer skolchefen om ytterligare 40 000 kr. Höjda arvoden till särskilda föreläsare m. m. anses motivera en uppräknig av anslaget med 11 000 kr. Vidare föreslås att anslaget höjes med 5 000 kr. för oförutsedda utgifter för undervisningen vid skolan.

Departementschefen

Jag anser mig inte böra tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid försvarshögskolan fr. o. m. nästa budgetår. Jag beräknar emellertid under anslaget ytterligare 16 000 kr. för arvoden till föreläsare m. fl.

Anslaget torde böra uppföras med $(400\,000 + 60\,000 =) 460\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarshögskolan, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	170 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	35 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	126 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	22 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	106 600
Summa kr.	460 000

b) till *Försvarshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 460 000 kr.

E 66. Försvarshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	70 000	117 829
1964/65	132 000	
1965/66 (förslag)	142 000	

Chefen för försvarshögskolan hemställer, att anslaget ökas med 10 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård	500	+ 500	+ 500
2. Expenser	56 500	+ 9 500	+ 9 500
		+ 10 000	+ 10 000

Motiv

2. Chefen för försvarshögskolan beräknar 5 500 kr. för anskaffning och underhåll av möbler och kontorsmaskiner samt 1 500 kr. för inköp av kartor. I övrigt hänför sig den föreslagna höjningen främst till ökade städ- och telefonkostnader.

Departementschefen

Jag biträder chefens för försvarshögskolan förslag. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag alltså anslaget till (132 000 + 10 000 =) 142 000 kr., varav 5 500 kr. för engångsutgifter för inventarier. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 142 000 kr.

MILITÄRHÖGSKOLAN

E 67. Militärhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 985 000	2 835 045
1964/65	3 490 000	
1965/66 (förslag)	4 000 000	

Chefen för militärhögskolan (skr. 7/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 852 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar m. m.	
a) Gemensam personal	
1 lektor Ar 27	+ 46 332
1 biblioteksbiträde Ac 7	+ 16 488
1 kontorsbiträde högst Ac 5	+ 14 880
b) Marinlinjen	
2 regementsofficerare/kaptener Ar 25/21	+ 79 368
c) Militärhistoriska avdelningen	
1 officer A:24	+ 12 524

	Ökning
d) Skrivhjälp för elevarbeten	+ 2 000
e) Förbandsövningstillägg m. m.	+ 51 500
2. Tjänsteförändringar	+ 35 638
3. Löneomräkning	+ 593 270
	+ 852 000

Motiv

1 a) Chefen för militärhögskolan hemställer, att en språklektor i Ar 27 tillföres högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Vid sidan av den direkta språkundervisningen avses lektorn i egenskap av huvudlärare förestå ett språklaboratorium, vilket föreslås tillkomma vid högskolan.

Tjänsten för biblioteksbiträde i Ae 7 anses erforderlig på grund av ökad lånefrekvens vid biblioteket.

Kontorsbiträdets tjänsten avses för telefonist i skolans telefonväxel.

b) Skolchefen föreslår ånyo, att två beställningar för regementsofficer eller kapten i Ar 25/21 tillkommer på skolans stat. Av beställningarna är en avsedd för lärare i underhålls- och förvaltningstjänst samt en för lärare i kustartilleritaktik (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 290).

c) Förslag framlägges ånyo om inrättande av en arvodesbefattning i A: 24 för handhavande av militärhistoriska avdelningens samlingar m. m. (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 290).

e) Medel till förbandsövningstillägg och beredskapsersättningar har icke beräknats för innevarande budgetår. Medelsbehovet för dessa ändamål beräknas för budgetåret 1965/66 till 45 000 resp. 6 500 kr.

2. Chefen för militärhögskolan föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster och beställningar, nämligen för två lektorer i Ao 27/25 till Ao 27, två regementsofficerare/kaptener i Ar 25/21 till regementsofficerare i Ar 27/25, två kontorister i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11 samt en vaktmästare i Ae 8 till Ae 11. Vidare föreslår skolchefen uppflyttning av en för pensionerad officer avsedd arvodesbefattning i A:24 till A:28.

Departementschefen

Den militärhistoriska avdelningen vid militärhögskolan omfattar bl. a. tre militära beställningshavare i Ar 27/25/21 och två civila militärhistoriker i högst Ae 27. Av de militära beställningarna uppehålls två av officerare i arvodesbefattning som övergångsvis kvarstår. Dessa befattningshavare uppnår senast under år 1965 för dem gällande pensioneringsperiods nedre gräns.

Tillfälle har yppat sig att till militärhögskolans militärhistoriska avdelning knyta fil. dr T. Palm. Tidigare uttalade önskemål om att för den militärhistoriska verksamheten förvärva en befattningshavare med högre vetenskaplig kompetens skulle härigenom kunna tillgodoses. Jag föreslår

därför att för Palm fr. o. m. nästa budgetår inrättas en personlig tjänst för forskningschef i Bo 3 vid militärhögskolan.

Jag beräknar i enlighet med skolchefens förslag medel för skrivhjälp för elevarbeten samt för förbandsövnings- och beredskapstillägg. I övrigt anser jag mig inte böra tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid militärhögskolan fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med $(3\,490\,000 + 510\,000 =) 4\,000\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för militärhögskolan som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärhögskolan, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 770 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	110 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	350 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	450 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 320 000
Summa kr.	4 000 000

c) till *Militärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

E 68. Militärhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	350 000	363 410
1964/65	480 000	
1965/66 (förslag)	670 000	

Chefen för militärhögskolan hemställer, att anslaget höjes med 74 000 kr.

	Anvisat 1964/65		Föreslagen ändring 1965/66			
			Mynd.	Dep:t		
1. Sjukvård m. m.	8 000	+	3 000	+	3 000	
2. Reseersättningar	70 000	+	25 000	+	25 000	
3. Expenser						
a) Bränsle, lyse och vatten	107 000	+	6 000	+	6 000	
b) Övriga expenser	295 000	+	40 000	+	156 000	
			+	74 000	+	190 000

M o t i v

3 b) Den begärda uppräknigen motiveras i huvudsak med ökade städ-kostnader och stegrade utgifter för inköp och underhåll av inventarier.

Departementschefen

Chefen för militärhögskolan föreslår, att ett särskilt reservationsanslag av 185 000 kr. anvisas för engångsanskaffning av laboratorientrustning vid militärhögskolan. Av det av skolchefen beräknade medelsbehovet avses 120 000 kr. för utrustning för skolans fysiklaboratorium och 65 000 kr. för anskaffning av ett språklaboratorium. Jag anser icke, att medel för ifråga-varande ändamål bör anvisas under ett särskilt reservationsanslag. Däremot föreslår jag, att expensposten under förevarande anslag uppräknas med 120 000 kr. för utrustning till skolans fysiklaboratorium. Förslaget om in-rättande av ett språklaboratorium anser jag mig icke böra biträda. I övrigt har jag i huvudsak inte något att erinra mot chefens för militärhögskolan beräkningar rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. Med hänvisning till beräkningen i föregående sammanställning upptar jag anslaget till (480 000 + 190 000 =) 670 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 670 000 kr.

E 69. Militärhögskolan: Övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	800 000	730 134	316 522
1964/65	1 200 000		
1965/66 (förslag)	1 200 000		

Chefen för militärhögskolan hemställer, att anslaget höjes med 31 000 kr. på grund av löne- och prisstegringar. För egen del föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 1 200 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärhögskolan: Övningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

E 70. Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	100 000	28 926	71 074
1964/65	100 000		
1965/66 (förslag)	100 000		

I enlighet med förslag av chefen för militärhögskolan bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 100 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

FÖRSVARETS LÄROVERK**E 71. Försvarets läroverk: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 710 000	1 739 994
1964/65	1 750 000	
1965/66 (förslag)	1 800 000	

Styrelsen för försvarets läroverk (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget minskas med 20 105 kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har förändringen uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning eller minskning
1. Timlärararvoden m. m.	— 50 849
2. Löneomräkning	+ 30 744
	— 20 105

M o t i v

1. Styrelsen för läroverket anger antalet klassavdelningar för nästa budgetår till 26. Antalet läraretimmar för vecka, som inte kan täckas av de ordinarie och extra ordinarie lärarna vid läroverket, beräknas till 69 på gymnasiet och 300 på realskolelinjen. Styrelsen räknar med utgångspunkt häri att 7 lärartjänster i Ag 19 erfordras. Vidare har styrelsen beräknat, att 48 läraretimmar på gymnasiet och 150 läraretimmar i realskolan kommer att bestridas som tilläggstimmar eller av timlärare. Av dessa antages 35 veckotimmar komma att betalas enligt AT 30, 13 veckotimmar enligt AT 26, 90 veckotimmar enligt BT 26 och resten enligt BT 19. Därutöver tillkommer 11 läraretimmar för röstvård och två läraretimmar för frivillig körsång. Med hänsyn till den sålunda angivna omfattningen av undervisningen under

nästa budgetår beräknas utöver kostnaderna för de i personalförteckningen upptagna lärartjänsterna ett medelsbehov av sammanlagt 510 151 kr., varav 309 223 kr. för tilläggstimmar och 200 928 kr. för extra lärare. För budgetåret 1964/65 har för ändamålet anvisats 561 000 kr. Minskningen utgör alltså 50 849 kr.

Departementschefen

Jag beräknar medelsbehovet för timlärararvoden m. m. vid läroverket till 524 000 kr., innebärande en minskning med 37 000 kr. Vid anslagsberäkningen bör hänsyn vidare tas till viss löneomräkning m. m. Anslaget torde därför böra uppföras med $(1\,750\,000 + 50\,000 =) 1\,800\,000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 020
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	605 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	453 980
Summa kr.	1 800 000

- b) till *Försvarets läroverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

E 72. Försvarets läroverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000	99 100
1964/65	150 000	
1965/66 (förslag)	230 000	

Styrelsen för försvarets läroverk hemställer, att anslaget ökas med 80 337 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
Expenser	142 300	+ 80 337	+ 80 000

Motiv

Av ökningen avses ca 67 000 kr. för anskaffning av böcker åt eleverna och ca 13 000 kr. för anskaffning och underhåll av läroverkets undervisningsmateriel.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upp-
tar jag för egen del anslaget till (150 000 + 80 000 =) 230 000 kr. För en-
gångsutgifter beräknar jag därvid ett belopp av 56 000 kr. Jag hemställer
alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret
1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kr.

FÖRSVARETS BREVSKOLA**E 73. Försvarets brevskola: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	266 000	252 038
1964/65	245 000	
1965/66 (förslag)	290 000	

Chefen för försvarets brevskola (skr. 12/8 1964) hemställer, att anslaget
höjes med 50 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändring	
1 assistent Ae 15	+ 24 936
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsuppflyttningar	+ 14 172
b) Vissa arvodesfrågor	+ 2 000
3. Löneomräkning	+ 8 892
	+ 50 000

Motiv

1. Chefen för brevskolan föreslår ånyo (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 299),
att en tjänst för assistent i Ae 15 inrättas vid skolan. Tjänsten är avsedd för
administrativa uppgifter.

2 a) Skolchefen återkommer med förslag om att den för chefen för skolan
avsedda beställningen i Ao 25 skall utbytas mot tjänst i Ao 27/25 samt att
en för N. H. R. Lundén avsedd tjänst för förste byråsekreterare i Ae 21
skall placeras i Ae 23 (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 299).

b) För författar- och granskningsarvoden avseende för försvarsgrenarna gemensamma kurser, främst i tekniska ämnen och språk, erfordras enligt skolchefen ytterligare 2 000 kr.

Y t t r a n d e

Enligt föredragande departementschefens uttalande till prop. 1962: 1 (bil. 6 s. 253) borde försvarets civilförvaltning utföra en kartläggning av brevskolans organisation och arbetsuppgifter. I äskandena för budgetåren 1963/64 och 1964/65 anmälde civilförvaltningen, att ifrågavarande kartläggning påbörjats men av anförda skäl ännu icke kunnat slutföras (jfr senast prop. 1964: 1 bil. 6 s. 299). Civilförvaltningen, som yttrat sig över skolchefens i det föregående redovisade förslag, har i samband därmed överlämnat ifrågavarande utredning.

Civilförvaltningen tar i utredningen ingen definitiv ståndpunkt till skolans framtida organisation och arbetsuppgifter. Det konstateras, att verksamheten vid skolan befinner sig i en period, då omfattande arbetsuppgifter upphör och nya tillkommer eller beräknas tillkomma. Mot denna bakgrund lämnas vissa allmänna riktlinjer för skolans fortsatta verksamhet. Civilförvaltningen finner emellertid, att det genom undersökningen redan nu klart framkommit, att en befattningshavare för vissa administrativa arbetsuppgifter är erforderlig. Civilförvaltningen tillstyrker därför skolchefens förslag att skolan tillföres en tjänst för assistent i Ae 15. Den av skolchefen föreslagna uppräknningen med 2 000 kr. för författar- och granskningsarvoden biträdes likaledes av ämbetsverket. Däremot anser sig civilförvaltningen icke kunna tillstyrka övriga av skolchefen framlagda förslag.

Departementschefen

I likhet med chefen för försvarets brevskola och försvarets civilförvaltning anser jag, att skolan bör tillföras en befattningshavare för vissa administrativa göromål. Jag föreslår, att för ändamålet inrättas en för pensionerad underofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18. Vidare räknar jag under anslaget medel för anställande av ett extra kontorsbiträde.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid försvarets brevskola fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med $(245\,000 + 45\,000 =) 290\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	56 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	110 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	97 000
Summa kr.	290 000

b) till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kr.

E 74. Försvarets brevskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	60 000	49 857
1964/65	55 000	
1965/66 (förslag)	60 000	

Chefen för försvarets brevskola hemställer, att anslaget höjes med 6 200 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	2 400	+ 200	+ 200
2. Expenser: Övriga expenser	21 700	+ 4 000	+ 2 800
3. Publikationstryck	28 200	+ 2 000	+ 2 000
		+ 6 200	+ 5 000

Chefen för brevskolan beräknar 2 500 kr. för skolans flyttning till nya lokaler vid Sandhamnsgatan i Stockholm. I övrigt motiveras det ökade medelsbehovet av prisstegringar och ökad kursverksamhet.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker en uppräknings av anslaget med 5 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upp-
tar jag anslaget till $(55\,000 + 5\,000 =) 60\,000$ kr. Jag har härvid inte räk-
nat med några medel för den av skolchefen förutsatta flyttningen av brev-
skolan till nya lokaler i Stockholm. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen

att till *Försvarets brevskola*: Omkostnader för budgetåret
1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

E 75. Vidareutbildning av viss civil personal

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	263 000	272 908	142 694
1964/65	300 000		
1965/66 (förslag)	400 000		

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget ökas med 25 000 kr.

För ifrågavarande verksamhet har av berörda myndigheter yrkats sammanlagt 598 000 kr. för nästa budgetår, vilket innebär en ökning av anslaget med 298 000 kr. Ökad medelstillsdelning har begärts av försvars-, armé-, marin- och flygstaberna med 2 000 kr., arméförvaltningen med 32 000 kr., marinförvaltningen med 95 000 kr., flygförvaltningen med 65 000 kr., försvarets forskningsanstalt med 70 000 kr. samt försvarets radioanstalt med 42 000 kr. Försvarets civilförvaltning och försvarets intendenturverk har anmält ett med resp. 400 kr. och 7 600 kr. minskat medelsbehov.

De redovisade ökningarna i medelsäskandena har huvudsakligen motiverats med den alltjämt fortgående utvecklingen inom det tekniska verksamhetsområdet, vilket bl. a. medför att ökade krav måste ställas på personalens utbildning. Civilförvaltningen framhåller att starka skäl talar för att myndigheternas önskemål tillgodoses och hänvisar till den alltmer omfattande fortbildningsverksamhet, som anordnas inom den civila utbildningssektorn. Då emellertid överbefälhavaren ansett sig endast kunna räkna med en ökning med 25 000 kr. för nästkommande budgetår, har civilförvaltningen vid sina beräkningar av anslaget utgått från en anslagsuppräknings av denna storleksordning.

Departementschefen

Redan i samband med tillkomsten av detta anslag framhöll jag att jag fäste stor vikt vid frågorna om vidareutbildning och omskolning av personal inom myndigheterna (prop. 1961:1 bil. 6 s. 309). Utvecklingen därefter har klart visat betydelsen av ökade fortbildningsmöjligheter för personalen såväl med hänsyn till rekryteringen som till önskemålet att på ett rationellt sätt utnyttja tillgänglig arbetskraft. Enligt vad jag erfarit omfattas den bedrivna utbildningsverksamheten med stort intresse av såväl myndigheterna som personalen. För egen del föreslår jag, att anslaget ökas med 100 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med $(300\,000 + 100\,000 =) 400\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vidareutbildning av viss civil personal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

E 76. Kurser i arbetarskydd

	Anslag
1964/65	65 000
1965/66 (förslag)	65 000

Från detta anslag bestrides kostnader för anordnande av kurser i arbetarskydd, resekostnadsersättning och traktamente till deltagare i kurserna samt ersättning för förlorad arbetsförtjänst till vissa deltagare.

I enlighet med förslag av försvarets centrala arbetarskyddsnämnd bör anslaget upptagas med oförändrat belopp, 65 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser i arbetarskydd* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kr.

E 77. Bidrag till social verksamhet m.m

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	100 000	104 021	17 307
1964/65	75 000		
1965/66 (förslag)	75 000		

Från detta anslag bestrides kostnader för social verksamhet bland civil personal vid institutioner där avlöningskostnaderna icke belastar diversemedelstitel.

Överbefälhavaren föreslår att oförändrat belopp anvisas för verksamheten men att medlen framdeles upptas under anslaget *Fritidsverksamhet m. m.*

Y t t r a n d e

Försvarets civilförvaltning, som yttrat sig över överbefälhavarens förslag, anför att även om vissa paralleller finns mellan den sociala verksamheten och fritidsverksamheten bör en sammanslagning av de båda anslagen f. n. icke ske.

Departementschefen

Jag anser mig inte böra biträda förslaget att förevarande anslag sammanslås med anslaget *Fritidsverksamhet m. m.*

Jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 75 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till social verksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

E 78. Förslagsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
¹ 1963/64	40 000	63 760
1964/65	75 000	
1965/66 (förslag)	95 000	

¹ Anslagspost under anslaget Bidrag till social verksamhet m.m.

Från detta anslag utbetalas belöningar med anledning av förslagsverksamheten till personal inom krigsmakten eller flygtekniska försöksanstalten i den utsträckning avlöningskostnaderna för dylik personal icke belastar diversemedelstitel.

Försvarets civilförvaltning föreslår att anslaget upptages med oförändrat belopp, 75 000 kr. Civilförvaltningen förutsätter härvid att såsom hittills kostnader för belöningar till personal avlönad från diversemedelstitel slutligt skall belasta sådan titel.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot civilförvaltningens beräkning av de kostnader som skall bestridas från anslaget. Överbefälhavaren har emellertid föreslagit att även förslag från värnpliktiga skall kunna belönas och för detta ändamål beräknat ett särskilt anslag på 20 000 kr. Civilförvaltningen har ställt sig positiv till förslaget, men ifrågasatt om det inte vore lämpligare att upptaga medlen såsom en särskild anslagspost under förevarande anslag. För egen del anser jag det skäligt att även värnpliktiga, som framlägger förslag till förbättringar, belönas efter i huvudsak samma regler som gäller för de anställda. I likhet med civilförvaltningen anser jag att kostnaderna för ändamålet bör belasta förevarande anslag. I enlighet härmed beräknar jag anslaget till $(75\,000 + 20\,000 =) 95\,000$ kr. Jag vill i förevarande sammanhang också erinra om att diversemedelstitlar f.n. belastas med ca 30 000 kr. för kostnader för förslagsverksamhet.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förslagsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kr.

e) Materielanskaffning m. m.**E 79. Vissa signalförbindelser m.m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	¹ 11 300 000	13 397 201	487 810
1964/65	11 000 000		
1965/66 (förslag)	10 050 000		

¹ Härutöver har 500 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrides kostnader som sammanhänger med dels utbyggnad m. m. av vissa signalförbindelser, dels anskaffning av viss signalskyddsmateriel.

Förvaltningen av ifrågavarande anslag överfördes den 1 juli 1964 från försvarsstaben till flygförvaltningen och arméförvaltningen, varvid uppgiftsfördelningen mellan förvaltningarna skedde enligt en av överbefälhavaren uppgjord långsiktsplan. Enligt denna skall flygförvaltningen svara för den verksamhet som sammanhänger med bl.a. utbyggnad av signalanläggningar för vissa uppehållsplatser och av fasta radiolänkförbindelser, anskaffning av operativa signalförbindelser samt komplettering och modernisering av krigstelegrafnätet. På arméförvaltningen skall det ankomma att handha fortsatt anskaffning av viss signalskyddsmateriel, såsom kryptomateriel m. m.

Fr. o. m. budgetåret 1955/56 tillämpas beträffande förevarande anslag samma system med beställningsbemyndiganden som användes beträffande försvarsgrenarnas anslag till anskaffning av tygmateriel (motsvarande). De av riksdagen för budgetåren 1955/64 medgivna bemyndigandena uppgår till sammanlagt 85 675 000 kr., häri icke inräknade medel som överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. Vidare har riksdagen för budgetåren 1952/55 medgivit, att, utöver anvisade anslag, beställningar får utläggas till en kostnad av sammanlagt 13 milj. kr. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har t. o. m. budgetåret 1963/64 anvisats tillhoppa 81 725 000 kr., häri inberäknade de belopp om sammanlagt 2 425 000 kr., som under budgetåren 1959/64 överförts från anslaget Reglering av pristegringar. Den 30 juni 1964 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(85\,675\,000 + 13\,000\,000 - 81\,725\,000 =)$ 16 950 000 kr. ej täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden till ett belopp av 13 milj. kr. lämnats, medan 11 milj. kr. anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1965 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av $(16\,950\,000 + 13\,000\,000 - 11\,000\,000 =)$ 18 950 000 kr. att sakna täckning av betalningsmedel. Av ifrågavarande bemyndigandeskuld belöper sig 16 515 000 kr. på den verksamhet som åvilar flygförvaltningen, medan återstoden, 2 435 000 kr., faller på beställningar inom arméförvaltningens ansvarsområde.

Flygförvaltningen hemställer för sin del — i enlighet med den i det föregående omnämnda av överbefälhavaren upprättade långsiktsplanen — för nästa budgetår dels om bemyndigande att utlagga beställningar på materiel m. m. inom en kostnadsram av 19 465 000 kr., dels om ett anslag på 10 050 000 kr.

Arméförvaltningen föreslår, att ett särskilt reservationsanslag, benämnt Viss signalmateriel m. m., tillkommer fr. o. m. nästa budgetår för den anskaffning av signalskyddsmateriel m. m. som enligt överbefälhavarens di-

rektiv ankommer på ämbetsverket. Ämbetsverket hemställer dels att det föreslagna anslaget uppföres med 1 700 000 kr. för budgetåret 1965/66 för att bestrida beräknat betalningsutfall för tidigare beställningar, dels om bemyndigande att därutöver utlägga beställningar avseende i planen upptagen materiel till ett belopp av 695 000 kr.

Ärendet är av den natur att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Verksamheten under förevarande anslag bedrives i enlighet med en av överbefälhavaren upprättad långsiktsplan. Vissa strategiska signalförbindelser m. m. anskaffas och iordningställes härvid genom flygförvaltningens försorg, medan viss signalskyddsmateriel anskaffas av arméförvaltningen. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna biträda myndigheternas förslag att anskaffningen av signalskyddsmateriel skall regleras över ett särskilt anslag, som lämpligen kan benämnas Signalskyddsmateriel. Detta anslag bör för nästa budgetår uppföras med 3 290 000 kr. Jag återkommer i det följande med hemställan härom.

Förevarande anslag, som sålunda uteslutande bör avses för utbyggnad, drift och underhåll av vissa strategiska signalförbindelser m. m., bör för nästa budgetår uppföras med 10 050 000 kr., innebärande en minskning med 950 000 kr. Kostnadsramen för beställningsbemyndigandet bör enligt min mening bestämmas till 25 845 000 kr. Bemyndigandebeloppet har bestämts med utgångspunkt i att det bl. a. skall täcka samtliga återstående kostnader för utbyggnad av signalförbindelser för två anläggningar.

Bemyndigandeskulden den 30 juni 1965 beräknas enligt hittills meddelade beslut komma att uppgå till 18 950 000 kr., varav 2 435 000 kr. hänför sig till anskaffning av signalskyddsmateriel. Sistnämnda belopp bör täckas genom medelsanvisning under anslaget Signalskyddsmateriel.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit kommer den 30 juni 1966 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(18\,950\,000 - 2\,435\,000 + 25\,845\,000 - 10\,050\,000 =)$ 32 310 000 kr. att sakna täckning av betalningsmedel under förevarande anslag.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av vissa signalförbindelser m. m. inom en kostnadsram av 25 845 000 kr.;

b) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 050 000 kr.

E 80. Signalskyddsmateriel

	Anslag
1965/66 (förslag)	3 290 000

Som anförts under föregående punkt bör ett nytt anslag, Signalskyddsmateriel, för nästa budgetår uppföras med 3 290 000 kr. Beloppet har bestämts med utgångspunkt i att systemet med beställningsbemyndigande icke skall tillämpas för anslaget. Betalningsmedel måste härvid anvisas för att täcka den beräknade bemyndigandeskulden den 30 juni 1965 under anslaget *Vissa signalförbindelser m. m.* till den del skulden hänför sig till signalskyddsmateriel. Härför åtgår 2 435 000 kr. Då jag vidare icke har någon erinran mot de av arméförvaltningen föreslagna anskaffningarna föreslår jag att för ändamålet anvisas 695 000 kr. Slutligen föreslår jag att 160 000 kr. anvisas för att möjliggöra vissa av överbefälhavaren i särskild skrivelse den 4 september 1964 föreslagna anskaffningar.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Signalskyddsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 290 000 kr.

E 81. Anskaffning av fortifikatorisk materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	2 000 000	1 194 291	805 709
1964/65	2 600 000		
1965/66 (förslag)	3 000 000		

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget ökas med 400 000 kr.

Anskaffning av fortifikatorisk materiel sker för att förbereda en utbyggnad i stor skala av truppbefästningar. I första hand anskaffas materiel med lång leveranstid för skyddsrum och stridsvärn, såsom luckor, ventilationsanordningar och maskeringsmateriel. Den för budgetåret 1965/66 föreslagna anslagsökningen motiveras av dels ökad anskaffningstakt för viss inredningsmateriel i befästningar, 300 000 kr., dels prisstegringar, 100 000 kr.

Ärendet är av sådan natur att en närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot ämbetsverkets beräkningar rörande medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Jag föreslår därför att anslaget uppföres med 3 000 000 (+ 400 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av fortifikatorisk materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

E 82. Anskaffning av krigskartor

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	700 000	543 900	252 199
1964/65	900 000		
1965/66 (förslag)	1 100 000		

Från anslaget bestrides kostnader för dels fortsatt kartanskaffning och övriga åtgärder som syftar till att hålla krigskarteutrustningen på en från beredskapssynpunkt tillfredsställande nivå, dels försvars- och arméstabernas löpande behov av kartor, dels ock sådan anskaffning av kartor för fredsbruk, som av ekonomiska och praktiska skäl bör ske centralt.

Chefen för armén föreslår, att anslaget ökas med 200 000 kr. till 1 100 000 kr. Medlen avses för anskaffning av kartor till armén och försvarsstaben för 755 000 kr., av sjökort till marinen för 300 000 kr. och av kartor till flygvapnet för 45 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder arméchefens förslag. Anslaget bör alltså uppföras med (900 000 + 200 000 =) 1 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.

E 83. Årskostnader för industriell krigsberedskap

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	700 000	687 556
1964/65	800 000	
1965/66 (förslag)	800 000	

Anslaget är avsett för att bestrida kostnader som sammanhänger med förvaltningen av arméförvaltningen underställda s. k. skuggfabriker även-
som av annan ämbetsverket tillhörig, för beredskapsändamål avsedd maskin-
utrustning.

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat 800 000 kr.

Arméförvaltningen beräknar att 400 000 kr. åtgår för att bestrida de fasta kostnaderna under förevarande anslag, såsom lokalhyror, värme- och kraftavgifter samt löner till vakter och tillsynsmän. Detta innebär en minskning med 20 000 kr. i förhållande till innevarande budgetår. Kostnaderna för löpande reparations- och underhållsarbeten på byggnader och produktionsutrustning uppskattas till 350 000 (+ 20 000) kr. Ersättningar till försvarets fabriksfond beräknas uppgå till oförändrat 50 000 kr.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot ämbetsverkets beräkningar rörande medelsbehovet. Jag föreslår därför, att anslaget i enlighet med förslaget uppföres med oförändrat 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kr.

E 84. Engångskostnader för industriell krigsberedskap

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	5 000 000	2 275 102	111 746 045
1964/65	3 300 000		
1965/66 (förslag)	3 300 000		

¹ Här i ingår dels ett belopp av 4 249 331 kr. utgörande kontant behållning av arméförvaltningens beredskapskapital, dels ett belopp av 765 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Från anslaget skall bestridas kostnader för investeringar i anläggningar och anskaffning av specialverktyg samt maskinutrustning m.m. för krigsproduktion.

Arméförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 315 000 kr. till 3 615 000 kr.

Det av arméförvaltningen för budgetåret 1965/66 beräknade beloppet, 3 615 000 kr., grundar sig på av ämbetsverket i samråd med berörda myndigheter gjorda beräkningar enligt långsiktplanen för verksamheten (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 308) under ifrågavarande anslag och avses användas för följande ändamål.

Arméförvaltningen

Anläggningsarbeten och maskinanskaffning avseende artilleritändrörs-tillverkning	2 000 000
Anskaffning av maskiner för tillverkning av granatkastarammunition	500 000
Förbättrings- och renoveringsåtgärder gällande befintliga maskiner...	300 000
Komplettering av maskin- och ugsutrustning för handvapenammuni-tion	400 000
Anskaffning av verktyg och mätdon för krigsproduktionsändamål m. m.	510 000

Försvarets sjukvårdsstyrelse

Anskaffning av maskiner för läkemedelsframställning.....	350 000
--	---------

Försvarets intendenturverk

Anskaffning av verktyg för tillverkning av intendenturmateriel.....	100 000
---	---------

Marinförvaltningen

Anskaffning av verktyg för tillverkning av minmateriel	220 000
	4 380 000

Med frånräknande av det belopp om 765 000 kr., som under anslaget redovisas till Kungl. Maj:ts disposition, utgör medelsbehovet för budgetåret 1965/66 sålunda (4 380 000 — 765 000 =) 3 615 000 kr.

Departementschefen

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget ökas med 315 000 kr. För egen del anser jag att anslaget för budgetåret 1965/66 bör uppföras med oförändrat belopp, 3 300 000 kr. Jag har därvid inte räknat med att anskaffning av maskiner m. m. för läkemedelsframställning skall ske under detta anslag (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 311 och 313). Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 300 000 kr.

E 85. Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	100 000	174 578	196 189
1964/65	100 000		
1965/66 (förslag)	300 000		

Anslaget är avsett för att bestrida dels kostnader för utbildning och övningar med BRB-organisationens centrala samt högre och lägre regionala stabsorgan, med dess arbetsorgan och driftvärn, dels ersättningar till regionalchefer, ställföreträdande regionalchefer, lokalchefer och biträdeshjälp åt

regional- och lokalchefer, dels ock övriga omkostnader för verksamheten.

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget ökas med 250 000 kr. Vid färdigutbyggd BRB-organisation beräknar fortifikationsförvaltningen medelsbehovet under förevarande anslag till omkring 500 000 kr. för budgetår. Med hänsyn till att övningsverksamheten även under nästa budgetår torde komma att bli av något mindre omfattning än vad som kommer att bli fallet sedan utbyggnadsskedet slutförts, kan anslaget begränsas till 350 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till den förhållandevis stora behållningen på anslaget bör anslagsökningen kunna begränsas till 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

E 86. Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	2 200 000	240 419	3 171 522
1964/65	2 400 000		
1965/66 (förslag)	2 500 000		

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget ökas med 150 000 kr.

För att möjliggöra en större beställning av materiel för BRB erhöi fortifikationsförvaltningen genom beslut av 1963 års riksdag bemyndigande att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 7 800 000 kr., därvid förutsattes att behov av medel för likvidering av beställningarna skulle i stort sett jämnt fördelas under budgetåren 1964/67.

Fortifikationsförvaltningen hemställer för budgetåret 1965/66 om medel för fortsatt anskaffning av viss beredskapsmateriel i enlighet med en upprättad långsiktsplan samt för materielomkostnader m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen. Den höjning av anslaget som föreslagits av fortifikationsförvaltningen motiveras av ämbetsverket med dels ökad materielanskaffning, 100 000 kr., dels prisstegring mellan maj 1963 och maj 1964, 50 000 kr. Vidare hemställer fortifikationsförvaltningen om bemyndigande att under budgetåren 1967/71 utlägga beställningar i enlighet med långsiktsplanen inom en kostnadsram av 12 500 000 kr. Beträffande ämbetsverkets närmare motiveringar torde få hänvisas till de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har föreslagit att anslaget skall höjas med 150 000 kr. För egen del föreslår jag att anslaget uppföres med 2 500 000 kr. innebärande en höjning med 100 000 kr. Ämbetsverkets hemställan om bemyndigande att under budgetåren 1967/71 utlägga beställningar inom en kostnadsram av 12 500 000 kr. är jag icke beredd tillstyrka. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

*f) Värnpliktskostnader m. m.***E 87. Inskrivningskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 700 000	2 192 332
1964/65	2 100 000	
1965/66 (förslag)	2 800 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget ökas med 400 000 kr.

Vid inskrivningsförrättningarna 1963 genomfördes viss försöksverksamhet omfattande en väsentligt utökad medicinsk och psykologisk prövning av vissa inskrivningsskyldiga. Innevarande budgetår har enligt Kungl. Maj:ts medgivande ytterligare försöksverksamhet på ett större och för värnpliktspopulationen mer representativt urval genomförts. Chefen för centrala värnpliktsbyrån hemställer, att för nästa budgetår ett belopp av 300 000 kr. beräknas under anslaget för ifrågavarande försöksverksamhet. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget, men hävdar att anslaget med hänsyn till medelsförbrukningen under de senaste budgetåren bör uppräknas med ytterligare 100 000 kr.

Civilförvaltningen anmäler vidare, att ämbetsverket i samråd med 1964 års inskrivnings- och personalredovisningsutredning i syfte att analysera utgifterna under anslaget och begränsa dem för framtiden fr. o. m. den 1 juli 1964 genomfört ett mera detaljerat titelredovisningssystem för anslaget. Innan uppgift om medelsförbrukningen för olika ändamål under anslaget och resultatet av förenämnda utredning föreligger, saknas, enligt civilförvaltningens uppfattning, nödvändig förutsättning för bedömning av lämpliga åtgärder i kostnadsnedbringande syfte (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 315).

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag om en ökning med 400 000 kr. Därjämte har 1964 års inskrivnings- och personalredovisningsutredning

meddelat, att vissa ytterligare medelsbehov kommer att uppstå under budgetåret 1965/66. Dessa avser dels en utvidgad försöksverksamhet vid inskrivningsförrättningarna 1965, dels undersökningar av möjligheterna att använda moderna datatekniska hjälpmedel inom inskrivnings- och personalredovisningsväsendet. För ändamålet beräknar jag ett medelsbehov av 300 000 kr.

Anslaget bör sålunda uppräknas till $(2\,100\,000 + 400\,000 + 300\,000 =)$ 2 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kr.

E 88. Vissa specialundersökningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	460 000	464 539
1964/65	450 000	
1965/66 (förslag)	500 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget ökas med 60 000 kr.

För höjda ersättningar för medicinska specialundersökningar vid flygvapnet samt för skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl. beräknas ca 33 000 resp. 55 000 kr. Med hänsyn till belastningen och viss beräknad minskning av antalet specialundersökningar anser sjukvårdsstyrelsen emellertid, att anslagsuppräknningen kan begränsas till 60 000 kr.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 500 000 kr., innebärande en höjning med 50 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa specialundersökningar m.m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

E 89. Reseersättningar till värnpliktiga m.fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	13 900 000	13 085 198
1964/65	15 700 000	
1965/66 (förslag)	15 500 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 15 700 000 kr. Med utgångspunkt i belastningen under föregående

budgetår anser jag för egen del, att anslaget bör kunna minskas med 200 000 kr. och alltså uppföras med 15 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 000 kr.

E 90. Soldathemsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	190 000	190 894	109
1964/65	200 000		
1965/66 (förslag)	200 000		

Från detta anslag utgår bidrag till soldathemsverksamhet samt till Drottning Victorias örlogshem i Stockholm och Militärhemmet i Karlskrona.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 200 000 kr. Jag har inte något att erinra häremot. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Soldathemsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

E 91. Fritidsverksamhet m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
¹ 1963/64	563 000	524 738	74 560
1964/65	700 000		
1965/66 (förslag)	850 000		

¹ Avser anslaget Fritidsundervisning m.m.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget höjes med 224 000 kr.

	Anvisat 1964/65		Föreslagen ändring 1965/66	
			Mynd.	Dep:t
1. Fritidsundervisning	357 000	+	80 000	+ 80 000
2. Allmän föreläsningsverksamhet	62 000	+	12 000	+ 12 000
3. Förbandsbibliotek	241 000	+	37 000	+ 37 000
4. Inredning av fritidslokaler m. m.	30 000	+	20 000	+ 1 000
5. Överföring av anslaget Bidrag till social verksamhet m. m.	—	+	75 000	—
6. Förstärkning av vissa lägerkassor med hänsyn till förbandsnämndernas verk- samhet	—		—	+ 20 000
		+	224 000	+ 150 000

Motiv

Överbefälhavaren anser det angeläget att en kvalitetshöjning av fritidsundervisning samt föreläsnings- och biblioteksverksamhet vid förbanden kommer till stånd. Samtidigt anses verksamhetens nuvarande omfattning böra bibehållas. Vidare bör en viss upprustning av beståndet av böcker och undervisningsmateriel samt fritidslokaler ske. Den ökade medelsanvisningen härför beräknas till sammanlagt 149 000 kr. Överbefälhavaren anför, att av den föreslagna ökningen beräknas omkring 60 000 kr. vara konsekvenser av pris- och lönestegringar.

Som framgår av det föregående föreslår överbefälhavaren vidare, att anslaget Bidrag till social verksamhet skall utgå ur riksstaten samt att medel för verksamheten, beräknade till 75 000 kr. för nästa budgetår, skall upptas under förevarande anslag.

Departementschefen

Jag kan godtaga överbefälhavarens förslag till anslagsökning för fritidsundervisningen, den allmänna föreläsningsverksamheten och förbandsbiblioteken. Trots den upprustning som skett under de senaste budgetåren finns fortfarande behov av att dessa verksamhetsområden för de värnpliktiga breddas och höjes i kvalitativt avseende. Däremot har jag — utöver 1 000 kr. — inte räknat med ytterligare medel under förevarande anslag för inredning av fritidslokaler m. m. Det ökade medelsbehovet för detta ändamål bör, såsom jag anförde föregående år (prop. 1964: 1 bil. 6 s. 318), i första hand tillgodoses genom anlitan av lägerkassemedel. Jag kan inte heller, som jag tidigare nämnt, biträda överbefälhavarens förslag att anslaget Bidrag till social verksamhet m. m. utgår ur riksstaten och att medel anvisas under förevarande anslag. Jag vill slutligen erinra om den förbättring av resurserna för fritidsverksamheten som skett genom att sedan budgetåret 1963/64 i fastställd stat för anslaget upptagits, förutom anslagsmedel, 300 000 kr. av läger- och manskapskassemedel.

Överbefälhavaren har föreslagit att ett anslag på 50 000 kr. skall upptas för att främja och stimulera den kontaktverksamhet som förbandens samarbetsnämnder måste ha med lokala organisationer och myndigheter. Jag anser mig inte böra biträda överbefälhavarens förslag om ett anslag för detta ändamål då enligt min uppfattning ifrågavarande verksamhet principiellt bör bekostas av läger- och manskapskassemedel. Då emellertid vissa förband torde sakna erforderliga medel härför beräknar jag under förevarande anslag 20 000 kr. för ändamålet.

I enlighet med det anförda beräknar jag anslaget till 850 000 kr., vilket innebär en höjning med 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fritidsverksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kr.

g) Fastighetskostnader

E 92. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	32 000	32 000
1964/65	17 000	
1965/66 (förslag)	17 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kr.

E 93. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	50 000	50 000
1964/65	120 000	
1965/66 (förslag)	175 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kr.

E 94. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 129 000	1 251 409
1964/65	382 000	
1965/66 (förslag)	2 264 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 264 000 kr.

E 95. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	124 751 000	126 375 171
1964/65	138 254 000	
1965/66 (beräknat belopp)	157 742 000	

Fortifikationsförvaltningen har avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1965/66. Då prövningen av förslaget icke kunnat slutföras innan statsverkspropositionen avlättes, torde jag få framdeles i särskild ordning anmäla frågan om proposition i ämnet. Med hänsyn härtill bör anslagen till ersättning till fastighetsfonden i riksstatsförslaget upptagas med endast beräknade belopp. Anslagen kan härvid preliminärt beräknas till 157 742 000 kr. för kasernbyggnaders delfond, 48 949 000 kr. för befästningars delfond, och 3 362 000 kr. för försvarets forskningsanstalts delfond. Jag återkommer i det följande till hemställan beträffande anslagen till befästningars delfond och försvarets forskningsanstalts delfond samt hemställer i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 157 742 000 kr.

E 96. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	38 700 000	38 320 186
1964/65	41 490 000	
1965/66 (beräknat belopp) ...	48 949 000	

Under återopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 48 949 000 kr.

E 97. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond

	Anslag
1964/65	3 400 000
1965/66 (beräknat belopp) ...	3 362 000

Under återopande av vad jag anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 3 362 000 kr.

E 98. Borttagande av pansarhinder m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	300 000	443 772	64 156
1964/65	300 000		
1965/66 (förslag)	300 000		

Från förevarande anslag bekostas vissa arbeten för borttagande av pansarhinder och andra befästningar, som visat sig vara till hinder för utbyggnad av bostads- och industriområden m. m., samt för uppförande på annan plats av likvärdiga befästningar som ersättning för de borttagna.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 300 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

h) Bidrag till frivilliga organisationer m. m.

E 99. Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	4 200 000	3 957 854	361 610
1964/65	4 800 000		
1965/66 (förslag)	4 925 000		

Från förevarande anslag utgår bidrag till Centraförbundet för befälsutbildning med anslutna organisationer och till Frivilliga motorcykelkåren.

Överbefälhavaren föreslår med anledning av äskanden från organisationerna, att anslaget räknas upp med 193 000 kr.

Centraförbundet för befälsutbildning begär anslagshöjning med lägst 204 000 kr., varav 23 000 kr. för en utbildningsassistent, 100 000 kr. för täckande av underskott på befälsutbildningen, 10 000 kr. för ökade resekostnader för instruktörer och återstoden för löne- och prisändringar.

Flygvapenföreningarnas riksförbund anhåller om en ökning med lägst 40 000 kr., varav 30 000 kr. avser anställande av en reservofficer som föreståndare för kansliet och resterande för löne- och prisändringar.

Sveriges kvinnliga bilkårsers riksförbund begär en höjning med lägst 10 000 kr. på grund av ökade administrationskostnader.

Svenska brukshundklubben anhåller om en ökning med lägst 12 000 kr., varav 10 000 kr. avser att ersätta nu utgående bidrag till resor från Centralförbundet för befälsutbildning och 2 000 kr. avser ökade kostnader för utbildning.

Frivilliga motorcykelkåren begär en anslagsökning med lägst 10 000 kr. för löne- och prisändringar samt förnödenheter.

Överbefälhavaren föreslår anslagshöjningar till Centralförbundet för befälsutbildning med 162 500 kr., varav 93 500 kr. för löne- och prisstegringar avseende befälsutbildning, administration och förnödenheter m. m. samt 69 000 kr. för täckande av underskott på befälsutbildningsverksamheten och bidrag till anställande av en utbildningsassistent, till Flygvapenföreningarnas riksförbund med 15 500 kr. för utbildningsverksamhet m. m., till Svenska brukshundklubben med 12 000 kr. för täckande av resekostnader m. m., och till Frivilliga motorcykelkåren med 5 000 kr. för höjda utbildningskostnader. En anslagsminskning med 2 000 kr. föreslås för Sveriges kvinnliga bilkårsers riksförbund på grund av minskad utbildningsverksamhet m. m.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår beräknas till (4 800 000 + 125 000 =) 4 925 000 kr., varav 1 520 000 kr. för förnödenheter. Därvid räknar jag med en höjning av bidraget till befälsutbildningsrörelsen med 105 000 kr., till Flygvapenföreningarnas riksförbund med 10 000 kr. och till Svenska brukshundklubben med 12 000 kr. Vidare räknar jag med en minskning med 2 000 kr. av medlen till Sveriges kvinnliga bilkårsers riksförbund. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 925 000 kr.

E 100. Lottaorganisationen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 400 000	1 409 379	75 073
1964/65	1 700 000		
1965/66 (förslag)	1 850 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget ökas med 431 600 kr. Av beloppet beräknas 193 600 kr. för löne- och prisstegringar samt 190 000 kr. för ökad utbildning och 48 000 kr. för förnödenheter m. m.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges lottakårer hemställer om en anslagsökning med lägst 1 230 000 kr., varav 40 000 kr. för administration och upplysningsverksamhet, 970 300 kr. för utbildning samt 219 700 kr. för förnödenheter m. m. Äskandet avser rekrytering och utbildning av A- och B-personal, avtalsbunden med krigsmakten, och grundar sig för A-personal på behovsuppgifter från försvarsgrenscheferna.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget höjes med 150 000 kr., varav 30 000 kr. för förnödenheter m. m.

Anslaget bör alltså uppföras med $(1\,700\,000 + 150\,000 =) 1\,850\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 850 000 kr.

E 101. Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	160 000	159 956	3 731
1964/65	280 000		
1965/66 (förslag)	290 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget höjes med 9 300 kr., varav 8 000 kr. för utbildning och 1 300 kr. för förnödenheter m. m.

Överstyrelsen för Svenska röda korset hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med 290 000 (+ 10 000) kr. Det yrkade beloppet utgör beräknade kostnader för utbildning av krigsfrivillig A-personal och hjälpsystrar samt förnödenheter m. m.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med $(280\,000 + 10\,000 =) 290\,000$ kr., varav 55 000 kr. för förnödenheter. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kr.

E 102. Frivilliga djursjukvården i krig

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	20 000	19 504	496
1964/65	25 000		
1965/66 (förslag)	35 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget ökas med 36 300 kr. Av beloppet beräknas 3 300 kr. för löne- och prisstegringar, 4 500 kr. för administration och 28 500 kr. för utbildning.

Centralstyrelsen för Svenska blå stjärnan hemställer om en ökning med 60 500 kr. under framhållande av att nu utgående anslag bl. a. inte täcker utbildningskostnaderna för den personal som utbildas för krigsmakten.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget ökas med 10 000 kr. och alltså uppföres med 35 000 kr., varav 5 300 kr. för förnödenheter. Med ett anslag av denna storlek bör det enligt min mening vara möjligt att bedriva utbildning i den omfattning som erfordras för att ersätta avgången av personal i arméns krigsorganisation. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kr.

E 103. Frivilliga skytteväsendet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	2 100 000	1 983 957	361 834
1964/65	2 200 000		
1965/66 (förslag)	2 325 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras 2 135 000 kr. för den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, varav 532 000 kr. för underhåll av skjutbanor. För Svenska pistolskytteförbundet och Svenska sportskytteförbundet disponeras 55 000 kr. respektive 10 000 kr.

Överbefälhavaren föreslår med anledning av äskanden från organisationerna, att anslaget höjes med 124 300 kr.

Skytteförbundens överstyrelse hemställer, att statsbidraget för nästa budgetår ökas med 728 000 kr. Av den föreslagna höjningen belöper 96 600 kr. på överstyrelsen (administrationskostnader och kostnader för verksamheten), 119 900 kr. på skytteförbunden, 443 500 kr. på ökat bidrag till skytteföreningarna samt 68 000 kr. på underhåll av skjutbanor. Överstyrelsen anför, att det är nödvändigt att skjutbanorna hålles i ur säkerhetssynpunkt godtagbart skick. De används även av övriga frivilliga försvarsorganisationer, framförallt hemvärnet och befälsutbildningsrörelsen. Svenska pistolskytteförbundet hemställer om en höjning av bidraget med 102 000 kr. och Svenska sportskytteförbundet med 8 800 kr.

Departementschefen

Det är viktigt att skjutbanorna hålls i sådant skick att säkerheten inte eftersätts. Anslaget bör bl. a. med hänsyn härtill räknas upp ungefär så mycket som överbefälhavaren föreslagit eller med 125 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med $(2\,200\,000 + 125\,000 =) 2\,325\,000$ kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Frivilliga skytteväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 325 000 kr.

E 104. Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar

	Anslag
1965/66 (förslag)	360 000

Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvars verksamhet är för innevarande budgetår anvisat under en särskild anslagspost om 320 000 kr. under anslaget Försvarsupplysning. Bidraget bör i likhet med vad som gäller andra bidrag till icke statlig verksamhet redovisas för sig. Fr. o. m. nästa budgetår bör därför i riksstaten uppföras ett särskilt anslag, Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar. Överbefälhavaren har, efter förslag av centralförbundet, begärt en ökning av bidraget med 90 000 kr., vilket tillstyrkts av totalförsvarets upplysningsnämnd. För egen del föreslår jag, att bidraget upptages till 360 000 kr., innebärande en ökning med 40 000 kr. Jag beräknar härvid 20 000 kr. för kostnader för framställning av ett bildband rörande totalförsvarets organisation och uppgifter m. m.

I förevarande sammanhang vill jag erinra om att under anslaget Försvarsupplysning finns fr. o. m. budgetåret 1963/64 anvisat ett belopp av 100 000 kr. för år, som avses för stipendier om högst 100 kr. för dag åt deltagare i centralförbundets konferenser (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 253). Konferensverksamheten har efterhand lagts om till mindre stipendiekrävande former. Kungl. Maj:t har därför genom beslut den 29 oktober 1964 medgivit att, i den mån avsett belopp för stipendier för budgetåret 1963/64 ej helt förbrukats, återstående medel må utnyttjas av centralförbundet för att bekämpa kostnader för förbundets verksamhet under budgetåret 1964/65. Vid anslagsavvägningen för nästa budgetår har jag räknat med att medelsbehovet för stipendier minskar till ca 60 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 360 000 kr.

E 105. Understöd åt vissa föreningar m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	80 000	80 000
1964/65	92 000	
1965/66 (förslag)	104 000	

Från detta anslag utgår bidrag dels till vissa föreningar och sällskap med militär anknytning för utgivande av handlingar m. m. samt till vissa tidskrifter med militärt innehåll, dels till sammanslutningar av underofficerare och underbefäl för hyra av lokaler, dels ock till Försvarets civila idrottsförbund.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 12 000 kr., vilket belopp i sin helhet hänföres till pris- och lönestegringar. Civilförvaltningen föreslår, att bidraget till vissa tidskrifter höjes med 1 900 kr., att hyresbidragen till Sjöunderofficerssällskapet i Karlskrona, Marinens maskinbefälsförening i Karlskrona och Flottans underbefälsförening i Stockholm höjes med sammanlagt 8 100 kr. samt att bidraget till Försvarets civila idrottsförbund höjes med 2 000 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker att anslaget i enlighet med civilförvaltningens förslag höjes med 12 000 kr. och således uppföres med 104 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 104 000 kr.

*i) Bidrag och ersättningar till enskilda***E 106. Familjebidrag**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	38 500 000	42 199 710
1964/65	42 000 000	
1965/66 (förslag)	43 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 1 milj. kr.

På grundval av uppgifter från försvarsgrenscheferna har civilförvaltningen för nästa budgetår räknat med 20 013 900 tjänstgöringsdagar. Tjänstgöringsdagarna fördelar sig med 16 965 400 på första tjänstgöring (motsvarande) och med 3 048 000 på annan tjänstgöring (fortsatt tjänstgöring, befäls- och repetitionsövningar samt särskilda befälsövningar). Civilförvalt-

ningen anför, att det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar överstiger med omkring 138 600 det antal som, med beaktande av de i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 326) åberopade ändringarna i tjänstgöringsförhållandena vid armén och marinen, beräknats föreligga för innevarande budgetår. Familjebidragskostnaden i genomsnitt per man och dag uppskattas till i jämförelse med föregående år oförändrade belopp — 1 kr. för första tjänstgöring (mot-svarande) och 8: 65 kr. för annan tjänstgöring. Med angivna utgångspunkter skulle kostnaderna för familjebidrag under nästa budgetår uppgå till 43 500 000 kr. På grund av förändrad redovisningsmetod bedömes emellertid den angivna ökningen av antalet tjänstgöringsdagar som osäker och i huvudsak av formell art. Med beaktande av anslagsbelastningen under föregående budgetår och med hänsyn till att de fr. o. m. den 1 juli 1963 höjda maximibeloppen för familjepénning med i genomsnitt 25 % kommer att helt påverka anslaget först fr. o. m. innevarande budgetår föreslår civilförvaltningen, att anslaget upptages till 43 milj. kr., varav ca 26,5 milj. kr. avses för värnpliktiga inkallade till befäls- och repetitionsövningar.

Departementschefen

Jag kan godtaga civilförvaltningens beräkningar. Anslaget bör alltså uppräknas till 43 milj. kr., vilket utgör en ökning med 1 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Familjebidrag* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 000 kr.

E 107. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 000 000	2 013 037
1964/65	2 200 000	
1965/66 (förslag)	2 250 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kr. Civilförvaltningen anför, att detta belopp beräknas motsvara de årliga kostnaderna för ersättningar för skada å fiske till följd av militär verksamhet m. m. (jfr prop. 1964: 160).

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. Anslaget bör alltså uppföras med 2 250 000 kr., innebärande en höjning med 50 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 250 000 kr.

E 108. Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	13 000 000	13 761 253
1964/65	13 000 000	
1965/66 (förslag)	13 800 000	

Riksförsäkringsverket hemställer (skr. 26/8 1964), att anslaget ökas med 1 milj. kr. För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 13 800 000 (+ 800 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 800 000 kr.

E 109. Omskolning av i militärtjänst skadade

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	250 000	151 693
1964/65	200 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen har i äskande rörande det under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Omskolning m. m. — med hänvisning till en successiv minskning av kostnaderna under förevarande anslag — föreslagit, att förevarande anslag skall utgå ur riksstaten och att medel för verksamheten i fortsättningen skall beräknas under anslaget Omskolning m. m. För egen del anser jag emellertid att anslaget alltjämt bör bestå. Jag föreslår att det uppföres med 100 000 kr., innebärande en minskning med 100 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

*j) Övriga ändamål***E 110. Försvarsupplysning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	600 000	543 340	92 354
1964/65	750 000		
1965/66 (förslag)	440 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget för andra ändamål än bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar ökas med 10 000 kr. Överbefälhavaren räknar härvid med 7 100 kr. för prisstegringar, 5 000 kr. för pressbesök av utländska korrespondenter, 12 000 kr. för bl. a. ökad försvarsupplysning i skolorna, samt 15 900 kr. för utgivande av tidskrifter m. m. Samtidigt minskar medelsbehovet med 30 000 kr. motsvarande för budgetåret 1964/65 till Svenska röda korset anvisat bidrag för tryckning av broschyr.

Totalförsvarets upplysningsnämnd tillstyrker överbefälhavarens förslag.

Departementschefen

Under anslaget Försvarsupplysning är f. n. anvisade medel för bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar. För innevarande budgetår har för ändamålet beräknats 320 000 kr. Som framgår av det föregående (E 104) bör bidrag till centralförbundet framdeles anvisas under ett särskilt anslag, benämnt Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar. Anslaget Försvarsupplysning kan härvid minskas med 320 000 kr.

Jag har inte något att erinra mot överbefälhavarens beräkning av medelsbehovet i övrigt. Anslaget bör alltså uppföras med 440 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 440 000 kr.

E 111. Publikations- och blankettryck

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 000 000	3 962 715
1964/65	4 000 000	
1965/66 (förslag)	4 100 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kr. för prisstegringar.

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 4 100 000 kr., innebärande en höjning med 100 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 100 000 kr.

E 112. Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 600 000	1 600 000
1964/65	1 600 000	
1965/66 (förslag)	1 700 000	

Från detta anslag utgår gottgörelse till försvarets fabriksverk för kostnader som uppkommer inom fabriksverket för att i fred vidmakthålla de nytillverkande fabrikernas krigsberedskap. Enligt för innevarande budgetår fastställd stat användes anslaget för täckande av s. k. tomgångsförluster vid vissa överdimensionerade produktionsavdelningar (800 000 kr.), kostnader för undanställda maskiner, som är avsedda för utökad drift under beredskaps- och krigstillstånd (150 000 kr.) samt kostnader för ammunitionsreservfabrik (650 000 kr.).

Försvarets fabriksstyrelse (skr. 14/8 1964) föreslår, att anslaget höjes med 100 000 kr.

Styrelsen framhåller, att beredskapskostnadernas storlek är beroende av sysselsättningsläget vid fabrikerna. Ökade beredskapskostnader till följd av beräknad minskad sysselsättning 1964/65 samt kostnadsökningar på grund av allmänna fördyringar uppskattas av styrelsen till ca 100 000 kr.

Departementschefen

Jag biträder förslaget. Anslaget bör således uppföras med (1 600 000 + 100 000 =) 1 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.

E 113. Ersättning för automobilskatt

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	7 700 000	7 665 515
1964/65	8 100 000	
1965/66 (förslag)	7 900 000	

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget minskas med 170 000 kr. Ämbetsverket grundar sina anslagsberäkningar på det antal skattepliktiga fordon av olika slag, som antages vara i krigsmaktens ägo under år 1965, och den beräknade genomsnittliga användningstiden för dessa fordon.

Departementschefen

För egen del föreslår jag, att anslaget uppföres med 7 900 000 kr., utgörande en minskning med 200 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 900 000 kr.

E 114. Ersättning för rustning och rotering

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	15 000	3 108
1964/65	10 000	
1965/66 (förslag)	5 000	

Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1963/64 bör anslaget uppföras med (10 000 — 5 000 =) 5 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kr.

E 115. Täckande av vissa medelsbrister

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	10 000	10 393
1964/65	10 000	
1965/66 (förslag)	10 000	

Från detta anslag utgår medel för täckning av vissa såsom propriëbalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper redovisade medelsbrister.

Civilförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 10 000 kr. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckande av vissa medelsbrister* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

E 116. Engångsanskaffning av hanteringsmateriel

	Anslag
1965/66 (förslag)	650 000

Försvarets intendenturverk hemställer, att under anslagsrubriken *Engångsanskaffning av hanteringsmateriel* anvisas ett reservationsanslag av

650 000 kr. utanför kostnadsramen för krigsmakten. Enligt riksdagens beslut (prop. 1960: 120 s. 71; SU 127; rskr. 336) skall försvarets intendenturförråd i Stockholm flyttas till Filipstad. För utbyggnaden har medel anvisats för budgetåren 1963/65. Byggnadsarbetena beräknas bli klara 1966. Av det begärda beloppet hänför sig ca 440 000 kr. till anskaffning av pallstativ och pallhyllor, 40 000 kr. till lastpallar m. m., 155 000 kr. till gaffeltrucker m. m. samt 15 000 kr. till sopmaskiner. Övervägande delen av den vid nuvarande centralförrådet i Ulriksdal befintliga hanteringsmaterielen är i hög grad försliten och delvis omodern, varför den icke i någon omfattning av betydelse kan komma till användning i det under uppförande varande centralförrådet i Filipstad. Befintlig äldre hanteringsmateriel i centralförrådet i Ulriksdal bör, i den mån den alltjämt är användbar, fördelas på övriga centrala och regionala intendenturförråd, där stor brist råder på hanteringsmateriel.

Departementschefen

Jag kan biträda intendenturverkets förslag att ett särskilt reservationsanslag anvisas för engångsanskaffning av hanteringsmateriel för det nya intendenturförrådet i Filipstad. Såvitt avser medelsbehovet har jag inte något att erinra mot intendenturverkets beräkning. Såsom framgår av vad jag anfört i det föregående under Ramberäkning m. m. kan jag däremot inte tillstyrka att beloppet anvisas utanför kostnadsramen för det militära försvaret. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av hanteringsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kr.

F. Flygtekniska försöksanstalten

F 1. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar

	Anslag	Belastning
1963/64	7 770 000	9 104 534
1964/65	7 900 000	
1965/66 (förslag)	7 550 000	

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 21/8 1964) hemställer, att anslaget höjes med 350 000 kr.

	Ökning eller minskning
1. Tjänsteförändringar m. m.	
a) Lönegradsförändringar m. m.	
Aerodynamiska avdelningen	
1 avdelningschef Bp 3—Bp 4	+ 3 014
1 avdelningschef Bp 3—överingenjör Bp 3	—
1 avdelningsdirektör eller laborator Br 1—forskningschef Br 3	+ 5 595
Kansliet	
1 byrådirektör Ae 27—byråchef Bo 1	+ 7 687
b) Extraordinariesättning av 24 tjänster	—
2. Minskat medelsbehov för anställande av extra tjänstemän och tillfälliga biträden	— 491 410
3. Löneomräkning	+ 825 114
	+ 350 000

Motiv

Den ekonomiska ramen för egen, främst civilt inriktad forskningsverksamhet vid flygtekniska försöksanstalten är den s. k. nettoutgiften, dvs. skillnaden mellan den totala belastningen på avlönings- och omkostnadsanslagen och beställningsinkomsterna. Nettoutgiften, som sedan budgetåret 1956/57 varit 1,2 milj. kr., höjdes fr. o. m. budgetåret 1962/63 till 1,3 milj. kr.

Den begärda ökningen för budgetåret 1965/66 under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag utgör 150 000 kr., vilket belopp i sin helhet utgör höjning av nettoutgiften. Nettoutgiften beräknas därjämte öka med ytterligare 2 750 000 kr.

Utgifts- och inkomstutvecklingen inom försöksanstalten fr. o. m. budgetåret 1961/62 framgår av följande sammanställning.

	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65 (Anslag och ber. inkomster)	1965/66 (Styrelsens förslag)
<i>Utgifter:</i>					
Avlöningar	6 151 000	7 600 000	9 105 000	7 900 000	8 250 000
Omkostnader	2 032 000	2 414 000	2 543 000	2 950 000	2 750 000
Summa utgifter	8 183 000	10 014 000	11 648 000	10 850 000	11 000 000
<i>Inkomster:</i>					
Flygförvaltningen och Saab	6 381 000	7 944 000	10 013 000	8 300 000	5 300 000
Övriga beställare	602 000	770 000	335 000	1 250 000	1 500 000
Summa inkomster	6 983 000	8 714 000	10 348 000	9 550 000	6 800 000
Nettoutgift	1 200 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000	4 200 000

Av sammanställningen framgår, att beställningsverksamheten som under en följd av år ökat kommer att minska avsevärt fr. o. m. 1965/66, främst beroende på förutsedd minskning av undersökningar avseende militär typ-utveckling. Den varslade kraftiga nedgången i beställningsvolymen för försvaret kan enligt styrelsen för anstalten endast i mindre utsträckning kompenseras genom ökning av uppdragsverksamheten för övriga beställare. Styrelsen anser att det föreligger starka behov att utvidga den grundläggande, långsiktande forskningen under de närmaste åren. Nedgången i beställningsvolymen anses dock ge anledning till att målsättningen för försöksanstaltens verksamhet och dennas önskvärda omfattning på längre sikt blir föremål för förnyad bedömning. Verksamheten bör enligt styrelsen i avvaktan på resultatet av en sådan bedömning bibehållas i nuvarande omfattning, vilket förutsätter att nettoutgiften i stort sett höjes lika mycket som nedgången i beställningsvolymen. Styrelsen har bedömt den minimistorlek av nettoutgiften vid vilken den enligt styrelsen mest angelägna utvidgningen av den grundläggande forskningen kan genomföras och följer i form av avgång av kvalificerad forskarpersonal m. m. i huvudsak kan undvikas, till 4,2 milj. kr. Antalet anställda, f. n. 326 personer, måste härvid minskas med 30 å 35 personer. En starkare nedskärning skulle enligt styrelsen snabbt leda till en allvarlig kvalitetsförsämring, något som skulle vara till skada både för försöksanstaltens möjligheter att fylla sina uppgifter för försvaret och vad avser grundläggande forskning av betydelse även för civil flygteknik och luftfart. Ett bibehållande av nuvarande nettoutgift, 1,3 milj. kr., i förening med den förutsedda nedgången i beställningsvolymen skulle enligt styrelsen medföra en minskning av personalantalet med drygt 110 personer.

1 a) Styrelsen föreslår att aerodynamiska avdelningarna I och II sammanställs till en gemensam avdelning, benämnd aerodynamiska avdelningen. Härvid kan tio sektioner sammanställas till fyra. Denna organisation har för-

söksvis tillämpats inom anstalten sedan den 1 maj 1964. Vid aerodynamiska avdelningen I finns en stor låghastighetstunnel och en transsonisk kontinuerlig vindtunnel jämte ett aerodynamiskt laboratorium med viss utrustning, och vid aerodynamiska avdelningen II finns två relativt stora transsonisk-supersoniska vindtunnlar, en mindre hypersonisk vindtunnel, en kanontunnel för åstadkommande av mycket höga temperaturer samt vissa smärre vindtunnlar. Vidare är en stor hypersonisk vindtunnel snart i drift samt en transsonisk-supersonisk variabel Machtalstunnel (TVM-tunneln) under tillverkning för anslutning till den stora hypersoniska tunnelns tryck- och värmemagasin. Vid avdelning II finns också en relativt stor, väl kvalificerad forskningsgrupp som i viss utsträckning ägnar sig åt icke typbunden forskning. Med den ökning av resurserna som inträtt genom de nya anläggningarnas tillkomst har ett behov av en gemensam ledning av hela den aerodynamiska verksamheten uppstått. Utöver möjligheterna att därigenom på bästa sätt fördela resurser och personal allt eftersom tyngdpunkten hos verksamheten förskjutes i ena eller andra riktningen, kan också en effektivare samordning av mätsystem, utvärderingsresurser och uppdragsplanering uppnås.

I anslutning till den nya organisationen bör enligt styrelsen chefen för den sammanslagna avdelningen erhålla en med hänsyn till det ökade ansvaret och arbetsområdet förbättrad löneställning, förslagsvis från Bp 3 till Bp 4. Samtidigt föreslås en tjänst för överingenjör i Bp 3 tillkomma i utbyte mot en tjänst för avdelningschef i samma lönegrad. Överingenjören, som närmast under avdelningschefen skall leda verksamheten vid tunnelsektionerna, avses därjämte vara avdelningschefens ställföreträdare. Styrelsen föreslår vidare att en av anstaltens tjänster för avdelningsdirektör eller laborator i Br 1 uppflyttas till tjänst för forskningschef i Br 3. Innehavaren av tjänsten avses vara direkt underställd avdelningschefen och tjänstgöra som chef för sektionen för allmän aerodynamisk forskning. Han skall vidare biträda avdelningschefen vid planeringen och ledningen av den grundläggande forskningen.

Chefen för kansliet har ställning som avdelningschef i fråga om åligganden och ansvar. Han tjänstgör som styrelsens sekreterare och svarar för den formella handläggningen av dess beslut, särskilt tillsättnings- och kontraktsanställningsärenden. Genom delegering av beslutanderätten i ekonomiska och administrativa ärenden har chefen för anstaltens kansli samma ansvar som åvilar administrativa byråchefer i allmänhet. Tjänsten anses av detta skäl böra placeras i Bo 1 och benämnas byråchef.

b) Ett antal tjänster vid anstalten, vilka är av stadigvarande natur, bör enligt styrelsens mening extraordinariesättas.

2. Styrelsen beräknar att medelsbehovet för anställande av extra tjänstemän och tillfälliga biträden minskar med 491 410 kr.

Yttranden

Över försöksanstaltens förslag har yttranden avgivits av *flygförvaltningen* och *luftfartsstyrelsen*.

Flygförvaltningen bekräftar att förvaltningen under budgetåret 1965/66 direkt och genom Saab avser utlägga beställningar av forskning och försök vid försöksanstalten till ett beräknat belopp av 5,3 milj. kr. Beloppet, som till större delen avser undersökningar på flygplan 37, är 3 milj. kr. mindre än beställningsvolymen under innevarande budgetår. Av minskningen utgör 2 milj. kr. planerad nedgång i typarbeten på flygplan 37. Summan av flygförvaltningens och flygindustrins beställningar vid försöksanstalten bör enligt flygförvaltningen förväntas variera med tiden. Förvaltningen bedömer det inte vara möjligt att lämna säkra prognoser över beställningsvolymens variation. Mot denna bakgrund tillstyrker flygförvaltningen försöksanstaltens styrelses förslag att i avvaktan på klarläggande av anstaltens verksamhet på längre sikt låta nettoutgiften utgöra en utjämnande faktor.

Luftfartsstyrelsen anser att den genom reducerad militär forskningsverksamhet friställda kapaciteten vid försöksanstalten bör utnyttjas för insatser av grundforskningsnatur i sådan utsträckning att utbytet av forskningsresultat med utländska forskningsinstitutioner kan uppehållas och allmän målforskning för civilflygets utveckling tillgodoses. Behovet av särskild målforskning för civilflygets utveckling blir enligt luftfartsstyrelsen större ju mer den militära luftfartens utvecklingslinjer skiljer sig från den civila luftfartens. De svenska insatserna i fråga om allmän civil flygteknisk målforskning har enligt luftfartsstyrelsens mening under senare år icke stått i proportion till Sveriges krav på inflytande och betydelse inom internationell civil luftfart. Luftfartsstyrelsen tillstyrker den av styrelsen för försöksanstalten föreslagna nettoutgiften samt anslagsäskandena i övrigt för budgetåret 1965/66.

Departementschefen

För innevarande budgetår har till avlöningar och omkostnader vid flygtekniska försöksanstalten anvisats sammanlagt 10 850 000 kr. Därav beräknas 9 550 000 kr. återdebiteras anstaltens uppdragsgivare och tillgodoföras anstaltens inkomstsida. Mellanskillnaden, 1 300 000 kr., är den s.k. nettoutgiften, som bestämmer anstaltens utrymme för egen forskning. För nästa budgetår beräknar styrelsen för försöksanstalten att inkomsten av beställningar kommer att uppgå till 6 800 000 kr., varav flygförvaltningen och Saab förväntas svara för 5 300 000 kr. och övriga beställare för 1 500 000 kr. Inkomsterna beräknas sålunda minska med 2 750 000 kr. Styrelsen anser att verksamheten vid försöksanstalten, trots den beräknade nedgången i inkomsterna, i avvaktan på slutligt ställningstagande till försöksanstaltens

framtida utformning skall bibehållas vid nuvarande nivå och föreslår därför att nettoutgiften ökas med 2 900 000 kr. till 4 200 000 kr.

Försöksanstaltens verksamhet har under senare år dominerats av beställningsarbeten för flygvapnet. Då beställningsvolymen för försvaret kan beräknas minska väsentligt i framtiden, bör enligt min mening en utredning tillsättas för att närmare undersöka frågan rörande den framtida inriktningen och omfattningen av försöksanstaltens verksamhet. Jag avser att framdeles hemställa om bemyndigande att tillkalla en sådan utredning. Jag anser det emellertid nödvändigt att anstaltens verksamhet redan fr. o. m. nästa budgetår minskas i större omfattning än styrelsen föreslagit. Antalet anställda måste alltså begränsas till högst ca 250 vid ingången av budgetåret 1965/66. Ytterligare begränsningar torde bli erforderliga här efter.

Inkomsterna av beställningar under nästa budgetår bör enligt min mening beräknas till 8,5 milj. kr. Jag beräknar härvid inkomsterna av beställningarna för flygvapnet till 7,5 milj. kr. och från övriga beställare till 1 milj. kr. Någon ökning av nettoutgiften är jag inte beredd tillstyrka. Uppräkning av inkomsterna från flygvapnet måste väsentligen ses som engångs-åtgärd i avvaktan på resultaten av den förutnämnda utredningen.

I avvaktan på resultatet av den i det föregående aviserade utredningen rörande försöksanstaltens verksamhet är jag inte beredd ta slutlig ställning till den av styrelsen föreslagna sammanslagningen av de båda aerodynamiska avdelningarna. Härav följer att jag inte kan tillstyrka de föreslagna tjänsteförändringarna m. m. Självfallet bör emellertid anstalten inom ramen för tillgänglig personal få vidtaga de provisoriska organisationsförändringar som bedömes rationella.

Såsom jag tidigare anfört räknar jag med en minskning av försöksanstaltens verksamhet under nästa budgetår. Förevarande anslag torde böra uppföras med (7 900 000 — 350 000 =) 7 550 000 kr.

Då anstaltens verkstadsarbetare numera överförts från kollektivavtalsanställning till anställning på löneplan eller arvodesanställning bör ordet »verkstadsarbetare» utgå ur benämningen av anslagsposten 3 i avlöningsstaten.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	348 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 300

3. Avlöningar till extra tjänstemän och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 500 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 230 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 450 700
Summa kr.	7 550 000

b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 550 000 kr.

F 2. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader

	Anslag	Belastning
1963/64	2 880 000	2 543 039
1964/65	2 950 000	
1965/66 (förslag)	2 250 000	

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten föreslår, att anslaget minskas med 200 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård	19 000	+	5 000
2. Expenser:			
a) bränsle, elektrisk energi och vatten	860 000	—	225 000
b) övriga expenser	450 000	—	120 000
3. Publikationstryck	20 000	+	15 000
4. Övriga utgifter:			
a) anskaffning och underhåll av försöks- och verkstadsutrustning m. m.	1 127 000	—	200 000
b) avgifter för deltagande i fortbild- ningskurser	7 000	+	5 000
		— 200 000	— 700 000

Motiv

2. Genom minskat utnyttjande av vindtunnlarna på grund av minskad uppdragsverksamhet beräknas kostnaderna för elström och vatten nedgå med 225 000 kr.

3. Publicering av vissa forskningsresultat vid försöksanstalten sker i tryckta meddelanden. Efterfrågan på dessa meddelanden är stor och publiceringen av forskningsresultat beräknas öka avsevärt. Styrelsen anser det vara av vikt att anstalten inte av brist på medel förhindras att i erforderlig utsträckning ge ut dessa meddelanden, vilka bedömes vara av stor betydelse för befrämjandet av utbytet av forskningsresultat med utlandet.

Departementschefen

Såsom jag anfört under försöksanstaltens avlöningsanslag räknar jag med en minskning av försöksanstaltens verksamhet under nästa budgetår. Jag räknar därför med att förevarande anslag skall kunna minskas mer än enligt styrelsens för försöksanstalten förslag. Med hänvisning till beräkningen i föregående sammanställning upptar jag anslaget till (2 950 000 — 700 000 =) 2 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 250 000 kr.

F 3. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	300 000	217 758	289 242
1964/65	300 000		
1965/66 (förslag)	300 000		

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten hemställer, att anslaget höjes med 810 000 kr.

Ifrågavarande anslag användes för ersättning, komplettering och modernisering av befintlig utrustning och för sådana nyanskaffningar, som är nödvändiga för undersökningar av gemensamt civilt och militärt flygtekniskt intresse. Utrustning för militär flygforskning har sedan 1956/57 bekostats av flygförvaltningen och har uppgått till i genomsnitt 0,6 milj. kr. för år. Styrelsen uppger, att flygförvaltningen nu meddelat att den under överskådlig framtid inte har möjlighet att bekosta någon ytterligare utrustning vid försöksanstalten. Härigenom har enligt styrelsen inträtt en ny situation i vad avser försöksanstaltens möjlighet att nyanskaffa och underhålla försöksutrustningen. Den av flygförvaltningen bekostade utrustningen har nämligen varit av stort värde även för den allmänna grundläggande flygforskningen. Ett bortfall av medel till försöksutrustning från flygförvaltningen medför därför en minskning av möjligheterna att på många områden modernisera och utveckla försöksresurser i den omfattning som den snabba utvecklingen inom flygtekniken kräver. Styrelsen anser därför en väsentlig ökning av utrustningsanslaget vara nödvändig och yrkar ett belopp av 1 110 000 kr. för ändamålet. Utrustningsbehovet anges härvid uppgå till 510 000 kr. för de aerodynamiska avdelningarna, 185 000 kr. för hållfasthetsavdelningen, 250 000 kr. för mättekniska avdelningen och 165 000 kr. för driftavdelningen.

Flygförvaltningen bekräftar att i flygförvaltningens långsiktsplan för budgetåren 1965/72 medel upptagits blott för betalning av tidigare utlagda beställningar, inte för ytterligare upprustning av försöksanstalten. Förvaltningen tillstyrker styrelsens förslag att utrustning kompletteras och anskaffas till ett belopp av 1 110 000 kr.

Departementschefen

För egen del anser jag att anslaget för nästa budgetår bör uppföras med oförändrat belopp, 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

G. Diverse

G 1. Reglering av prisstegringar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000 000	63 300 000
1964/65	100 000 000	
1965/66 (förslag)	100 000 000	

Förevarande anslag skall utnyttjas för att på sätt närmare framgår av prop. 1959: 119, 1960: 110 (s. 140), 1961: 110 (s. 213), 1962: 110 (s. 123), 1963: 110 (s. 129) och 1964: 110 (s. 34) täcka sådana prisfördyringar på reservationsanslag och obetecknade anslag under fjärde huvudtiteln som inträffar från den tidpunkt när anslagen beräknats intill utgången av det budgetår för vilket de anvisats.

Dispositionen av för budgetåret 1963/64 anvisat anslag

Resultatet av verkställda indexberäkningar för budgetåret 1963/64 framgår av följande sammanställning.

Indexserie avseende	Indextal, maj 1962 = 100				
	Aug. 1963	Nov. 1963	Febr. 1964	Maj 1964	Medeltal 1963/64
Fjärde huvudtiteln	106,7	106,8	108,4	109,1	107,8
Samtliga reservationsanslag (och obetecknade anslag)	102,2	102,4	103,3	104,3	103,0

I fråga om reservationsanslag och obetecknade anslag utvisar prisberäkningarna alltså en ökning med tre enheter. Nettoresultatet av prisregleringen på dessa anslag, vilka för ifrågavarande budgetår (räknat i prisläget i maj 1962) uppgår till sammanlagt 2 110,4 milj. kr., bör följaktligen — förutsatt att förslagsanslagen icke överskridits mer än prisindexberäkningarna ger vid handen — för budgetåret 1963/64 utgöra $\left(\frac{3 \times 2\,110,4}{100} = \right)$ avrundat 63,3 milj kr.

Kungl. Maj:t har den 17 januari och den 29 juni 1964 meddelat beslut om utnyttjande av det för budgetåret 1963/64 anvisade anslaget till reglering av prisstegringar. Genom besluten har sammanlagt 63,3 milj. kr. tillgodoförts i riksstaten för budgetåret 1963/64 anvisade reservationsanslag enligt följande.

Anslag	Belopp (kr.)
Armén: Övriga expenser m. m.	100 000
Armén: Övningar m. m.	2 425 000
Armén: Beklädnad m. m.	1 900 000
Armén: Inventarier m. m.	225 000
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	8 000 000
Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.	5 600 000
Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.	50 000
Armén: Hemvärnets övningar	150 000
Marinen: Övningar m. m.	750 000
Marinen: Beklädnad m. m.	250 000
Marinen: Inventarier m. m.	50 000
Marinen: Fartygsbyggnader m. m.	2 000 000
Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.	1 000 000
Marinen: Underhåll av fartyg m. m.	4 900 000
Flygvapnet: Övningar m. m.	1 500 000
Flygvapnet: Beklädnad m. m.	350 000
Flygvapnet: Inventarier m. m.	50 000
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.	22 000 000
Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m., anslagsposten	
B. Underhållskostnader m. m.	9 000 000
anslagsposten C. Avlöningar	800 000
Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.....	1 500 000
Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel.....	100 000
Militärhögskolan: Övningar	100 000
Vissa signalförbindelser m. m.	500 000
	63 300 000

Ramen för försvarets driftbudget för budgetåret 1963/64 har — med borträknande av anslag och anslagsbelopp av prisregleringskaraktär — utgjort 3 402,3 milj. kr. i prisläge maj 1962. Till följd av prisstegringar skall ramen enligt försvarsindex uppräknas med 7,8 %. I medelprisläge för budgetåret 1962/63 uppgår ramen således till $(3\,402,3 + \frac{7,8 \times 3\,402,3}{100} =)$ avrundat 3 667,7 milj. kr.

För budgetåret 1963/64 har enligt budgetredovisningen utgifterna under fjärde huvudtiteln — bortsett från anslag till bärgning av regalskeppet Wasa, svenska FN-styrkor och svenska övervakningskontingenten i Korea, vissa beredskapsåtgärder, anskaffning av viss fortifikatorisk materiel samt utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Järvafältet — uppgått till i runt tal 3 646,6 milj. kr.

Vidare har reservationerna under sagda budgetår minskat med ca 0,8 milj. kr. Summan av sagda belopp understiger den prisomräknade ramen för budgetåret 1963/64 med $(3\,667,7 - 3\,646,6 + 0,8 =)$ i runt tal 22 milj. kr. Ramen har alltså underutnyttjats med detta belopp.

Utvecklingen under budgetåret 1964/65

För prisregleringen under innevarande budgetår skall i huvudsak tillämpas samma regler som för budgetåret 1963/64. Såvitt gäller driftbudgeten skall således nettoresultatet av prisregleringen under budgetåret 1964/65 i princip motsvara en hundradel av summan av i riksstaten för innevarande budgetår anvisade anslag med undantag för anslag och anslagsbelopp av prisregleringskaraktär — 3 597,6 milj. kr. i pris- och löneläget i maj 1963 — multiplicerad med skillnaden mellan indextalet i maj 1963 och genomsnittsindextalet för budgetåret 1964/65.

Hittills framräknade indextal för prisförändringar under försvarshuvudtiteln framgår av följande sammanställning.

Indexserie avseende	Indextal, maj 1963 = 100		
	Maj 1964	Aug. 1964	Nov. 1964
Fjärde huvudtiteln	106,3	108,2	109,9
Samtliga reservationsanslag (och obetecknade anslag) .	103,8	105,7	108,5

Indextal skall beräknas för ytterligare två tillfällen under innevarande budgetår — för februari och maj 1965. Hittills tillgängligt material beträffande prisutvecklingen under budgetåret 1964/65 synes ge vid handen att det för budgetåret anvisade prisregleringsanslaget inte kommer att räcka.

Departementschefen

För prisregleringen såvitt avser budgetåren 1962/64 har tagits i anspråk resp. 65,2 och 63,3 milj. kr. För innevarande budgetår torde ca 150 milj. kr. bli erforderliga. Till denna fråga torde jag få återkomma framdeles. Rörande prisutvecklingen under nästa budgetår vet man ännu mycket litet. Med hänsyn härtill synes det lämpligt att anslaget för budgetåret 1965/66 uppföres med oförändrat belopp, 100 milj. kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Reglering av prisstegringar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 100 000 000 kr.

G 2. Beredskapsstyrka för FN-tjänst

	Anslag
1965/66 (förslag)	5 000 000

I prop. 1961: 145 redogjordes för en av överbefälhavaren på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning rörande förutsättningarna för att vid behov snabbt kunna ställa en militär styrka till FN:s förfogande. Med hänsyn till omfattningen av Sveriges åtaganden för FN:s räkning i Främre Orien-ten och i Kongo bedömdes det emellertid vid den tidpunkten icke påkallat att ta ställning i frågan. Däremot ansågs det angeläget att vidta åtgärder för att bringa ned tiden för förberedelser vid organisering av kontingenter för aktuella uppgifter i FN:s tjänst. I viss anslutning till överbefälhavarens förslag föreslogs därför att en särskild frivillig militär utbildning skulle organiseras. En sådan har i enlighet med riksdagens beslut (SU 1961: 114; rskr. 283) bedrivits sedan våren 1962.

Efter förslag i prop. 1964: 81 har riksdagen sedermera beslutat, att en svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst skall organiseras (SU 65; rskr. 177). Styrkan som skall vara sammansatt av frivilliga skall med kort varsel kunna ställas till FN:s förfogande. I prop. 1964: 81 förutsattes att beredskapsstyrkan sammanlagt bör omfatta ca 1 600 man. Med hänsyn till risken för avgång under anställningstiden förutsattes att man årligen skall anta personal i en omfattning motsvarande ca 110 % av styrkans beräknade totala storlek. Huvuddelen av styrkan bör utgöras av två bataljoner utrustade för vakttjänst och upprätthållande av ordning. En enhet (teknikerkontingent) bör vara organiserad främst för att kunna driva och hålla i gång tekniskt betonade samhällsanordningar och för transportledning. I teknikerkontingenten bör därför bl. a. ingå en teknisk kader och en transportledningskader. Det förutsattes att i beredskapsstyrkan även bör ingå en flygtransportenhet (flygtransportdivision). Slutligen anfördes att beredskapsstyrkan även bör omfatta personal som kan tjänstgöra i FN:s staber eller som kan användas såsom FN-observatörer (stabs- och observatörgrupp).

Såsom anfördes i prop. 1964: 81 bör all personal i beredskapsstyrkan få särskild utbildning för FN-tjänsten i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som angivits i prop. 1961: 145. För huvuddelen av personalen bör utbildningen vara två veckor; för befälspersonal bör utbildningen kunna förlängas upp till fyra veckor, medan det beträffande viss personal i teknikerkontingenten kan vara tillfyllest med kortare utbildningstid än två veckor. Utbildningen bör som regel äga rum vid krigsmaktens ordinarie förband och skolor. Anställning i beredskapsstyrkan bör — utöver tiden för utbildningen — ske för en tid av ett år eller den längre tid som kan bli nödvändig därest tjänstgöringsskyldighet utom riket uttas mot slutet av ettårstiden. Under anställningstiden bör personalen genomgå den särskilda utbildningen och i övrigt vara hemförlovad men beredd att med några dagars varsel rycka in för tjänst utom riket.

I prop. 1964: 81 anfördes vidare att under utbildningstiden bör i enlighet med vad som angivits i prop. 1961: 145 enligt Kungl. Maj:ts närmare be-

stämmande utgå antingen ersättning för mistade avlöningsförmåner eller i särskild ordning bestämt arvode samt därutöver förmåner såsom vid tjänstgöring i trupp enligt resereglementet för försvaret. Vid särskilt anordnad befälskurs bör dock i vissa fall i stället för sistnämnda förmåner utgå förmåner enligt allmänna resereglementet. Ersättning för yrkesskada under tjänstgöringen bör enligt Kungl. Maj:ts bestämmande utgå med belopp minst motsvarande ersättning enligt lagen om yrkesskadeförsäkring.

De årliga kostnaderna för rekrytering, utbildning och organisation av en svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst enligt de riktlinjer som angavs i prop. 1964: 81 ansågs vid tidpunkten för propositionens avlämnande kunna uppskattas till 4,5 milj. kr. I beloppet ingick även kostnaderna för verksamheten vid arméstabens FN-avdelning. I huvudsak motsvarande kostnader i samband med tidigare svenska FN-styrkor m. m. verksamhet har sedan våren 1962 belastat det under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. (jfr prop. 1961: 145; SU 114; rskr. 283). I prop. 1964: 81 förutsattes att även kostnaderna för i propositionen föreslagna åtgärder t. v. skulle få bestridas från nyssnämnda anslag.

Medel för täckande av de årliga kostnaderna för rekrytering, utbildning och organisation av en svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst enligt de riktlinjer som angavs i prop. 1964: 81 samt för verksamheten vid arméstabens FN-avdelning bör enligt min mening fr. o. m. nästa budgetår anvisas under ett särskilt förslagsanslag, benämnt Beredskapsstyrka för FN-tjänst. Jag uppskattar medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 5 milj. kr. Huvuddelen av kostnaderna hänför sig till utbildningsverksamheten. Ca 650 000 kr. utgör kostnader för FN-avdelningen.

Det bör påpekas, att det föreslagna anslaget förutsättes uteslutande skola belastas med kostnader för FN-beredskapsstyrkans uppsättande m. m. inom Sverige. I vilken ordning kostnaderna för beredskapsstyrkans verksamhet vid en insats utom Sverige skall bestridas torde få prövas i samband med ett insatsbeslut.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredskapsstyrka för FN-tjänst* för budgetåret 1965/
66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 575 000	344 126	1 230 873
1964/65	110 000		
1965/66 (förslag)	360 000		

Anslaget avses för byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten. 1963 och 1964 års riksdagar har för ändamålet anvisat tillhoppa 1 685 000 kr. Härav erfordras 645 000 kr. för utförande av nybyggnad av tunnelhall för en transsonisk vindtunnel, vilken numera i huvudsak färdigställts, medan återstoden står till Kungl. Maj:ts förfogande för utförande av tillbyggnad av kontorshus vid anstalten.

Byggnadsstyrelsen (skr. 7/12 1964) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 360 000 kr. Medlen avses för fullföljande av förenämnda tillbyggnad av kontorshus vid anstalten.

I anslutning härtill anmäler styrelsen, att tillbyggnaden av ifrågavarande kontorshus, vilken numera avses inrymma jämväl lokaler för datakontor, beräknas draga en kostnad av 1 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Medelsbehovet för påbörjande av arbetena med tillbyggnaden av kontorshuset kan intill ett belopp av 1 040 000 kr. tillgodoses med anlitande av förenämnda till Kungl. Maj:ts disposition stående medel under förevarande anslag. För fullföljande av arbetena erfordras för budgetåret 1965/66 (1 400 000 — 1 040 000 =) 360 000 kr.

Departementschefen

Medelsbehovet för ifrågavarande tillbyggnad av kontorshus vid flygtekniska försöksanstalten har tidigare anmälts i 1963 och 1964 års statsverkspropositioner (bil. 6 s. 276 resp. bil. 6 s. 339). Såsom framgår av vad byggnadsstyrelsen anfört i sin förenämnda skrivelse avses ifrågavarande tillbyggnad numera skola inrymma lokaler jämväl för anstaltens datakontor. Jag räknar med att tillbyggnaden skall kunna igångsättas under innevarande budgetår och föreslår i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag att 360 000 kr. anvisas under anslaget för nästa budgetår för fullföljande av byggnadsföretaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 360 000 kr.

Försvarets fonder

A. FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Kasernbyggnaders delfond

A 1. Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	113 400 000	17 715 754	17 840 230
1964/65	110 000 000		
1965/66 (förslag)	8 140 000		

¹ Inkl. medel för byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 8 200 000 kr., varav 2 300 000 kr. förutsättes falla utanför försvarets kostnadsram. Medel för byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt, vilka tidigare anvisats under förevarande investeringsanslag, föreslås från och med budgetåret 1965/66 skola upptagas under särskilt investeringsanslag under försvarets forskningsanstalts delfond. Det begärda anslaget avses för i det följande angivna byggnadsföretag.

	Kostnad
1. Anordnande av lokaler för försvarets radioanstalt	200 000
2. Anordnande av lokaler för intendenturförråd i Filipstad	2 300 000
3. Anordnande av lokaler för fortifikationsförvaltningen	500 000
4. Anordnande av lokaler för militärområdesstaber i Kristianstad, Strängnäs och Boden.....	5 200 000
Summa kr.	8 200 000

Motiv

1. För bestridande av vissa merkostnader för äldre byggnadsföretag vid försvarets radioanstalt erfordras för budgetåret 1965/66 200 000 kr.

2. Behovet av nybyggnad av intendenturförråd i Filipstad har senast anmälts i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 342).

Av medel, som tidigare anvisats under förevarande anslag, har sammanlagt 7 milj. kr. ställts till fortifikationsförvaltningens förfogande för byggnadsföretaget i fråga. För slutförande av arbetena beräknas ytterligare 2,3 milj. kr. bli erforderliga under budgetåret 1965/66. Särskilda medel utanför försvarets ram bör beräknas för ändamålet.

3. I skrivelse den 17 juni 1964 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram avseende nybyggnad av ämbetsbyggnad för fortifikationsförvaltningen inom kvarteret Kavallostrisen i Stockholm. Kostnaderna för byggnadsföretaget har uppskattats till

31 milj. kr., av vilka 22,5 milj. kr. anses böra anvisas utanför försvarets ram. För vissa förberedande byggnadsåtgärder erfordras för budgetåret 1965/66 500 000 kr.

4. Genom beslut den 6 mars 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att, efter anvisning av överbefälhavaren, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till byggnadsprogram för erforderliga ny- och ombyggnadsarbeten för tillgodoseende av lokalbehovet för förläggning av militärområdesstaber i Kristianstad, Strängnäs och Boden. Därjämte ålade Kungl. Maj:t fortifikationsförvaltningen att vid utarbetandet av förslag till medelsäskanden för budgetåret 1965/66 beakta medelsbehovet för ifrågavarande byggnadsarbeten.

I skrivelse den 30 september 1964 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med överbefälhavaren och statskontoret, underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för ny- och ombyggnadsarbeten för tillgodoseende av lokalbehovet för militärområdesstaberna i Kristianstad, Strängnäs och Boden. Enligt förslaget skall lokalbehovet för ifrågavarande militärområdesstaber tillgodoses i Kristianstad genom ombyggnad inom den s. k. Östra kasernen för en beräknad kostnad av 9 900 000 kr., i Strängnäs genom tillbyggnad av den befintliga militärstabsbyggnaden med en flygelbyggnad för en beräknad kostnad av 3 530 000 kr. och i Boden genom nybyggnad av ett kontorshus samt ombyggnad av vissa befintliga byggnader för en beräknad kostnad av 7 485 000 kr.

Genom beslut den 20 november 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av förenämnda byggnadsprogram utföra projektering dels fram till färdiga bygghandlingar av nybyggnad av flygelbyggnad för militärområdesstaben i Strängnäs med tjänsterum för ca 100 personer och nybyggnad av kontorshus för militärområdesstaben i Boden med tjänsterum för ca 125 personer, dels ock fram till färdiga huvudhandlingar av de av fortifikationsförvaltningen föreslagna ombyggnadsarbetena i Boden.

För påbörjande av byggnadsarbeten för militärområdesstaberna i Kristianstad, Strängnäs och Boden erfordras för budgetåret 1965/66 5,2 milj. kr.

Departementschefen

Under förevarande anslag har medel tidigare anvisats för byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt. Sedan från och med innevarande budgetår inrättats en särskild delfond under försvarets fastighetsfond, benämnd Försvarets forskningsanstalts delfond, föreslår jag att medel för byggnadsarbeten för forskningsanstalten anvisas under ett investeringsanslag under nämnda delfond.

För nästa budgetår föreslår jag, att förevarande anslag uppföres med 8 140 000 kr. Av dessa medel avses 200 000 kr. för bestridande av vissa

merkostnader för äldre byggnadsarbeten vid försvarets radioanstalt och 2,3 milj. kr. för slutförande av arbeten med intendenturförråd i Filipstad. För sistnämnda ändamål har särskilda medel beräknats vid bestämmandet av den föreslagna ramen för budgetåret 1965/66.

Riksdagen har numera fattat beslut om ny organisation av krigsmaktens regionala ledning (SU 1964: 189; rskr. 362). För att tillgodose lokalbehoven för de militärområdesstaber som enligt beslutet skall organiseras i Kristianstad, Strängnäs och Boden erfordras vissa byggnadsåtgärder. Behoven i Strängnäs och Boden torde tills vidare kunna tillgodoses genom de nybyggnader för vilka Kungl. Maj:t lämnat projekteringsuppdrag den 20 november 1964. Hur byggnadsfrågan i Kristianstad skall lösas torde få övervägas ytterligare. Sannolikt torde den mest ändamålsenliga lösningen vara en fullständig nybyggnad. Härom bör Kungl. Maj:t äga besluta. För nästa budgetår beräknar jag att ett belopp av ca 5,7 milj. kr. skall förslå för att bestrida de på budgetåret fallande kostnaderna för ifrågavarande byggnader.

Fortifikationsförvaltningen har framlagt förslag till byggnadsprogram för nybyggnad av ämbetsbyggnad för fortifikationsförvaltningen inom kvarteret Kavalleristen i Stockholm. Totalkostnaden för byggnadsföretaget har uppskattats till 31 milj. kr., varav 22,5 milj. kr. enligt fortifikationsförvaltningens mening bör anvisas utanför försvarets ram. För vissa förberedande byggnadsåtgärder har ämbetsverket äskat 500 000 kr. för nästa budgetår. Enär slutlig ställning i ärendet inte tagits och några byggnadsåtgärder inte torde bli aktuella under budgetåret 1965/66 anser jag att särskilda medel för byggnadsföretaget inte bör anvisas för nästa budgetår.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 8 140 000 kr.

A 2. Byggnadsarbeten för armén

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	42 200 000	19 416 467	42 237 320
1964/65	45 500 000		
1965/66 (förslag)	47 450 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 58 700 000 kr., varav 1 500 000 kr. förutsättes falla utanför försvarets kostnadsram. Anslaget avses för följande byggnadsarbeten av investeringsnatur för armén.

	Kostnad
1. Utbyggnad av motorområde m. m. vid P 6	2 100 000
2. Nybyggnad av smörj- och servicehall m. m. å Rinkaby skjutfält	1 150 000
3. Nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral m. m. vid P 7 i Ystad	4 000 000
4. Nybyggnad av kasernbyggnad m. m. vid I 5	3 150 000
5. Nybyggnad av vakt- och arrestbyggnad vid I 5	480 000
6. Nybyggnad av marketenteri vid I 14	1 000 000
7. Nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral m. m. vid I 21	2 500 000
8. Utbyggnad av motorområde vid I 21	2 000 000
9. Nybyggnad av matinrättnings- och marketenteribyggnad samt värmecentral m. m. vid P 4	4 000 000
10. Nybyggnad av matsalsbyggnad å skjutfältet i Kråk	500 000
11. Nybyggnad av vägport m. m. vid T 2	900 000
12. Utbyggnad m. m. för krigsskolan vid Karlberg	650 000
13. Nybyggnad av övningshall med lektionssalar m. m. vid P 1....	1 300 000
14. Nybyggnad av övningshall med lektionssalar m. m. vid P 10...	1 300 000
15. Nybyggnad av matinrättning m. m. vid I 2	1 300 000
16. Nybyggnad av smörj- och tvätthall vid I 3	700 000
17. Utbyggnad av läger vid Trängslet	6 000 000
18. Utbyggnad för värmeförsörjningen vid I 19	300 000
19. Nybyggnad av kanslihus, två kaserner samt marketenteri- och underbefälsmäss vid I 20	7 940 000
20. Utbyggnad för bandkanonutbildning vid A 8	2 000 000
21. Utbyggnad av motorområde vid arméns jägarskola	1 200 000
22. Nybyggnad av skjutbana vid P 18	375 000
23. Tillbyggnad av pjäshall vid Lv 2	200 000
24. Förråd för utbildningsammunition	1 000 000
25. Krigsförråd	8 300 000
26. Diverse smärre byggnadsföretag	3 090 000
27. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	1 265 000
Summa kr.	58 700 000

Motiv

1. Behovet av utbyggnad av motorområde m. m. samt förrådsbyggnad vid P 6 har senast anmälts i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 348).

I skrivelse den 28 november 1963 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med chefen för armén och statskontoret, framlagt dels förslag till byggnads- och anläggningsarbeten inom motorområdet vid P 6, dels ock förslag till byggnadsprogram för nybyggnad, inrymmande lokaler för regementets centrala ut- och avrustningsförråd samt centrala övningsmateriel-förråd, i vilken byggnad jämväl inrymts en för bebyggelsen å motorområdet och ifrågavarande förrådsbyggnad gemensam värmecentral. Enligt förslaget beräknades kostnaderna för byggnads- och anläggningsarbetena inom motorområdet till 5,4 milj. kr. och kostnaderna för förrådsbyggnaderna jämte värmecentral till 3,4 milj. kr., allt enligt prisläget den 1 juli 1963.

Genom beslut den 10 april 1964 bemyndigade Kungl. Maj:t fortifikationsförvaltningen att inom en kostnadsram av 5,4 milj. kr. låta utföra ifrågasvarande byggnads- och anläggningsarbeten inom motorområdet vid P 6 samt att för arbetenas påbörjande disponera högst 2,5 milj. kr. av till Kungl. Maj:ts disposition stående medel under förevarande investeringsanslag. Därjämte uppdrog Kungl. Maj:t åt ämbetsverket att utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av nybyggnad av lokaler för regementets centrala ut- och avrustningsförråd, centrala övningsmaterieförråd och värmecentral.

Av medel, som under förevarande anslag anvisats för budgetåret 1964/65, kan 4,5 milj. kr. disponeras för ifrågasvarande ändamål. För arbetenas slutförande erfordras för budgetåret 1965/66 med hänsyn till prisstegrings-tillägg 2,1 milj. kr.

2. Å Rinkaby skjutfält föreligger behov av nybyggnad av smörj- och servicehall m. m.

I skrivelse den 20 februari 1964 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med chefen för armén och statskontoret, underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till nybyggnad av smörj- och servicehall, yttre spol- och smörjanordningar, drivmedelsanläggning samt garage å Rinkaby skjutfält. Kostnaderna för byggnadsföretaget har uppskattats till 1,1 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1963. — Genom beslut den 3 april 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av förenämnda förslag utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av i ämbetsverkets framställning omförmälda nybyggnadsarbeten vid Rinkaby skjutfält.

Kostnaderna för ifrågasvarande nybyggnadsarbeten beräknas av fortifikationsförvaltningen till 1 150 000 kr. enligt prisläget den 1 maj 1964.

3. Vid P 7 i Ystad erfordras nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral m. m. Den vid regementet befintliga matinrättningen är uppförd år 1910 och motsvarar inte nutida krav på en sådan byggnad. Härtill kommer att byggnaden i dess helhet är starkt försliten. Den nuvarande ångcentralens högtrycksångpannor beräknas komma att kasseras år 1970. Värmeförsörjningen för regementet sker för närvarande från tio olika panncentraler. I generalplanen för etablissementet har centralisering av värmeförsörjningen till en enda värmecentral bedömts erforderlig. Genom centraliseringen beräknas besparingar kunna ernås dels genom att billigare bränsle kan användas och dels genom att eldningsarbetet blir mindre personalkrävande än för närvarande. Härtill kommer att nuvarande ång- och värmeanläggningar inte har tillräcklig kapacitet för att tillgodose ång- och värmebehoven för den planerade nya matinrättningsbyggnaden. Ny värmecentral måste därför vara färdig att tagas i bruk samtidigt som matinrättningsbyggnaden blir färdig. Kostnaderna för nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral samt för centralisering av värmeförsörjningen vid regementet har uppskattats till 5,2 milj. kr. Av nämnda belopp beräknas

4 milj. kr. bli erforderliga för budgetåret 1965/66 och återstoden för budgetåret 1966/67.

4.—5. Vid I 5 föreligger behov av nybyggnad av kasernbyggnad och vakt- och arrestbyggnad samt utökning av värmecentral.

I skrivelse den 20 juni 1963 angående vissa lokaliseringsfrågor inom pansartrupperna har chefen för armén föreslagit bland annat att utbildningen av II. militärområdets stormkanonförband skall förläggas till I 5.

Chefen för armén har till fortifikationsförvaltningen överlämnat behovsunderlag rörande ifrågavarande kasernbyggnad. Byggnaden bör inrymma dels ca 190 förlägningsplatser, varav större antalet erfordras för förläggning av kontingenter med stormkanonutbildning inom II. militärområdet och ett mindre antal för täckande av redan nu föreliggande brist på förlägningsplatser, dels ock två allmänna lektionssalar, en taktiksal samt skyddsrum för 50 personer m. m. Kostnaderna för kasernen har uppskattats till 3 650 000 kr.

Regementets nuvarande vakt- och arrestlokaler är inrymda i en äldre barackbyggnad. Byggnaden är otidsenlig, ohygienisk, dåligt ljudisolerad samt även i övrigt olämplig och otillräcklig för avsett ändamål. I skrivelse den 14 oktober 1964 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för uppförande av ny vakt- och arrestbyggnad för regementet. Kostnaderna för nybyggnaden har uppskattats till 480 000 kr.

För att tillgodose värmebehoven för ifrågavarande kasernbyggnad och vakt- och arrestbyggnad erfordras utökning av regementets värmecentral. Kostnaden härför har uppskattats till 500 000 kr.

Sammanlagda medelsbehovet för ifrågavarande byggnadsarbeten uppgår således till $(3\,650\,000 + 480\,000 + 500\,000 =) 4\,630\,000$ kr., varav 3 630 000 kr. beräknas erforderliga för budgetåret 1965/66 och återstoden för budgetåret 1966/67.

6. Vid I 14 erfordras nybyggnad av marketenteribygnad. Regementets nuvarande marketenteribygnad, som innehåller manskapsmarketenteri och underofficersmäss, tillhör en äldre typ av marketenteribygnader inom armén. Vid generalplanemöte i juni 1964 konstaterades, att marketenteriets utrymmen är alltför små och att ekonomidelen är omodern och otillräcklig. Även om marketenterilokalerna utökades på bekostnad av underofficersmässlokalerna skulle utrymmesbehovet ej kunna tillgodoses. Ny marketenteribygnad bör därför uppföras, varvid friställda lokaler i nuvarande marketenteribygnaden bör utnyttjas för tillgodoseende av andra trängande lokalbehov vid förbandet. Kostnaderna för nybyggnad av marketenteribygnad, dimensionerad med hänsyn till regementets förlägningsstyrka och utformad samt lokaliserad så, att en framtida anslutning av andra mässfunktioner underlättas, har uppskattats till 1,5 milj. kr., varav 1 milj. kr. erfordras för budgetåret 1965/66 och återstoden för budgetåret 1966/67.

7. I 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 349) anmäldes behov av nybyggnad av matinrättnings- och marketenteribyggning samt värmecentral m. m. vid I 21 för en uppskattad kostnad av 4,8 milj. kr. Fortifikationsförvaltningen har sedermera företagit ytterligare utredning, vilken givit vid handen att befintliga marketenterilokaler kan utnyttjas under ytterligare en tidsperiod.

Kostnaderna för nybyggnad av matinrättningsbyggnad samt ång- och värmecentral ävensom erforderliga utvändiga ledningar, vägar, stängsel m. m. har numera uppskattats till 7,4 milj. kr. För påbörjande av ifrågasvarande arbeten kan under budgetåret 1964/65 disponeras 2,5 milj. kr. av redan anvisade medel. För fortsatt utbyggnad erfordras för budgetåret 1965/66 2,5 milj. kr. och för budgetåret 1966/67 2,4 milj. kr.

8. Vid I 21, där bland annat bandvagnsutbildning skall påbörjas under utbildningsåret 1964/65, erfordras utbyggnad av motorområde, omfattande nybyggnad av varmgarage (utbildningsgarage) för bandvagnar (7 byggnadsfack), motorlektionssal och motordemonstrationssal (2 byggnadsfack) samt två yttre smörjbryggor. Kostnaderna härför har uppskattats till 2 milj. kr., vilket belopp erfordras för budgetåret 1965/66.

9. Vid P 4 erfordras nybyggnad av matinrättnings- och marketenteribyggning samt värmecentral m. m.

Matinrättnings- och marketenteribyggningen avses innehålla gemensam matinrättning för P 4 och K 3, kupongmatsal för civil personal vid nämnda båda förband, marketenteri för P 4, gemensam aspirant- och kadettmäss för båda förbanden samt underbefälsmäss för P 4.

De nuvarande matinrättningsbyggnaderna vid förbanden är uppförda i början av 1900-talet och numera helt förslitna och oändamålsenliga. Sedan ny matinrättnings- och marketenteribyggning utförts vid P 4 bör nuvarande matinrättning vid detta regemente utnyttjas som centralt utrustningsförråd för intendenturmateriel. Matinrättningen vid K 3 är däremot i sådant skick att istandsättningsarbeten för byggnadens utnyttjande för annat ändamål inte anses försvarbart från ekonomisk synpunkt.

Pann- och ångcentralerna vid förbanden är starkt förslitna. Ny central bör uppföras i anslutning till den planerade matinrättnings- och marketenteribyggningen och en centralisering av värmeförsörjningen för förbanden bör genomföras.

Kostnaderna för nybyggnad av matinrättnings- och marketenteribyggning samt värmecentral vid P 4 samt för centralisering av värmeförsörjningen vid P 4 och K 3 har av förvaltningen uppskattats till 12,2 milj. kr. Medelsbehovet har beräknats till 4 milj. kr. för budgetåret 1965/66, 5 milj. kr. för budgetåret 1966/67 och 3,2 milj. kr. för budgetåret 1967/68.

10. Vid Kråks skjutfält föreligger behov av en matsalsbyggnad. Kråks skjutfält användes såsom skjutfält för stridsvagnar och pansarbandvagnar för III. militärområdet. Fältet utnyttjas året om av P 4 och pansartrupp-

skolan samt tidvis även av militärområdets övriga förband m. fl. Antalet skjutdagar har under senare år varit ca 250. För utspisning inomhus vid fältet av i första hand lunchmål erfordras en matsalsbyggnad för ca 100 personer. Det korta avståndet till S 2 (ca 6 km) gör att lagad mat kan transporteras till fältet, varför behov av fullständiga ekonomiutrymmen icke föreligger. Matsalen kommer även att kunna utnyttjas för lektioner och genomgångar. Kostnaderna för nybyggnaden har uppskattats till 500 000 kr.

11. Vid T 2 behövs en vägport under en järnvägslinje, som löper mellan regementets garageanläggningar och dess övningsområde. Under nuvarande förhållanden måste regementets trafik mellan garageanläggningarna och övningsområdet ledas över stadens vägnät, vilket innebär risker från trafik-säkerhetssynpunkt m. m.

Kostnaderna för nybyggnad av vägport och viss kortare vägsträcka i anslutning därtill har uppskattats till 900 000 kr. som erfordras för budgetåret 1965/66.

12. Utbyggnaden av krigsskolan å Karlberg har senast behandlats i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 344).

I skrivelse den 27 april 1964 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med chefen för armén, framlagt förslag till uppförande av matinrättnings- och mässbyggnad samt panncentralsbyggnad vid krigsskolan å Karlberg. Byggnadskostnaderna har enligt prisläget den 1 juli 1963 beräknats till 6,7 milj. kr.

Genom beslut den 4 juni 1964 bemyndigade Kungl. Maj:t fortifikationsförvaltningen att inom en kostnadsram av 6,7 milj. kr. låta utföra ifrågasvarande byggnadsarbeten samt att för arbetenas påbörjande disponera 4,9 milj. kr. av förevarande investeringsanslag.

Byggnadskostnaderna beräknas i prisläget den 1 maj 1964 till 6 950 000 kr., varav 250 000 kr. utgör prisstegringstillägg. Av medel, som under förevarande anslag anvisats för budgetåret 1964/65, kan 1,4 milj. kr. disponeras för förevarande ändamål. Resterande medelsbehov, 650 000 kr., bör tillgodoses genom medelsanvisning för budgetåret 1965/66.

13. Vid P 1 erfordras till följd av förbandets omvandling till s. k. blandat pansarregemente nybyggnad av övnings- och vårdhall, tillika utbildningsgarage, (6 byggnadsfack), två signalsalar, en vapensal och en motorsal. Byggnadskostnaderna härför har uppskattats till 1,3 milj. kr.

14. Vid P 10 erfordras till följd av förbandets omvandling till s. k. blandat pansarregemente nybyggnad av övnings- och vårdhall (12 byggnadsfack), tillika utbildningsgarage, smörj- och tvätthall (5 fack) samt 4 smörjbryggor och 1 spolplatta. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 2,8 milj. kr., varav 1,3 milj. kr. erfordras för budgetåret 1965/66 och återstoden för budgetåret 1966/67.

15. Vid I 2 föreligger behov av ny matinrättningsbyggnad. Den befintliga matinrättningen, som färdigställdes år 1913, fyller numera inte de krav,

som uppställas på en inrättning vid ett arméförband. Ny matinrättning bör uppföras vid regementet och därefter bör den befintliga matinrättningen utnyttjas för tillgodoseende av föreliggande behov av lokaler för centralt ut- och avrustningsförråd för intendenturmateriel. För påbörjande av nybyggnad av matinrättning vid regementet erfordras för budgetåret 1965/66 1,3 milj. kr.

16. Behov av smörj- och tvätthall samt yttre vårdanordningar föreligger vid I 3. Sedan nuvarande anläggningar för fordonsvård vid regementet utfördes har behovet av vårdanordningar ökat avsevärt, bland annat till följd av övergång från hästanspänd till motoriserad organisation vid förbandet. Härtill kommer jämväl att Örebro försvarsområde utnyttjar regementets vårdanordningar för motorfordon. Byggnadsbehovet omfattar dels en ny smörj- och tvätthall med 4 smörjplatser och 2 spolplatser, dels ock 6 smörjplatser och 6 spolplatser utomhus. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 700 000 kr.

17. Behovet av utbyggnad av läger vid Trängslet för artilleriskjutskolan har senast behandlats i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 344).

I skrivelse den 13 juli 1964 har fortifikationsförvaltningen anmält, att ämbetsverket upprättat erforderliga bygghandlingar avseende ifrågavarande byggnadsföretag ävensom företagit noggrann beräkning av byggnadskostnaderna. Vid detaljprojekteringen hade framkommit, bl. a., att viss utökning av byggnadsprogrammet i vad det avsåge vatten- och avloppsanordningar samt elektriska anläggningar m. m. visat sig oundgängligen nödvändig. Även vissa andra ändringar i programmet hade bedömts erforderliga. Totalkostnaderna hade på grundval av prisläget den 1 juli 1963 beräknats till 19,2 milj. kr., motsvarande 19,9 milj. kr. i prisläget den 1 maj 1964.

Sedan fortifikationsförvaltningen härefter under hand meddelat, att totalkostnaden för utbyggnad av lägret vid Trängslet enligt inkomna anbud kunde begränsas till 16 milj. kr., uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 18 september 1964 åt ämbetsverket att inom en kostnadsram av 16 milj. kr. låta utföra ifrågavarande byggnads- och anläggningsarbeten för artilleriskjutskolan vid Trängslet samt att för byggnadsarbetenas påbörjande disponera 6,5 milj. kr.

För arbetenas fortsättande erfordras för budgetåret 1965/66 6 milj. kr. och återstoden för budgetåret 1966/67.

18. För komplettering av värmekulvertnätet vid I 19 erfordras 300 000 kr. för budgetåret 1965/66.

19. Behovet av nybyggnad av motorområde och av vissa för K 4 avsedda byggnader vid I 20 har senast behandlats i 1964 års statsverksproposition (bil. 6, s. 346).

I skrivelse den 14 maj 1964 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning huvudhandlingar avseende nybyggnad av två kaser- ner, kanslihus, marketenteri- och underbefälsmäss jämte utvändiga arbeten

m. m. vid I 20. Byggnadskostnaderna har på grundval av prisläget den 1 juli 1963 beräknats till 11,3 milj. kr., vilket motsvarar 11,7 milj. kr. i prisläget maj 1964.

Genom beslut den 25 juni 1964 bemyndigade Kungl. Maj:t fortifikationsförvaltningen att inom en kostnadsram av 11,3 milj. kr. låta utföra nämnda två kaserner, kanslihus, marketenteri- och underbefälsmäss jämte utvändiga arbeten m. m. samt att för byggnadsarbetenas påbörjande disponera högst 3 760 000 kr. av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel under förevarande investeringsanslag. Resterande medelsbehov, 7 940 000 kr., bör tillgodoses genom medelsanvisning för budgetåret 1965/66, varvid 1 500 000 kr. bör beräknas utanför kostnadsramen för det militära försvaret.

20. Enligt arméns krigsorganisationsplan skall bandkanoner tillföras A 8. Utbildningen på bandkanonerna skall påbörjas vid regementet under utbildningsåret 1966/67. För att möjliggöra nämnda utbildning erfordras nybyggnad på regementets övningsfält av pjäshall, smörjbrygga och spolplatta, två lektionssalar och ett lärarrum, skjuthall, stängsel m. m. Anläggningen beräknas samtidigt kunna utnyttjas för utbildningen av värnpliktiga tillhörande två batterier. Kostnaderna för nämnda nybyggnader och därmed sammanhängande utvändiga arbeten m. m. har uppskattats till 2 milj. kr., vilket belopp erfordras för budgetåret 1965/66.

21. Behovet av garage och vårdanläggningar vid arméns jägarskola har tidigare anmälts i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 349).

Enligt arméns krigsorganisationsplan skall i de jägarkompanier, vilka utbildas vid arméns jägarskola, ingå bandvagnar. Bandvagnsutbildningen vid jägarskolan skall påbörjas under utbildningsåret 1964/65. Vid Kiruna försvarsområde med arméns jägarskola utnyttjas redan ca 40 motorfordon. Vid jägarskolan befintliga verkstadsfunktioner är lokaliserade i ett stort antal lokaler, utspridda inom hela kasernområdet. En rationalisering av verkstadsdriften genom om- eller tillbyggnad av befintlig byggnad i anslutning till någon av verkstadsfunktionerna är från byggnadsteknisk synpunkt inte möjlig. Nybyggnad av serviceverkstad (motsvarande 5 varmgaragefack) erfordras därför. De verkstadsutrymmen, som kan friställas, behöver tagas i anspråk för rationalisering av tyg- och intendenturförrådstjänsten m. m.

Den planerade nybyggnaden bör, förutom serviceverkstaden, inrymma smörjfack (1 fack), pump- och oljerum, garageutrymmen för bandvagnar (5 1/2 fack), omklädnads- och toalettrum, motorlektionssal och motordemonstrationssal (tillhoppa 1 1/2 fack). Vidare erfordras en spolplatta och fyra smörjbryggor. Kostnaderna har uppskattats till 2,2 milj. kr.

Av medel, som under förevarande anslag anvisats för budgetåret 1964/65, kan 1 milj. kr. disponeras för ändamålet. Resterande medelsbehov, 1,2 milj. kr., bör tillgodoses genom medelsanvisning för budgetåret 1965/66.

22. Vid P 18 erfordras nybyggnad av en korthållsbana, avsedd för skjututbildningen vid såväl P 18 som A 7. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 375 000 kr.

23. För att medgiva utbildning med erforderliga utbildningsenheter vid Lv 2 erfordras en utökning av befintlig pjäshall med 200 m² jämväl inrymmande servicelokaler och förrådsutrymmen samt en takplattform för eldledning. Kostnaden härför har uppskattats till 200 000 kr.

24. För nybyggnad av förråd för utbildningsammunition erfordras för budgetåret 1965/66 ett belopp av 1 milj. kr.

25. För fortsatt utbyggnad av krigsförråd för armén erfordras för budgetåret 1965/66 ett belopp av 8,3 milj. kr.

26. För diverse smärre byggnadsåtgärder, häri inräknade byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och skyddsanordningar samt utbildningsanordningar för effektivisering av värnpliktsutbildningen, vilka var för sig beräknas draga en kostnad av högst 100 000 kr., erfordras för budgetåret 1965/66 ett belopp av 3 090 000 kr.

27. För merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64 för vissa byggnadsföretag erfordras 1 265 000 kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har i sina äskanden tagit upp ifrågakarande anslag till 58,7 milj. kr. Ämbetsverket har därvid förutsatt att 1,5 milj. kr. beräknas utanför ramen för det militära försvaret för ytterligare kompensation för merkostnader i samband med K 4 flyttning. Som jag tidigare anfört bör emellertid ställning icke nu tagas till hur stort tillägg som skall utgå för denna kompensation. Med hänsyn till den stora behållning som vid ingången av innevarande budgetår fanns på förevarande anslag samt till önskvärdheten av att bereda ytterligare utrymme för av chefen för armén i olika sammanhang framförda önskemål om ytterligare medel för kasernrenoveringar vid arméns truppförband — en fråga till vilken jag torde få återkomma i annat sammanhang — bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 47 450 000 kr.

Av dessa medel erfordras ca 20 milj. kr. för fortsatta arbeten på ett antal under tidigare budgetår anmälda byggnadsarbeten av betydande omfattning. Medel erfordras sålunda under nästa budgetår för slutförande av nybyggnad av matinrättningsbyggnad m. m. för krigsskolan vid Karlberg samt för fortsatt utbyggnad av läger för artilleriskjutskolan vid Älvdalens skjutfält. Vidare erfordras medel för fortsatt utbyggnad av motorområden vid P 6 och arméns jägarskola samt för nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral vid I 21. Vid I 20 erfordras jämväl ytterligare medel för uppförande av ersättningsbyggnader för K 4 kasernetablisement.

Medel bör vidare beräknas för bl. a. påbörjande av matinrättningsbyggnad-

der och värmecentral vid I 2, P 4 och P 7 samt för nybyggnad av kasernbyggnad m. m. vid I 5 och övningshall med lektionssalar vid P 1 och P 10. Medel bör även beräknas för nybyggnad av förråd för utbildningsammunition och fortsatt utbyggnad av krigsförråd ävensom för påbörjande av övriga av fortifikationsförvaltningen föreslagna byggnadsarbeten och för att fortsätta arbeten som påbörjats under tidigare budgetår.

Jag får i detta sammanhang anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 oktober 1961 uppdragit åt dåvarande armétygförvaltningen att i samråd med fortifikationsförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen och sprängämnesinspektionen dels verkställa genomgång av befintliga ammunitionsförråd inom försvaret och därvid efter angelägenhetsgrad med hänsyn till bedömda risker ur säkerhetssynpunkt uppgöra förteckning över förråd, beträffande vilka åtgärder är erforderliga för att efterkomma de i 7 § kungörelsen den 24 maj 1957 (nr 232) med vissa bestämmelser rörande explosiva varor för försvarets behov m. m. uppställda kraven i fråga om säkerhet vid ammunitionens förvaring och handhavande, dels ock uppskatta kostnaderna för erforderliga åtgärder. Till åtlydnad härav har armétygförvaltningen i skrivelse den 15 april 1964 överlämnat en genom ämbetsverkets försorg verkställd utredning beträffande förrådshållning av ammunition vid försvaret. Enligt en vid utredningen fogad sammanställning av kostnaderna för nybyggnad av förråd för ammunition för att eliminera riskerna ur säkerhetssynpunkt uppgår dessa till ca 126 milj. kr., varav 11,3 milj. kr. på kasernbyggnaders delfond och 107,7 milj. kr. på befästningars delfond, vartill kommer 7 milj. kr. på anslag under driftbudgeten. Inom kostnadsramen för myndigheternas långsiktsplaner för budgetåren 1964/71 har för ifrågavarande ändamål beräknats 6,57 milj. kr. på kasernbyggnaders delfond och 44,17 milj. kr. på befästningars delfond. Investeringsbehovet utöver ifrågavarande långsiktsplan utgör således 4,8 milj. kr. på kasernbyggnaders delfond, 63,53 milj. kr. på befästningars delfond och 7 milj. kr. på anslag under driftbudgeten.

Det är enligt min mening nödvändigt att energiska åtgärder vidtas för att minska riskerna vid förvaring av ammunition. Utbyggnadsplanerna måste därför jämkas så att de av arméförvaltningen angivna åtgärderna kan komma till stånd senast under år 1970. På min hemställan har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1964 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att inkomma med förslag till plan för att tillgodose ifrågavarande behov av förrådsutrymmen före angivna tid. Om en dylik utbyggnad skall kunna genomföras måste bl. a. antalet färdigställda förråd för utbildningsammunition under budgetåret 1965/66 bli större än vad fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag räknar med att minst 7 sådana förråd vid armén och minst 5 vid flygvapnet skall ställas i ordning.

Beträffande de av fortifikationsförvaltningen under förevarande anslag

anmälda byggnadsarbetena torde det ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan ämbetsverket inkommit med fullständig utredning rörande de olika arbetena, besluta om igångsättande av dessa. Medel torde även få tas i anspråk för andra byggnadsföretag, vilka beräknas draga en kostnad av högst 300 000 kr.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för armén* för budgetåret 1965/66
anvisa ett investeringsanslag av 47 450 000 kr.

A 3. Byggnadsarbeten för marinen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	9 815 000	2 583 397	13 298 068
1964/65	10 750 000		
1965/66 (förslag)	8 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 10 465 000 kr. Anslaget avses för i det följande angivna byggnadsföretag.

	Kostnad
1. Nybyggnad av förråd för tygmateriel för Stockholms kustartilleriförsvar	500 000
2. Nybyggnad av förråd för radarmateriel vid Stockholms kustartilleriförsvar	250 000
3. Nybyggnad av övningshall för vattenutbildning vid KA 1.....	1 800 000
4. Nybyggnad av vatten- och avloppsledningar vid Rosenholm för Blekinge kustartilleriförsvar	500 000
5. Nybyggnad av avloppsreningsanläggning vid KA 1	800 000
6. Nybyggnad av skolsalsbyggnad vid Berga	1 700 000
7. Nybyggnad av förråd för utbildningsammunition vid Gotlands kustartilleriförsvar	200 000
8. Anordnande av ubåtsbas vid Vitså	2 800 000
9. Diverse smärre byggnadsföretag	1 620 000
10. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	295 000
Summa kr.	10 465 000

M o t i v

1—2. Behovet av förrådsbyggnad för tygmateriel för Stockholms kustartilleriförsvar har tidigare anmälts i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 353). Byggnadskostnaderna har numera uppskattats till 500 000 kr. Vid Stockholms kustartilleriförsvar föreligger vidare behov av en ny förrådsbyggnad för radarmateriel för en uppskattad kostnad av 250 000 kr.

3. Vid KA 1 erfordras en övningshall för vattenutbildning. Närmast belägna simhall med disponibel badtid ligger i Norrtälje. Denna simhall saknar dock för vattenutbildning nödvändig specialutrustning (-inredning). Att förlägga utbildningen till simhallar i Stockholm anses inte genomförbart enär badtid inte finns disponibel. — Övningshallen erfordras i första hand för utbildningen av kustjägare och röjdykare. Möjligheterna att driva effektiv simutbildning på Oskar-Fredriksborg är begränsade.

Chefen för marinen har till fortifikationsförvaltningen överlämnat behovsunderlag och skissförslag avseende nybyggnad av ifrågavarande övningshall för vattenutbildning. Statskontoret har konstaterat att behov av övningshallen föreligger samt i huvudsak godkänt det av chefen för marinen lämnade behovsunderlaget. Byggnadskostnaderna för övningshallen har uppskattats till 1,8 milj. kr.

4. Tvätt- och smörjhall samt byggnad för robotutbildning avses skola uppföras under innevarande budgetår för Blekinge kustartilleriförsvar inom kronans område vid Rosenholm. Utredning pågår att inom nämnda område även uppföra ytterligare byggnader bland annat kaserner och matinrättning. De anordningar för vatten och avlopp, som nu finnes för den befintliga bebyggelsen inom området, har liten kapacitet och kan endast i ringa omfattning utnyttjas för ytterligare bebyggelse. Rosenholm är numera inkorporerat med Karlskrona stad och staden kommer under hösten 1964 — i samband med exploatering av mark för bostadsändamål — att framdraga huvudledningar för vatten och avlopp bland annat till kronans ägo gräns vid Rosenholm. Av fortifikationsförvaltningen företagen utredning har givit vid handen, att vatten- och avloppsnätet inom kronans område bör utbyggas och anslutas till stadens huvudledningar för vatten och avlopp. Kostnaderna för erforderlig utbyggnad har uppskattats till 500 000 kr., varav för rörledningar inom byggnadsområdet 160 000 kr. och för huvudledningar mellan byggnadsområdet och stadens anslutningspunkt 340 000 kr.

5. Vid Oskar-Fredriksborg är befintliga avloppsanläggningar otillräckliga och föråldrade, vilket medför att vattnet kring Oskar-Fredriksborg förorenas. Nybyggnad av avloppsreningsanläggning och vissa avskärande avloppsledningar erfordras och kostnaderna för dessa åtgärder har uppskattats till 800 000 kr.

6. Behovet av ytterligare lokaler för signaltjänstutbildning, ubåts- och ubåtsjaktutbildning samt mintjänstutbildning vid Berga örlogsskolor har tidigare anmälts i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 354).

Kostnaderna för nybyggnad av en skolsalsbyggnad i anslutning till signal-skolebyggnaden har numera av fortifikationsförvaltningen uppskattats till 2,5 milj. kr. i prisläget den 1 maj 1964. Av nämnda belopp erfordras 1,7 milj. kr. under budgetåret 1965/66 för arbetenas påbörjande och återstoden under budgetåret 1966/67.

7. Nuvarande förråd för utbildningsammunition vid Gotlands kustartilleriförsvar är otillfredsställande från säkerhetssynpunkt och dessutom för litet, varför behov föreligger av ett nytt standardammunitionsförråd. Byggnadskostnaderna för ett dylikt förråd beräknas till 200 000 kr.

8. Byggnadsbehovet för ubåtsbas vid Vitså har senast anmälts i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 352).

Genom beslut den 6 mars 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering fram till färdiga huvudhandlingar avseende vissa av ämbetsverket föreslagna byggnads- och anläggningsarbeten för hamnanläggning för ubåtsbas vid Vitså, ävensom av en fjärde förtöjningspir.

Byggnadskostnaderna har numera i prisläget den 1 maj 1964 uppskattats till 6,8 milj. kr., varav 300 000 kr. hänför sig till prisstegringar. För påbörjande av byggnadsföretaget kan under budgetåret 1964/65 disponeras 4 milj. kr. av redan anvisade medel. Resterande medelsbehov, 2,8 milj. kr., bör tillgodoses genom medelsanvisning för budgetåret 1965/66.

9. För diverse smärre byggnadsåtgärder, häri inräknade byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och skyddsanordningar för komplettering av el- och vvsanläggningar, vilka var för sig beräknas draga en kostnad av högst 100 000 kr., erfordras för budgetåret 1965/66 1 620 000 kr.

10. För merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64 erfordras 295 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen anmäler jämväl behov av medel för nybyggnad för huvuddelen av den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd.

Genom beslut den 4 juni 1964 har Kungl. Maj:t fastställt organisation för förvaltningarna vid marinkommando Syd m. m. samt uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att, med iakttagande av vad som anförts i en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria rörande tillgodoseende av lokalbehov vid förvaltningarna m. m. vid marinkommando Syd, uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till byggnadsprogram för nybyggnad för huvuddelen av den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd. Därjämte har Kungl. Maj:t ålagt förvaltningen att vid medelsäskandena för budgetåret 1965/66 beakta medelsbehovet för ifrågavarande byggnadsarbete.

Fortifikationsförvaltningen uppskattar kostnaderna för nybyggnad för huvuddelen av den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd till 6 milj. kr. Byggnadsföretaget beräknas kunna påbörjas på platsen under januari 1966 och medelsbehovet för ändamålet för budgetåret 1965/66 beräknas till 2 milj. kr. Ämbetsverket räknar med att medelsbehovet för budgetåret 1965/66 skall kunna förskottsvis tillgodoses med anlitande av medel, som redan anvisats under förevarande investeringsanslag och som nu äskas under anslaget för budgetåret 1965/66. Slutlig täckning för sålunda för-

skjutna medel samt medel för fullföljande av byggnadsarbetena avser ämbetsverket upptaga i förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Under förenämnda anslag har fortifikationsförvaltningen äskat medel för utförande av ett antal byggnadsföretag. Bland de mera kostnadskrävande är nybyggnad av övningshall för vattenutbildning vid KA 1 och nybyggnad av skolsalsbyggnad vid Berga. Vidare äskas ytterligare medel för ubåtsbasen vid Vitså. Fortifikationsförvaltningen anmäler jämväl behov av medel för att påbörja nybyggnad för huvuddelen av den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd. Totalkostnaden härför uppskattas till 6 milj. kr.

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 8 milj. kr. Medlen under anslaget bör få utnyttjas för att utföra de i fortifikationsförvaltningens äskanden föreslagna byggnads- och anläggningsarbetena. I flertalet fall har programhandlingar och fullständig behovsutredning ännu ej avgivits till Kungl. Maj:t varför behoven icke prövats slutligt. Medel under anslaget bör även få tagas i anspråk för att påbörja nybyggnad för den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd. Vidare bör anslaget få utnyttjas för att fortsätta byggnadsarbeten som påbörjats under tidigare budgetår samt för utförande av andra byggnadsföretag, vilka beräknas draga en totalkostnad av högst 300 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för marinen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 8 000 000 kr.

A 4. Byggnadsarbeten för flygvapnet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	10 500 000	4 840 946	16 398 461
1964/65	17 000 000		
1965/66 (förslag)	5 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 14 950 000 kr. Anslaget avses för i det följande angivna byggnadsföretag.

	Kostnad
1. Anskaffning och installation m. m. av reservkraftaggregat vid F 5	450 000
2. Byggnadsåtgärder för luftvärnsrobotförband vid F 10.....	1 700 000
3. Nybyggnad av lokaler för övningsanläggning för flygförare vid F 10	850 000
4. Nybyggnad av hangar och flygverkstad vid F 4	5 000 000

	Kostnad
5. Tillbyggnad av hangarverkstäder och omklädnadsrum för teknisk personal vid F 7.....	450 000
6. Tillbyggnad av administrationsbyggnad vid centrala flygverkstaden i Malmslätt	950 000
7. Anordnande av provplats för oxidatorer och raketmotorbränslen vid flygförvaltningens försökscentral i Malmslätt	150 000
8. Nybyggnad av trafikledartorn samt smörj- och spolhall ävensom anskaffning och installation av reservkraftaggregat vid F 21....	2 150 000
9. Nybyggnad av ledarcentral, lokaler för mätsystem, förrådslokaler och vägar vid robotförsöksplatsen i Norrland	1 150 000
10. Diverse smärre byggnadsföretag	1 785 000
11. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	315 000
Summa kr.	14 950 000

Motiv

1. Vid F 5 befintligt reservkraftaggregat kan vid avbrott i elströmstillförseln endast försörja skolan med 25—30 % av det erforderliga effektbehovet. Strömavbrott medför under nuvarande förhållanden att flygfältsbelysningen försätts ur funktion under närmare en timme, motsvarande den tid som erfordras för omkopplingar. Då flygning vid skolan utföres av relativt oerfarna elever kan brister i fråga om flygfältsbelysningen lätt få allvarliga följder. Av flygsäkerhetsskäl erfordras således att skolan utrustas med tillfredsställande reservkraftaggregat.

2. Vid F 10 föreligger behov av byggnadsåtgärder för luftvärnsrobotförband.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 mars 1963 föreslog överbefälhavaren att en luftvärnsrobotdivision Bloodhound II skulle förläggas till vardera F 10, F 12, F 13 och F 17.

Genom beslut den 17 januari 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudhandlingar av erforderliga byggnadsåtgärder för en luftvärnsrobotdivision vid vardera av nämnda flottiljer.

Byggnadskostnaderna har i prisläget maj 1964 uppskattats till 1,7 milj. kr. vid envar av F 10, F 12 och F 13 samt till 2,6 milj. kr. vid F 17. Medelsbehovet för byggnadsåtgärderna vid F 13 och F 17 kan tillgodoses med anlåtande av redan av riksdagen anvisade medel. För byggnadsåtgärderna vid F 10 erfordras 1,7 milj. kr. under budgetåret 1965/66. Medel för byggnadsåtgärderna vid F 12 beräknas bli erforderliga under budgetåret 1966/67.

3. Vid F 10 erfordras vidare lokaler för övningsanläggningar för flygförare (s. k. simulatorbyggnad). Byggnadskostnaderna härför har uppskattats till 850 000 kr.

Genom beslut den 16 oktober 1964 har Kungl. Maj:t uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av ett av ämbetsverket upprättat

byggnadsprogram utföra projektering av ifrågavarande övningsanläggning fram till färdiga bygghandlingar.

4. F 4 kommer att under budgetåret 1965/66 tilldelas flygplan 32, som är mer utrymmeskrävande än nuvarande flygplantyp. Detta nödvändiggör att vid flottiljen uppföres dels en ny hangarbyggnad för ca 17 flygplan m. m., dels ock en ny flygverkstad, inrymmande monteringshall, motor-, plåt-, hydraul- och elverkstäder, omklädnads- och tvättrum samt lunchrum för personalen, pannrum, expeditionsutrymmen m. m. Den befintliga flygverkstaden, som redan under nuvarande förhållanden är alltför liten och oändamålsenlig, har bedömts erforderlig för att tillgodose andra vid flottiljen föreliggande verkstadsbehov m. m. Kostnaderna för uppförande av en ny hangarbyggnad har uppskattats till 4 milj. kr. och för nybyggnad av flygverkstad till 6 milj. kr., eller tillhoppa 10 milj. kr., varav 5 milj. kr. erfordras under budgetåret 1965/66 och återstoden under budgetåret 1966/67.

5. Vid F 7 är befintliga hangarverkstäder och omklädnadsrum för teknisk personal otillräckliga, varför tillbyggnad för dessa ändamål erfordras. Byggnadskostnaderna härför har uppskattats till 450 000 kr.

6. Vid centrala flygverkstaden i Malmslätt erfordras tillbyggnad av befintlig administrationsbyggnad. Nuvarande lokalbrist har medfört en onormal hopträngning av personalen i befintliga lokaler. Personal på produktions-tekniska och ekonomiavdelningarna har inte kunnat nyanställas i erforderlig omfattning. Inte heller har det varit möjligt att rationalisera den administrativa verksamheten. Kostnaderna för utförande av erforderlig tillbyggnad har uppskattats till 950 000 kr.

7. Vid flygförvaltningens försökscentral i Malmslätt behövs en provplats för oxidatorer och raketmotorbränslen. Erforderliga byggnadsåtgärder härför har uppskattats till 150 000 kr.

8. Vid F 21 kan från nuvarande trafikledartorn inflygningssektorerna inte överblickas på från flygsäkerhetssynpunkt tillfredsställande sätt. För att erhålla erforderlig sikt och tillgodose vissa andra lokalbehov för flygsäkerhetstjänsten erfordras nybyggnad av ett fem våningar högt flygsäkerhetstorn i omedelbar anslutning till kanslihuset. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 600 000 kr. För vård och service av det omfattande motorfordonsbeståndet erfordras vidare nybyggnad av en smörj- och spolhall, vilken kostnadsuppskattats till 1,1 milj. kr. Av flygsäkerhetsskäl erfordras även ett reservkraftaggregat för en uppskattad kostnad av 450 000 kr. Sammanlagda kostnaderna för ifrågavarande åtgärder vid F 21 uppskattas således till $(600\,000 + 1\,100\,000 + 450\,000 =) 2\,150\,000$ kr.

9. Vid robotförsöksplatsen i Norrland erfordras dels en för försöksledningen avsedd byggnad (ledarcentral), vilken avses utföras på en plats, belägen inom övningsområdet och på ett avstånd av ca 6 mil från robotförsöksplatsens centrum, dels nybyggnad av lokaler för den mättekniska personalen, som för närvarande disponerar otillräckliga lokaler såväl för egen

del som för den omfattande maskinella mätutrustningen, dels nybyggnad av förrådsutrymmen för försöksutrustningar, verktyg, stationsmateriel, reservdelar, intendenturmateriel, fordon m. m., dels ock komplettering av vägnätet. Kostnaderna härför har uppskattats till sammanlagt 1 150 000 kr.

10. För diverse smärre byggnadsföretag, häri inräknat byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och skyddsanordningar, vilka var för sig beräknas draga en kostnad av högst 100 000 kr., kan med hänsyn till investeringsramen för nästa budgetår avses ett belopp av 1 785 000 kr.

11. För merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64 beräknas 315 000 kr. bli erforderliga.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har i sina äskanden för nästa budgetår tagit upp ifrågavarande anslag till 14 950 000 kr. Medlen avses för utförande av ett flertal byggnadsföretag. Bland de mera kostnadskrävande är byggnadsåtgärder för luftvärnsrobotförband vid F 10, nybyggnad av hangar och flygverkstad vid F 4, nybyggnad av trafikledartorn m. m. vid F 21 och nybyggnad av ledarcentral m. m. vid robotförsöksplatsen i Norrland. Vidare framlägger fortifikationsförvaltningen förslag till utförande av ett antal byggnadsobjekt av mindre omfattning.

Jag får i detta sammanhang erinra om att jag vid anmälan i prop. 1963: 114 av frågan om samordning av underhållet av krigsmaktens telemateriel m. m. anmälde att förslag framlagts om utbyggnad på längre sikt av en central verkstad för teleunderhåll i mellersta Norrland, vilken enligt bland andra arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning borde lokaliseras till Östersund. Dessa utbyggnadsplaner bör koordineras med det av fortifikationsförvaltningen anmälda förslaget till nybyggnad av flygverkstad vid F 4. Vidare överväger försvarets arbetsgrupp för teleunderhåll (FATU) utformningen av teleunderhållet på regional nivå. Av angivna skäl har flygförvaltningen icke kunnat ta ställning till den närmare utformningen av flygverkstaden. Det är emellertid angeläget att utbyggnaden kan sättas i gång så snart förutsättningarna klarlagts. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom efter vederbörlig projektering.

Även beträffande flertalet övriga byggnadsföretag har förslag till byggnadsprogram och behovsutredning ännu ej underställts Kungl. Maj:t. Det ankommer på Kungl. Maj:t att på grundval av fullständiga behovsutredningar ta ställning till om dessa förslag skall få komma till utförande.

Då flertalet av de av fortifikationsförvaltningen anmälda byggnadsföretagen allttjämt befinner sig på utredningsstadiet och ett avsevärt outnyttjat belopp fanns tillgängligt under anslaget vid ingången av budgetåret 1964/65, bör anslaget utan olägenhet kunna begränsas till 5 milj. kr. Härigenom kan,

såsom jag i annat sammanhang anfört, utrymme beredas för en förstärkning av likviditeten under anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Medel under anslaget bör även få tagas i anspråk för att fortsätta arbeten som påbörjats under tidigare budgetår samt för utförande av andra byggnadsföretag, vilka beräknas draga en totalkostnad av högst 300 000 kr. Jag har vidare vid anmälan av anslaget Byggnadsarbeten för armén i det föregående uttalat att minst 5 förråd för utbildningsammunition bör byggas under budgetåret 1965/66.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.

A 5. Nybyggnad av kasernetablissemment m.m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	48 000 000	—	48 000 000
1964/65	—		
1965/66 (förslag)	75 000 000		

Efter förslag i prop. 1964: 61 har riksdagen (SU 64; rskr. 176) till Nybyggnad av kasernetablissemment m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1963/64 å kapitalbudgeten under försvarets fastighetsfond anvisat ett investeringsanslag av 48 milj. kr.

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att för fortsatt utbyggnad av I 1 och Ing 1 etablissemment anvisas 82,1 milj. kr., vilket belopp i sin helhet förutsättes falla utanför försvarets kostnadsram. Av beloppet hänför sig 47,5 milj. kr. till I 1 och 34,6 milj. kr. till Ing 1. I samband härmed anmäler fortifikationsförvaltningen att påbörjandet av utbyggnadsarbetena av olika skäl beräknas bli fördröjt omkring ett halvt år. Trots det pressade tidsprogrammet räknar ämbetsverket med att kunna fullfölja arbetena på förutsatt tid 1969—1970, varvid emellertid vissa ändringar i arbetsplanen erfordras.

Departementschefen

Riksdagen fattade hösten 1963 beslut om markförvärv för nya förläggnings- och övningsområden för I 1 i Upplands-Bro kommun och för Ing 1 i Södertälje stad samt anvisade ett investeringsanslag av 65 milj. kr. för bestridande av kostnaderna för markförvärven. Vid anmälan av ifrågavarande markförvärv i prop. 1963: 184 uttalade jag, att jag räknade med att

anskaffning av mark, uppförande av nya kasernetablisement och utförande av erforderliga övningsanordningar inom de nya förläggningsområdena för I 1 och Ing 1 skulle kunna ske i sådan takt att regementena skulle kunna flytta från sina nuvarande förläggningsplatser på Järvafältet någon gång under åren 1969—1970.

Sedermera fattade 1964 års riksdag beslut om uppförande av nya kasernetablisement m. m. för I 1 och Ing 1 samt anvisade ett investeringsanslag av 48 milj. kr. för påbörjande av byggnadsarbetena. Vid anmälan i prop. 1964: 61 av ifrågavarande nybyggnadsföretag förutsatte jag att arbetena skulle bedrivas i sju etapper jämte en förberedande etapp. Kostnaderna för byggnadsarbetena angavs i enlighet med av fortifikationsförvaltningen gjord uppskattning till sammanlagt 308 milj. kr., varav 160 milj. kr. för I 1 och 148 milj. kr. för Ing 1. För att arbetena med de nya kasernetablisementen skulle kunna färdigställas för inflyttning under åren 1969—1970 förklarade jag att arbetena med kasernetablisementen måste sättas i gång redan under maj 1964.

Fortifikationsförvaltningen har i sina medelsäskanden för nästa budgetår anmält, att påbörjandet av utbyggnadsarbetena av olika skäl beräknas bli försenat omkring ett halvt år men att ämbetsverket räknar med att kunna fullfölja arbetena till förutsatt tid, varvid emellertid vissa ändringar i arbetsplanen erfordras. Jag vill understryka angelägenheten av att erforderliga åtgärder vidtas i syfte att den tidigare angivna tidsplanen skall kunna hållas.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen i sitt förut nämnda beslut (SU 1964: 64; rskr. 1964: 176) förutsatte, att Kungl. Maj:t skulle pröva huruvida icke möjligheter förelåg att anordna de särskilda byggnader, som erfordrades för förläggning av arbetskraft från andra orter på sådant sätt, att de framdeles kunde utnyttjas av förbanden för ändamål, vilka eljest skulle kräva särskilda anläggningar.

Efter prövning av olika lösningar för att erhålla största möjliga ekonomiska utbyte av ifrågavarande anläggningskostnader har Kungl. Maj:t på mitt förslag genom beslut den 29 maj 1964 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att *dels* uppföra två förläggningsbyar för vardera ca 100 man för arbetskraft från andra orter vid Västra Ryd och Almnäs, *dels ock* utföra projektering av nybyggnad av befälshotell med ca 70 enkelrum vid Västra Ryd och ca 75 enkelrum vid Almnäs, vilka hotell under tiden för utbyggnaden av nya kasernetablisement för I 1 och Ing 1 avses skola tas i anspråk för förläggning av arbetskraft från andra orter.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t vidare anvisat medel för anordnande av vägar, vatten- och avloppsledning m. m. inom I 1 och Ing 1 blivande kasernområden, ävensom uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering för de båda regementena av kaserner, varav sju vid I 1 för tillhoppa 1 368 man och fem vid Ing 1 för tillhoppa 1 200 man, mat-

inrättningar, motorområden, garage, förråd, yttre övningsanordningar m. m.

Under hand har jag från fortifikationsförvaltningen inhämtat, att arbetena med vägar, vatten- och avloppsledningar m. m. inom I 1 och Ing 1 blivande kasernområden redan igångsatts, varjämte de två förläggningsbyarna färdigställda. I övrigt pågår inom fortifikationsförvaltningen projekteringsarbetet beträffande de i det föregående omförmälda byggnads- och anläggningsarbetena.

Fortifikationsförvaltningen har sedermera meddelat, att medelsförbrukningen intill den 30 juni 1966 uppskattas till 62,3 milj. kr. för byggnadsarbetena vid I 1 och till 61,5 milj. kr. för byggnadsarbetena vid Ing 1. Tillhoppa erfordras sålunda 123,8 milj. kr., varav 48 milj. kr. redan anvisats av 1964 års riksdag. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med avrundat 75 milj. kr.

Såsom jag anfört senast vid anmälan av prop. 1964: 61 bör samtliga med de båda förbandens förflyttning förenade kostnader läggas utanför den ram som intill den 1 juli 1967 gäller för det militära försvaret. Samtidigt får jag erinra om mitt av riksdagen godtagna uttalande i prop. 1962: 190, att de värden, som statsverket kan tillgodogöra sig vid en bortflyttning av den militära verksamheten från Järvafältet, väl torde uppväga kostnader som försakas av flyttningen.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad av kasernetablisement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 75 000 000 kr.

A 6. Markförvärv för övningsfält m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	11 600 000	11 032 252	17 213 346
1964/65	10 900 000		
1965/66 (beräknat belopp) ...	16 950 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer i sina medelsäskanden för nästa budgetår, att sammanlagt 12,3 milj. kr. anvisas för vissa närmare angivna markförvärv. Vidare hemställer försvarets civilförvaltning (skr. 15/5 1964) att tillhoppa 5 milj. kr. anvisas för inlösen m. m. av vissa för flygbuller särskilt utsatta fastigheter. Ytterligare utredningar är emellertid erforderliga innan slutlig ställning kan tas till vissa av markförvärven. Jag räknar emellertid preliminärt med att markförvärv för övningsfält m. m. för en sammanlagd kostnad av 16 950 000 kr. måste genomföras. Jag föreslår, att för ändamålet beräknas ett investeringsanslag på detta belopp.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:ts måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Markförvärv för övningsfält m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett investeringsanslag av 16 950 000 kr.

Befästningars delfond

A 7. Befästningsarbeten för gemensamma ändamål

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	34 500 000	30 948 268	19 114 776
1964/65	34 500 000		
1965/66 (förslag)	40 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 43 300 000 kr., varav 3 200 000 kr. förutsättes falla utanför försvarets kostnadsram. Anslaget avses för följande befästningsarbeten av investeringsnatur för gemensamma ändamål för försvaret.

		Kostnad
Anläggningar för spaning, samband och stridsledning		
1. Uppehållsplats	5 500 000	
2. Uppehållsplatser	2 500 000	
3. Lokaler för försvarets radioanstalt	1 000 000	9 000 000
Anläggningar för förråd och verkstäder		
4. Centralammunitionsförråd	6 500 000	
5. Drivmedelsanläggning	5 000 000	
6. Drivmedelsanläggning	2 285 000	
7. Drivmedelsanläggning	1 965 000	
8. Tygmaterielförråd	2 000 000	17 750 000
Övriga befästningsarbeten		
9. Truppbefästningar	15 200 000	
10. Förbindelsearbeten	200 000	
11. Förstörsarbeten	100 000	15 500 000
12. Merkostnader på grund av prishöjningar budgetåret 1963/64	1 050 000	1 050 000
	Summa kr.	43 300 000

Motiv

1. Genom beslut den 29 juni 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av ett av fortifikationsförvaltningen ingivet

byggnadsprogram utföra projektering fram till färdiga huvudhandlingar av nybyggnad av en uppehållsplats. Totalkostnaden har av fortifikationsförvaltningen uppskattats till 25 milj. kr.

För påbörjande av anläggningen kan under budgetåret 1964/65 disponeras 3,4 milj. kr. av redan anvisade medel. För fortsatt utbyggnad erfordras för nästa budgetår 5,5 milj. kr.

2. För anordnande av en utpunkt vid en uppehållsplats erfordras 1 milj. kr. Vidare erfordras 900 000 kr. för täckande av vissa kostnader för försvarets andelar i uppehållsplatser, som utförts genom kommunala myndigheters försorg. Slutligen avses 600 000 kr. för stabslokaler i vissa andra anläggningar.

3. För fortsatt utbyggnad av lokaler för försvarets radioanstalt erfordras 1 milj. kr. för nästa budgetår. Medlen avses jämte för innevarande budgetår anvisade medel, 1 milj. kr., för påbörjande av en större anläggning samt för utbyggnad av en provisorisk anläggning. Kostnaderna har av fortifikationsförvaltningen uppskattats till ca 6 milj. kr. för den större anläggningen och till ca 500 000 kr. för den provisoriska anläggningen.

4. Totalkostnaden för fyra centralammunitionsförråd har uppskattats till 34 535 000 kr. enligt prisläget den 1 maj 1964. Till och med innevarande budgetår har 22 120 000 kr. anvisats. För fullföljande av arbetena erfordras 12 415 000 kr., varav 6,5 milj. kr. för nästa budgetår. Av dessa medel avses 4 milj. kr. för färdigställande av två förråd och 2,5 milj. kr. för fortsatta arbeten med två förråd.

5. Totalkostnaden för ifrågavarande drivmedelsanläggning angavs i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 365) till 13,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 maj 1963. Totalkostnaden uppskattas nu till 19,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 maj 1964. — Beträffande orsakerna till kostnadsökningen anför fortifikationsförvaltningen bl. a. följande. Vid projekteringen av anläggningen gjordes en omfattande geologisk undersökning, vilken utvisade att berget var av synnerligen god kvalitet. Sedan sprängningen av cisternutrymme fortskridit en tid upptäcktes emellertid stråk av leraktig mineral av ända upp till en meters tjocklek, som löpte genom samtliga cisternrum. En omfattande urholkning av leran intill två meters djup med efterföljande igengjutning måste ske, varvid särskilda konstruktioner måste tillgripas. — Till och med innevarande budgetår har 14,5 milj. kr. disponerats. För slutförande av arbetet med anläggningen erfordras för nästa budgetår ytterligare 5 milj. kr.

6. Totalkostnaden för ifrågavarande drivmedelsanläggning uppskattas till 8 285 000 kr. enligt prisläget den 1 maj 1964. Till och med innevarande budgetår har 6 milj. kr. anvisats. För slutförande av arbetet med anläggningen erfordras för nästa budgetår 2 285 000 kr.

7. Ifrågavarande drivmedelsanläggning avses skola utföras med utspridda smärre cisterner. Då byggnadsprogram för anläggningen ännu icke färdig-

ställt kan totalkostnaden icke anges. För anläggningen, som avses skola påbörjas under nästa budgetår, har hittills anvisats 3,6 milj. kr. För fortsatta arbeten med anläggningen erfordras för nästa budgetår 1 965 000 kr.

8. Totalkostnaden för ifrågavarande tygmaterieförråd har av fortifikationsförvaltningen uppskattats till 6 milj. kr. enligt prisläget den 1 maj 1964. Till och med innevarande budgetår har 2,5 milj. kr. anvisats. För fullföljande av arbetena erfordras 3,5 milj. kr. varav 2 milj. kr. för nästa budgetår.

9. För truppbefästningar erfordras för nästa budgetår 15,2 milj. kr. Av beloppet avses 4 milj. kr. för deltäckning av de medel, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 oktober 1961 förskottsvis fått ianspråktagas för utförande av truppbefästningar. Vidare avses 3,2 milj. kr. för truppbefästningar, erforderliga med anledning av utbyggnaden av en bro, vilket belopp icke bör belasta försvarets kostnadsram. Övriga medel erfordras för utbyggnaden av olika befästningsanläggningar.

Departementschefen

För befästningsarbeten för gemensamma ändamål har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår beräknat sammanlagt 43,3 milj. kr. Härav avses 8 milj. kr. för gemensamma uppehållsplatser, 1 milj. kr. för lokaler för försvarets radioanstalt, 6,5 milj. kr. för centralammuniktionsförråd, 9,2 milj. kr. för drivmedelsanläggningar, 2 milj. kr. för tygmaterieförråd och 15,5 milj. kr. för truppbefästningar m. m. Av sistnämnda belopp har ämbetsverket förutsatt att 3,2 milj. kr. skall räknas utanför ramen för det militära försvaret. För fortsatta arbeten på redan beslutade objekt åtgår ca 25 milj. kr. medan ca 17 milj. kr. avses för påbörjande av nya objekt. Sålunda upptas 2,5 milj. kr. för uppehållsplatser och 15,5 milj. kr. för truppbefästningar m. m.

Jag tillstyrker, att medel enligt fortifikationsförvaltningens förslag beräknas för fortsatta arbeten med redan beslutade objekt.

Beträffande den under 1. omförmälda uppehållsplatsen har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1964 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering av anläggningen. Jag räknar med att arbetet med anläggningen skall kunna påbörjas under nästa budgetår. Vidare bör det vara möjligt enligt vad fortifikationsförvaltningen uppgivit att påbörja utbyggnad av den uppehållsplats för vilken endast anmälts behov av medel för en utpunkt. Jag förutsätter att Kungl. Maj:t skall äga besluta om att sätta igång även utbyggnaden av denna uppehållsplats om så visar sig möjligt. Totalkostnaderna för uppehållsplatsen torde vara ungefärligen lika stora som för uppehållsplatsen under 1. Likaledes räknar jag med att den under 3. omförmälda större anläggningen för försvarets radioanstalt skall kunna påbörjas under nästa budgetår liksom att det under samma punkt om-

nämnda provisoriet skall komma till utförande. Beträffande den under 5. omförmälda drivmedelsanläggningen har fortifikationsförvaltningen anmält, att kostnaderna för anläggningen blivit avsevärt högre än tidigare beräknats. Anledningen härtill är att det berg, i vilket anläggningen insprängts, visat sig vara av dålig kvalitet. Detta har medfört att stora tätnings- och plomberingsarbeten måste utföras. Fortifikationsförvaltningen har genom expertis låtit verkställa en teknisk undersökning, vilken sammanfattats i en redogörelse som den 28 november 1964 överlämnats till Kungl. Maj:t. Fortifikationsförvaltningen anmäler i samband därmed att extra arbeten för mer än 3 milj. kr. redan utförts samt att de slutliga kostnaderna kan beräknas till ca 4,5 milj. kr.

Under 9. har fortifikationsförvaltningen för truppbefästningar äskat 15,2 milj. kr., varav 4 milj. kr. erfordras för deltäckning av medel, som tidigare förskottsvis fått tas i anspråk för truppbefästningar. Jag räknar för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål med ett medelsbehov av 12 milj. kr.; särskilda medel för befästningsarbeten med anledning av visst brobygge har inte medtagits härvid.

Såsom jag anført vid anmälan av investeringsanslaget Byggnadsarbeten för armén har dåvarande armétygförvaltningen verkställt en utredning beträffande förrådshållning av ammunition vid försvaret. Enligt utredningen uppgår kostnaderna på befästningars delfond för nybyggnad av förråd för ammunition för att eliminera riskerna ur säkerhetssynpunkt till 107,7 milj. kr., varav 44,2 milj. kr. har beräknats inom kostnadsramen för resp. långsiktsplaner för budgetåren 1964/71. Av kostnaderna för ifrågavarande förråd hänför sig 29,6 milj. kr. till centralförråd, 42 milj. kr. till förråd för armén, 35,4 milj. kr. till förråd för marinen och 750 000 kr. till förråd för flygvapnet.

Med hänsyn till angelägenheten av att energiska åtgärder vidtas för att minska riskerna vid förvaring av ammunition anser jag att utbyggnadsplanerna måste jämkas så att de av arméförvaltningen föreslagna åtgärder kan komma till stånd senast under år 1970. Om riksdagen inte har något att erinra torde kostnaderna få bestridas av tillgängliga medel under resp. anslag.

Jag får i detta sammanhang anmäla att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1964 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att inom en kostnadsram av 4,7 milj. kr. låta utföra en friliggande drivmedelsanläggning i Luleå ävensom ställt 2,5 milj. kr. till ämbetsverkets förfogande av medel under förevarande anslag för att påbörja arbetet med anläggningen. Medel för att slutföra anläggningen bör beräknas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Med beaktande av det anförda föreslår jag, att anslagsbeloppet för nästa budgetår bestämmes till 40 milj. kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befästningsarbeten för gemensamma ändamål* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 000 kr.

A 8. Befästningsarbeten för armén

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	8 100 000	7 743 797	6 678 540
1964/65	8 000 000		
1965/66 (förslag)	7 300 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 7 520 000 kr., varav 2 500 000 kr. förutsättes falla utanför försvarets kostnadsram. Anslaget avses för i det följande angivna befästningsarbeten av investeringsnatur för armén.

	Kostnad
1. Betongförråd för ammunition	7 275 000
2. Merkostnader på grund av prishöjningar budgetåret 1963/64.....	245 000
Summa kr.	7 520 000

M o t i v

1. För fortsatt byggande av betongammunikationsförråd för nästa budgetår äskas 7 520 000 kr. Av de äskade medlen avses 2,5 milj. kr. för uppförande av vissa förråd som erfordras som ersättning för ett förråd på Järfvafältet, som måste utrymmas med hänsyn till ökade risker för tredje man i samband med försäljningen av mark på Järfvafältet. Detta belopp bör icke belasta försvarets kostnadsram.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 7,3 milj. kr. Av beloppet avses 2,5 milj. kr. för uppförande av förråd som ersättning för ett befintligt förråd på Järfvafältet. Som jag förut anført bör särskilda medel beräknas för ändamålet. Hänsyn härtill har tagits vid bestämmandet av den föreslagna ramen för budgetåret 1965/66. Anslagsmedlen torde enligt Kungl.

Maj:ts närmare bestämmande få utnyttjas för att bygga betongammunitionsförråd.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Befästningsarbeten för armén* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 7 300 000 kr.

A 9. Befästningsarbeten för marinen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	26 800 000	14 334 390	23 163 826
1964/65	26 000 000		
1965/66 (förslag)	26 930 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer att anslaget uppföres med 28 500 000 kr., vilket innebär en ökning av 2 500 000 kr. Anslaget avses för i det följande angivna befästningsarbeten av investeringsnatur för marinen.

		Kostnad
Anläggningar för spaning, samband och stridsledning		
1. Radarstationer	2 400 000	
2. Uppehållsplatser	1 000 000	3 400 000
Anläggningar för vapen och vapenbärare		
3. Kustartilleribatterier	12 600 000	
4. Kustartilleribatterier	3 400 000	
5. Luftvärnsställningar	100 000	16 100 000
Anläggningar för förråd och verkstäder		
6. Betongförråd för ammunition	3 500 000	3 500 000
Övriga befästningsarbeten		
7. Minstationer	3 000 000	
8. Marina hinder	500 000	
9. Smärre objekt	1 200 000	4 700 000
10. Merkostnader på grund av prishöjningar budgetåret 1963/64	800 000	800 000
	Summa kr.	28 500 000

Motiv

1. De för radarstationer föreslagna medlen avses för fortsatt utbyggnad av spaningsradarstationer av olika typer, eldledningsradarstationer och radarsignalspaningsstationer. Ytterligare medelsbehov för utbyggnad av sådana stationer uppskattas till ca 4 milj. kr.

2. För skyddade uppehållsplatser för vissa chefer inom kustartilleriet erfordras för nästa budgetår 1 milj. kr. Ytterligare medelsbehov för utbyggnad av sådana anläggningar uppskattas till 14 milj. kr.

3. Totalkostnaden för sju kustartilleribatterier uppskattas till 51 milj. kr. enligt prisläget den 1 maj 1964. Till och med innevarande budgetår har 18 930 000 kr. anvisats för ändamålet. För fullföljande av arbetena erfordras 32 180 000 kr., varav 12,6 milj. kr. för nästa budgetår.

4. Kostnaderna för två nya kustartilleribatterier uppskattas till 15,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 maj 1964. För påbörjande av dessa batterier upptas 3,4 milj. kr. för nästa budgetår.

6. För fortsatt utbyggnad av betongförråd för ammunition och mindre bergförråd erfordras för nästa budgetår 3,5 milj. kr. För ytterligare sådan utbyggnad erfordras ca 14 milj. kr.

7. För fortsatt utbyggnad av minstationer erfordras för nästa budgetår 3 milj. kr. För ytterligare sådan utbyggnad uppskattas kostnaderna till 6 milj. kr.

Departementschefen

För befästningsarbeten för marinen har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår beräknat sammanlagt 28,5 milj. kr., varav 2,4 milj. kr. för radarstationer, 1 milj. kr. för uppehållsplatser, 16 milj. kr. för kustartilleribatterier, 3,5 milj. kr. för betongförråd för ammunition, 3 milj. kr. för minstationer och 2,6 milj. kr. för övriga befästningsarbeten m. m. Av de för kustartilleribatterier äskade medlen avses 12,6 milj. kr. för fortsatta arbeten med tidigare beslutade objekt och 3,4 milj. kr. för påbörjande av två nya batterier.

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag räknar jag med att under nästa budgetår kan efter vederbörlig projektering påbörjas två nya kustartilleribatterier ävensom övriga av fortifikationsförvaltningen anmälda objekt.

Anslagsmedlen bör för nästa budgetår beräknas till 26 930 000 kr. Medlen torde i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag få användas för fortsatta arbeten med redan beslutade objekt samt för att påbörja nya objekt i enlighet med vad jag i det föregående föreslagit.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befästningsarbeten för marinen* för budgetåret 1965/
66 anvisa ett investeringsanslag av 26 930 000 kr.

A 10. Befästningsarbeten för flygvapnet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	54 200 000	40 365 174	35 506 560
1964/65	53 600 000		
1965/66 (förslag)	14 857 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 32 875 000 kr., vilket innebär en minskning med 20 725 000 kr. Anslaget avses för i det följande angivna befästningsarbeten av investeringsnatur för flygvapnet.

		Kostnad
Anläggningar för spaning, samband och stridsledning		
1. Luftförsvarscentral	5 600 000	
2. Radargruppcentraler	7 900 000	
3. Spaningsradar	3 640 000	
4. Radiostationer	5 670 000	
5. Radiolänkstationer	1 400 000	
6. Luftbevakningstorn	320 000	
7. Kommandocentraler	2 600 000	27 130 000
Anläggningar för vapen och vapenbärare		
8. Krigsuppställningsplatser för luftvärnsrobotar...	900 000	900 000
Anläggningar för förråd och verkstäder		
9. Drivmedelsförråd	1 000 000	
10. Ammunitionsförråd	1 320 000	
11. Vissa arbeten vid centrala flygverkstaden i Arboga	900 000	3 220 000
12. Merkostnader på grund av prishöjningar budgetåret 1963/64	1 625 000	1 625 000
	Summa kr.	32 875 000

Motiv

1. Totalkostnaden för ifrågavarande luftförsvarscentral uppskattas till 20 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 3,5 milj. kr. anvisats för ändamålet. För fortsatta arbeten på ifrågavarande central erfordras 5,6 milj. kr. för nästa budgetår.

2. Kostnader för byggande av ett antal radargruppcentraler uppskattas till ca 60 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har tillhoppa 25,6 milj. kr. anvisats för ändamålet. För nästa budgetår erfordras 7,9 milj. kr. för fortsatta arbeten med ifrågavarande anläggningar.

3. Kostnaderna för utbyggnad av ett antal spaningsradarstationer uppskattas till ca 14,5 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 3 550 000 kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 3 640 000 kr. för fortsatta arbeten med ifrågavarande stationer.

4. De för radiostationer äskade medlen, 5 670 000 kr., avses för utbyggnad av radiostationer av olika typer. För färdigställande av nu planerade stationer erfordras ytterligare ca 13 milj. kr.

5. De för radiolänkstationer äskade medlen, 1,4 milj. kr., avses för byggande av ett antal dylika stationer.

6. Totalkostnaden för anskaffning av nya luftbevakningstorn uppskattas till 4,5 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 730 000 kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 320 000 kr. för ändamålet.

7. Totalkostnaden för utförande av kommandocentraler har uppskattats till 16,5 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 10 225 000 kr. anvisats för ändamålet. För nästa budgetår erfordras 2 600 000 kr. för fortsättande av arbetena.

8. Totalkostnaden för anordnande av krigsuppställningsplatser för luftvärnsrobotar uppskattas till 5,2 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 500 000 kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 900 000 kr. för ändamålet.

9. Av de äskade medlen avses 700 000 kr. för slutligt täckande av kostnaderna för ombyggnad av ett drivmedelsförråd i berg vid en flygflottilj och 300 000 kr. för fortsatt utbyggande av friliggande drivmedelsförråd vid tre flygflottiljer.

10. De äskade medlen, 1 320 000 kr., erfordras för fortsatt utbyggnad av förråd och tillsyningsverkstäder för ammunition och robotar.

11. För olika byggnadsåtgärder vid centrala flygverkstaden i Arboga erfordras för nästa budgetår 900 000 kr.

Departementschefen

För befästningsarbeten för flygvapnet har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår upptagit sammanlagt 32 875 000 kr., varav 5 600 000 kr. för en luftförsvarscentral, 7 900 000 kr. för radargruppcentraler, 3 640 000 kr. för spaningsradarstationer, 7 070 000 kr. för radiostationer och radiolänkstationer, 2 600 000 kr. för kommandocentraler och 6 065 000 kr. för övriga befästningsarbeten. Huvuddelen av medlen avses för fortsatta arbeten på redan beslutade objekt.

Beträffande den under 1. omförmälda luftförsvarscentralen får jag erinra om att denna senast behandlats i 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 370). Totalkostnaden för anläggningen uppskattas numera till 20 milj. kr., varav hittills 3,6 milj. kr. anvisats. Utredningsarbetet beträffande anläggningen pågår inom fortifikationsförvaltningen. Genom beslut den 4 december 1964 har Kungl. Maj:t ställt medel till ämbetsverkets förfogande för att utarbeta byggnadsprogram. Med hänsyn till att 3,6 milj. kr. redan anvisats för anläggningen, vilken tidigast torde kunna påbörjas under våren 1966, räknar jag icke med att ytterligare medel erfordras för anläggningen under nästa budgetår.

Jämväl beträffande ett antal andra redan beslutade objekt, för vilka fortifikationsförvaltningen äskat ytterligare medel för nästa budgetår, pågår utrednings- och projekteringsarbete och enligt vad jag inhämtat från fortifikationsförvaltningen torde de medel, som redan anvisats för objekten ifråga, vara tillfyllest för att påbörja arbetena. Med hänsyn härtill och då

ett avsevärt outnyttjat belopp under anslaget fanns tillgängligt vid ingången av budgetåret 1964/65 bör anslaget utan olägenhet kunna begränsas till 14 857 000 kr. Härigenom kan, som jag i annat sammanhang anført, utrymme beredas för en förstärkning av likviditeten under anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Anslagsmedlen torde få tas i anspråk för fortsatta arbeten på redan beslutade objekt samt för att påbörja de av fortifikationsförvaltningen anmälda nya objekten.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befästningsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 14 857 000 kr.

A 11. Flygfältsarbeten m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	23 500 000	26 293 880	17 037 024
1964/65	28 000 000		
1965/66 (förslag)	30 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att förenämnda anslag uppföres med 25 500 000 kr. och att ämbetsverket därutöver erhåller bemyndigande att utlägga beställningar för reservvägbaser inom en kostnadsram av 2 milj. kr. Kostnader för el- och teleanläggningar har förutsatts skola bestridas av medel under driftbudgeten inom flygvapnets delram. Medel för dessa ändamål har därför av fortifikationsförvaltningen inte upptagits under förevarande anslag. Anslaget avses för följande flygfältsarbeten av investeringsnatur.

	Kostnad
1. Färdigställande av tidigare påbörjade flygfältsarbeten	4 000 000
2. Påbörjande av ny flygbas	2 500 000
3. Kompletteringsarbeten på befintliga baser	7 600 000
4. Lagringsanläggningar för drivmedel	2 000 000
5. Reservvägbaser	3 500 000
6. Maskeringsarbeten	2 200 000
7. Baracker	600 000
8. Beredskapslagring	400 000
9. Banförstärkningar	2 000 000
10. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	700 000
Summa kr.	25 500 000

M o t i v

1. I byggnadsplanerna för budgetåret 1965/66 ingår fortsatt arbete på ett påbörjat flygfält, vilket totalt beräknas kosta 6 milj. kr. För detta arbetes igångsättning har under budgetåret 1964/65 anvisats 2 milj. kr. För färdigställande av arbetet beräknas för budgetåret 1965/66 4 milj. kr.

2. I planerna för budgetåret 1965/66 ingår även påbörjande av ytterligare en ny flygbas med rull- och taxibana, klargörings- och uppställningsplatser samt flygplanväg. Denna flygbas beräknas totalt kosta ca 6,5 milj. kr. För budgetåret 1965/66 erfordras 2,5 milj. kr.

3. För färdigställande av byggnadsarbetena med bana 2 vid Östgöta flygflottilj erfordras för budgetåret 1965/66 3,1 milj. kr. Tidigare har för detta arbete, som totalt beräknas kosta 6,1 milj. kr. exkl. el- och telearbeten, anvisats 3 milj. kr. För att göra vissa tidigare delvis utbyggda baser fullt krigsanvändbara erfordras kompletteringar med klargörings- och uppställningsplatser, flygplan- och fordonsvägar. Härför erforderliga arbeten beräknas för 1965/66 dra en kostnad av 4,5 milj. kr.

4. För att betjäna de vid flygbaserna baserade flygförbanden erfordras anläggande av lagringsanläggningar för drivmedel. Medelsbehovet för detta ändamål beräknas för budgetåret 1965/66 till 2 milj. kr.

5. För fortsatt utbyggnad av reservvägbaser, avsedda att tjäna som reserv för ordinarie baser, beräknas för budgetåret 1965/66 3,5 milj. kr. För att kunna samordna reservvägbasutbyggnaden med den allmänna vägutbyggnaden bör beställningar för ytterligare 2 milj. kr. få utläggas för reservvägbaser, som enligt gällande vägplaner beräknas påbörjas under 1966/1967.

6. För utförande av maskeringsarbeten vid flygbaserna omfattande bl.a. nedmörkning av betonganläggningar, uppsättande av bågar och stolpverk för maskeringsskyl över klargörings- och uppställningsplatser, uthuggningar, skogsplanteringar m. m. erfordras för budgetåret 1965/66 2,2 milj. kr.

7. För utbyggnad av baracker vid krigsflygfält, som är så belägna, att befintlig bebyggelse inte kan utnyttjas för oundgängligen erforderliga inomhuslokaler, erfordras för budgetåret 1965/66 600 000 kr.

8. För anordningar för och uppläggning av materiel för reparation och komplettering av flygbaser vid krig eller beredskapstillstånd beräknas för budgetåret 1965/66 400 000 kr.

9. För förstärkningsarbeten på befintliga äldre banor erfordras för budgetåret 1965/66 2 milj. kr.

Flygförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att under reservationsanslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. upptages 14 600 000 kr. för el- och teleanläggningar. Sedermera har flygförvaltningen (pm. 27/11 1964) anmält, att de för ifrågavarande ändamål äskade medlen avses för i det följande angivna anläggningar.

	Kostnad
1. Anläggningar för flygfältsbelysning	4 200 000
2. Anläggningar för el- och kabelnät	6 000 000
3. Anläggningar för radio och radar	4 000 000
4. Anläggningar för telemateriel för luftbevakning.....	400 000
Summa kr.	14 600 000

Motiv

1. För införande av nya optiska inflygningssystem vid flygvapnets baser samt för diverse kompletteringar av befintliga anläggningar för fältbelysning inom dessa baser ävensom anskaffning av högintensiva hinderbelysningar för höga master erfordras för nästa budgetår 4,2 milj. kr.

2. För utbyggande av elkraftförsörjningsnät vid flygvapnets baser och uppställningsområden liksom anläggande av erforderliga kabelnät för manöver- och signalanläggningar erfordras för nästa budgetår 6 milj. kr.

3. För skydd av markbaserade radio- och radarutrustningar erfordras hyddor och skyddsrum. Vidare erfordras fundament till master och kabelarbeten. Kostnaderna härför beräknas för nästa budgetår till 4 milj. kr.

4. Medel erfordras för anpassningsutrustning för kraftförsörjning och ventilation av ny teleutrustning i äldre anläggningar, specialbelysning för radarrum samt fundament och skyddsjordning av vissa radiomaster. Kostnaderna härför beräknas för nästa budgetår till 400 000 kr.

Departementschefen

Förevarande anslag har tidigare redovisats under kasernbyggnaders delfond av försvarets fastighetsfond. Jag föreslår att anslaget fr. o. m. budgetåret 1965/66 överföres till befästningars delfond av fastighetsfonden. Härigenom kommer de anläggningar, som utförs med anlitande av medel under anslaget och vilka i stor utsträckning saknar kommersiellt värde, att omedelbart bli föremål för 100 % avskrivning. En ytterligare anledning till att en dylik avskrivning bör tillämpas är att åtskilliga anläggningar, som utförs med medel under anslaget, blir omoderna efter ett antal år och därför icke längre kan användas för avsett ändamål.

Under anslaget har under senare år beräknats medel såväl för egentliga flygfältsarbeten som för anläggningar för el- och teleutrustning. För nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen äskat medel under anslaget endast för egentliga flygfältsarbeten, medan flygförvaltningen äskat medel för anläggningar för el- och teleutrustning under reservationsanslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Jag kan emellertid icke tillstyrka den av flygförvaltningen föreslagna överflyttningen av medlen för el- och teleutrustning till driftbudgeten utan beräknar för nästa budgetår medel för ifrågasatt ändamål under förevarande investeringsanslag.

Fortifikationsförvaltningen har i sina medelsäskanden för nästa budgetår upptagit 25,5 milj. kr. för egentliga flygfältsarbeten medan flygförvaltningen för anläggningar för el- och teleutrustning beräknat 14,6 milj. kr. Tillhoppa har för ifrågavarande ändamål sålunda upptagits 40,1 milj. kr. Fortifikationsförvaltningen har därutöver begärt att få vidta åtgärder för ytterligare 2 milj. kr. avseende beställningar för reservvägbaser.

Jag har inte funnit anledning till erinran mot att åtgärder vidtas i enlighet med myndigheternas förslag. Med hänsyn till att ett avsevärt utnyttjat belopp fanns tillgängligt under anslaget vid ingången av budgetåret 1964/65 bör emellertid anslaget utan olägenhet kunna begränsas till 30 milj. kr. Härigenom kan, såsom jag i annat sammanhang anfört, utrymme beredas för en förstärkning av likviditeten under anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Medlen under anslaget bör få tas i anspråk för fortsatta arbeten på ett flygfält, för påbörjande av en ny flygbas, för kompletteringsarbeten på befintliga baser och för anläggning av reservvägbaser. Resterande medel bör få utnyttjas för övriga av fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen föreslagna arbeten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) medgiva att flygfältsarbeten m. m. må komma till utförande i den av mig angivna omfattningen,
- b) till *Flygfältsarbeten m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

A 12. Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	33 000 000	33 289 635	7 637 584
1964/65	36 000 000		
1965/66 (förslag)	38 000 000		

1953 års riksdag beslutade efter förslag i prop. 1953: 200 att Stockholms örlogsbas skulle flyttas till Stockholms södra skärgård, varvid örlogsvarvet skulle förläggas till Muskö. Kostnaderna för örlogsvarvet angavs till 189 milj. kr. i 1950 års prisläge. Arbetet med utflyttningen kom emellertid icke i gång de närmast följande åren. År 1959 godkände riksdagen ett förslag om en begränsad utbyggnad av Muskövarvet. Enligt den av riksdagen godkända planen skulle varvet omfatta tre tunneldockor, enheter för verkstäder, administration, förråd m. m., en skyddad anläggning (sliptunnel) för motor-torpedbåtar, kajer, pirar m. m. samt tillfartsväg. Totalkostnaden för utbyggnaden beräknades till 106 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1957.

Efter verkställd översyn av kostnadsberäkningarna angav fortifikationsförvaltningen i sina medelsäskanden för budgetåret 1962/63 totalkostnaderna för den år 1959 fastställda utbyggnaden till 181 480 000 kr. enligt prisläget den 1 maj 1961. Kostnadsökningen angavs främst bero på prisförändringar och ofullständigt projekteringsunderlag. Andra orsaker som medverkat till fördyringen var standardhöjning och ökad skyddsnivå samt att anslagstilldelningen blivit mindre än som förutsattes enligt den år 1959 godkända planen.

I sina medelsäskanden för budgetåret 1963/64 anmälde fortifikationsförvaltningen att totalkostnaden för Muskövarvet med särskild anläggning för motortorpedbåtar enligt prisläget den 1 maj 1962 uppgick till ca 193 milj. kr. Sedermera anmälde ämbetsverket att en förnyad kostnadsöversyn visade att kostnaderna för Musköanläggningen i prisläget den 1 maj 1962 beräknades överstiga de av ämbetsverket tidigare angivna med ca 18 milj. kr. Totalkostnaden skulle därmed stiga till 210 770 000 kr.

I sina medelsäskanden för budgetåret 1964/65 slutligen anmälde fortifikationsförvaltningen att totalkostnaden för Muskövarvet enligt prisläget den 1 maj 1963 uppgick till 215 753 000 kr.

För utbyggnad av Muskövarvet har riksdagen hittills anvisat 147,5 milj. kr.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår under förevarande anslag, att för täckande av prisstegringar intill den 1 maj 1964 erfordras 7 306 000 kr. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras således $(215\,753\,000 + 7\,306\,000 - 147\,500\,000 =)$ 75 559 000 kr., varav 38 900 000 kr. för nästa budgetår.

I detta sammanhang anmäler fortifikationsförvaltningen, att ett flertal objekt återstår som icke kan kostnadsberäknas då underlag för projekterings- och konstruktionsarbete saknas. Till dessa objekt hör yttre byggnader, förråd, sötvattensförsörjning m. m. Någon definitiv beräkning av totalkostnaden kan icke göras förrän ifrågavarande underlag föreligger. Huvuddelen av underlaget bedömes emellertid kunna framläggas under 1965. Generalplanarbetet för yttre anläggningar pågår.

Fortifikationsförvaltningen anmäler vidare, att ytterligare en okänd faktor vid beräkning av totalkostnaden utgör de kostnader som kan komma att föranledas av en förskjutning i en under byggnad varande kajanläggning. Utredning om kajförskjutningen handhaves av en särskild expertgrupp, som ämbetsverket tillsatt. Frågan har visat sig vara av komplicerad natur och utredningsarbetet pågår alltjämt.

Departementschefen

Riksdagen fattade år 1953 beslut om utflyttning av Stockholms örlogsvarv till Muskö i Stockholms södra skärgård. Totalkostnaden angavs då till

189 milj. kr. i 1950 års prisläge. T. o. m. budgetåret 1958/59 anvisades emellertid endast relativt obetydliga belopp, vilka främst avsågs för fortsatta utredningar. År 1959 godkände riksdagen ett av chefen för marinen framlagt förslag om en begränsad utbyggnad av Muskövarvet. En väsentlig uppräknig av kostnaderna godkändes av 1962 års riksdag (prop. 1962: 47; SU 117; rskr. 287). I 1964 års statsverksproposition (bil. 6 s. 373) angavs totalkostnaden för varvet enligt prisläget den 1 maj 1963 till ca 215,7 milj. kr.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen anmält, att totalkostnaden för Muskövarvet enligt prisläget den 1 maj 1964 uppgår till ca 223 milj. kr., varav 147,5 milj. kr. anvisats intill budgetåret 1964/65. Resterande medelsbehov uppgår således till ca 75,5 milj. kr., varav 38,9 milj. kr. äskas för nästa budgetår.

Såsom framgår av det anförda uppgår det av fortifikationsförvaltningen anmälda medelsbehovet för färdigställande av Muskövarvet till ca 75,5 milj. kr., vilket belopp erfordras under budgetåren 1965/67. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 38 milj. kr.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att det av fortifikationsförvaltningen anmälda medelsbehovet för färdigställande av Muskövarvet grundar sig på en under 1962 verkställd kostnadsberäkning. Såsom framgår av vad fortifikationsförvaltningen anført i sina medelsäskanden för nästa budgetår återstår ett flertal objekt, som icke kostnadsberäknats, enär underlag därför saknats. Vidare anmäler ämbetsverket att förskjutning inträffat i en under byggnad varande kaj. De för iordningställande av kajen erforderliga medlen kan anges först sedan den expertgrupp, som tillsatts av ämbetsverket, slutfört sitt utredningsuppdrag. Eventuell fördröjning i arbetet på att färdigställa detta objekt inverkar inte på tidpunkten för projektets färdigställande, då kajen inte planerats vara färdig förrän hela anläggningen skall tas i bruk. Av det anförda framgår emellertid, att viss osäkerhet — på grund av omständigheter över vilka förvaltningen inte råder — alltjämt föreligger beträffande de slutliga kostnaderna för Muskövarvet. För detta speciella projekt har från början gällt den förutsättningen att projekteringen måste utföras etappvis. Från fortifikationsförvaltningen har jag inhämtat, att ämbetsverket — som tidigare förutsatts — avser att under 1965 verkställa en förnyad beräkning av totalkostnaden för varvet. En utförligare redovisning av totalkostnaderna bör därför kunna lämnas i 1966 års statsverksproposition.

Äberopande vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 38 000 000 kr.

A 13. Markförvärv för befästningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	1 000 000	1 053 546	5 613 774
1964/65	1 000 000		
1965/66 (förslag)	2 000 000		

Förevarande anslag avses för markförvärv för befästningar såväl för gemensamma ändamål som för de tre försvarsgrenarna.

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 2 030 000 kr., vilket innebär en ökning med 1 030 000 kr. Anslaget avses för nedan angivna ändamål.

	Kostnad
1. Markförvärv för vissa till utförande föreslagna befästningar.....	1 800 000
2. Oförutsedda utgifter för markförvärv för befästningar	200 000
3. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	30 000
Summa kr.	2 030 000

Motiv

1. För nästa budgetår behöver mark förvärvas med äganderätt för ett 20-tal anläggningar. För en del av dessa anläggningar är platsen ännu icke bestämd. Bl. a. till följd härav kan i vissa fall storleken av de olika områdena endast ungefärligt beräknas. De erforderliga områdena är emellertid i flertalet fall av förhållandevis liten omfattning och arealen beräknas som regel icke överstiga 30 ha per område. De senaste årens erfarenhet har emellertid givit vid handen, att man i vissa fall måste räkna med större arealer. Vidare är det ibland nödvändigt att ta i anspråk mark med förhållandevis högt värde per arealenhet. Från angivna utgångspunkter har fortifikationsförvaltningen beräknat kostnaderna för här ifrågakvarande markförvärv till i runt tal 1,8 milj. kr.

2. För nästa budgetår räknar ämbetsverket med att ca 200 000 kr. kommer att erfordras för oförutsedda utgifter. Medlen bör kunna utnyttjas dels för täckande av oförutsedda merkostnader vid genomförande av sådana markförvärv, vilka beslutats av Kungl. Maj:t och riksdagen, dels för bestridande av uppkommande kostnader för att komplettera beståndet av befästningsfastigheter med markområden av icke alltför stor omfattning, dels ock för förvärv av kompensationsmark med anledning av försäljningar.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 milj. kr. Anslaget bör få utnyttjas för markförvärv för vissa till utförande föreslagna

befästningsanläggningar samt för oförutsedda utgifter för markförvärv för befästningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Markförvärv för befästningar* för budgetåret 1965/66
anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Försvarets forskningsanstalts delfond

A 14. Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt

	Anslag
1965/66 (förslag)	1 000

Förevarande anslag avses för byggnadsarbeten av investeringsnatur för försvarets forskningsanstalt. Medel för forskningsanstaltens byggnadsarbeten har tidigare upptagits under investeringsanslaget Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål.

Fortifikationsförvaltningen (skr. 14/8 1964) hemställer, att anslaget uppföres med 710 000 kr. Anslaget avses för i det följande angivna byggnadsarbeten.

	Kostnad
1. Till- och ombyggnad av kök och matsal för personalen vid Sorunda	310 000
2. Merkostnader för vissa äldre byggnadsföretag på grund av pris- höjningar under budgetåret 1963/64.....	400 000
Summa kr.	710 000

Departementschefen

1964 års riksdag fattade efter förslag i propositionen 1964: 54 beslut om inrättandet från och med budgetåret 1964/65 av en särskild delfond under försvarets fastighetsfond, benämnd Försvarets forskningsanstalts delfond på vilken delfond forskningsanstaltens byggnader och anläggningar skulle redovisas. I samband härmed godkändes även ett i samma proposition framlagt förslag rörande överförande av förvaltningen av de byggnader och anläggningar, som disponeras av forskningsanstalten, från fortifikationsförvaltningen till byggnadsstyrelsen. Överförandet av förvaltningen till byggnadsstyrelsen förutsattes i propositionen icke skola ske tidigare än den 1 juli 1965.

Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 4 juni 1964 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen och byggnadsstyrelsen att i samråd inkomma

med förslag till tidpunkt ävensom till åtgärder i övrigt som erfordras för överföring till byggnadsstyrelsen av fortifikationsförvaltningen hittills åvillande byggnads- och fastighetsförvaltningsverksamhet för forskningsanstalten.

Av de medel, som under investeringsanslaget Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål anvisats för byggnadsarbeten för forskningsanstalten, kvarstod vid ingången av budgetåret 1964/65 en behållning av 13 577 905 kr., vartill kommer det för innevarande budgetår för byggnader för forskningsanstalten anvisade medlen, 4,5 milj. kr. Tillhoppa fanns sålunda vid innevarande budgetårs ingång mer än 18 milj. kr. tillgängliga för tidigare anmälda byggnadsarbeten för forskningsanstalten. Dessa medel torde få överföras till redovisning under förevarande anslag. Med hänsyn härtill och då frågan om till- och ombyggnad av kök och personalmatsal i Sorunda synes böra prövas i samband med prövningen av staten för försvarets fastighetsfond för nästa budgetår anser jag att anslaget för nästa budgetår bör uppföras endast med ett formellt belopp, 1 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

B. FÖRSVARETS FABRIKSFOND

B 1. Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk. För innevarande budgetår har under försvarets fabriksfond anvisats investeringsanslag om tillhoppa 17 milj. kr., varav 7,8 milj. kr. för anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksverk, 4,5 milj. kr. för vissa byggnadsarbeten för fabriksverket och 4,2 milj. kr. för ny ämbetsbyggnad för fabriksstyrelsen.

Försvarets fabriksstyrelse (skr. 19/8 1964) hemställer i sina medelsäskanden för nästa budgetår, att sammanlagt 26,2 milj. kr. anvisas för verksamheten. Däri innefattas bl. a. förslag om vissa nya anläggningar varom särskilda skrivelser avlåtits (skr. 29/9 och 10/10 1964). Därjämte har fabriksstyrelsen ingivit förslag till ny organisation av styrelsen (skr. 6/11 1964). Ifrågakarande förslag är f. n. föremål för remissbehandling och beredning i departementet. Jag räknar med att beredningen skall kunna avslutas i sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1965 års riksdag. I avvaktan härpå bör medelsbehovet under försvarets fabriksfond uppföras med endast beräknat belopp.

Jag vill i förevarande sammanhang erinra om att jag i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 376) anförde, att det syntes lämpligt att beträffande investeringarna i försvarets fabriksfond övergå till en ordning som närmare ansluter till vad som gäller för andra statliga affärsverk. Fr. o. m. nästa budgetår borde

därför för försvarets fabriksfond framläggas en investeringsplan rörande fabriksverkets investeringsutgifter, som skulle regleras inom en av Kungl. Maj:t för varje budgetår fastställd ram. Detta uttalande föranledde ingen erinran från riksdagens sida (SU 1964: 4; rskr. 4).

I anslutning till vad som gäller för övriga affärsverk räknar jag därför med att medel för investeringar i försvarets fabriksfond skall tas upp under ett samlingsanslag. Jag föreslår att ett sådant anslag, Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk, förs upp i riksstatsförslaget med ett preliminärt beräknat belopp om 17 milj. kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk* för budgetåret 1965/66 beräkna ett investeringsanslag av 17 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller
Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Berndt Bodin

**Förslag till personalorganisation för expeditionstjänsten m.m.
vid fortifikationsförvaltningen**

Enhet och föreslagna tjänster	Förändringar
BRB centralkontor	
1 regementsofficer Br 1/Ar 27	1 byrådirektör Ae 25 utgår
1 förste byråingenjör Ae 23	—
1 officer A: 28	1 officer A: 24 utgår
2 byråassistenter Ae 19	—
1 underofficer A: 18	Ny tjänst
1 kontorsskrivare Ae 13	1 kansliskrivare Ae 11 utgår
1 kanslibiträde Ae 7	1 kontorsbiträde högst Ae 5 utgår
Skyddskontroll	
Befästningsavdelningen	
1 major Ao 25 vid fortifikationskåren (underhållssektionen)	Ny tjänst
1 förste byråingenjör Ae 23 (projekt- byrån)	Ny tjänst
Expeditionstjänst m. m.	
Befästningsavdelningen	
1 officer A: 24	—
1 underofficer A: 18	1 kontraktsanställd tjänsteman utgår
1 kansliskrivare Ae 11	1 kontorist Ao 9 utgår
2 kontorister Ae 9	2 kanslibiträden Ae 7 utgår
3 kanslibiträden Ae 7	3 kontorsbiträden högst Ae 5 utgår
4 kontorsbiträden högst Ae 5	1 tjänst utgår
Kasernavdelningen	
1 underofficer A: 18	1 kansliskrivare Ae 11 utgår
1 kansliskrivare Ae 11	1 kontorist Ao 9 utgår
2 kontorister Ae 9	2 kanslibiträden Ae 7 utgår
2 kanslibiträden Ae 7	1 tjänst överföres till annan enhet
5 kontorsbiträden högst Ae 5	2 tjänster utgår
Byggnadsbyrån	
1 underofficer A: 18	1 kansliskrivare Ae 11 utgår
1 kontorist Ao 9	Ae 9 vid ledigblivande
2 kontorister Ae 9	1 kanslibiträde Ao 7 utgår
	1 kanslibiträde Ae 7 utgår
1 kanslibiträde Ae 7	1 kontorsbiträde högst Ae 5 utgår
4 kontorsbiträden högst Ae 5	1 tjänst utgår
Värmebyrån	
1 kansliskrivare Ae 11	1 kontorist Ae 9 utgår
1 kontorist Ae 9	1 kanslibiträde Ae 7 utgår

Enhet och föreslagna tjänster	Förändringar
2 kanslibiträden Ae 7 2 kontorsbiträden högst Ae 5	1 kontorsbiträde högst Ae 5 utgår —
Elektrobyrån	
1 kansliskrivare Ae 11 1 kontorist Ae 9 2 kanslibiträden Ae 7	Ny tjänst 1 kanslibiträde Ae 7 utgår 1 kontorsbiträde högst Ae 5 utgår 1 ny tjänst 1 tjänst utgår
2 kontorsbiträden högst Ae 5	
Väg- och vattenbyggnadsbyrån	
a) Ny centraldetalj ¹	
1 förste byråingenjör Ae 23 1 assistent Ae 17 2 ingenjörer högst Ae 15 3 tekniker Ae 11 2 tekniker Ae 9 3 tekniska biträden Ae 7	1 byråingenjör Ao 21 utgår 1 ingenjör Ae 17 utgår — 1 tekniskt biträde Ae 7 utgår — —
b) Expeditionen	
1 kansliskrivare Ae 11 3 kontorister Ae 9 3 kanslibiträden Ae 7 1 kontorsbiträde högst Ae 5	— 2 kanslibiträden Ae 7 utgår — —
Markbyrån	
1 kansliskrivare Ae 11 1 kontorist Ae 9 1 kanslibiträde Ae 7 2 kontorsbiträden högst Ae 5	1 kontorist Ao 9 utgår 1 kanslibiträde Ae 7 utgår — —
Administrativa byrån	
1 kansliskrivare Ae 11 1 kontorist Ao 9 1 kontorist Ae 9 2 kanslibiträden Ae 7 2 kontorsbiträden högst Ae 5	— Ae 9 vid ledigblivande Ny tjänst 1 kontorsbiträde högst Ae 5 utgår 1 tjänst utgår
Budtjänst m. m.	
1 expeditionsförman Ae 11 3 förste expeditionsvakter Ae 9 8 expeditionsvakter Ao, Ae 7 4 expeditionsvakter Ae 7 (vaktmän) 2 bilförare Ae 7 2 kanslibiträden (telefonister) Ae 7	1 förste expeditionsvakt Ao 9 utgår 3 expeditionsvakter Ae 7 utgår 7 tjänster utgår — — 1 kontorsbiträde (telefonist) högst Ae 5 utgår —
4 kontorsbiträden (telefonister) högst Ae 5 4 kontorsbud	2 nya befattningar

¹) Föreslagna tjänster överföres från andra enheter

Register

till

Bilaga 6 till statsverkspropositionen år 1965

Sid.

- 1 Översikt
13 Ramberäkning m.m.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

A. Försvarsdepartementet m. m.

Kr.

Försvarsdepartementet:

22	Avlöningar	12 770 000	
22	Omkostnader	1500 000	
22	Vissa nämnder m. m.	450 000	
23	Kommittéer m. m.	1 600 000	
23	Extra utgifter	1600 000	
23	Rationaliseringsförsök	1 000 000	6 920 000

B. Armén

a) Avlöningar m. m.

25	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	368 000 000	
48	Avlöningar till personal å reservstat	1 100 000	
48	Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl. ..	13 100 000	
49	Avlöningar till viss arbetarpersonal	23 000 000	
50	Avlöningar m.m. till värnpliktiga	92 000 000	497 200 000

b) Omkostnader

51	Sjukvård m. m.	5 625 000	
51	Reseersättningar m. m.	14 000 000	
53	Rekryteringskostnader	340 000	
53	Bränsle m. m.	20 500 000	
54	Renhållning	5 000 000	
54	Telefon m. m.	2 950 000	
55	Tvätt	5 000 000	
56	Övriga expenser m. m.	2 200 000	55 615 000

c) Mathållning m. m.

57	Mathållning	56 000 000	
59	Furagering	1 200 000	57 200 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.

d) Övningar m. m.

Kr.

60	Övningar m. m.	47 075 000	
61	Förhyrning av motorfordon m. m.	9 300 000	56 375 000

e) Intendenturmateriel m. m.

63	Beklädnad m. m.	59 500 000	
67	Inventarier m. m.	14 500 000	
71	Sjukvårdsmateriel	4 500 000	
72	Ökning av drivmedelslagringen	1 000	
72	Drivmedelsutrustning	3 800 000	
74	Drivmedelsförråd m. m.	1 200 000	
75	Remontering	1 000	
77	Uttagning av hästar	60 000	
77	Veterinärvård	100 000	
78	Hundväsendet	80 000	83 742 000

f) Tygmateriel m. m.

79	Anskaffning av tygmateriel m. m.	457 500 000	
85	Underhåll av tygmateriel m. m.	94 193 000	
87	Järnvägskrigsbromateriel	3 100 000	
87	Uttagning av motorfordon och motorredskap ...	200 000	554 993 000

g) Hemvärnet

88	Hemvärnets avlöningar	1 293 000	
90	Hemvärnets omkostnader	1 047 000	
91	Hemvärnets intendenturmateriel m. m.	1 125 000	
92	Hemvärnets övningar	3 925 000	
93	Hemvärnets tygmateriel m. m.	5 135 000	12 525 000
			1 317 650 000

C. Marinen

a) Avlöningar m. m.

95	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	144 700 000	
103	Avlöningar till personal å reservstat	135 000	
103	Avlöningar till personal i marinens reserver	4 000 000	
104	Avlöningar till viss arbeta rpersonal	13 900 000	
104	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	18 300 000	181 035 000

b) Omkostnader

105	Sjukvård m. m.	1 370 000	
106	Reseersättningar m. m.	3 540 000	
106	Rekryteringskostnader	320 000	
107	Bränsle m. m.	7 500 000	
107	Renhållning	2 700 000	
107	Telefon m. m.	1 400 000	
108	Tvätt	1 250 000	
109	Övriga expenser m. m.	750 000	18 830 000

Sid.

		Kr.
<i>c) Mathållning</i>		
110 Mathållning	16 500 000	16 500 000
<i>d) Övningar m. m.</i>		
112 Övningar m. m.	25 500 000	25 500 000
<i>e) Intendenturmateriel m. m.</i>		
113 Beklädnad m. m.	7 850 000	
114 Inventarier m. m.	2 200 000	
116 Sjukvårdsmateriel	1 300 000	
117 Drivmedelsutrustning	475 000	
118 Drivmedelsförråd m. m.	140 000	
119 Materialförråd m. m.	275 000	
119 Hundbevakningstjänsten	10 000	12 250 000
<i>f) Fartygsmateriel m. m.</i>		
120 Anskaffning av fartygsmateriel m. m.	211 300 000	
127 Underhåll av fartyg m. m.	66 070 000	
130 Anskaffning av vissa maskiner m. m.	700 000	278 070 000
<i>g) Bidrag och understöd</i>		
130 Bidrag till sjövärnsskåren.....	585 000	585 000
		532 770 000

D. Flygvapnet

<i>a) Avlöningar m. m.</i>		
132 Avlöningar till aktiv personal m. fl.	183 000 000	
149 Avlöningar till personal å reservstat	10 000	
150 Avlöningar till personal i flygvapnets reserv	2 300 000	
150 Avlöningar till viss arbetarpersonal	1 800 000	
151 Avlöningar m. m. till värnpliktiga	15 000 000	
151 Tjänstepremier m. m.	2 000 000	204 110 000
<i>b) Omkostnader</i>		
152 Sjukvård m. m.....	1 075 000	
153 Reseersättningar m. m.	7 575 000	
153 Rekryteringskostnader	400 000	
153 Bränsle m. m.	8 100 000	
154 Renhållning	3 000 000	
154 Telefon m. m.	4 950 000	
155 Tvätt	1 100 000	
156 Övriga expenser m. m.	500 000	26 700 000
<i>c) Mathållning</i>		
157 Mathållning	13 000 000	13 000 000

Sid.

d) Övningar m. m.

Kr.

158 Övningar m. m.	10 000 000	10 000 000
-------------------------	------------	------------

e) Intendenturmateriel m. m.

160 Beklädnad m. m.	10 500 000	
161 Inventarier m. m.	2 500 000	
163 Sjukvårdsmateriel	650 000	
164 Ökning av drivmedelslagringen	1 000 000	
165 Drivmedelsutrustning	2 510 000	
166 Drivmedelsförråd m. m.	6 900 000	
166 Hundbevakningstjänsten	28 000	24 088 000

f) Flygmateriel m. m.

167 Anskaffning av flygmateriel m. m.	1 042 995 000	
167 Drift och underhåll av flygmateriel m. m.	215 000 000	1 257 995 000

g) Bidrag och understöd

170 Understöd åt privatflyget	400 000	400 000
		1 536 293 000

E. För krigsmakten gemensamma ändamål*a) Försvarsstaben*

Försvarsstaben:

171 Avlöningar	11 300 000	
171 Särskilda avlöningar	12 000 000	
171 Omkostnader	1 650 000	
172 Särskilda omkostnader	1 350 000	
172 Övningar	474 000	
172 Vissa bostadskostnadsersättningar	465 000	17 239 000

b) Centrala förvaltningsmyndigheter m. m.

Försvarets civilförvaltning:

173 Avlöningar	7 000 000	
178 Omkostnader	1 900 000	8 900 000

Försvarets sjukvårdsstyrelse m. m.

178 Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar	1 900 000	
181 Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader	200 000	2 100 000
182 Militärmedicinska undersökningscentralen	155 000	
183 Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar	870 000	
184 Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader	162 000	1 032 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.			Kr.
185	Underhåll av sjukvårdsmateriel	1 300 000	
186	Försvarsmedicinsk forskning	2 000 000	
187	Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.	135 000	
188	Militärapoteket: Avlöningar	675 000	
191	Militärapoteket: Omkostnader .	50 000	
192	Försvarets tandvård: Avlöningar.	2 750 000	
193	Försvarets tandvård: Omkostnader.....	360 000	
		3 110 000	10 557 000
	Fortifikationsförvaltningen m. m.		
194	Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar	10 700 000	
205	Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader	1 300 000	
206	Fortifikatorisk forskningsverksamhet	950 000	
206	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	1 000 000	
			13 950 000
	Försvarets intendenturverk m. m.		
207	Försvarets intendenturverk: Avlöningar	8 000 000	
210	Försvarets intendenturverk: Omkostnader	570 000	
211	Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar	5 100 000	
			13 670 000
	Arméförvaltningen m. m.		
213	Arméförvaltningen: Avlöningar .	34 000 000	
221	Arméförvaltningen: Omkostnader	2 700 000	
222	Arméförvaltningens anstalter: Avlöningar	10 700 000	
			47 400 000
	Marinförvaltningen:		
223	Avlöningar	19 100 000	
230	Omkostnader	1 415 000	
232	Datamaskiner m. m.	600 000	
			21 115 000
	Flygförvaltningen:		
233	Avlöningar	44 000 000	
243	Omkostnader	2 490 000	
244	Datamaskiner m. m.	3 800 000	
			50 290 000
	Försvarets förvaltningsdirektion:		
245	Avlöningar	400 000	
246	Omkostnader	20 000	
			420 000
			166 302 000
	c) Institutioner m. m.		
	Krigsarkivet:		
246	Avlöningar	720 000	
247	Omkostnader	53 000	
248	Samlingars konservering m. m.	4 000	
248	Inredning av vissa arkivaliemagasin	1 000	
			778 000

Sid.

Armémuseum:		Kr.
249	Avlöningar	375 000
250	Omkostnader	90 000
251	Samlingars konservering m. m.	23 000
		488 000
Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona:		
251	Avlöningar	80 000
253	Omkostnader	22 000
253	Samlingars konservering m. m.	40 000
		142 000
Försvarets forskningsanstalt:		
253	Avlöningar	18 200 000
259	Omkostnader	1 565 000
260	Viss forskningsverksamhet	43 300 000
261	Engångsanskaffning av viss utrustning	800 000
		63 865 000
Försvarets radioanstalt:		
262	Avlöningar	16 700 000
262	Omkostnader	3 492 000
262	Anskaffning och underhåll av materiel	4 350 000
		24 542 000
Militärpsykologiska institutet:		
262	Avlöningar	899 000
264	Omkostnader	177 000
		1 076 000
Centrala värnpliktsbyrån:		
264	Avlöningar	1 350 000
266	Omkostnader	495 000
		1 845 000
Militärmusiken:		
267	Avlöningar	13 700 000
268	Reseersättningar m. m.	640 000
269	Materiel	225 000
		14 565 000
Försvarets personalvård:		
269	Avlöningar	1 960 000
272	Omkostnader	280 000
		2 240 000
		109 541 000

d) Utbildningsanstalter m. m.

Försvarshögskolan:		
273	Avlöningar	460 000
274	Omkostnader	142 000
		602 000
Militärhögskolan:		
275	Avlöningar	4 000 000
277	Omkostnader	670 000
278	Övningar	1 200 000
279	Militärhistorisk forskning	100 000
		5 970 000
Försvarets läroverk:		
279	Avlöningar	1 800 000
280	Omkostnader	230 000
		2 030 000

Sid.

Försvarets brevskola:		Kr.
281	Avlöningar	290 000
283	Omkostnader	60 000
284	Vidareutbildning av viss civil personal	400 000
285	Kurser i arbetarskydd	65 000
285	Bidrag till social verksamhet m. m.	75 000
286	Förslagsverksamhet	95 000
		9 587 000
<i>e) Materielanskaffning m. m.</i>		
286	Vissa signalförbindelser m. m.	10 050 000
289	Signalskyddsmateriel m. m.	3 290 000
289	Anskaffning av fortifikatorisk materiel	3 000 000
290	Anskaffning av krigskartor	1 100 000
290	Årskostnader för industriell krigsberedskap	800 000
291	Engångskostnader för industriell krigsberedskap .	3 300 000
292	Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.	300 000
293	Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel.	2 500 000
		24 340 000
<i>f) Värnpliktskostnader m. m.</i>		
294	Inskrivningskostnader	2 800 000
295	Vissa specialundersökningar m. m.	500 000
295	Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.	15 500 000
296	Soldathemsverksamhet	200 000
296	Fritidsverksamhet m. m.	850 000
		19 850 000
<i>g) Fastighetskostnader</i>		
Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
298	Slottsbyggnadernas delfond	17 000
298	Beskickningsfastigheternas del- fond	175 000
298	Byggnadsstyrelsens delfond	2 264 000
		2 456 000
Ersättning till försvarets fastighetsfond:		
299	Kasernbyggnaders delfond	¹ 157 742 000
299	Befästningars delfond	¹ 48 949 000
299	Försvarets forskningsanstalts delfond	¹ 3 362 000
		210 053 000
300	Borttagande av pansarhinder m. m.	300 000
		212 809 000
<i>h) Bidrag till frivilliga organisationer m. m.</i>		
300	Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.	4 925 000
301	Lottaorganisationen	1 850 000
302	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig	290 000
302	Frivilliga djursjukvården i krig	35 000
303	Frivilliga skytteväsendet	2 325 000
304	Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar ..	360 000
305	Understöd åt vissa föreningar m. m.	104 000
		9 889 000

¹ Beräknat belopp

Sid.

i) Bidrag och ersättningar till enskilda

Kr.

305	Familjebidrag	43 000 000	
306	Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.	2 250 000	
307	Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.	13 800 000	
307	Omskolning av i militärtjänst skadade	100 000	59 150 000

j) Övriga ändamål

308	Försvarsupplysning	440 000	
308	Publikations- och blankettryck	4 100 000	
309	Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk	1 700 000	
309	Ersättning för automobilskatt	7 900 000	
310	Ersättning för rustning och rotering	5 000	
310	Täckande av vissa medelsbrister	10 000	
310	Engångsanskaffning av hanteringsmateriel	650 000	14 805 000
			643 512 000

F. Flygtekniska försöksanstalten

Flygtekniska försöksanstalten:

312	Avlöningar	7 550 000	
317	Omkostnader	2 250 000	
318	Utrustning	300 000	10 100 000

G. Diverse

320	Reglering av prisstegringar	100 000 000	
322	Beredskapsstyrka för FN-tjänst	5 000 000	105 000 000
Summa IV ht			4 152 245 000

KAPITALBUDGETEN**Statens allmänna fastighetsfond**

325	Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten	360 000	360 000
-----	---	---------	----------------

Försvarets fonder**A. Försvarets fastighetsfond****Kasernbyggnaders delfond**

326	Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål	8 140 000	
328	Byggnadsarbeten för armén	47 450 000	
338	Byggnadsarbeten för marinen	8 000 000	
341	Byggnadsarbeten för flygvapnet	5 000 000	
345	Nybyggnad av kasernetablisement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente	75 000 000	
347	Markförvärv för övningsfält m. m.	¹ 16 950 000	160 540 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.			Kr.
	Befästningars delfond		
348	Befästningsarbeten för gemensamma ändamål ...	40 000 000	
352	Befästningsarbeten för armén	7 300 000	
353	Befästningsarbeten för marinen	26 930 000	
354	Befästningsarbeten för flygvapnet	14 857 000	
357	Flygfältsarbeten m. m.	30 000 000	
360	Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)	38 000 000	
363	Markförvärv för befästningar	2 000 000	
	Försvarets forskningsanstalts delfond		
364	Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt	1 000	159 088 000
	Försvarets fastighetsfond		319 628 000
	B. Försvarets fabriksfond		
365	Byggnader och utrustning för försvarets fabriks- verk.....	¹ 17 000 000	17 000 000
	Summa kapitalbudgeten		336 988 000
	Summa driftbudget och kapitalbudget		4 489 233 000

367 *Bilaga*

Förslag till personalorganisation för expeditionstjänsten m. m. vid fortifikationsförvaltningen

¹ Beräknat belopp.

BILAGA 7 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1965

SOCIALDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 januari
1965.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON,
LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON,
HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1965/66 inom socialdepartementets verksamhetsområde, dock att de under punkterna C 8—9 samt D 1—2 och 4—10 upptagna frågorna anmäles av statsrådet Lindström. Föredragandena anför därvid följande, varvid de inledningsvis lämnar en översikt över sina förslag.

ÖVERSIKT

Till socialdepartementet hör den allmänna försäkringen, som inrymmer sjukförsäkring, folkpensioner och ATP, vidare stöd åt barnfamiljerna, de sociala vårdområdena, arbetarskyddet, hälso- och sjukvården m. m.

Socialdepartementets uppgifter omfattar den del av samhällets verksamhet som avser social omvårdnad och trygghet för medborgarna. Dessa uppgifter blir i ett välfärdssamhälle av betydande omfattning. Kostnaderna blir därmed också avsevärda, och de stiger i takt med den allmänna välfärdsökningen. Detta har sin grund i att utgifterna under socialhuvudtiteln till stor del är avsedda att bereda en viss ersättning för inkomstbortfall som inträffar för den enskilde vid ålderdom, vid sjukdom etc. Den ökade standarden i samhället medför också snabbt växande krav på hälso- och sjukvården. Stödet till barnfamiljerna liksom insatserna inom åldringsvården har även ökat i omfattning och betydelse.

Den sociala omvårdnaden bygger i många hänseenden på ett samspel mellan staten, kommunerna och landstingen. På de senare faller betydande

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1965. 1 saml. Nr 1. Bil. 7

kostnader för hälso- och sjukvården. Kommunerna svarar för den direkta sociala vården och för vissa folkpensionsförmåner. I det sistnämnda avseendet torde en viss omfördelning mellan staten och kommunerna komma att föreslås.

Enligt riksstaten för budgetåret 1964/65 uppgår anslagen under socialdepartementet till 6 723 milj. kr. De förslag som framlägges för budgetåret 1965/66 beräknas öka medelsbehovet med 1 488 milj. kr. Den totala anslagssumman blir därmed 8 211 milj. kr.

De reformer som föreslås berör alla grenar av socialdepartementets verksamhet. De mest utgiftskrävande åtgärderna avser förbättringar för folkpensionärerna och barnfamiljerna.

En ny standardhöjning av folkpensionerna föreslås från den 1 juli innevarande år. För åldringarnas del ökas även insatserna för hemhjälp, bostadsförbättringar och sjukvård.

En betydande höjning av de allmänna barnbidragen föreslås från den 1 juli i år. Bosättningslånens maximibelopp ökas.

Förbättringar i läkarvårdstaxan har genomförts från den 1 januari innevarande år. Utredningsförslag om allmän tandvårdsförsäkring väntas inom kort.

Inom ungdomsvården ökas bl. a. resurserna för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever.

Anslagen till rehabiliteringsverksamhet ökar främst för tekniska hjälpmedel för rörelsehindrade. Förslag rörande vården och undervisningen av handikappade barn och ungdomar och vissa andra handikappfrågor är avsedda att föreläggas riksdagen i särskild ordning.

Reformarbetet inom hälso- och sjukvården innefattar en fortsatt upprustning av mentalsjukvården och utvidgad förebyggande hälsovård. Ytterligare tjänster föreslås vid undervisningssjukhusen, bl. a. för den ökade läkarutbildningen.

Under socialdepartementet sorterar ett stort antal myndigheter och institutioner. I årets huvudtitel presenteras dessa i korthet, vanligen inledningsvis under vederbörande avlöningsanslag.

Allmän försäkring m. m.

En ny standardhöjning av folkpensionerna föreslås genomförd den 1 juli 1965. Folkpensionen höjes med 150 kr. för en ensam pensionär och med 230 kr. för två pensionsberättigade makar. Läger man dessa belopp till de nuvarande folkpensionerna blir pensionen — fränsett kommunalt bostadstillägg — 4 000 kr. för en ensam ålderspensionär samt 6 250 kr. för ett pensionärspar. Kostnaderna för denna standardhöjning beräknas till ca 150 milj. kr.

Enligt finansplanen kommer ett förslag om kommunal skatteutjämning att föreläggas årets riksdag. Förslaget innebär bl. a. att staten skall svara för

samtliga folkpensionsförmåner med undantag av de kommunala bostadstilläggen, som helt skall finansieras av kommunerna. Ett genomförande av förslaget innebär en kostnadsökning på folkpensionsanslaget med drygt 300 milj. kr. De automatiska kostnadsökningarna på grund av ökat antal pensionärer m. m. beräknas till närmare 400 milj. kr. Däri ingår även kostnaden för de indextillägg som kan förutses på grund av den i finansplanen berörda höjningen av den allmänna varuskatten.

Folkpensionsanslaget beräknas därigenom öka med ca 850 milj. kr. till 4 475 milj. kr. för nästa budgetår. Tillsammans med kommunernas kostnader, som kan uppskattas till ca 400 milj. kr., kommer de totala folkpensionskostnaderna att uppgå till inemot 5 miljarder kr.

Statens kostnader för sjukförsäkringen beräknas öka med 35 milj. kr. till 430 milj. kr. Häri ingår en utgiftsökning med ca 13 milj. kr. till följd av ändringar i läkarvårdstaxan, som medför ökad återbäring till patienterna fr. o. m. den 1 januari i år.

Utredningsförslag väntas inom kort föreligga i fråga om införande av allmän tandvårdsförsäkring inom sjukförsäkringens ram. Utredningsarbetet i övrigt rörande sjukförsäkringen fortsätter. En utredning pågår också beträffande vissa frågor på pensionsförsäkringens område, däribland frågan om ersättningar till dem som är invalidiserade från barndomen eller invalidiseras i så unga år, att de inte kan förvärva pensionsrätt inom ATP. Även yrkesskadeförsäkringens framtida utformning är under utredning.

Vissa organisatoriska förändringar föreslås inom riks-försäkringsverket i syfte att påbörja en decentralisering av arbetet med pensionsutbetalningarna till försäkringskassorna.

Åldringsvård

Betydelsefulla reformer inom åldringsvården beslutades vid 1964 års riksdag. De avser en omfattande upprustning av de gamlas bostäder, utbyggd åldringssjukvård och ökade resurser för hemhjälpssysselsättningen.

Statsbidragen till kommunernas hemhjälpssysselsättning beräknas för nästa budgetår öka till 50 milj. kr. Omkring 100 000 åldringar torde f. n. få hjälp av hemsamariter.

För lånestöd till landstingen för byggande av sjukhem inom åldringsvården beräknas för nästa budgetår ett anslagsbehov av 50 milj. kr. Uppgifter från sjukvårdshuvudmännen visar, att en omfattande utbyggnad av vårdområdet pågår och att därvid lånestödet haft en stimulerande effekt. Planer föreligger sålunda att under senare delen av 1960-talet bygga drygt 13 000 platser för långtidssjukvård. En mindre del härav utgöres av platser vid lasarettssavdelningar, men även av dem torde vissa inrättas på ett sådant sätt att de skulle berättiga till det särskilda lånestödet. Lån kan därför beräknas utgå för ca 10 000 platser.

Den inventering av åldringarnas bostadsförhållanden, som kommunerna företagit i huvudsak enligt socialpolitiska kommitténs riktlinjer, hade redan i mitten av augusti 1964 lett till att förbättringsstöd bedömts som erforderligt för ca 19 000 bostäder. Inventeringen pågick då fortfarande i ett stort antal kommuner. Med anledning av inventeringen och de förbättringar som därvid föreslagits räknas under inrikesdepartementets anslag med en fördubbling av de för bostadsförbättringar erforderliga medlen.

En utredning om socialstyrelsens framtida organisation pågår. I avvaktan härpå föreslås en provisorisk förstärkning av styrelsens administrativa resurser.

Ungdomsvård

Platsantalet vid ungdomsvårdsskolorna är f. n. 1 050. En utbyggnad till drygt 1 100 platser pågår. Personalen vid skolorna uppgår till ca 750.

En särskild försöksverksamhet skall inledas vid ett par ungdomsvårdsskolor i syfte att pröva nya behandlingsformer i vårdarbetet. Därutöver beräknas medel till ca 25 nya tjänster, främst för grundskolans genomförande för de skolpliktiga eleverna vid ungdomsvårdsskolorna, för nya avdelningar och för reglering av personalens arbetstid. Vissa åtgärder föreslås för att minska risken för överfall och underlätta bevakningen vid skolornas slutna avdelningar.

Under senare år har elevantalet ökat väsentligt inom ungdomsvårdsskoleorganisationen. Samtidigt har vårdtiderna inom skolan kunnat förkortas. Därmed har vården utom skolan fått ökad betydelse. Under nästa budgetår beräknas omkring 900 elever vara placerade i vård utom skola eller nästan lika många som vårdas på skolorna. Ökade insatser föreslås när det gäller arbetsanskaffning och inackordering för dessa elever. Anslaget till vård utom skola föreslås höjt från 2 till 3 milj. kr.

I investeringsplanen för ungdomsvårdsskolorna upptas bl. a. två nya sjuk- och behandlingsavdelningar inom skolorganisationen, avsedda för vården av unga alkoholmissbrukare.

Nyktethetsvård

Den pågående utbyggnaden av nyktethetsvården syftar främst till kvalitativa förbättringar och till en ökning av de öppna och frivilliga vårdformernas resurser. Ett 100-tal nya platser vid enskilda anstalter och ca 125 platser vid inackorderingshem föreslås inrättade. En ny statlig vårdanstalt i Örebro med 46 platser för kvinnligt klientel beräknas bli färdigställd nästa år.

En successiv avveckling av jordbruksdriften vid vårdanstalterna förordas. För en fortsatt upprustning av de erkända och enskilda anstalterna, främst i fråga om arbetsdriften, föreslås anslag på 4,5 milj. kr.

Maximibeloppet för driftbidrag till erkända och enskilda vårdanstalter

föreslås höjt från 37 till 42 kr. per vård dag eller med närmare 15 procent. Vid de statliga vårdanstalterna föreslås vissa personalökningar.

Förslag framlägges om ett organiserat samarbete mellan vissa vårdanstalter och närliggande mentalsjukhus när det gäller den psykiatriska vården vid anstalterna.

En fortsatt ökning av kommunernas insatser inom nykterhetsvården förutses. Bidraget till de kommunala nykterhetsnämnderna föreslås ökat med 9 milj. kr. till 30 milj. kr. För Länkrörelsen föreslås en höjning av det statliga bidraget.

Inom 1964 års nykterhetsvårdsundersökning pågår en kartläggning av klientelet och behandlingsformerna inom nykterhetsvården. Denna undersökning beräknas bli färdig under årets lopp.

Familjepolitiska åtgärder

De allmänna barnbidragen föreslås höjda från 700 till 900 kr. om året från den 1 juli i år. Större delen av barnbidragshöjningen utgör ett standardtillskott för barnfamiljerna. Med den förordade höjningen kan kostnaderna för de allmänna barnbidragen beräknas bli 1 537 milj. kr., vilket är 343 milj. kr. mera än för innevarande budgetår.

En särskild utredning om familjepolitiken aviseras.

Till familjebostadsbidrag m. m. föreslås ett anslag på 250 milj. kr.

Bosättningslånens maximibelopp föreslås höjt från 4 000 till 5 000 kr. Anslagsbehovet för bosättningslånefonden beräknas för nästa budgetår till 15 milj. kr.

Fr. o. m. den 1 juli 1964 gäller en ny lag om bidragsförskott. Bidragsförskottens belopp har därvid höjts och utgör nu 25 procent av det i lagen om allmän försäkring angivna basbeloppet eller f. n. 1 250 kr. Till följd härav beräknas anslagsbehovet för bidragsförskotten bli fördubblat till 60 milj. kr.

Medicinalstyrelsen m. m.

Stor uppmärksamhet har under senare år ägnats åt sjukhusdriftens rationalisering. Hösten 1962 tillsattes ett särskilt organ med uppgift att följa den tekniska och organisatoriska utvecklingen på området, rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA). Det förordas, att rådet under nästa budgetår ges möjlighet att bedriva sin verksamhet i oförändrad omfattning. I sammanhanget förtjänar dessutom nämnas att landstingen och storstäderna under de senaste två åren inrättat särskilda rationaliseringsenheter.

En omorganisation av statens strålskyddsverksamhet föreslås.

Förbättrade möjligheter föreslås för statens institut för folkhälsan att åta sig särskilda uppdrag. Statens luftvårdsnämnd erhåller ökade resurser för sin utredningsverksamhet angående luftföroreningarna.

Vid statens bakteriologiska laboratorium föreslås väsentliga förstärkningar, bl. a. för immunologi. Förslag framlägges om ytterligare tjänster

för gonorréundersökningar samt för tillverkning av polio- och mässlingsvacciner.

För en vidare utbyggnad av länsläkarorganisationen föreslås ytterligare tjänster som biträdande länsläkare och länshälsovårdskonsulent.

För fortsatt upprustning av beredskapssjukhusen m. m. föreslås i runt tal 5 milj. kr.

Enligt lagen om kommunal beredskap åligger det varje kommun att i fredstid vidta förberedelser för sin verksamhet under beredskaps- och krigsförhållanden. Med hänsyn härtill föreslås viss utbildning för ledamöter i hälsovårdsnämnderna.

En utredning om medicinalväsendets centraladministration pågår och väntas bli slutförd under första halvåret 1965. Därvid skall bl. a. övervägas en gemensam centralorganisation för medicinalväsende och socialvård.

Mentalsjukvård

Landstingen skall den 1 januari 1967 överta huvudmannaskapet för den av staten bedrivna mentalsjukvården. Inför omläggningen föreslås en fortsatt upprustning. Nya vårdinstitutioner för barn och ungdom uppföres vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus. De omfattar vardera 52 platser och beräknas kunna tas i bruk i början av år 1966. Nya vårdpaviljonger färdigställas också under nästa budgetår vid några sjukhus. För de nya vårdplatserna föreslås sammanlagt 157 nya tjänster, varav 6 för läkare. För befintliga vårdplatser föreslås en personalökning med 115 tjänster, varav 6 för läkare. Sammanlagt förordas alltså 272 nya tjänster, varav 12 läkartjänster. Vidare framlägges förslag om försöksverksamhet med vidareutbildning av läkarpersonal inom mentalsjukvården.

Mentalsjukhusens omkostnadsanslag föreslås uppräknat med 3,2 milj. kr., bl. a. för läkemedel. För avtalsenliga bidrag till Örebro och Gävleborgs läns landsting samt för bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö beräknas en anslagsökning med ca 12 milj. kr. till 87 milj. kr.

Investeringsanslaget till byggnadsarbeten vid mentalsjukhusen beräknas preliminärt till 35 milj. kr.

Ett utredningsförslag om ny mentalsjukvårdslag har framlagts. Avsikten är att proposition på grundval därav skall föreläggas årets riksdag.

Undervisningsjukhus m. m.

Vid karolinska sjukhuset föreslås inrättande av 54 nya tjänster, varav 11 läkartjänster. Av läkartjänsterna skall 9 utnyttjas för den ökade utbildningen av läkare och sjukgymnaster. Förslag om fortsatt utbyggnad av sjukhuset avses skola framläggas i en särskild proposition.

Upprustningen av serafimerlasarettet sker i snabb takt. 25 nya tjänster föreslås inrättade vid lasarettet, därav 2 läkartjänster.

Vid akademiska sjukhuset i Uppsala föreslås 10 nya läkartjänster, varav

2 avses för läkarutbildningen. Till sjukhusets fortsatta utbyggnad m. m. erfordras 8,5 milj. kr.

Statens bidrag till driften och utbyggnaden av de kommunala undervisningssjukhusen beräknas under budgetåret 1965/66 komma att uppgå till sammanlagt 70 milj. kr., vilket innebär en höjning med ca 20 milj. kr.

Särskild utredning pågår för översyn av organisationen vid de statliga undervisningssjukhusens kliniker och avdelningar.

Arbetskydd och arbetstid

Arbetskyddsstyrelsen föreslås få personalförstärkningar för utredningsarbete bl. a. rörande företagshälsovården. Inom yrkesinspektionen föreslås inrättande av ytterligare läkarbefattningar. Samtliga yrkesinspektionsdistrikt kommer därigenom att vara försedda med läkartjänster.

Utredning om fortsatt arbetstidsförkortning pågår.

Rehabiliteringsverksamhet

Avsikten är att i särskild ordning förelägga riksdagen förslag rörande vissa handikappfrågor.

De under femte huvudtiteln uppförda anslagen för rehabiliteringsverksamhet föreslås ökade med sammanlagt ca 10 milj. kr. till 58 milj. kr. Av anslagsökningen avser 7 milj. kr. tekniska hjälpmedel till rörelsehindrade.

Bidragen till handikappades organisationer föreslås ökade med i runt tal 500 000 kr.

Samhällets rehabiliteringsverksamhet har under senare år fått ökad omfattning och bidragsgivningen har vidgats till allt fler områden. Socialpolitiska kommittén har i en rapport, kallad Social omvårdnad av handikappade, redovisat vad samhället och enskilda organisationer gör för att bereda de handikappade goda bostäder, vård och service i hemmen m. m. Centrala rehabiliteringsberedningen har i nyligen avgivna betänkanden anlagt principiella synpunkter på rehabiliteringsorganisationen.

Utbildning av sjukvårdspersonal

Utbildningsresurserna för sjukvårdspersonal har under senare år ökat väsentligt. Nya utbildningsvägar och nya yrkesgrupper har skapats. Utbyggnaden fortsätter.

1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen har nyligen avgivit sitt första betänkande. Remissbehandling pågår. Förslag i ämnet avses skola föreläggas årets riksdag.

I sammanhanget kan anföras några uppgifter om utbildningen av sjukvårdspersonal.

År 1960 utexaminerades ca 1 450 sjuksköterskor. 1964 utexaminerades 2 000. Antalet nybörjarplatser vid sjuksköterskeskolorna uppgick den 1 ja-

nuari 1965 till ca 2 550. F. n. är över 7 000 ungdomar under utbildning till sjuksköterskor.

Även utbildningen av undersköterskor har ökat kraftigt. Läsåret 1962/63 utbildades 450. 1964/65 är antalet 1 100. För sjukvårdsbiträden var utbildningskapaciteten 2 000 resp. 3 400.

Det utbildas en ny personalgrupp — sjukvårdsassistenter — som på vissa specialområden skall ersätta sjuksköterskor. Under 1964 utexaminerades ett 100-tal sjukvårdsassistenter. Antalet kommer att ökas ytterligare. Utbildningen av laboratorieassistenter har utvidgats. Innevarande läsår utbildas 574 elever.

Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor har fördubblat kapaciteten sedan 1960-talets början. En fortsatt betydande ökning föreslås nu. Under nästa budgetår beräknas det bl. a. bli möjligt att genomföra 7 kurser för blivande lärare vid sjuksköterskeskolor och 10 kurser för blivande lärare inom undersköterske- och sjukvårdsbiträdesutbildningen.

Allmän hälsovård m. m.

Fältarbetet med hälsoundersökningarna i Värmland beräknas i huvudsak bli färdigt under första halvåret 1965.

Ympningar mot polio föreslås fortsätta. Uppskattningsvis torde nu ca 85 procent av befolkningen upp till 55 års ålder ha fått immunitetsskydd genom ympningar. Under åren 1963 och 1964 har inga poliofall rapporterats inom landet.

För olika former av hälsovårdsupplysning till allmänheten föreslås anslag på 900 000 kr. Den vid karolinska sjukhuset inrättade giftinformationscentralen föreslås erhålla viss personalförstärkning.

Den organiserade barntandvården inom folktandvården föreslås omfatta även 16-åringar.

Internationell samverkan

I anslagen till internationell samverkan ingår bl. a. Sveriges kostnader för internationella arbetsorganisationen och världshälsovårdsorganisationen. Avtal har träffats om en fortsatt skandinavisk medverkan till år 1968 för driften av det skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea m. m. Vissa ändringar föreslås i avtalet om den nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg.

Sammanställning

Förändringarna inom socialdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1964/65 framgår av följande sammanställning, vari beloppen anges i milj. kr.

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

	Anvisat 1964/65	Förslag 1965/66	Ökn. el. minskn.
A. Socialdepartementet.....	6,1	6,9	+ 0,8
B. Allmän försäkring m. m.....	4 055,2	4 941,1	+885,9
C. Socialvård, nykterhetsvård m. m.....	130,7	177,0	+ 46,3
D. Stöd åt barnfamiljer m. m.....	1 508,9	1 876,4	+367,5
E. Arbetarskydd.....	9,0	10,0	+ 1,0
F. Medicinalstyrelsen m. m.....	76,5	84,7	+ 8,2
G. Mentalsjukhus m. m.....	457,8	558,8	+101,0
H. Universitetssjukhus m. m.....	190,5	236,3	+ 45,8
I. Viss rehabiliteringsverksamhet.....	47,1	57,5	+ 10,4
J. Utbildning av sjukvårdspersonal.....	6,4	8,3	+ 1,9
K. Allmän hälsovård m. m.....	56,3	61,4	+ 5,1
L. Internationell samverkan.....	7,3	8,5	+ 1,2
M. Diverse.....	44,5	51,6	+ 7,1
Summa för driftbudgeten	6 596,3	8 078,5	+1 482,2

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond.....	69,2	61,1	— 8,1
Statens utlåningsfonder.....	.	15,0	+ 15,0
Fonden för låneunderstöd	57,0	56,4	— 0,6
Summa för kapitalbudgeten	126,2	132,5	+ 6,3
Totalt för socialdepartementet	6 722,5	8 211,0	+1 488,5

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

A. Socialdepartementet

A 1. Socialdepartementet: Avlöningar

För innevarande budgetår har till Socialdepartementet: Avlöningar och Socialdepartementet: Omkostnader anvisats förslagsanslag av 2 508 000 kr. resp. 160 000 kr. Vidare har till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga och till Extra utgifter anvisats reservationsanslag av 3 200 000 kr. resp. 200 000 kr.

Med hänvisning till vad chefen för justitiedepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslaget till Statsrådsberedningen: Avlöningar torde nu ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen böra uppföras endast med preliminära belopp. Jag föreslår att härvid beräknas till Socialdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 950 000 kr., till Socialdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 200 000 kr., till Kommittéer m. m. ett reservationsanslag av 3 500 000 kr. samt till Extra utgifter ett reservationsanslag av 200 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag i förevarande sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Socialdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 2 950 000 kr.

A 2. Socialdepartementet: Omkostnader

Under återopande av vad jag anfört under punkten A 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Socialdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 200 000 kr.

A 3. Kommittéer m. m.

Med återopande av vad jag anfört under punkten A 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 3 500 000 kr.

A 4. Extra utgifter

Med åberopande av vad jag anfört under punkten A 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Extra utgifter* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 200 000 kr.

B. Allmän försäkring m. m.**B 1. Försäkringsdomstolen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	670 000	644 393
1964/65	782 000	
1965/66 (förslag)	885 000	

Försäkringsdomstolen är högsta prövningsinstans för socialförsäkringen. Den har att pröva sådana beslut av riksförsäkringsverket, försäkringsrådet eller tillsynsmyndigheten för erkända arbetslöshetskassor, över vilka besvär anförts eller vilka underställts domstolens prövning. Domstolen har såväl lagfarna som icke lagfarna ledamöter. Antalet anställda är ca 20.

Försäkringsdomstolen föreslår, att anslaget ökas med 120 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 6 föredragande högst Ag 27 jämte särskilt arvode av 2 760 kr. per år; minskning med 6 arvodister.....	15 786
b) 1 kansliskrivare Ae 11; minskning med 1 kontorist Ae 9.....	1 997
c) 2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	30 068
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
Ordinariesättningar.....	—
3. <i>Löneomräkning</i>	72 149
	+ 120 000

Motiv

1. a) Vid fastställandet av den för domstolen gällande avlöningsstaten har förutsatts att sex föredragande skall tjänstgöra hos domstolen och åtnjuta ersättning i form av arvode enligt av Kungl Maj:t meddelade bestämmelser. Försäkringsdomstolen föreslår en fastare anknytning av föredragandena till lönesystemet genom inrättande av sex extra tjänster. Då arbetsuppgifterna för föredragandena i domstolen såsom sista instans måste anses motsvara dem som åvilar föredragande i regeringsrätten, föreslås att föredragandena efter domstolens prövning erhåller lönegradsplacering med tilläggsarvoden motsvarande vad som tillkommer föredragandena i regeringsrätten.

1. b) Det har visat sig vara otillräckligt med endast en befattningshavare (kontorsskrivare) för de mest kvalificerade arbetsuppgifterna på domstolens kansli. En befattning som kansliskrivare i Ae 11 erfordras därför. Vid inrättandet av denna befattning kan en kontoristbefattning i Ae 9 indragas.

1. c) Två nya kontorsbiträdesbefattningar föreslås inrättade med hänsyn till arbetsuppgifternas ökade omfattning.

2. Domstolen föreslår ordinariesättning av kontorsskrivare- och expeditionsvaktsbefattningarna.

Departementschefen

I prop. 1964: 200 angående vissa anslag för budgetåret 1964/65 till under-
rätterna m. m. har Kungl. Maj:t hemställt om riksdagens godkännande av
träffad överenskommelse angående avlönings- och anställningsvillkor för
personal inom domstolsorganisationen m. m. Överenskommelsen, som har
godkänts av riksdagen, avsåg även uppflyttning av försäkringsdomare från
B 3 till B 4 fr. o. m. den 1 juli 1965. Jag beräknar medel för de merkostna-
der som följer av nämnda lönegradsförändring.

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1964
meddelat nya bestämmelser i fråga om ersättning till föredragande hos för-
säkringsdomstolen.

Med hänsyn till den ökade arbetsbelastningen på domstolens kansli bör
en tjänst som kontorsbiträde i reglerad beföringång inrättas.

Jag beräknar vidare medel för den lönegradsförändring som chefen för
civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemen-
samma frågor. För löneomräkning bör anslaget ökas med 71 000 kr. An-
slagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör även för
nästa budgetår uppföras som en förslagsvis betecknad post.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 103 000
kr. Anslaget bör alltså uppföras med 885 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i per-
sonalförteckningen för försäkringsdomstolen, som föranle-
des av den i det föregående nämnda överenskommelsen an-
gående försäkringsdomarnas lönegradsplacering;

b) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsdom-
stolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	250 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	70 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	365 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	200 000

Summa kr. 885 000;

c) till Försäkringsdomstolen: Avlöningar för budgetåret
1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 885 000 kr.

B 2. Försäkringsdomstolen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	35 000	53 766
1964/65	47 000	
1965/66 (förslag)	76 000	

Försäkringsdomstolen föreslår, att anslaget ökas med 35 000 kr.

	Anvisat: 1964/65	Föreslagen ändr. 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Reseersättningar	5 000	+ 8 000	+ 8 000
2. Övriga expenser	38 000	+ 27 000	+ 21 000
		+ 35 000	+ 29 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 29 000 kr. och alltså uppföres med 76 000 kr. Därvid har inräknats 20 000 kr. för inköp av ny telefonväxel m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 76 000 kr.

B 3. Försäkringsrådet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	724 000	589 034
1964/65	738 000	
1965/66 (förslag)	803 000	

Försäkringsrådet har att följa yrkesskadeförsäkringens tillämpning och utveckling samt utgör första besvärinstans i yrkesskadeärenden m. m. Rådet skall bestå av minst sju ledamöter, varav två representerar arbetsgivarna och två arbetstagarna. Antalet anställda är ca 20.

Försäkringsrådet föreslår, att anslaget ökas med 86 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Minskning med 1 kanslibiträde Ae 8.	— 17 388
b) Vikariatsersättningar m. m.	+ 1 750
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsförändringar	+ 24 972
b) Viss arvodesfråga	+ 876
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 75 790
	+ 86 000

Motiv

1. a) Personalförändringen föranledes av sjukpensionering av tjänstens innehavare.

1. b) Beloppet avser i huvudsak ökade kostnader för tillfällig kontorspersonal.

2. a) Försäkringsrådet föreslår uppflyttning i lönegrad av försäkringsråden från Bo 1 till Bo 3.

2. b) Försäkringsrådet upprepar ett tidigare framfört förslag om höjning av nuvarande arvode till avdelningsordföranden, som utgör 2 100 kr. per år (jfr 1964 års statsverksprop., bil. 7, s. 14). Före den 1 juli 1959 uppbär avdelningsordföranden samma arvode som kammarrättsordförande. Sistnämnda tjänst har fr. o. m. den 1 juli 1962 uppflyttats till lönegrad B 4. Bifalles den föreslagna lönegradsuppflyttningen av försäkringsråden, bör sålunda arvodet höjas till 2 976 kr. per år, motsvarande skillnaden mellan årslönerna i lönegraderna Bo 4 och Bo 3.

Den föreslagna lönegradsuppflyttningen av försäkringsråden och höjningen av arvodet till avdelningsordföranden bör medföra en omreglering av tillförordnade chefs vikariatslön.

Departementschefen

Befattningsarvodet till avdelningsordföranden bör höjas till 3 600 kr. Motsvarande arvode bör utgå även till den tillförordnade ordföranden och chefen för försäkringsrådet. Vidare bör ytterligare medel beräknas för tillfällig kontorspersonal i enlighet med försäkringsrådets förslag, samtidigt som en kontorsbiträdestjänst kan indragas. För löneomräkning bör anslaget ökas med 76 000 kr.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 65 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarietjänstemän, <i>förslagsvis</i>	340 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	82 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	119 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	262 000

Summa kr. 803 000;

b) till Försäkringsrådet: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 803 000 kr.

B 4. Försäkringsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	35 000	28 493
1964/65	34 000	
1965/66 (förslag)	33 000	

I enlighet med försäkringsrådets förslag bör för reseersättningar beräknas 1 000 kr. mindre än för detta budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kr.

B 5. Riksförsäkringsverket: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	15 793 000	16 426 573
1964/65	16 034 000	
1965/66 (förslag)	18 115 000	

Riksförsäkringsverket är centralmyndighet för socialförsäkringen. Verksstyrelsen utgöres av generaldirektören och överdirektören samt fem särskilt förordnade ledamöter. Verksamheten bedrivs på en administrativ avdelning, en försäkringsavdelning och en besvärsavdelning. Arbetet är inom avdelningarna fördelat på tolv byråer och en organisationssektion. Personalen uppgår till ca 1 000 anställda.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget ökas med 3 366 000 kr.

		Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar		
a) 1 pressombudsman Ae 27 i stället för nu anvisade 50 000 kr.	—	3 668
b) Lagbyrån:		
1 byrådirektör Ae 25	+	41 772
c) Tillsynsbyrån:		
1 byrådirektör Ae 27	+	46 332
1 förste byråsekreterare Ae 23	+	37 680
1 kansliskrivare Ae 11	+	20 280
d) Organisationssektionen:		
1 förste byråsekreterare Ae 23	+	37 680
1 kanslibiträde Ae 7	+	16 488
e) Avgiftsbyrån:		
2 byrådirektörer Ae 25	+	83 544
1 kanslist Af 9/Ae 15	+	22 488
1 kontorist Ae 9	+	18 312
1 assistent Ae 15	+	24 936
1 kontorist Ae 9	+	18 312
9 kanslibiträden Ae 7	+	148 392
5 kontorsbiträden Af 2/Ae5	+	74 400

		Ökn. el. minskn.
f) Tekniska byrån:		
1 avdelningsdirektör Be 1.....	+	53 928
1 byrådirektör Ae 27.....	+	46 332
1 byrådirektör Ae 25.....	+	41 772
3 förste byråsekreterare högst Ae 23.....	+	107 352
4 byråassistenter Ae 19.....	+	122 592
3 tjänster Ae 15.....	+	74 808
minskning med 1 förste byråsekreterare Ag 23 och 2 assistenter Ae 17.....	—	92 976
g) Matematisk-statistiska byrån:		
1 avdelningsdirektör Be 1.....	+	53 928
minskning med 1 byrådirektör Ae 27 och 7 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	—	150 492
h) Första skaderegleringsbyrån:		
1 byråassistent Ae 19; minskning med 1 amanuens Af 17/Ae 21.....	—	—
2 assistenter Ae 17; minskning med 2 amanuenser Af 17/Ae 21.....	—	6 000
i) Andra skaderegleringsbyrån:		
1 assistent Ae 17; minskning med 1 amanuens Af 17/Ae 21.....	—	3 000
j) Besvärsavdelningen:		
1 byråchef Be 3.....	+	59 460
1 byrådirektör Ae 27.....	+	46 332
1 förste byråsekreterare Ae 23.....	+	37 680
k) Medel för tillfällig personal.....	+	450 000
2. Tjänsteförändringar		
a) Lönegradsförändringar m. m.	+	16 572
b) Ordinarie- och extraordinariesättningar.....	—	—
c) Vissa arvodesfrågor.....	+	54 000
3. Löneomräkning.....	+	1 989 764
4. Höjd ersättning från allmänna pensionsfonden.....	—	125 000
5. Avrundning.....	+	2 000
	+	3 366 000

Motiv

1. a) För arvode till verkets pressombudsman står 50 000 kr. till verkets förfogande. Den nuvarande pressombudsmannen uppbär ett arvode motsvarande löneklass 29.

1. b) Lagbyråns utredningssektion är numera enligt verkets mening uppenbart underbemannad i fråga om den kvalificerade personalen. Även byråns ombudsmannasektion är med nuvarande lagstiftning hårt pressad av arbete. Utredningssektionen bör tillföras en byrådirektörstjänst i A 25, vars innehavare kan utföra arbetsuppgifter även inom ombudsmannasektionen.

1. c) För ledning av utbildningsverksamheten för personal såväl inom verket självt som hos försäkringskassorna och de lokala skattemyndigheterna behövs en särskild sektion inom verket. Denna synes lämpligen böra hänföras till tillsynsbyrån, eftersom huvudparten av utbildningsarbetet avser personal hos försäkringskassorna. Chefen för denna sektion synes böra vara placerad såsom byrådirektör i A 27. Vid sin sida bör han ha en förste byråsekreterare i A 23. För de kanslibetonade arbetsuppgifterna erfordras en kansliskrivare i A 11. För budgetåret 1964/65 har Kungl. Maj:t medgivit att en tjänst som byrådirektör i Ag 27 för utbildningsfrågor må finnas inrättad hos verket. Denna tjänst förutsättes bli ersatt av den nu föreslagna tjänsten i A 27.

1. d) De omfattande arbetsuppgifter av kvalificerad natur, som ankommer på organisationssektionen, kan inte bemästras utan att sektionen förstärkes. En ny förste byråsekreterartjänst i A 23 samt en befattning i A 7 erfordras.

1. e) Innan avgiftsunderlag för arbetsgivaravgifter fastställs och debitering sker, bör utredning och kontroll av hur arbetsgivare redovisat sysselsatt arbetskraft företas i större uträkning än som nu kunnat ske. Avgiftsbyråns debiteringssektion bör därför förstärkas med en arbetsgrupp på fyra befattningshavare. Med hänsyn till att arbetet kräver juridisk utbildning jämte insikter i bokföring samt även erfarenhet rörande fastställande av arbetsgivaravgifter, bör två av dessa befattningar vara placerade i A 25. För biträde med utredningsarbetet bör finnas en kanslist samt för mera kvalificerade kontorsgöromål en kontorist i A 9.

Kostnaderna för vissa tjänster på avgiftsbyrån bestrides sedan några år med anlitande av medel, som utan närmare specifikation anvisats för tillfällig personal. Detta gäller en assistenttjänst i A 15, en kontoristtjänst i A 9, nio kanslibiträdestjänster i A 7 och fem kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. Det föreligger ett klart behov av dessa tjänster, varför medel bör beräknas för dem inom den mera fasta personalramen.

1. f) Verket föreslår inrättande av en teknisk byrå i stället för utbetalningsbyrån och delar av avgiftsbyrån. Härför bör inrättas en avdelningsdirektörstjänst i B 1, en byrådirektörstjänst i A 27, en byrådirektörstjänst i A 25, tre förste byråsekreterartjänster i högst A 23, fyra byråassistenttjänster i A 19 och tre tjänster i A 15. Samtidigt kan en förste byråsekreterartjänst i A 23 och två assistenttjänster i A 17 indragas. De tre tjänsterna i högst A 23 har med Kungl. Maj:ts medgivande funnits inrättade sedan år 1961 och kostnaderna för dem har bestritts av medel för tillfällig personal.

1. g) På matematisk-statistiska byrån ankommer bl. a. att framställa den statistik och det beräkningsunderlag i övrigt, som erfordras för prognoser och kostnadsbedömningar på sjukförsäkringens samt folkpensioneringens och tilläggs pensioneringens områden. För den som jämte byråchefen närmast har att svara för nämnda arbetsuppgifter föreslås inrättande av en tjänst som avdelningsdirektör i B 1. I anslutning till indragning av byråns tekniska sektion kan en byrådirektörstjänst i A 27 samt sju kontorsbiträdestjänster i A 2/A 5 indragas.

1. h och i) Verket har fr. o. m. innevarande budgetår inrättat en tjänst som byråassistent i A 19 i utbyte mot en amanuens tjänst i A 17/21 samt tre assistenttjänster i A 17 i utbyte mot tre amanuens tjänster i A 17/21.

1. j) Antalet besvärssärenden har successivt ökat och ökningen synes fortsätta — antalet inkomna ärenden var budgetåren 1961/62, 1962/63 och 1963/64 resp. 2 371, 2 549 och 4 715. Besvärssärendena har också blivit avsevärt mer invecklade och svårbedömda än enligt äldre lagstiftning. Sedan den 1 september 1962 har hos verket funnits inrättat ett förordnande, f. n. löpande t. o. m. den 30 juni 1965, att mot vikariatslön bestrida på byråchef

ankommande göromål. Härigenom disponerar verket över tre besvärshyråer. Detta antal hyråer torde inte kunna nedbringas under överskådlig tid. Hyråchefsförordnandet, vilket bekostas med medel som verket erhållit för anställande av tillfällig personal, bör därför utbytas mot en extra ordinarie hyråchefstjänst. Därjämte bör en av besvärshyråerna förstärkas med ytterligare en besvärsgrupp bestående av en hyrådirektör i A 27 och en förste hyråsekreterare i A 23.

1. k) För tillfällig personal inräknades i avlöningsanslaget för budgetåren 1963/64 och 1964/65 770 000 resp. 750 000 kr. Det för förstnämnda budgetår avsedda beloppet visade sig långt ifrån tillräckligt och verkets grundlöneposter överskreds ifrågavarande budgetår med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande med ca 750 000 kr., innebärande en merutgift, rörligt tillägg inräknat, av något över 1 milj. kr.

Riksförsäkringsverket torde under budgetåret 1965/66 inte kunna avsevärt nedbringa sina totala lönekostnader i förhållande till motsvarande kostnader för budgetåret 1963/64. Därest såsom föreslagits under punkt 1. e) medel för avlöning av viss biträdespersonal överföres från det för tillfällig personal avsedda beloppet till den fastare anslagsberäkningen samt under förutsättning att motsvarande omläggning av beräkningarna sker i fråga om tre tjänster i högst A 23 enligt punkt 1. f) samt en hyråchefstjänst enligt punkt 1. j) torde verkets behov av särskilda medel för tillfällig personal kunna nedbringas till 1 200 000 kr.

2. a) Verket föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen på organisationssektionen en hyrådirektör i A 27 till avdelningsdirektör i B 1 och en kontorist i A 9 till kansliskrivare i A 11 samt på avgiftsbyrån en kontorist i A 9 till kansliskrivare i A 11, ett kontorsbiträde i A 2/A 5 till kontorist i A 9 och ett kontorsbiträde i A 2/A 5 till kanslibiträde i A 7.

2. b) Ett förordnande att med vikariatslön bestrida göromål, som ankommer på avdelningschef i B 3, bör utbytas mot en ordinarie avdelningschefstjänst.

Vissa på avgiftsbyrån inrättade extra tjänster föreslås förda på extra ordinarie stat.

En hyråsekreterartjänst i Ae 19 på utbetalningsbyrån bör ändras till en hyråassistenttjänst i samma lönegrad.

2. c) Arvodesposten bör ökas dels med hänsyn till av Kungl. Maj:ten den 4 juni 1964 meddelade bestämmelser innebärande bemyndigande att av denna post disponera tillhoppa 224 500 kr. och dels med beaktande av att verkets kostnader för läkarexpertis beräknas öka med 30 000 kr.

4. Allmänna pensionsfondens ersättning för riksförsäkringsverkets handhavande av den allmänna tilläggs pensioneringen uppskattas till 2 900 000 kr. Det är samma belopp som enligt Kungl. Maj:ts beslut av den 29 juni 1964 skall uttagas från fonden i preliminär ersättning för verkets lönekostnader budgetåret 1964/65.

Departementschefen

Mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits i fråga om socialförsäkringens administration och med anledning av pågående övergång till nytt datasystem för pensionsutbetalningar m. m. har riksförsäkringsverket framlagt förslag till viss omorganisation av verket. Därvid föreslås en fortsatt decentralisering av socialförsäkringens administration genom en successiv överföring till försäkringskassorna av huvudparten av det arbete som föregår pensionsutbetalningarna. Vidare föreslås, att verkets databehandlingsverksamhet sammanföres till en organisatorisk enhet. Förslagen har tillstyrkts av statskontoret.

Med hänsyn till de fördelar i form av administrativa förenklingar och förbättrad service m. m. som står att vinna, bör riksförsäkringsverkets förslag så snart som möjligt genomföras i vad avser decentralisering av det arbete, som föregår stansning av hålkort för den maskinella framställningen av pensionsanvisningar. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 4 december 1964 uppdragit åt statskontoret att i samråd med riksförsäkringsverket och centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden utreda förutsättningarna för utnyttjande av de planerade datamaskin- anläggningarna inom länsstyrelserna för uppgifter inom den allmänna försäkringen och därmed sammanhängande frågor.

I anslutning till omläggningen av pensionsutbetalningsarbetet bör, i enlighet med verkets förslag, den nuvarande utbetalningsbyrån omorganiseras till en teknisk byrå, i vilken även bör ingå vissa delar av avgiftsbyråns datasektion. Den förordade decentraliseringen liksom den nya datamaskin- anläggningen bör göra det möjligt att minska riksförsäkringsverkets personalbehov med 85 tjänster. Dessutom bör behovet av tillfällig personal minska betydligt. I stället uppkommer inom försäkringskassorna ett i stort sett motsvarande arbetskraftsbehov. De av mig förordade tjänsterna på tekniska byrån, liksom de tjänster i den nuvarande organisationen som beröres av omorganisationen, framgår av en tablå, vilken torde såsom bilaga få fogas till statsrådsprotokollet (s. 417). De förordade lönegrads- placeringarna har godkänts av vederbörande personalorganisationer. Den nya organisationen bör genomföras successivt i den takt som visar sig lämplig med hänsyn till bl. a. försäkringskassornas möjlighet att överta ifrågavarande arbetsuppgifter samt personalsituationen inom verket. Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1965/66 har jag i fråga om tjänsterna i lönegrad A 13 och däröver utgått från den av mig förordade personalorganisationen, medan jag i fråga om tjänsterna i lägre lönegrader har utgått från nu befintliga tjänster.

Riksförsäkringsverket har fr. o. m. innevarande budgetår övertagit ledningen av utbildningsverksamheten för personal inom socialförsäkringens administration. Tillsynsbyrån bör därför förstärkas med en tjänst som byrådirektör i Ae 27 och en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23, samti-

digt som den för innevarande budgetår inrättade byrådirektörstjänsten i Ag 27 dras in.

På avgiftsbyrån bör inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 25 och en tjänst som kontorist i Ae 9 för utredningsverksamhet rörande arbetsgivarernas personalredovisning. Jag förordar vidare, att en ny tjänst som byrådirektör i Ag 27 inrättas på besvärsavdelningen. Jag har inte något att erinra mot de av verket gjorda personalförändringarna på skaderegleringsbyråerna.

I samband med omläggning av arbetet med yrkesskadestatistiken m. m. kan en byrådirektörstjänst i Ae 27 samt sju tjänster som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång indragas. Med hänsyn till tjänsteinnehavarens utbildning och tidigare arbetsuppgifter finner jag det därvid lämpligt, att nämnda byrådirektörstjänst överföres till arbetarskyddsstyrelsen den 1 juli 1965. Samtidigt bör en byrådirektörstjänst i Ao 25, som f. n. är förd på övergångsstat hos riksförsäkringsverket, återuppföras på ordinarie stat.

I enlighet med verkets förslag bör en byrådirektörstjänst i Ag 27 och en i Ag 25, en förste byråsekreterartjänst i Ag 23, tre kontorsskrivartjänster i Ag 13 samt åtta kontoristtjänster i Ag 9 omändras till extra ordinarie tjänster. Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Det pågående omlägningsarbetet med pensionsutbetalningssystemet, liksom även arbetsuppgifter på andra områden inom verket, har medfört ett betydande behov av tillfällig personal. Liksom för innevarande budgetår bör därför under anslaget beräknas särskilda medel för tillfällig personal. Det sammanlagda medelsbehovet för dessa ändamål för budgetåret 1965/66 uppskattar jag till 600 000 kr.

Liksom för innevarande budgetår bör anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppföras som en förslagsvis betecknad post. Slutligen bör anslaget ökas med 2 058 000 kr. för löneomräkning.

Riksförsäkringsverkets beräkning av inkomstposten Särskilda uppbördsmedel bör godtas.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 2 081 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 18 115 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksförsäkringsverket, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsverket, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

*Avlöningsstat**Utgifter:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 045 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	225 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 197 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 548 000
Summa kr.	21 015 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	2 900 000
---	-----------

 Nettoutgift kr. 18 115 000;

c) till *Riksförsäkringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 18 115 000 kr.

B 6. Riksförsäkringsverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 130 000	3 366 358
1964/65	6 430 000	
1965/66 (förslag)	3 250 000	

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget minskas med 3 100 000 kr.

	Anvisat 1964/65		Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
<i>Utgifter</i>				
1. Reseersättningar	110 000	+	10 000	+ 10 000
2. Kostnader för driften av datamaskinanläggning m.m.	5 900 000	—	3 555 000	— 3 560 000
3. Övriga expenser för eget behov	1 280 000	+	135 000	+ 60 000
4. Publikationstryck	1 000 000	—	900 000	— 900 000
5. Ersättning till postverket för portokostnader	60 000	+	30 000	+ 30 000
<i>Inkomster</i>				
6. Särskilda uppbördsmedel	2 200 000	—	1 180 000	— 1 180 000
Nettoutgift kr.			— 3 100 000	— 3 180 000

Departementschefen

För innevarande budgetår har under detta anslag anvisats medel för inköp av en datamaskinanläggning för pensionsutbetalning m. m. samt för framställning och distribution av en informationsbroschyr rörande lagen om allmän försäkring. Med broschyren arbetar en för ändamålet tillsatt redaktionskommitté.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 250 000 kr. Därvid har inräknats 400 000 kr. för inköp av viss kompletterande utrustning till datamaskinanläggningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 250 000 kr.

B 7. Bidrag till folkpensioner m. m.

För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 3 625 milj. kr. till bidrag till folkpensioner m. m.

Jag förordar en ny standardhöjning av folkpensionerna fr. o. m. den 1 juli 1965. Folkpensionen bör höjas med 150 kr. för en ensam pensionär och med 230 kr. för två pensionsberättigade makar. Läger man dessa belopp till de nuvarande folkpensionerna, blir pensionen — fränsett kommunalt bostadstillägg — 4 000 kr. för en ensam ålderspensionär liksom för personer med hel förtids- eller änkepension samt 6 250 kr. för ett pensionärspar. Kostnaderna för denna standardhöjning kan för budgetåret 1965/66 beräknas till omkring 150 milj. kr. Förslaget avses komma att framläggas i en särskild proposition.

Såsom framgår av vad chefen för finansdepartementet anført i finansplanen, är avsikten att förelägga årets riksdag ett förslag om kommunal skatteutjämning. Till grund härför ligger ett betänkande av skatteutjämningskommittén, som därvid även föreslagit vissa ändringar i finansieringen av folkpensioneringen. Ändringarna innebär att staten skall svara för finansieringen av samtliga folkpensionsförmåner med undantag för de kommunala bostadstilläggen, som i stället skall helt finansieras av kommunerna. Vid ett genomförande av detta förslag kan på folkpensionsanslaget beräknas en kostnadsökning för nästa budgetår med drygt 300 milj. kr.

För automatiska kostnadsökningar m. m. på folkpensionsanslaget bör för nästa budgetår beräknas närmare 400 milj. kr. Däri ingår bl. a. kostnaden för de indextillägg som kan förutses till följd av den i finansplanen berörda höjningen av den allmänna varuskatten.

Den sammanlagda ökningen av anslaget kan alltså beräknas till ca 850 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 4 475 000 000 kr.

B 8. Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 200 000	5 700 879
1964/65	6 200 000	
1965/66 (förslag)	7 600 000	

Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna pensioner erlägges halvårsvis i efterskott. Anslaget för budgetåret 1965/66 avser alltså utbetalningskostnaderna för kalenderåret 1965.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget uppföres med 7 600 000 kr.

Verket räknar med totalt omkring 12 milj. utbetalningar medelst pensionsanvisningar under år 1965. Av dessa antas i runt tal 10 procent komma att innefatta antingen enbart tilläggspension eller folkpension jämte tilläggspension.

Vid anslagsberäkningen har verket utgått från en ersättning för år 1965 av 61 öre per utbetalning. Därjämte har verket räknat med en särskild ersättning av ca 750 000 kr. för viss från kontrollsynpunkt erforderlig databehandling av pensionsanvisningar. I fråga om pensionsutbetalningar, som även innefattar tilläggspension, har verket förutsatt att halva ersättningskostnaden bestrides av medel ur allmänna pensionsfonden. Anslagsbehovet för nästa budgetår har med ledning härav beräknats till 7 600 000 kr.

Departementschefen

Ersättning för utbetalning av allmänna pensioner under år 1965 skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 november 1964 utgå med 61 öre per utbetald pensionsanvisning. Anslagsbehovet kan — efter avdrag för den andel av kostnaderna som belöper på allmänna pensionsfonden — beräknas till 7 600 000 kr., vari ingår ett beräknat belopp av 700 000 kr. för erforderliga kontrollåtgärder genom databehandling av pensionsanvisningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 600 000 kr.

B 9. Bidrag till sjukförsäkringen

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	365 000 000	384 000 000
1964/65	395 000 000	
1965/66 (förslag)	430 000 000	

Från anslaget utgår statsbidrag med hälften av försäkringskassornas utgifter för sjukvårdsersättning (utom sjukhusvård), grundsjukpenning,

barntillägg och moderskapspenning samt visst statsbidrag för läkemedelsersättning. Vidare utgår statsbidrag till frivillig sjukförsäkring för husmödrar och studerande.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget uppföres med 420 000 000 kr.

Verkets anslagsberäkning har skett med utgångspunkt i en uppskattning av försäkringskassornas utgifter för år 1964, vilken redovisas i följande sammandrag.

	Försäkringskassornas utgifter milj. kr.		Statsbidrag milj. kr. Beräkning för	
	1963	Beräkning för 1964	1963	1964
<i>Obligatorisk sjukpenning</i>				
Grundsjukpenning.....	325,0	324	162,4	162
Tillägssjukpenning.....	652,3	669	—	—
Barntillägg.....	26,9	26	13,5	13
<i>Sjukvård</i>				
Läkarvård och tandläkarvård....	203,4	215	101,7	108
Mödratandvård.....	8,7	15	4,4	7
Resor till och från läkare och tandläkare.....	28,0	33	14,0	16
Sjukhusvård.....	88,3	95	—	—
Resor till och från sjukhus.....	18,4	20	9,2	10
Sjukhusvård utom riket.....	0,8	1	0,4	0
Sjukvårdsåtgärder enl. 2 kap 6 § lagen om allmän försäkring....	16,3	17	8,2	9
<i>Läkemedelsersättning.....</i>	137,9	155	6,8	7
<i>Moderskapshjälp</i>				
Moderskapspenning.....	104,8	110	52,4	55
Tillägssjukpenning.....	68,4	87	—	—
<i>Övrigt</i>				
Ersättningar till kommuner m. fl. enl. 2 kap. 7 § lagen om allmän försäkring.....	7,6	9	3,8	5
Frivilliga försäkringar m. m.....	14,3	14	2,7	3
Förvaltningsutgifter.....	130,8	149	—	—
	1 831,9	1 939	379,5	395

Anslagsbelastningen för budgetåret 1964/65 beräknas nu till 413 milj. kr., vilket med 18 milj. kr. överstiger anslagsbeloppet. Den ökade anslagsbelastningen föranledes av att försäkringskostnaderna stigit i snabbare takt än som beräknats och av att en viss eftersläpning i fråga om statsbidragens utbetalning tidigare förelegat. Vid beräkning av statsbidraget för åren 1965 och 1966 har befolkningsutvecklingen antagits medföra en årlig ökning, varjämte beträffande bl. a. läkarvård och resor förutsatts viss ökning därutöver. Statsbidraget för kalenderåret 1965 beräknas till 411 milj. kr. och för 1966 till 427 milj. kr. Anslagsbehovet för budgetåret 1965/66 beräknas uppgå till avrundat 420 milj. kr.

Departementschefen

Ändrade bestämmelser beträffande ersättning för läkarvård enligt lagen om allmän försäkring har fastställts av Kungl. Maj:t den 11 december 1964. De beräknas medföra en årlig utgiftsökning för försäkringskassorna med omkring 27 milj. kr. Hälften av denna utgiftsökning skall täckas genom statsbidrag. Riksförsäkringsverkets anslagsberäkning bör justeras med hänsyn härtill och anslaget uppföras med avrundat 430 milj. kr. Jämfört med innevarande budgetår innebär detta en anslagsökning med 35 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjukförsäkringen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 000 kr.

B 10. Vissa yrkesskadeersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 900 000	5 176 537
1964/65	4 900 000	
1965/66 (förslag)	5 300 000	

Från anslaget bestrides kostnaderna för ersättning i anledning av skadefall, där ersättning på grund av speciella författningar eller särskilda beslut helt utges av statsmedel, samt kostnaderna för tillägg på vissa äldre livräntor.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget ökas med 400 000 kr.

Kostnaderna för ersättningsförhöjningarna från den 1 januari 1963 beräknas för de närmaste åren minska med ca 100 000 kr. årligen. Vid sidan härav beräknas kostnaderna öka med ca 150 000 kr. årligen, främst beroende på att nytillkommande livräntor i genomsnitt är högre än de upphörande. Med utgångspunkt från anslagsbelastningen för budgetåret 1963/64 kan medelsbehovet för budgetåret 1965/66 beräknas till avrundat 5 300 000 kr.

Departementschefen

Riksförsäkringsverkets anslagsberäkning bör godtas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa yrkesskadeersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 300 000 kr.

C. Socialvård, nykterhetsvård m. m.

C 1. Socialstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 443 000	3 388 493
1964/65	3 557 000	
1965/66 (förslag)	4 048 000	

Socialstyrelsen är den centrala myndigheten inom socialvården. Styrelsens verksamhetsområde omfattar i huvudsak barna- och ungdomsvård, social hemhjälp, stöd åt hjälpbehövande, åldringsvård och nykterhetsvård. Verket, som består av fyra vårdbyråer och en lagbyrå, har ca 140 anställda. Styrelsens organisation är f. n. föremål för utredning.

Socialstyrelsens anslagsframställning

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 051 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar	
a) Barnavårdsbyrån och skolbyrån:	
1 förste byråsekreterare Ag 23	+ 37 680
1 revisor Ag 21	+ 33 972
1 amanuens Ag 17/21	+ 30 648
2 kanslist Ag 9/15	+ 44 976
1 kanslist Ag 9/15 mot vakanthållande av en kanslibiträdestjänst Ao 7	+ 6 000
2 kontorsbiträden Ag 2/5	+ 29 760
b) Socialvårdsbyrån:	
1 förste byråsekreterare Ag 23	+ 37 680
1 kanslist Ag 9/15	+ 22 488
1 kanslibiträde Ag 7	+ 16 488
c) Lagbyrån:	
2 amanuenser Ag 17/21	+ 61 296
1 kontorist Ag 9	+ 18 312
d) Nykterhetsvårdsbyrån:	
1 förste byråsekreterare Ag 23	+ 37 680
1 biträdande psykolog Ag 23	+ 37 680
1 kanslist Ag 9/15	+ 22 488
2 kontorister Ag 9	+ 36 624
4 kontorsbiträden Ag 2/5	+ 59 520
Viss tjänstgöring av konsulenter och assistenter från länsnykterhetsnämnderna	+ 20 000
e) Extra tjänster, inrättade under budgetåret 1964/65:	
1 byrådirektör Ag 27	+ 46 332
1 byrådirektör Ag 25	+ 41 772
1 förste byråsekreterare Ag 23	+ 37 680
1 förste revisor Ag 23	+ 37 680
1 förste byråsekreterare Ag 21	+ 33 972
1 byråingenjör Ag 21	+ 33 972
1 kanslist Ag 9/15 mot vakanthållande av en kontorsbiträdestjänst Af 2/Ac 5	+ 7 608
1 kanslist Ag 9/15	+ 22 488
f) Tillfällig personalförstärkning för vissa administrativa uppgifter	+ 110 000
g) Vikariats- och övertidsersättningar m. m.	+ 20 000

	Ökn. el. minskn.
2. Tjänsteförändringar	
Vissa arvodesfrågor m. m.	— 5 400
3. Löneomräkning.....	+ 362 804
4. Avdrag	
För innevarande budgetår anvisat belopp för tillfällig personalförstärkning.	— 251 200
	+ 1 051 000

Motiv

1. a) Barnstugeverksamheten ökar och därmed också arbetsbelastningen på barnavårdsbyråns sektion för barnstugor. Styrelsen begär därför förstärkning med tjänster för en förste byråsekreterare i Ag 23 och en extra kanslist. För granskning av den ekonomiska sidan av verksamheten vid ungdomsvårdsskolorna föreslår styrelsen att skolbyråns sektion för administrativa ärenden tillföres tjänster för en revisor i Ag 21 och, mot vakanthållande av en kanslibiträdestjänst i Ao 7, en extra kanslist. Vidare föreslås, att skolbyrån förstärkes med en amanuens tjänst för handläggning av personalärenden vid ungdomsvårdsskolorna samt en kanslisttjänst och en biträdestjänst för bearbetning av statistikuppgifter, månadsrapporter om beläggning m. m. från ungdomsvårdsskolorna. Den för barnavårdsbyrån och skolbyrån gemensamma skrivpersonalen bör utökas med ett extra kontorsbiträde.

1. b) Socialvårdsbyrån bör enligt styrelsen tillföras en förste byråsekreterartjänst i Ag 23 företrädesvis för byråns arbetsuppgifter i fråga om socialhjälp och för den genom socialstyrelsens skriftserie Råd och anvisningar i socialvårdsfrågor bedrivna upplysningsverksamheten. För utredning av ärenden om understöd åt zigenare m. m. erfordras en kanslisttjänst. Vidare föreslås ett extra kanslibiträde för kontorsgöromål på byrån.

1. c) Upplagen av socialstyrelsens publikation Sociala Meddelanden har ökat. Styrelsen anser, att personalen för tidskriften behöver förstärkas med en extra amanuens för tjänstgöring som biträdande redaktör och med en kontorist i Ag 9. För styrelsens informationsverksamhet för utlänningar föreslås en amanuens i Ag 17/21.

1. d) Kraven på planering inom viktiga områden av nykterhetsvården ökar ständigt. Socialstyrelsen hemställer om en utbyggnad av nykterhetsvårdsbyråns planeringssektion med en förste byråsekreterare i Ag 23 och en kontorist i Ag 9. Styrelsen upprepar vidare tidigare framförda yrkanden om tjänster för en biträdande psykolog, en kontorist i Ag 9 samt biträdespersonal i Ag 2/5 (jfr 1964 års statsverksprop., bil. 7, s. 27). Dessutom föreslår styrelsen ytterligare en biträdestjänst. För arbetsuppgifter avseende bl. a. kontroll av medelförbrukningen vid vårdanstalterna för alkoholmissbrukare samt för ekonomisk statistik beträffande dessa anstalter, inackorderingshem m. m. begäres en kanslisttjänst.

Från länsnykterhetsnämnderna har önskemål framförts om närmare kon-

takt med socialstyrelsen. Styrelsen anser det värdefullt om nämndernas konsulenter och assistenter kunde beredas viss kortare tjänstgöring på nykterhetsvårdsbyrån och föreslår att medel för detta ändamål beräknas under icke-ordinarieposten.

1. e) Socialstyrelsen begär medel även för budgetåret 1965/66 till den personal, som under innevarande budgetår avlönas från ett under icke-ordinarieposten anvisat belopp på 160 000 kr. för tillfälliga personalförstärkningar.

1. f) För att förbereda en smidig övergång till den nya organisation, som väntas bli resultatet av socialstyrelseutredningens förslag, och för att delvis kunna avhjälpa de brister som f. n. finns i fråga om administrativa resurser föreslår socialstyrelsen vissa åtgärder. Enligt styrelsens mening bör lagbyrån tillföras viss administrativ personal med uppgift att koncentrera sig på kvalificerad administrativ service gentemot vårdbyråerna, på rationaliseringsfrågor samt på att förbereda en koncentration och upprustning av styrelsens administrativa uppgifter. På någon av dessa tjänstemän kan också läggas uppgiften att vara föredragande i frågor rörande totalförsvaret. För dessa uppgifter föreslår styrelsen att lagbyrån tillföres en avdelningsdirektör i B 1, en förste byråsekreterartjänst i A 23 och en tjänst som kassör i A 9. Kostnaderna för dessa tjänster beräknas till sammanlagt omkring 110 000 kr.

1. g) De för vikariats- och övertidsersättningar m. m. beräknade medlen föreslås ökade med 20 000 kr. Skulle socialstyrelsen inte erhålla den under 1. c) begärda tjänsten som amanuens med arbetsuppgifter för Sociala Meddelanden, bör beloppet dessutom ökas med 10 000 kr.

2. Fr. o. m. budgetåret 1964/65 skall arvode till läkare vid socialstyrelsen utgå efter 2 000 kr. för veckotimme och år. Med anledning härav beräknar styrelsen höjning av dels arvodet till en sakkunnig för ärenden rörande nykterhetsvård med 4 000 kr. och dels ersättningarna till sakkunniga på socialvårdens specialområden, främst läkarexpertis, med 4 000 kr. Posten »Ersättningar till ledamöter i rådgivande nämnden för social hemhjälpssamhet» bör med hänsyn till belastningen höjas med 600 kr.

Enligt instruktionen för centrala sjukvårdsberedningen åligger det beredningen att granska förslag till anläggningar och byggnader inom barnavården och åldringsvården. Med hänsyn härtill föreslås posten »Ersättningar till arkitekter» utgå.

Styrelsen förordar, att tjänstebestämmelserna för förste byråinspektören i Ao 23 och psykologen i Ae 27, båda på nykterhetsvårdsbyrån, ändras till förste byråsekreterare resp. chefspsykolog.

Förslag av socialstyrelseutredningen jämte yttranden däröver***Utredningen***

Socialstyrelseutredningen har i skrivelse den 16 september 1964 föreslagit en tillfällig personalförstärkning hos socialstyrelsen i avvaktan på utformningen av styrelsens slutgiltiga organisation. Enligt utredningen bör vårdbyråernas administrativa göromål i största möjliga utsträckning sammanföras till en administrativ sektion. Denna bör även överta samtliga administrativa uppgifter, som nu handhas av lagbyrån. Målsättningen bör vara att vårdbyråerna snarast befrias från all administration, som inte har så nära samband med vårdfunktionerna att den av praktiska skäl bör utföras på dessa byråer. De ärenden som kan sammanföras är personalärenden, kamerala ärenden och ärenden angående statlig bidragsgivning. Särskilt väl lämpade för en sådan centralisering anser utredningen vara dels personalärenden och dels sådana kamerala ärenden, som avser utanordningar, anslagsövervakning, vissa ärenden rörande arbetsdriften vid ungdomsvårdsskolorna och nykterhetsvårdsanstalterna och i största möjliga utsträckning intendentsärenden. Vad beträffar bidragsärenden finns enligt utredningens mening möjligheter till relativt stora rationaliseringsvinster. De administrativa rutinerna bör därför snarast möjligt överses. I samband med en sådan genomgång, som bör verkställas av den administrativa sektionen, torde socialstyrelsen kunna besluta om överföring dit av en omfattande del av bidragsärendena. En av den administrativa sektionens viktigaste omedelbara uppgifter bör bli att gå igenom samtliga rutiner inom verket för att åstadkomma största möjliga förenkling.

Utredningen föreslår, att den administrativa sektionen i organisatoriskt hänseende tillfälligt förlägges till lagbyrån. Tre nya tjänster föreslås inrättade, nämligen ett göromålsbestridande för byråchef i B 1, en förste byråsekreterare i Ag 23 och en kontorist i Ag 9. Samtidigt bör den personal på lagbyrån som f. n. ägnar sig åt administrativt arbete samt, alltefterst arbetsuppgifter överföres från vårdbyråerna, erforderlig personal från dessa byråer överföras till den administrativa sektionen. För ärenden av juridisk karaktär och remissärenden kvarstår på lagbyrån den nuvarande byråchefstjänsten samt tjänsterna för en byrådirektör i Ao 27 och en amanuens i Af 17/Ae 21. Den administrativa sektionens chef bör ingå som ledamot i styrelsen. Inrättandet av de nya tjänsterna bör enligt utredningens mening ske under innevarande budgetår och kan därmed betraktas som ett led i utredningsarbetet.

Utredningen anser det vara angeläget att styrelsen, utöver vad som kan vinnas genom nyssnämnda rationalisering, erhåller personalförstärkning för handläggning av vårdärenden. För styrelsens uppgifter inom åldringsvården föreslås att två nya tjänster som förste byråsekreterare i Ag 23 och en ny tjänst som amanuens i Ag 17/21 inrättas på socialvårdsbyrån. För

barnstugeverksamheten föreslås nya tjänster för en förste byråsekreterare i Ag 23 och en kanslist i Ag 9/15 på barnavårdsbyrån.

Yttranden

I yttrande över utredningens förslag tillstyrker *socialstyrelsen*, att en administrativ sektion inrättas inom lagbyrån. Styrelsen anser att en relativt tidskrävande utredning behövs för att överföra administrativa uppgifter från vårdbyråerna. Styrelsen understryker, att en sådan överföring kan ske endast då det inte medför olägenheter för vårdarbetet. Vårdbyråerna bör endast befrias från sådana administrativa uppgifter, som inte har ett nära samband med vårdfunktionerna. Denna begränsning i strävandena efter en enhetlig handläggning torde enligt styrelsen särskilt gälla beträffande statsbidragsärenden. Styrelsen ansluter sig till utredningens förslag om nya tjänster för den administrativa sektionen. Den vinst som kan göras genom att inrätta en administrativ sektion anser styrelsen inte vara av sådan art att den annat än i obetydlig omfattning kan minska arbetsbördan för personalen på vårdbyråerna. Utöver vad *socialstyrelsen* i sina petita för budgetåret 1965/66 samt utredningen föreslagit, hemställer styrelsen att följande nya tjänster inrättas, nämligen på barnavårdsbyrån en förste byråsekreterartjänst i Ag 23, på skolbyrån två tjänster för förste byråsekreterare i Ag 23 och på nykterhetsvårdsbyrån en amanuens tjänst i Ag 17/21. Härutöver anser styrelsen en förstärkning av skrivpersonalen nödvändig.

Statskontoret delar utredningens uppfattning att vårdbyråerna i största möjliga utsträckning bör befrias från administrativa uppgifter och tillstyrker förslaget om inrättande av en administrativ sektion inom lagbyrån. Statskontoret har inte heller någon erinran mot de av utredningen föreslagna personalförstärkningarna i övrigt.

Departementschefen

De pågående utredningarna om *socialstyrelsens* organisation och om medicinalväsendets centraladministration har fått till uppgift att, med fullföljande av sina resp. uppdrag, i samråd utreda även frågan om en gemensam centralorganisation för socialvård och medicinalväsende. Med hänsyn till att det utvidgade uppdraget medför en viss tidsutdräkt, har *socialstyrelseutredningen* föreslagit en provisorisk förstärkning av *socialstyrelsen*.

De avsevärt ökade insatserna från samhällets sida inom bl. a. åldringsvården ställer större anspråk än tidigare på *socialstyrelsen*. En väsentlig arbetsbelastning utöver det egentliga vårdarbetet utgör de administrativa uppgifterna, som nu handläggs på styrelsens samtliga byråer. Vårdbyråerna hör därför snarast och i största möjliga utsträckning befrias från sådana uppgifter.

Jag anser mig i allt väsentligt kunna tillstyrka utredningens förslag att sammanföra styrelsens administrativa ärenden snarast möjligt till en administrativ sektion, tillfälligt förlagd till styrelsens lagbyrå. Den administrativa sektionen bör även se över arbetsrutinerna i verket i syfte att åstadkomma förenklingar i största möjliga utsträckning.

I enlighet med utredningens förslag bör tre nya befattningar tillföras den administrativa sektionen, nämligen ett göromålsbestridande för byråchef i B 1, en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23 och en kontoristtjänst i Ag 9. Den administrativa sektionens chef bör ingå som ledamot i styrelsen. Den del av lagbyråns personal som f. n. utför administrativt arbete förutsättes bli avdelad för den administrativa sektionen liksom erforderlig personal från vårdbyråerna i samband med att ärenden överföres från dessa byråer. För ärenden av juridisk karaktär och remissärenden kvarstår på lagbyrån den nuvarande byråchefstjänsten samt tjänsterna för byrådirektör i Ao 27 och amanuens i Af 17/Ae 21. En byrådirektör på socialvårdsbyrån handlägger f. n. vissa på statens socialvårdskonsulent ankommande uppgifter beträffande Gotlands län. Jag kommer i det följande att föreslå, att dessa uppgifter överflyttas till nykterhetsvårdskonsulenten i Gotlands län.

De nu föreslagna åtgärderna bör ge styrelsen en ökad kapacitet både när det gäller de egentliga vårduppgifterna och det administrativa arbetet. Frågan om medelsanvisning för styrelsens planeringsverksamhet torde få prövas i annat sammanhang.

För innevarande budgetår har under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal anvisats 160 000 kr. för extra arbetskraft. I enlighet med socialstyrelsens förslag bör medel även nästa budgetår anvisas för detta ändamål.

Inalles bör för tillfälliga personalförstärkningar, inkl. de nya tjänsterna på den administrativa sektionen, inräknas 240 000 kr. under icke-ordinarieposten. Beloppet bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande. Under denna post beräknar jag härutöver en ökning med 20 000 kr. för ersättning till vikarier m. m. Socialstyrelsens förslag om medel för tjänstgöring hos styrelsen av viss personal från länsnykterhetsnämnderna kommer jag att behandla vid min anmälan i det följande av nämndernas avlöningsanslag.

Medlen till arvoden och särskilda ersättningar bör i huvudsaklig överensstämmelse med socialstyrelsens förslag minskas med 5 000 kr. Vidare bör anslaget ökas med 346 000 kr. för löneomräkning.

Antalet ordinarie kontorsbiträden på övergångsstat bör minskas till 50. Vidare bör en tjänst för kanslibiträde i Ao 7 på övergångsstat utgå från personalförteckningen. Slutligen föreslår jag, att en i personalförteckningen upptagen tjänst för förste byråinspektör i Ao 23 utbytes mot en förste byråsekreterartjänst i samma lönegrad.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 491 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 4 048 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för socialstyrelsen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 162 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	58 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 380 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	1 448 000

Summa kr. 4 048 000 ;

c) till Socialstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 048 000 kr.

C 2. Socialstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	490 000	473 996
1964/65	545 000	
1965/66 (förslag)	526 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 50 300 kr.

Utgifter	Anvisat	Föreslagen ändr. 1965/66	
	1964/65	Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	15 000	+ 3 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	140 000	+ 40 000	+ 10 000
3. Expenser för eget behov:			
a) Bränsle, lyse och vatten	32 000	— 12 000	— 12 000
b) Övriga expenser	312 000	— 8 700	— 25 000
4. Publikationstryck	175 000	+ 60 000	+ 30 000
Inkomster			
5. Särskilda uppbördsmedel	145 000	+ 32 000	+ 25 000
	Nettoutgift kr.	+ 50 300	— 19 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget uppföres med 526 000 kr. Jag vill i detta sammanhang erinra om att på tilläggsstat för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 450 000 kr. för anskaffning av utrustning och för andra utgifter i samband med socialstyrelsens flyttning till nya lokaler. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Socialstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 526 000 kr.

C 3. Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	505 000	488 925
1964/65	533 000	
1965/66 (förslag)	621 000	

Socialvårdskonsulenterna har att tillhandagå länsstyrelserna inom sina distrikt i frågor rörande länsstyrelsernas befattning med socialhjälp och barnavård inom distriktets kommuner. Konsulenterna skall vidare biträda socialstyrelsen med viss tillsynsverksamhet. De skall också bistå socialnämnderna och barnavårdsnämnderna m. fl. med råd och upplysningar. I organisatoriskt hänseende är konsulenterna underställda socialstyrelsen. F. n. finns 13 konsulentdistrikt med lika många befattningshavare. Konsulentorganisationen har varit föremål för utredning — ett betänkande har lagts fram i maj 1963 (SOU 1963: 30). I avvidan på resultatet av pågående utredning om socialstyrelsens organisation anstår tills vidare ställningstagandet till konsulentorganisationen.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 88 000 kr.

	Ökning
1. Lönegradsförändringar	50 000
2. Ersättningar till skrivhjälp	5 000
3. Löneomräkning	33 000
	88 000

Motiv

1. Med hänsyn till svårigheterna att besätta konsulenttjänsterna med kvalificerade innehavare finner styrelsen det angeläget, att konsulenttjänsterna uppflyttas från lönegrad Ae 21 till lönegrad Ae 23.

2. F. n. får högst 62 000 kr. användas för skrivhjälp åt konsulenterna. Med hänsyn till stigande lönekostnader föreslår styrelsen, att beloppet för nästa budgetår höjes till 67 000 kr.

Departementschefen

Vissa av de på statens socialvårdskonsulent ankommande uppgifterna beträffande Gotlands län fullgöres f. n. av en byrådirektör på socialstyrelsens socialvårdsbyrå. I det följande kommer jag vid behandlingen av länsnykterhetsnämndernas avlöningsanslag att föreslå, att dessa uppgifter överföres på en nykterhetsvårdskonsulent i Gotlands län.

Anslaget bör höjas med 88 000 kr. och alltså uppföras med 621 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens socialvårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	447 000
2. Rörligt tillägg, förslagsvis	174 000

Summa kr. 621 000;

b) till Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 621 000 kr.

C 4. Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	129 000	126 205
1964/65	139 000	
1965/66 (förslag)	134 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 5 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Förslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Reseersättningar	104 000	+ 2 000	+ 1 000
2. Expenser	34 000	+ 3 500	— 6 000
		+ 5 500	— 5 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget minskas med 5 000 kr. och alltså uppföres med 134 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 kr.

C 5. Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	6 750 000	7 120 151
1964/65	6 750 000	
1965/66 (förslag)	7 000 000	

Från anslaget bestrides främst statsverkets kostnader för gottgörelse åt kommuner enligt barnavårds- och socialhjälpslagarna för viss vård, som meddelats huvudsakligen icke svenska medborgare, kostnaderna för gottgörelse åt kommuner enligt särskilda åtaganden av staten för understöd åt

renskötande samer, vissa kategorier zigenare och vissa här i landet mottagna flyktingar, vilka inte kan försörja sig själva, samt utgifter för understöd, som enligt Kungl. Maj:ts särskilda beslut utgår till nödställda svenskar i utlandet ävensom vissa kostnader för bistånd åt till Sverige återvändande utlandssvenskar.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 6 750 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till anslagsbelastningen under föregående budgetår bör anslaget räknas upp med 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnvårdslagarna m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kr.

C 6. Bidrag till social hemhjälp

	Anslag
1964/65	20 000 000
1965/66 (förslag)	50 000 000

Enligt beslut vid 1964 års riksdag utgår statsbidrag med 35 procent av dels kommuns nettokostnader för hemvårdarinnor, hemsamariter och därmed jämförliga personer, vilka har till huvudsaklig uppgift att i enskilt hem hjälpa åldringar, handikappade och barnfamiljer, dels kommuns kostnader för bidrag till enskild sammanslutning, som bedriver social hemhjälpssamhet. Statsbidrag utgår för kalenderår i efterskott och beviljas och utbetalas av socialstyrelsen.

Socialstyrelsen beräknar kommunernas statsbidragsberättigande kostnader för social hemhjälp under år 1965 till ca 157 milj. kr. Styrelsen föreslår att anslaget anvisas med 55 milj. kr.

Departementschefen

Fr. o. m. den 1 juli 1964 utgår statsbidrag med 35 procent av kommunernas nettokostnader för social hemhjälp till åldringar, handikappade och barnfamiljer. Bidraget har införts för att stimulera kommunerna till en kraftig ökning av resurserna för vård och tillsyn av främst åldringar och invalider i deras hem. Hemhjälp till åldringar och invalider lämnas till ungefär tre fjärdedelar av timanställda s. k. hemsamariter, medan hemvårdarinnorna beräknas svara för en fjärdedel av denna verksamhetsgren. Hemvårdarinnornas huvudsakliga insatser avser barnfamiljerna.

Hemhjälp till åldringar m. fl. har ökat kraftigt under de senaste åren. Enligt tillgängliga uppgifter erhöll under år 1962 ca 66 900 åldringar hjälp av hemsamariter och ca 25 900 hjälp av hemvårdarinnor. Motsvarande siffror för år 1963 var 84 400 och 27 100. Hemsamaritverksamhet fanns vid slutet av år 1963 i 839 av landets 1 005 kommuner. Vissa av socialstyrelsen inhämtade uppgifter tyder på att ca 100 000 åldringar och invalider får hemhjälp av hemsamariter och liknande. Hemsamariterna ökar i antal snabbare än hemvårdarinnorna. De senare ägnar huvuddelen av sin tid åt barnfamiljerna. Uppskattningsvis fick 60 000—65 000 barnfamiljer hjälp under fjolåret.

En fortsatt kraftig utbyggnad av den sociala hemhjälpverksamheten är nödvändig. Anslaget för innevarande budgetåret, 20 milj. kr., avser statsbidrag till kommunerna för deras nettokostnader för verksamheten under andra halvåret 1964. Anslagsbeloppet motsvarar alltså för helt budgetår 40 milj. kr. Verksamhetens omfattning och kostnader under år 1965 är svåra att bedöma. Med hänsyn till den snabba utveckling som nu kännetecknar hemhjälpverksamheten, räknar jag med en ökning av anslagsbehovet för nästa budgetår med 25 procent. Anslaget bör med hänsyn härtill uppföras med 50 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till social hemhjälp* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 000 kr.

C 7. Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 000 000	3 797 757
1964/65	3 300 000	
1965/66 (förslag)	1 000 000	

Kommun eller kommunalförbund äger erhålla statsbidrag till kostnaderna för anordnande samt mera omfattande om- och tillbyggnad av ålderdomshem. Bidraget utgår, beroende på skatteunderlaget, med 10—50 procent av ett bidragsunderlag, som vid nybyggnad utgör 18 000 kr. per vårdplats samt i andra fall högst nämnda belopp per vårdplats.

Socialstyrelsen anför, att den under budgetåret 1963/64 beslutat om utbetalning av statsbidrag med 3 844 756 kr., därav med 2 972 000 kr. till 29 nybyggnader med 1 327 vårdplatser samt med 872 756 kr. till 14 om- och tillbyggnader med 314 platser. I vissa fall har under tidigare budgetår bidrag fastställts till för höga belopp. Av denna anledning gjorda återbetalningar har tillgodoförts anslaget. Styrelsen beräknar, att medelsbehovet för bidrag avseende dels återstående ålderdomshem, som färdigställdes före utgången av år 1963 och dels ålderdomshem, som färdigställs under år 1964 eller första kvartalet 1965 uppgår till 4 686 400 kr. Anslagsförbrukningen under budgetåret 1963/64 har med ca 2 400 000 kr. understigit vad styrelsen

beräknade i sina anslagsäskanden för budgetåret 1964/65. Förbrukningen under sistnämnda budgetår torde bli ca 2 500 000 kr. lägre än styrelsens tidigare beräkningar. Den minskade medelsåtgången beror främst på att många kommuner inte kunnat påbörja byggnadsarbetena vid planerad tidpunkt, varför färdigställandet försenats. Vid utgången av budgetåret 1964/65 beräknas en reservation av omkring 4 900 000 kr. komma att finnas. Under budgetåret 1964/65 väntas 82 ålderdomshem med 3 263 vårdplatser bli färdigställda. För bidrag härtill räknar styrelsen med 8 000 000 kr. Med hänsyn till storleken av den beräknade reservationen vid ingången av budgetåret 1965/66 samt svårigheterna att nu bedöma anslagsbehovet föreslår styrelsen, att anslaget uppföres med 2 000 000 kr.

Departementschefen

Såsom framgår av vad chefen för finansdepartementet anfört i finansplanen avses vissa statsbidrag till kommunerna, däribland bidraget till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem, komma att avlösas av ett allmänt skatteutjämningsbidrag till kommunerna fr. o. m. den 1 januari 1966. Ett genomförande av detta förslag påverkar inte medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår.

Med hänsyn till den reservation som torde komma att finnas på anslaget vid utgången av budgetåret 1964/65, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 1 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

C 8. Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem

Föredraganden

Såsom framgår av vad chefen för finansdepartementet anfört i finansplanen avses vissa statsbidrag till kommunerna, däribland bidragen till uppförande eller inrättande av barnhem samt till driften av barnhem, komma att avlösas av ett allmänt skatteutjämningsbidrag till kommunerna fr. o. m. den 1 januari 1966. Med hänsyn härtill torde nu ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen böra uppföras endast med preliminära belopp. Jag föreslår att härvid för anordningsbidrag beräknas 500 000 kr. och för driftbidrag 1 600 000 kr.

Jag hemställer i förevarande sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1965/66 beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kr.

C 9. Bidrag till driften av barnhem

Med återopande av vad jag anfört under punkten C 8 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1965/66 beräkna ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

C 10. Ungdomsvårdsskolorna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	13 793 000	14 560 618
1964/65	16 025 000	
1965/66 (förslag)	19 498 000	

Ungdomsvårdsskolorna har till ändamål att bereda vård, fostran och utbildning åt barn och ungdomar som omhändertagits för samhällsvård och inskrivits som elever vid skolorna. F. n. finns 25 ungdomsvårdsskolor, varav 15 avses för manliga och 10 för kvinnliga elever. Antalet vårdplatser är ca 1 050. Vid skolorna finns ca 750 befattningshavare.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 7 881 000 kr.

I. Personalförändringar

	Ökn. el. minskn.
1. 9 förste assistenter Ae 19 vid Bärby, Långanäs, Margretelunds, Råby, Bistagårdens och Brättegårdens yrkesskolor samt vid Gudmundsgårdens, Folåsa och Broby skolhem.....	+ 258 336
2. 2 assistenter Ae 17, en vid vardera Lövsta skolhem och yrkesskola samt Ryagårdens yrkesskola.....	+ 51 240
3. 6 folkskollärare Ae 19, varav 3 vid Lövsta skolhem, 1 vid Eknäs skolhem och 2 vid Gudmundsgårdens skolhem, 1 utbildningsassistent Ae 16/18 vid Lövsta skolhem.....	+ 197 844
4. 2 utbildningsassistenter Ae 16/18 vid Håkanstorps yrkesskola och Folåsa skolhem.....	+ 51 240
5. 1 översköterska Ae 13 vid Sundbo yrkesskola. 1 översköterska Ae 13 med halvtidstjänstgöring vid Gräskärns yrkesskola.....	+ 30 618
6. 1 yrkesmästare Ae 11 vid Bärby yrkesskola.....	+ 18 252
7. 2 yrkesmästare Ae 11 vid Johannisbergs yrkesskola.....	+ 42 096
8. 2 yrkesmästare Ae 11 vid Långanäs yrkesskola.....	+ 36 504
9. 1 yrkesmästare Ae 11 vid Stigby yrkesskola.....	+ 18 252
10. 1 yrkesmästare Ae 11 vid Östra Spångs skolhem.....	+ 18 252
11. 1 yrkesmästare Ae 11 vid Ryagårdens yrkesskola.....	+ 18 252
12. Vård- och tillsynspersonal vid följande skolor:	
Yrkesskolor:	
Bärby, 2 vårdare Ae 10.....	+ 34 416
Fagared, 1 tillsynsman Ae 11.....	+ 18 252
Fagared, 4 vårdare Ae 10.....	+ 68 832
Forsane, 7 vårdare Ae 10.....	+ 120 456
Gräskärr, 6 vårdare Ae 10.....	+ 103 248
Hammargården, 7 vårdare Ae 10.....	+ 127 848
Johannisberg, 4 vårdare Ae 10.....	+ 79 968
Långanäs, 3 vårdare Ae 10.....	+ 51 624
Margretelund, 1 förste tillsynsman Ae 13.....	+ 20 412

	Ökn. el. minskn.
Margretelund, 4 vårdare Ae 10.....	+ 68 832
Råby, 8 vårdare Ae 10.....	+ 137 664
Stigby, 3 vårdare Ae 10.....	+ 51 624
Sundbo, 10 vårdare Ae 10.....	+ 172 080
Brätttegården, 2 vårdare Ae 10.....	+ 34 416
Hornö, 6 vårdare Ae 10.....	+ 103 248
Håkanstorp, 2 vårdare Ae 10.....	+ 34 416
Härsjögården, 2 vårdare Ae 10.....	+ 34 416
Morängen, 1 vårdare Ae 10.....	+ 17 208
Ryagården, 4 vårdare Ae 10.....	+ 68 832
Skolhem:	
Gudmundsgården, 2 vårdare Ae 10.....	+ 34 416
Lövsta, 5 vårdare Ae 10.....	+ 86 040
Vemyra, 1 förste tillsynsman Ae 13.....	+ 21 456
Vemyra, 3 vårdare Ae 10.....	+ 54 792
Östra Spång, 1 förste tillsynsman Ae 13.....	+ 20 412
Östra Spång, 3 vårdare Ae 10.....	+ 51 624
Broby, 4 vårdare Ae 10.....	+ 68 832
Eknäs, 4 vårdare Ae 10.....	+ 68 832
Folåsa, 5 vårdare Ae 10.....	+ 86 040
13. 1 hantverkare Ae 9 vid Stigby yrkesskola.....	+ 16 260
14. 1 tillsynsman Ae 11 och 2 vårdare Ae 10 vid Bärby yrkesskola (½ budgetår)....	+ 21 945
15. 1 tillsynsman Ae 11 och 2 vårdare Ae 10 vid Råby yrkesskola (½ budgetår)....	+ 13 167
16. 2 tillsynsmän Ae 11 och 4 vårdare Ae 10 vid Vemyra skolhem (½ budgetår)....	+ 55 800
17. 1 biträdande husmor Ag 9 vid hospits för pojkar i Göteborg; 1 vårdare utbytes mot 1 förste tillsynsman Ag 13.....	+ 20 460
18. 5 kokerskor Ae 7, en vid vardera Bistagårdens, Brätttegårdens, Håkanstorp, Härsjögårdens och Morängens yrkesskolor.....	+ 73 260
19. 1 bitr. husmor Ae 10 och 1 ekonomibiträde Ae 5 vid Sundbo yrkesskola.....	+ 30 456
20. 1 kokerska Ae 7 vid Eknäs yrkesskola.....	+ 14 652
21. 1 ekonomibiträde Ae 5 med halvtidstjänstgöring vid Östra Spångs skolhem.....	+ 6 624
22. 2 kokerskor Ae 7 och 2 ekonomibiträden Ae 5 utbytes mot 4 vårdare Ae 10 vid Lövsta.....	+ 13 032
23. Indragning av två ladugårdsförmän Ae 10; 3 ladugårdsförmän Ao 10, 1 befallningsman Ao 11 och 1 befallningsman Ao 13 föres på övergångsstat.....	— 17 208
24. Beredskapstjänst.....	+ 217 000
25. Praktikanter.....	+ 15 000
26. Kontorshjälp.....	+ 43 076
27. Obekvämhettstillägg.....	+ 608 842
28. Vikarier och övertid ersättning.....	— 43 000
29. Semester- och tjänstledighetstillägg.....	+ 57 000
30. Avlöningar till personal vid provisoriska förläggningar.....	+ 23 032
31. Ersättning till timlärare.....	+ 90 000
II. Tjänsteförändringar	
32. Vissa lönegradsfrågor.....	+ 51 072
33. Ordinariesättningar m. m.	— 46 728
34. Vissa arvodesfrågor.....	+ 176 745
III. Löneomräkning.....	+ 3 859 391
	+ 7 881 000

Socialstyrelsen erinrar om att antalet elever vid ungdomsvårdsskolorna ökat kraftigt under 1960-talet. Samtidigt har en fortlöpande försämring av klientelet ägt rum. Styrelsen räknar med att organisationen för nästa budgetår måste dimensioneras för ca 2 000 elever, varav 900 utom skola. F. n. saknas enligt styrelsens mening tillräckliga personalresurser för individuell påverkan av eleverna. Rymningar och personalöverfall förekommer alltför

ofta. Styrelsen föreslår en kraftig utökning av personalen i syfte att öka behandlingseffektiviteten vid skolorna i olika avseenden.

Motiv

1—2. De föreslagna tjänsterna avses för vård utom skola.

3. Grundskoleundervisning föreslås bli organiserad vid Folåsa, Lövsta och Gudmundsgården fr. o. m. läsåret 1965/66. Undervisning på högstadiet förutsättes anordnad vid Lövsta och Gudmundsgården. Eknäs kommer helt att tas i anspråk för skolpliktiga elever, varför ytterligare en läraravdelning bör organiseras vid skolan.

4. Tjänsten vid Håkanstorp avses för skolköksundervisning. Folåsa har tagits i anspråk som skolhem för flickor. På grund härav bör undervisning organiseras i hemvård och skolkök. Härför behövs en tjänst som utbildningsassistent.

5. Tjänsterna avses för hälso- och sjukvården vid skolorna.

6. För den mekaniska verkstaden vid Bärby yrkesskola erfordras en tjänst som yrkesmästare Ae 11.

7—8. Tjänsterna erfordras för att en uppdelning av elevgrupperna vid skolornas olika verkstäder skall kunna ske.

9. En yrkesmästartjänst i Ae 11 bör inrättas vid skolan i stället för en befintlig extra tjänst.

10. Vid den allmänpraktiska verkstaden vid skolan behövs utöver utbildningsassistenten en yrkesmästare för att en utökning av verkstadsarbetet skall kunna komma till stånd i anslutning till ifrågasatt nedläggning av jordbruket vid skolan.

11. En yrkesmästartjänst i Ae 11 bör inrättas vid skolan i stället för en befintlig extra tjänst.

12. Ungdomsvårdsskolorna har under senare år fått motta ett allt svårare belastat klientel. En väsentlig förstärkning av vård- och tillsynspersonalen bör ske. Vid de slutna vårdavdelningarna bör ytterligare personal anställas för ökad tillsyn av isoleringsfall och för att motverka överfall på personalen m. m. Personaltätheten vid skolornas öppna elevavdelningar bör också ökas för att tillskapa möjligheter för en mer aktiv påverkan och sysselsättning av elever under fritiden. Vid de mindre avdelningarna bör under elevernas fritid minst två befattningshavare alltid vara i tjänst samtidigt mot f. n. i regel en. Vid de större elevavdelningarna bör i vissa fall tre befattningshavare tjänstgöra samtidigt. Genom en omläggning av arbetstidsberäkningen vid skolorna har fr. o. m. innevarande budgetår den genomsnittliga arbetstiden för personal som måste tjänstgöra på sön- och helgdagar minskats till ca 43,5 timmar per vecka. Härigenom blir en viss personalförstärkning behövlig.

13. Skolan bör i likhet med övriga skolor av samma storlek ha tillgång till en tjänst som hantverkare.

14. En avdelning med 10 elevplatser beräknas bli färdig vid skolan i februari 1966. Härför erfordras en ökning av personaluppsättningen med tre tillsynstjänster.

15—16. Tjänsterna avses för nya elevavdelningar vid skolorna.

17. Styrelsens hospits för pojkar i Göteborg bör ha samma personaluppsättning som den i Borås anordnade utskrivningsavdelningen.

18. Vid nämnda skolor bör tjänster som kokerskor inrättas för tjänstgöring under husmors ledighet och för hjälp med husmors arbetsuppgifter.

19. På grund av skolans storlek erfordras en förstärkning av ekonomipersonalen.

20—21. Tjänster för ekonomipersonal bör inrättas i stället för vidtagna provisoriska personalförstärkningar.

22. Personaluppsättningen på var och en av skolhemsavdelningarna vid Lövsta består av en tillsynsman, en vårdare och en kokerska eller ett ekonomibiträde. Kokerskorna och ekonomibiträdena deltar i stor utsträckning i elevtillsynen på avdelningarna. Två befattningar som kokerskor och två befattningar som ekonomibiträden bör utbytas mot vårdartjänster.

23. I en särskild utredning om jordbruksdriften vid ungdomsvårdsskolorna förordas, att jordbruken avvecklas vid ett flertal skolor. I stället förut-sättes utbyggnad av trädgårdsodling och smådjursskötsel. Avvecklingen av skoljordbruken planeras kunna ske i samma takt som andra sysselsättnings-möjligheter skapas för de elever, som nu arbetar i jordbruk.

24. Ersättning bör utgå till ungdomsvårdsskolornas rektorer och deras ställföreträdare för viss jourtjänst.

25. De för avlönande av praktikanter avsedda medlen bör räknas upp för att medge att ersättningarna till praktikanterna anpassas till gängse praxis på andra områden.

26. Frågan om fördelningen av vissa administrativa göromål mellan socialstyrelsen och de lokala skolledningarna är f. n. under utredning. För att rektorer och assistenter vid samtliga ungdomsvårdsskolor skall kunna avlastas rutinmässiga skrivgöromål erfordras i avvaktan på det resultat, vartill pågående utredning kan leda, att de till kontors- och bokföringshjälp vid skolorna avsedda medlen uppräknas.

27. Utgifterna för obekvämhetsstillägg uppgick under budgetåret 1963/64 till 785 929 kr. De fr. o. m. den 1 juli 1964 genomförda ändringarna i bestämmelserna om obekvämhetsstillägg kan beräknas medföra dryga merkostnader. Kostnaderna ökas även genom tillkomsten av nya elevavdelningar och genom personalökningar i övrigt.

29. Kostnaderna ökas på grund av de nya bestämmelserna om obekvämhetsstillägg samt personalökning.

30. Posten bör räknas upp till följd av tillkomsten av en provisorisk elevförläggning vid Gudmundsgården.

31. Till försöksverksamhet med undervisning i läs- och skrivämnen för

yrkesskolornas elever har beräknats 25 000 kr. för innevarande budgetår. Nämnade undervisning bör vid vissa skolor utökas från f. n. två till tre veckotimmar. Timarvodena har höjts fr. o. m. den 1 juli 1964, vilket medför ökade utgifter både för ifrågavarande undervisning vid yrkesskolorna och för timersättningar till folkskollärare och övningslärare vid skolhemmen. Den sammanlagda kostnadsökningen beräknas till 90 000 kr.

32. Socialstyrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

fyra assistenter i Ae och Ag 17 till Ae 19 (Lövsta, Hammargården, Vemyra, Ryagården),

tre assistenter i Ae 17 till Ae 19 (Stigby, Morängen och Håkanstorp),

en assistent i Ao 17 till Ao 19 (Folåsa),

fyra folkskollärare i Ae 16 till Ae 19 (Folåsa, Lövsta och Gudmundsgården),

en trädgårdsmästare i Ae 11 till Ae 13 (Bärby),

en befallningsman i Ao 11 till förste yrkesmästare i Ao 13 (Vemyra),

en husmor i Ao 10 till Ao 11 (Broby),

två husmödrar i Ae 10 till Ae 11 (Håkanstorp, Morängen) samt

en arbetsledare i Ag 10 till yrkesmästare i Ae 11 (Sundbo).

Vidare föreslås, att sex befallningsmän i Ao 13 utbytes mot förste yrkesmästare i Ao 13 (Bärby, Forsane, Johannisberg, Långanäs, Råby, Lövsta) och en befallningsman i Ae 13 mot förste yrkesmästare i Ae 13 (Sundbo) samt en utbildningsassistent i Ae 16/18 mot ämneslärare i Ae 17.

Följande extra tjänster föreslås ändrade till extra ordinarie tjänster, nämligen en assistent i Ag 17 (Johannisberg) samt sex vårdare i Ag 10 (Lövssta, Fagared, Sundbo och Ryagården).

33. Ordinariesättning föreslås för fem förste assistenter och tre folkskollärare i Ae 19. I samband härmed bör tre folkskollärare i Ao 16 avföras från personalförteckningen.

34. Delposten till arvoden åt rådgivande psykiatrer m. m. bör bl. a. på grund av höjda timarvoden räknas upp med 176 745 kr.

Yttrande

Statskontoret har haft att yttra sig över framställningen i vad den avser personalförstärkningar vid ungdomsvårdsskolorna.

Statskontoret erinrar om att ämbetsverket i ett utlåtande föregående år i anledning av då föreslagen personalförstärkning för vård utom skola bl. a. uttalat, att det vore önskvärt med en närmare undersökning rörande skolornas utnyttjande av den nuvarande personalen i assistentkarriären. I samband därmed borde även beaktas möjligheterna att avlasta den kvalificerade vårdpersonalen rutinbetonade arbetsuppgifter samt möjligheterna till mera genomgripande administrationsförenklingar. Mot bakgrunden härav och då tolv tjänster i Ae 19 för vård utom skola inrättats fr. o. m. innevarande

budgetår är statskontoret inte berett att nu tillstyrka att ytterligare assistenttjänster inrättas.

Statskontoret anser sig sakna möjlighet att bedöma skäligheten av föreslagna överskötersketjänster och tjänster för grundskoleundervisning. Ämbetsverket förutsätter, att för grundskolans genomförande erforderlig samverkan med skolöverstyrelsen äger rum.

Statskontoret vill inte motsätta sig att tjänster som utbildningsassistent inrättas vid Folåsa och Håkanstorp. Ämbetsverket tillstyrker, att föreslagna yrkesmästartjänster vid Bärby, Stigby och Ryagården samt en av de vid Långanäs föreslagna yrkesmästartjänsterna inrättas. Däremot tillstyrkes inte föreslagna yrkesmästartjänster vid Johannisberg.

I anledning av socialstyrelsens förslag om ökning av antalet vårdar- och tillsynsmannatjänster förordar statskontoret, med hänvisning till att den föreslagna behandlingsforskningen torde komma att ge en fastare grund bl. a. för beräkning av vårdarpersonalens optimala omfattning vid olika elevkategorier, att en utökning av denna personal tills vidare inskränkes till vad som motiveras av arbetstidsförkortningar och inrättandet av nya avdelningar. Däremot vill ämbetsverket inte motsätta sig att en viss ytterligare ökning av denna personal företas vid de skolor, där enligt socialstyrelsens beräkningar diskrepansen mellan framräknat behov och befintlig personal är mest påtaglig.

Statskontoret ställer sig tveksamt till ett personaltillskott för de nya avdelningarna av den omfattning socialstyrelsen föreslagit. Ämbetsverket har ingen erinran mot föreslagen personalökning vid hospits för pojkar och vill inte motsätta sig att en tjänst som hantverkare inrättas vid Stigby.

Statskontoret saknar underlag för en bedömning av skäligheten av föreslagen förstärkning av ekonomipersonalen vid vissa skolor. Ämbetsverket anser inte att tillräckliga skäl förebragts för de föreslagna utbytena av viss ekonomipersonal mot vårdpersonal.

I anslutning till förslaget om anvisande av ytterligare medel till extra konatorshjälp vid skolorna uttalar statskontoret, att i avvaktan på pågående utredningar en viss restriktivitet bör iakttas i fråga om ökning av skolornas administrativa personal.

Departementschefen

Under de senaste åren har utvecklingen inom ungdomsvårdsskolorna kännetecknats av ökad elevtillströmning och minskade vårdtider genom snabbare överförande av elever till vård utom skola. Antalet vårdplatser har ökat och skolornas kvalitativa resurser har i olika avseenden förstärkts. Särskilt har en betydande upprustning skett i fråga om vården utom skola.

Beträffande platssituationen vill jag nämna, att det totala antalet platser den 1 december 1964 utgjorde ca 1 050. Antalet väntefall var 7 vid samma tidpunkt. Under de senaste åren har någon platsbrist i stort sett inte funnits vid ungdomsvårdsskolorna. Vissa tider har dock flickskolorna varit relativt

hårt belastade. För att öka platstillgången för skolpliktiga flickor har Kungl. Maj:t föreskrivit, att det tidigare för pojkar avsedda Folåsa skolhem fr. o. m. innevarande budgetår tills vidare skall disponeras för kvinnliga elever. Sedan pågående utbyggnad genomförts kommer organisationen att disponera ca 1 100 platser, inberäknat platser på provisoriska förläggningar. En viss ytterligare utbyggnad planeras, främst för att öka vårdresurserna för unga alkoholmissbrukare på skolorna. Även i övrigt bör skolornas kvalitativa resurser förstärkas. Förslag härom framlägges i det följande.

Vård- och behandlingsmetoder har belysts i en utredning om behandlingsforskning vid ungdomsvårdsskolorna. Nämnda utredning har i ett avlämnat betänkande (SOU 1964: 24) lagt fram förslag rörande organiserandet av sådan forskning. Remissbehandlingen av betänkandet har nyligen avslutats. Utredningens förslag överväges f. n.

Socialstyrelsen har redovisat en av styrelsen med biträde av särskild expert företagen utredning rörande jordbruksdriften vid ungdomsvårdsskolorna. I utredningen föreslås, att befintliga skoljordbruk avvecklas utom vid Forsane och Johannisberg. I stället bör ökade sysselsättningsmöjligheter beredas eleverna i främst trädgårds- och verkstadsdrift. Remissbehandling av förslaget pågår f. n. Redan nu torde dock vissa särskilda frågor böra anmälas för riksdagen.

Margretelunds yrkesskola i Lidköping och Råby yrkesskola i Lund arrenderas av staten enligt mellan staten och särskilda stiftelser träffade och av riksdagen godkända avtal. Avtalen är giltiga t. o. m. den 30 juni 1970 och kan sägas upp senast fem år före upplåtelsetidens utgång. Vid behandlingen av motsvarande anslag för innevarande budgetår anmälde jag, att Lidköpings stad önskade ta i anspråk en viss del av förstnämnda skolas mark för tätbebyggelse (1964 års statsverksprop., bil. 7, s. 49—50). Socialstyrelsen har i samband med förenämnda utredning — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — träffat nya avtal med ifrågavarande stiftelser gällande t. o. m. den 30 juni 1975. Härvid har förutsatts, att staten — vad angår Margretelund fr. o. m. den 1 november 1965 och beträffande Råby fr. o. m. den 1 december 1965 — frånträder sina arrenden av stiftelsernas jordbruksmark utom mindre områden runt skolbyggnaderna. Innebörden härav är, att jordbruksdriften vid nämnda skolor måste nedläggas med utgången av 1965 års odlingssäsong. I övrigt föreslås inte några väsentliga förändringar i nu gällande avtalsvillkor. De nya avtalen bör godtas.

Som jag nämnt i det föregående disponeras Folåsa skolhem fr. o. m. innevarande budgetår för kvinnliga elever. Med anledning härav bör skolans jordbruk nedläggas.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om erforderliga personalförändringar och andra med nedläggandet av jordbruksdriften vid nämnda skolor nödvändiga åtgärder.

Jag övergår här efter till att behandla socialstyrelsens anslagsframställning.

Fr. o. m. innevarande budgetår har tolv förste assistenttjänster i Ae 19 inrättats vid skolorna för arbetsuppgifter med vård utom skola. Socialstyrelsen har nu yrkat, att för nämnda arbetsuppgifter skall därutöver inrättas ytterligare nio tjänster i Ae 19 och två i Ae 17. Ytterligare personalförstärkning för nämnda ändamål bör enligt min mening anstå till dess erfarenheter vunnits rörande verkningarna av de förstnämnda assistenternas arbete.

Socialstyrelsen har föreslagit, att grundskola organiseras vid ytterligare tre skolhem. Jag biträder detta förslag och förordar, att grundskoleundervisning fr. o. m. nästa budgetår anordnas vid Lövsta, Gudmundsgården och Folåsa. Vad angår Lövsta bör grundskola införas i första hand för eleverna vid den nuvarande skolhemsavdelningen och därefter successivt på yrkesskoleavdelningen allteftersom denna avdelning tillföres elever i skolpliktig ålder. Så beräknas kunna ske när pågående utbyggnad av Bärby blir färdig i början av 1966. Jag tillstyrker, att fem icke-ordinarie lärartjänster inrättas vid nämnda skolor. Vidare bör en tjänst som utbildningsassistent i Ae 16/18 inrättas vid Lövsta och en icke-ordinarie lärartjänst vid Eknäs. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter om lönegradsplacering m. m. beträffande ifrågavarande lärartjänster ävensom beträffande övriga sådana tjänster vid berörda skolor.

Socialstyrelsen har begärt medel för en avsevärd förstärkning av vård- och tillsynspersonalen vid ungdomsvårdsskolorna. Förslaget syftar till en allmän höjning av vårdstandarden under elevernas fritid. Vid de slutna vårdavdelningarna skulle personalen i regel förstärkas med en befattningshavare per avdelning, bl. a. för att motverka överfall på personalen. Vid de mindre av de öppna avdelningarna skulle under elevernas fritid minst två befattningshavare alltid vara i tjänst samtidigt, vid de större avdelningarna i vissa fall tre. Vidare har en omläggning av arbetstidsberäkningen till s. k. mjuk arbetsvecka medfört ökat personalbehov.

För egen del får jag anföra, att jag inte är beredd att föreslå en avsevärd ökning av personaltätheten vid skolorna utan att en mer allsidig undersökning av personalläget genomföres. En sådan undersökning bör i första hand begränsas till ett par skolor lämpliga för försöksverksamhet. Undersökningen bör utföras av statskontoret och socialstyrelsen i nära samarbete med de lokala skolstyrelserna. Därvid bör de nuvarande arbetsuppgifterna kartläggas och analyseras för den personal som deltar i elevbehandlingen.

Jag förordar, att på grundval av en sådan undersökning redan under nästa budgetår påbörjas en försöksverksamhet med ökade insatser i vårdarbetet vid två härför lämpliga ungdomsvårdsskolor. Syftet bör vara att vid dessa försöksskolor söka finna nya arbetsmetoder och behandlingsformer. Med den enskilda eleven som utgångspunkt bör man studera omfattningen och arten av de behandlingsinsatser för vilka han eller hon nu blir föremål från olika personalkategoriernas sida. Man bör pröva, huruvida behandlingseffekten ändras om man varierar dessa insatser och intensifierar vissa av dem.

Uppläggningsen av försöksverksamheten bör anförtros åt socialstyrelsen i samverkan med ledningen för skolorna. För att möjliggöra ökade personalinsatser vid de båda försöksskolorna beräknar jag för nästa budgetår sammanlagt 200 000 kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående dispositionen av detta belopp.

För att underlätta bevakningen och minska risken för överfall på personalen vid ungdomsvårdsskolornas slutna avdelningar kommer jag under omkostnadsanslaget att föreslå medelsanvisning för anskaffning av vissa tekniska anordningar vid dessa avdelningar.

För ökat personalbehov till följd av omläggningen av arbetstidsberäkningen till s. k. mjuk arbetsvecka beräknar jag för nästa budgetår 200 000 kr.

Jag tillstyrker, att medel beräknas för en utbildningsassistent i Ae 16/18 vid Folåsa och en tjänst som yrkesmästare i Ae 11 vid Långanäs. Vidare bör för ett hospits i Göteborg inrättas en tjänst för biträdande husmor i Ag 10.

Med anledning av tillkomsten av en ny elevavdelning vid Bärby tillstyrker jag att tjänster inrättas för en tillsynsman i Ae 11 och två vårdare i Ae 10 samt en yrkesmästare i Ae 11. Då den nämnda avdelningen beräknas bli färdig omkring den 1 januari 1966, beräknar jag medel för dessa tjänster för hälften av budgetåret. Jag vill i detta sammanhang anmäla, att jag i det följande vid behandlingen av anslaget till Statens mentalsjukhus: Avlöningar kommer att föreslå inrättande av två överläkartjänster i Be 1, den ena gemensam för Ulleråkers sjukhus och Bärby yrkesskola och den andra för S:t Lars sjukhus och Råby yrkesskola. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser beträffande nämnda läkartjänster. Kostnader i anledning härav bör bestridas från den under förevarande anslag upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Tre folkskollärartjänster i Ao 16 bör föras på övergångsstat.

Till obekvämetstillägg bör beräknas ytterligare 500 000 kr. De till avlöande av praktikanter avsedda medlen bör räknas upp med 15 000 kr. Därjämte bör ytterligare 25 000 kr. beräknas till kostnader för semester- och sjuklönetillägg.

För ersättning till övnings- och timlärare m. m. bör beräknas ytterligare 75 000 kr.

Kungl. Maj:t har den 4 juni 1964 meddelat bestämmelser om höjda arvoden till de rådgivande psykiaterna vid skolorna. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar bör med anledning av arvodeshöjningen räknas upp med 50 000 kr.

För ersättning till vissa befattningshavare för jourtjänst bör beräknas 156 000 kr. Anslaget bör därjämte ökas med 2 061 000 kr. för löneomräkning.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 3 473 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 19 498 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ungdomsvårdsskolorna, som för-
anledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för ungdomsvårdsskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 260 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	470 000
3. Avlöningar till personal vid provisoriska elevförläggningar, <i>förslagsvis</i>	276 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 181 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 311 000

Summa kr. 19 498 000;

c) till *Ungdomsvårdsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 19 498 000 kr.

C 11. Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader

	Anslag ¹	Nettoutgift ¹
1963/64	5 059 000	5 494 378
1964/65	5 706 000	
1965/66 (förslag)	6 195 000	

¹ Exkl. delposten Vård utom skola.

Socialstyrelsen föreslår, att för följande ändamål beräknas ytterligare 742 000 kr.

<i>Utgifter</i>	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare.....	30 000	+ 10 000	+ 5 000
2. Reseersättningar.....	447 600	+ 95 000	+ 50 000
3. Tjänstebilar och bussar:			
a) Anskaffning.....	80 000	+ 80 000	—
b) Underhåll och drift.....	105 000	+ 40 000	+ 10 000
4. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten.....	1 186 000	—	+ 14 000
b) Övriga <i>expenser</i>	294 600	+ 135 000	+ 145 000
5. Övriga utgifter för den egentliga skolverksamheten:			
a) Tvätt och renhållning.....	106 000	+ 30 000	+ 25 000
b) Utspisning.....	1 483 000	+ 200 000	+ 150 000
c) Beklädnad.....	730 000	+ 100 000	+ 70 000
d) Hälso- och sjukvård.....	281 000	+ 90 000	+ 70 000
e) Elevbelöning.....	285 200	+ 30 000	—
6. Utgifter för jordbruks- och verkstadsdriften:			
Jordbruksdriften.....	1 077 500	— 203 500	— 150 000
Verkstadsdriften.....	896 500	+ 135 000	+ 100 000
Avrundning.....		+ 500	—
		+ 742 000	+ 489 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget uppföres med 6 195 000 kr. Medlen till övriga expenser har därvid räknats upp med 145 000 kr. Härav avses 95 000 kr. till anskaffning av tekniska anordningar för att underlätta bevakningen och minska risken för överfall på personal vid ungdomsvårdsskolornas slutna avdelningar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 6 195 000 kr.

C 12. Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 611 000	12 105 491
1964/65	2 000 000	
1965/66 (förslag)	3 000 000	

¹ Anslaget Bidrag till inackorderingshem m. m. samt delposten Vård utom skola under anslaget Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader

Från anslaget bestrides kostnader för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever, såsom inackorderingsavgifter, övervakararvoden, vissa bidrag till inackorderingshem, drivna av I.O.G.T. och andra ideella organisationer m. m. Vidare bestrides från anslaget visst bidrag till Frälsningsarmén för dess mödrahem i Borås samt för dess flickhem, ävensom bidrag till I.O.G.T. för dess verksamhet till förmån för inackorderingshemmen.

Förslag av 1961 års utredning om effektivare åtgärder för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1961 tillkallade min företrädare samma dag tre utredningsmän¹ för att utreda frågan om effektivare åtgärder för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever m. m. Utredningsmännen har i juni 1964 avgivit ett betänkande kallat Ungdomsvårdsskoleelevers vård utom skola i kollektiva former (stencil 1964: 4, socialdepartementet).

Jag torde i detta sammanhang få lämna en kortfattad översikt av nämnda betänkande.

Allmänna synpunkter

Utredningen framhåller, att erfarenheterna av de nuvarande formerna för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever i kollektiva former visar nedslående vårdresultat; bl. a. förekommer täta återtagningar till skolorna av utplacerade elever. Enligt utredningens mening är frågan om elevernas vård utom skola i kollektiva former inte nöjaktigt löst. Placeringsmöjligheterna är i hög grad otillräckliga och behöver utvidgas.

¹ Byråchefen Göta Rosén, ordförande, ledamoten av riksdagens andra kammare, poliklinikläkaren Ellsabeth Sjövall och f. d. rektorn A. Tågmark.

Ungdomshem

Utredningen föreslår, att institutioner för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever skall benämnas ungdomshem. De nuvarande utskrivningsavdelningarna i Landskrona (för Ryagården) och Borås (för Härsjögården) föreslås bli statliga ungdomshem för vård utom skola. Dessutom föreslås, att under budgetåret 1965/66 ytterligare åtta statliga ungdomshem inrättas i lämpliga tätorter och anknytas till vardera en ungdomsvårdsskola och företrädesvis avses för denna skolas klientel. De båda hospitsen i Göteborg bör benämnas speciella ungdomshem och stå till förfogande för samtliga skolor. Ungdomshemmen förutsättes i regel anordnade i förhyrda lokaler. I undantagsfall bör inköp av lämplig fastighet kunna ske. Varje ungdomshem bör avses för åtta elever.

Utredningen anser, att de föreslagna ungdomshemmen bör kunna utgöra ett lämpligt vårdalternativ för elever som av olika skäl ej kan erhålla familjevård. Förutsättning härför är att hemmen förses med tillräcklig personal. Utredningen föreslår, att varje ungdomshem tilldelas en förste tillsynsman i A 13, en biträdande husmor i A 10 och två vårdare i A 10.

Utredningen anser det lämpligt att även icke statliga ungdomshem finns, särskilt på orter där statliga ungdomshem inte anordnas. De av I.O.G.T. drivna inackorderingshemmen kan i längden inte fungera enligt nu tillämpat system. De bör efter hand omvandlas till icke statliga ungdomshem och användas enbart för ungdomsvårdsskoleelever. Vid dessa hem bör personaluppsättningen i stort överensstämma med vad som föreslagits för de statliga ungdomshemmen. Statliga bidrag i form av garanti- och beläggningsbidrag bör — såsom nu är fallet beträffande inackorderingshemmen — utgå till anordnarna av icke statliga ungdomshem.

Utredningen har hänvänt sig till kommunförbunden för att söka utröna kommunernas intresse att inrätta ungdomshem för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever. Enligt utredningen synes sådan medverkan inte kunna påräknas. I viss omfattning kan dock elever erhålla vård utom skola i kommunala institutioner antingen efter avtal om kontinuerliga placeringar eller efter överenskommelse från fall till fall.

Arbetsmarknadsstyrelsens beredskapsarbeten

Sedan år 1960 har arbetsmarknadsstyrelsen anordnat beredskapsarbeten för ungdomsvårdsskoleelever. F. n. finns tre sådana läger med plats för 32 elever. Erfarenheterna av denna verksamhet synes positiva. Utredningen föreslår, att verksamheten utbygges till att omfatta fem arbetsplatser under nästa budgetår med plats för ca 50 elever.

Skid- och friluftsförfrämjandets skogsförläggningar

I samarbete mellan socialstyrelsen samt Skid- och friluftsförfrämjandet anordnar förfrämjandet sedan 1959 skogsförläggningar för vård utom skola av

ungdomsvårdsskoleelever. Denna verksamhet anses vara av stort värde. Åtskilliga elever måste dock efter lägervistelse återtagas till vård inom skola. Enligt utredningen bör tiden för lägervistelse inte komma alltför sent under elevens behandling. Utredningen anser att verksamheten därför bör hänföras till vård inom skola.

Garantibidrag till arbetsgivare och fosterhem

Utredningen har funnit, att behov föreligger att i vissa fall kunna utbetala garantibidrag för elevers vård utom skola. Utredningen framhåller, att anskaffandet av lämpliga lärlings- och arbetsanställningar samt goda familjevårdshem skulle avsevärt underlättas om vederbörande skola kunde träffa avtal med arbetsgivare och familjevårdsföräldrar om kontinuerliga placeringar av elever, varvid ersättning från vederbörlig anslagspost bör få utgå även för tid då avtalad placering inte utnyttjas. Garantibidraget bör utgå med högst fyra kronor per dag till arbetsgivare och högst rumshyra och andra därmed jämförliga fasta kostnader till familjevårdsföräldrar. Bidrag bör få utgå under högst 30 dagar i följd. För att bidrag skall kunna utgå förutsättes att vederbörande skola skaffat sig ingående kännedom om vårdmiljöns lämplighet. Erforderliga anvisningar och föreskrifter rörande verksamheten bör meddelas av socialstyrelsen.

Kostnader

Merkostnaderna för budgetåret 1965/66 för de av utredningen föreslagna ungdomshemmen beräknas till 1 748 732 kr. enligt följande:

Inventarier	220 000
Hyreskostnader	109 000
Personalkostnader	981 732
Övriga driftkostnader	438 000
	1 748 732

Därutöver beräknas 175 000 kr. till fastighetsförvärv.

Yttranden

Över betänkandet har yttranden avgivits av socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, statskontoret, arbetsmarknadsstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Östergötlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Örebro län, statens ungdomsråd, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet, Svenska kommunförbundet, Svenska socialvårdsförbundet, Sveriges storloge av I.O.G.T. samt Skid- och friluftsförbundet. Socialstyrelsen har avgivit sitt yttrande efter hörande av styrelserna för ungdomsvårdsskolorna. Vidare har överståthållarämbetets och de angivna länsstyrelsernas yttranden avgivits efter hörande av barnavårdsnämnderna i resp. Stockholm, Norrköping, Malmö och Hälsingborg samt Göteborg och Örebro.

Behovet av en förstärkning av ungdomsvårdsskolornas resurser för vård utom skola i kollektiva former vitsordas allmänt i yttrandena.

Medicinalstyrelsen framhåller, att alla åtgärder som kan förstärka och utveckla eftervården av ungdomsvårdsskoleelever bör understödjas.

Statskontoret anser det önskvärt att ungdomsvårdsskoleverksamheten disponerar olika placeringsalternativ för vården utom skola.

Socialstyrelsen liksom flertalet styrelser för ungdomsvårdsskolor ansluter sig till de av utredningen uppdragna riktlinjerna.

Styrelsen för Bärby yrkesskola anser, att utredningens förslag inte innebär någon utökning av placeringsalternativen utan endast en fortsättning i traditionella banor. Styrelsen beklagar, att utredningen inte undersökt och tagit initiativ till nya alternativ.

Utredningens synpunkter och förslag i fråga om s. k. u n g d o m s h e m har föranlett uttalanden i åtskilliga yttranden. *Statskontoret* vill inte motsätta sig att statliga ungdomshem inrättas i föreslagen omfattning. I avvaktan på resultaten av en mer målinriktad behandlingsforskning bör ungdomshemmen tills vidare betraktas som en försöksverksamhet. Sistnämnda uppfattning delas av *socialstyrelsen*. I flertalet yttranden betonas behovet av en placeringsform av detta slag. Olika synpunkter i fråga om lokalisering av de olika hemmen framföres i yttranden av flera *styrelser för ungdomsvårdsskolor*, *Stockholms stads barnavårdsnämnd* m. fl.

I fråga om anordnandet av statliga ungdomshem anser *socialstyrelsen* att tre hem bör inrättas under budgetåret 1965/66 och återstoden därefter etappvis. Liknande synpunkter anföres av *medicinalstyrelsen*.

Utredningens förslag om personaluppsättningen vid ungdomshemmen har i stort sett godtagits i yttrandena.

Förslaget att vården vid statliga ungdomshem skall betraktas som vård utom skola har i regel ej berörts i yttrandena. *Styrelsen för Bärby yrkesskola* anser, att praktiska skäl talar för att beteckna vården vid ungdomshemmen som vård inom skola. Styrelsen erinrar bl. a. om att eljest en placering vid sådant hem enligt ungdomsvårdsskolestadgan måste föregås av samrådsförfarande med vederbörande barnavårdsnämnder.

Förslaget att omvandla de nuvarande hospitsen till s. k. speciella ungdomshem tillstyrkes eller lämnas utan erinran i flertalet remissyttranden. Endast *styrelsen för Bärby yrkesskola* anser att några bärande skäl inte föreligger för en uppdelning i ungdomshem och speciella ungdomshem. Hospitsen bör mycket väl kunna anslutas till en närbelägen ungdomsvårdsskola.

Vad utredningen föreslagit i fråga om de nuvarande inackorderingshemmen — av utredningen benämnda icke statliga ungdomshem — lämnas i regel utan erinran i remissyttrandena. *Sveriges storloge av I.O.G.T.* anför dock att — om det anses önskvärt att de nuvarande inackorderingshemmen skall bestå — betydande förändringar måste göras i hemmens arbetsvillkor. I första hand måste personalens löner och arbetsförhållanden bli

helt likställda med jämförbara grupper på den allmänna arbetsmarknaden. Vidare bör medel anvisas till elevernas fritidsverksamhet och till nyan-skaffning av inventarier.

Arbetsmarknadsstyrelsen har anfört, att styrelsen planerar att utöka beredskapsarbeten för ungdomsvårdsskoleelever med ytterligare två arbetsplatser.

Utredningens synpunkter på *Skid- och friluftsförfrämjandets* lägerverksamhet för ungdomsvårdsskoleelever har föranlett uttalanden i flera remissyttranden. Enligt *medicinalstyrelsen* är verksamheten betydelsefull som komplement till elevbehandlingen. *Socialstyrelsen* och vissa styrelser för ungdomsvårdsskolor anser, att verksamheten bör utsträckas till att omfatta även kvinnliga elever. Lägren bör även såsom utredningen föreslagit ingå i vård inom skola. *Statens ungdomsråd* anser däremot att lägren mycket väl kan utgöra en placeringsform för vård utom skola. Samma inställning har *Skid- och friluftsförfrämjandet*. Främjandet är inte villigt att ansvara för och driva lägren som filialer till ungdomsvårdsskolor, avsedda för tidigt inlagd fritidsfostran av elever. I nuvarande former har verksamheten den självständighet som är nödvändig för att den skall kunna bedrivas ute på de olika orterna. Inte minst när det gäller samarbete med skogsbolag och ortsbefolkning är det angeläget att det inte råder tveksamhet om huvudmannaskapet. Främjandet beklagar, att utredningen inte närmare studerat verksamheten och framlagt nya synpunkter och konstruktiva förslag rörande dess framtida utformning.

Utredningens förslag om garanti bidrag till arbetsgivare och familjevårdsföräldrar tillstyrkes allmänt. *Arbetsmarknadsstyrelsen* ställer sig dock tveksam till förslaget om bidrag till arbetsgivare. Ett sådant bidrag utgör en ny form av statligt arbetsvårdsbidrag. *Arbetsmarknadsstyrelsen* ifrågasätter om man inte inom ramen för styrelsens nuvarande möjligheter och befogenheter kan klara även detta klientels inplacering i arbetslivet. Styrelsen erinrar om att den förfogar över resurser för utbildning både i olika kurser och i näringslivet.

Socialstyrelsens anslagsframställning

Socialstyrelsen räknar med att under nästa budgetår i genomsnitt 900 elever kommer att vårdas utom skola. Antalet sådana elever var den 1 juli 1964 ca 770. Kostnaderna för övervakare för dessa elever beräknas till (300 × 900) 270 000 kr. Antalet elever placerade i enskilda hem beräknas öka från 473 den 1 juli 1964 till i genomsnitt 600 under nästa budgetår. Den genomsnittliga nettokostnaden (utackorderingskostnaden minskad med ersättning av elevens arbetsinkomst) per elev och månad uppskattas till 325 kr. Medelsbehovet till utackorderingskostnader kan sålunda uppskattas till 2 340 000 kr. Ca 250 elever beräknas vara placerade i olika kurser och utbildningsanstalter m. m. Den sammanlagda kostnaden för dessa beräknas till

230 000 kr. Kostnaderna för bidrag för vissa ungdomsvårdsskoleelever vid inackorderingshemmen beräknas till ca 272 000 kr. och vid Frälsningsarméns mödrahem i Borås till ca 55 000 kr. Vidare beräknas 33 000 kr. till vissa kostnader vid hospits i Göteborg.

Styrelsen föreslår dessutom, att I.O.G.T. även under nästa budgetår erhåller 2 000 kr. för sin verksamhet till förmån för inackorderingshemmen. Därjämte bör — liksom under innevarande budgetår — ett bidrag å 3 000 kr. få utgå till Frälsningsarmén för dess flickhem.

Medelsbehovet för de nämnda ändamålen beräknar socialstyrelsen till avrundat 3 205 000 kr.

Departementschefen

Vården av elever som är inskrivna vid ungdomsvårdsskola skall ske inom eller utom skola. Vården inom skola bör vara så anordnad, att den skapar förutsättningar för att överföra eleven till friare vård. Vård utom skola skall anlitas så snart det kan ske. För sådan vård kan eleven överlämnas till enskilt hem eller placeras i lämplig anstalt. I ungdomsvårdsskolestadgan meddelas närmare riktlinjer för hur vården utom skola skall bedrivas.

Den 1 december 1964 vårdades 822 elever utom skola. Av dessa var 529 utackorderade i enskilda hem. Antalet elever i denna vårdform liksom medelsanvisningen härför har under de senaste åren ökat kraftigt.

1961 års utredning om effektivare åtgärder för vård utom skola av ungdomsvårdsskoleelever har enligt sina direktiv bl. a. att utreda hur vården utom skola lämpligen skall organiseras och bedrivas. Med anledning av ett av utredningen år 1963 framlagt förslag anvisades vid 1964 års riksdag medel till en betydande förstärkning av ungdomsvårdsskolornas personalresurser för arbetsuppgifter med vården utom skola. I sitt nu föreliggande betänkande har utredningen framlagt vissa förslag rörande vård utom skola i kollektiva former.

Kollektiv vård utom skola sker nu bl. a. i inackorderingshem, som upprättats av vissa ideella organisationer och som drivs med statsbidrag, i skoghuggarläger anordnade av Skid- och friluftsförbundet, vid beredskapsarbeten i särskilda läger anordnade av arbetsmarknadsstyrelsen samt vid två s. k. hospits som drivs av socialstyrelsen. Två ungdomsvårdsskolor för flickor — Ryagården och Härsjögården — meddelar vård i friare former vid s. k. utskrivningsavdelningar belägna i Landskrona och Borås. Dessa avdelningar administreras av resp. skolor, och vården vid dem anses äga rum inom skola.

Utredningen har föreslagit, att nyssnämnda inackorderingshem, hospits och utskrivningsavdelningar skall benämnas ungdomshem. Utskrivningsavdelningarna föreslås bli benämnda statliga ungdomshem, och vården vid dem föreslås bli rubricerad som vård utom skola. Ytterligare åtta sådana avdelningar föreslås bli inrättade, i regel i förhyrda lokaler.

Jag vill erinra om att det varit förenat med stora svårigheter att skaffa lokaler till de nuvarande utskrivningsavdelningarna. Några konkreta förslag till lokaler för den föreslagna utvidgningen av verksamheten har inte redovisats av utredningen. Möjligheterna att hyra sådana lokaler torde vara begränsade. Det synes därför lämpligen böra ankomma på Kungl. Maj:t att med anlitande av medel från förevarande anslag bestämma om anordnande av sådana avdelningar där socialstyrelsen visat, att förutsättningar härför föreligger. Vid valet av lämplig förläggningssort bör möjligheterna att erhålla kontinuerlig sysselsättning på platsen för ett visst antal elever främst vara avgörande. På förläggningssorten bör därför helst finnas någon större industri med intresse för att ta emot ungdomsvårdsskoleelever som arbetskraft eller för utbildning. Av undersökningar, som jag under hand låtit verkställa, har framgått att sådana förutsättningar synes föreligga bl. a. i Huskvarna, Södertälje och Västerås. Jag förutsätter, att socialstyrelsen i samarbete med arbetsmarknadsmyndigheterna utnyttjar möjligheterna till sådana placeringar av elever.

Förslaget att benämna utskrivningsavdelningarna ungdomshem anser jag mig inte böra biträda. Sådan avdelning bör dock, såsom utredningen förutsett, få utnyttjas även för placering av elever från andra skolor än den från vilken avdelningen administreras. Reglerna för överflyttning av elever mellan olika skolor bör i dessa fall förenklas. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser härom.

Verksamheten vid hospits och inackorderingshem bör fortsätta under nuvarande benämningar. Inackorderingshemmens personalresurser bör förstärkas. Antalet hem bör om möjligt ökas. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att liksom hittills meddela bestämmelser om bidragsvillkoren. Bidrag bör även kunna utgå till kommun som anordnar sådana hem.

Med anledning av vad Skid- och friluftsförbundet anfört i sitt remissyttrande anser jag mig inte kunna biträda förslaget att verksamheten med skogshuggarläger i förbundets regi skulle hänföras till vården inom skola. Möjligheterna att utsträcka lägerverksamhet till att omfatta även kvinnliga elever bör undersökas av socialstyrelsen.

Utredningens förslag om garantibidrag till familjevårdsföräldrar vill jag förorda. Med anledning av vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört föreslår jag, att garantibidrag till arbetsgivare endast får utgå om arbetsplacering inte kan komma till stånd inom ramen för arbetsmarknadsmyndigheternas resurser och efter samråd med vederbörande arbetsmarknadsorgan.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag till 3 milj. kr., vilket innebär en ökning med 1 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

C 13. Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	530 000	496 407
1964/65	500 000	
1965/66 (förslag)	350 000	

Socialstyrelsen har anmält ett uppskattat behov av inventarier till ett antal byggnadsprojekt för en kostnad av 318 000 kr. Till inköp av undervisningsmaterial m. m. i samband med införande av grundskoleundervisning bör anvisas 585 000 kr.

Medelsbehovet under anslaget beräknas sålunda till 903 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att 50 000 kr. beräknas till inventarieanskaffning i samband med ombyggnadsarbeten vid vissa skolor.

Socialstyrelsen har efter samråd med skolöverstyrelsen anmält ett avsevärt medelsbehov till engångsanskaffning av diverse undervisningsmateriel m. m. i anslutning till organiserandet av grundskoleundervisning vid vissa skolor. Nämda anskaffning bör ske i etapper. För nästa budgetår bör 300 000 kr. beräknas för detta ändamål.

Anslaget bör alltså uppföras med 350 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

C 14. Ungdomsvårdsskolorna: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	550 000	705 034
1964/65	350 000	
1965/66 (förslag)	200 000	

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1963/64 en reservation av 101 772 kr.

Socialstyrelsen har anfört, att styrelsen räknat med att samtliga provisoriska förläggningar som f. n. är i bruk kommer att behövas även under nästa budgetår. Kostnaderna för driften av en utskrivningsavdelning i Borås och ett hospits för flickor i Göteborg bestrides också från anslaget. Hyreskostnaderna för de nämnda förläggningarna m. m. beräknas till 100 000 kr. Till anordnande av skogsförläggningar i samarbete med Skid- och friluft-

främjandet samt för ev. nya förläggningar bör beräknas 260 000 kr. Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas sålunda till sammanlagt 360 000 kr. Med hänsyn till storleken av beräknad reservation föreslår styrelsen, att anslaget anvisas med 220 000 kr.

Departementschefen

F. n. finns 16 provisoriska förläggningar vid olika skolor. Ifrågavarande anordningar torde behövas även under nästa budgetår. Vidare kan under budgetåret behov uppkomma att uppföra ytterligare någon förläggning.

Hyreskostnaderna för nuvarande förläggningar uppgår till ca 100 000 kr. För verksamheten med skogsförläggningar i samarbete med Skid- och friluftsförbundet samt för ev. tillkommande provisoriska förläggningar bör beräknas ca 240 000 kr. Medelsbehovet under nästa budgetår kan alltså beräknas till 340 000 kr. Med hänsyn till storleken av beräknad reservation vid utgången av innevarande budgetår bör anslaget uppföras med 200 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

C 15. Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	55 000	34 869
1964/65	55 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Socialstyrelsen har beräknat medelsbehovet under anslaget enligt följande sammanställning.

Ingående reservation 1 juli 1964	76 569
Anslag 1964/65	55 000
Disponibelt 1964/65	131 569
Beräknade utbetalningar 1964/65	131 000
Beräknad utgående reservation 30 juni 1965	569
Beräknade utbetalningar 1965/66	236 000
Anslagsbehov 1965/66, avrundat belopp	236 000

Beträffande kursverksamheten under nästa budgetår föreslår styrelsen att medel beräknas för anordnande av en kurs för utbildning av aspiranter till vårdarbefattningar vid skolorna, kurser för vård- och tillsynspersonal, utbildningsassistenter och yrkesmästare, assistenter och rektorer samt konsulterande psykologer. Kostnaderna för denna verksamhet beräknas uppgå till 146 000 kr. Därjämte bör 50 000 kr. beräknas för intern utbildning av

personal vid skolorna samt till konferenser och kurser för övervakare, familjevårdsföräldrar och andra frivilliga medhjälpare.

Vidare föreslår styrelsen att under anslaget beräknas 40 000 kr. till bestridande av kostnader för deltagande i av personalutbildningsberedningen anordnad kursverksamhet eller motsvarande utbildning i socialstyrelsens regi.

Departementschefen

Frågan om utbildning av vårdpersonal vid bl. a. ungdomsvårdsskolorna utredes f. n. av personalutbildningsberedningen, som bedrivit viss försöksverksamhet med gemensam utbildning av personal vid fångvårdsanstalter, ungdomsvårdsskolor och vårdanstalter för alkoholmissbrukare. I avvaktan på resultatet av beredningens arbete bör personalutbildningen vid ungdomsvårdsskolorna under nästa budgetår bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med socialstyrelsens förslag.

Kostnader för deltagande i personalutbildningsberedningens kursverksamhet bör bestridas i annan ordning. Vidare bör kostnader för konferenser och kursverksamhet för övervakare m. fl. bestridas från anslaget till Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola. För den av mig förordade utbildningsverksamheten beräknar jag kostnaderna under förevarande anslag till ca 120 000 kr. Med hänsyn till storleken av anslagsreservationen bör anslaget uppföras med 100 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

C 16. Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	600 000	493 363
1964/65	600 000	
1965/66 (förslag)	600 000	

Anslaget är avsett att möjliggöra åtgärder för att i olika avseenden stimulera och intensifiera upplysningsverksamhet på ungdomsområdet i syfte att främja ungdomens anpassning i samhället. Kungl. Maj:t har uppdragit åt statens ungdomsråd att vara samordnande och rådgivande organ för den ifrågakvarande verksamheten. Ungdomsrådets uppgifter handhas av ett representantskap och en styrelse.

Vid utgången av budgetåret 1963/64 fanns på anslaget en reservation av 792 175 kr. Härav hade ca 350 000 kr. ej disponerats.

Statens ungdomsråd har föreslagit, att anslaget höjes med 275 000 kr. till 875 000 kr. Härav avses 105 000 kr. till administrationskostnader, 225 000 kr. till kostnaderna för ungdomsfilm, 10 000 kr. till journaliststipendier, 40 000 kr. till olika konferenser, 350 000 kr. till kostnaderna för upplysningsverksamhet i syfte att främja ungdomsfostran inom kommunblock och lands-ting m. m. samt 145 000 kr. till framställning av visst informationsmaterial om missanpassad ungdom och förberedelser för en upplysningskampanj om ungdom och alkohol.

Departementschefen

Den upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor som beslöts vid 1961 års riksdag och påbörjades under budgetåret 1961/62 har därefter fortsatt under ledning av statens ungdomsråd. Under budgetåret 1963/64 har medel anvisats till fullföljande av en tidigare påbörjad ungdomsledarkampanj samt för stöd till vissa ungdomsorganisationers framställning av film m. m.

F. n. pågår en upplysningskampanj med särskild inriktning på föräldrarnas ansvar för ungdomens fritidsfostran. Denna kampanj beräknas bli avslutad i mitten av 1965. Ungdomsrådet har under innevarande budgetår låtit framställa en ungdomsfilm och en handledning för ungdomsledare. Dessutom medverkar rådet i planläggningen av den upplysningsverksamhet om ungdomens tobaksvanor, som enligt Kungl. Maj:ts uppdrag skall genomföras av medicinalstyrelsen.

Under nästa budgetår bör medel stå till förfogande för upplysningsverksamhet i syfte att främja ungdomsfostran inom kommunerna och för att utveckla de fria ungdomssammanslutningarnas pedagogiska verksamhet liksom även för insatser rörande den missanpassade ungdomen och för stöd till produktion av ungdomsfilm m. m. Ungdomsrådet bör vidare medverka i upplysningsverksamhet rörande ungdom och alkohol.

Jag vill särskilt understryka vikten av att ungdomsrådet vidareutvecklar sitt arbete när det gäller att ge kommunerna nya impulser i deras ungdomsverksamhet.

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Det bör även framdeles ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma, hur anvisade medel skall fördelas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

C 17. Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 344 000	5 365 973
1964/65	5 857 000	
1965/66 (förslag)	6 589 000	

F. n. finns fem statliga nykterhetsvårdsanstalter, nämligen Svartsjö, Venn-
garn med vårdavdelningen Backgården, Gudhem och Brotorp samt den inom
mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalten Salberga. Vård-
anstalterna har sammanlagt 479 platser. Dessutom skall en ny vårdanstalt
för kvinnor uppföras i Örebro. Denna anstalt, som beräknas vara färdig-
ställd under budgetåret 1966/67, kommer att förfoga över 46 platser. Den
nuvarande organisationen har omkring 270 anställda.

Anslagsframställning

Socialstyrelsen och — såvitt avser den inom mentalsjukvårdsorganisatio-
nen anordnade vårdanstalten Salberga — *medicinalstyrelsen* föreslår, att
anslaget ökas med sammanlagt 1 120 000 kr.

1. Personalförändringar

	Ökn. el minskn.
a) Svartsjö:	
1 reparatör Ae 10.....	+ 18 264
2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	+ 21 114
2 ekonomibiträden Af 2/Ae 5.....	+ 28 152
1 läkare Ae 27.....	+ 22 842
1 psykolog Ae 21.....	+ 16 536
Minskning med:	
1 lantbruksinspektör Ao 19.....	— 29 676
1 befallningsman Ao 13.....	— 21 456
1 ladugårdsförmän Ae 11.....	— 19 272
1 yrkesmästare Ao 11.....	— 19 272
8 förmän Ao 10.....	— 146 112
2 förmän Ae 10.....	— 36 528
1 trädgårdsmästare Ao 11.....	—
b) Venn-garn:	
1 assistent Ae 17.....	+ 25 620
1 tillsynsman Ae 11.....	+ 18 252
1 ekonomibiträde Af 2/Ae 5.....	+ 13 248
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	+ 13 248
1 psykolog Ae 25.....	+ 40 272
1 tillsynsman Ae 11.....	+ 18 252
1 kanslibiträde Ae 7.....	+ 14 652
c) Backgården:	
1 assistent Ae 17.....	+ 25 620
1 vårdare Ae 10.....	+ 17 208
1 yrkesmästare Ae 11.....	+ 18 252
d) Gudhem:	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	+ 13 248
1 ekonomibiträde Af 2/Ae 5.....	+ 13 248
1 yrkesmästare Ae 11.....	+ 18 252
2 Vårdare Ae 10.....	+ 34 416
1 förmän Ae 10.....	+ 17 208
e) Brotorp:	
1 tillsynsman Ae 11.....	+ 18 252
1 kokerska Ae 7.....	+ 14 652
f) Örebroanstalten:	
1 kamrerare Ae 19.....	+ 14 052
1 kontorist Ae 9.....	+ 16 260
1 överläkare B 1.....	+ 13 482

		Ökn. el. minskn.
g) Praktikanter från socialhögskolor m. m.	+	85 000
2. Tjänsteförändringar		
a) Lönegradsförändringar.	+	31 368
b) Ordinarie- och extraordinariesättningar.	—	—
c) Vissa arvodesfrågor.	+	7 700
3. Löneomräkningar.	+	783 646
	÷	1 120 000

Motiv

1. a)—e) I samband med att vissa nyanläggningar tas i bruk vid Svartsjöanstalten anser socialstyrelsen personalförstärkningar nödvändiga. Styrelsen föreslår således en reparatörstjänst för den nya reningsanläggningen, som beräknas vara i drift vid ingången av budgetåret 1965/66. Vidare torde en kombinerad administrations- och sjukhusbyggnad vara färdigställd i januari 1966, varvid tjänster för ett kontorsbiträde samt en läkare och en psykolog bör inrättas.

Planer föreligger att föreslå överlåtelse av Svartsjöanstaltens jordbruk till fångvården redan fr. o. m. den 1 juli 1965. I händelse av bifall till sådant förslag bör enligt socialstyrelsen personalstaten reduceras med sammanlagt 15 tjänster.

För att förbättra vården och tillsynen av de intagna föreslås vissa personalförstärkningar, nämligen vid Venngarn en assistent, en psykolog och två tillsynsmän, vid Backgården en assistent och en vårdare, vid Gudhem två vårdare och en förman samt vid Brotorp en tillsynsman.

Den administrativa personalen behöver enligt socialstyrelsen utökas med ett kontorsbiträde vid envar av vårdanstalterna Svartsjö, Venngarn och Gudhem. Dessutom föreslås en kanslibiträdestjänst vid Venngarn. Genom dessa personalförstärkningar anses vissa andra tjänstemän kunna ägna sig åt mera kvalificerade uppgifter.

Socialstyrelsen föreslår även fyra nya tjänster som ekonomibiträde, varav två vid Svartsjö och en tjänst vid vardera av vårdanstalterna Venngarn och Gudhem. Dessutom behövs för rationalisering av köksarbetet vid Brotorp en tjänst som kokerska. Från både ordnings- och vårdsynpunkt anses det önskvärt att de intagna inte anlitas för ekonomiarbete i köken.

För utveckling av arbetsdriften vid anstalterna föreslår styrelsen inrättande av två nya tjänster. Beträffande Backgården föreligger planer att inrätta arbetsdrift. Om väntat förslag bifalles, bör en yrkesmästartjänst inrättas vid vårdavdelningen. En sådan tjänst anses även erforderlig vid Gudhem, där arbetsdrift har anordnats även för de mest handikappade bland de intagna.

1. f) Den planerade statliga vårdanstalten i Örebro för kvinnliga alkohol-

missbrukare beräknas kunna tas i bruk under första delen av budgetåret 1966/67. Den nya anstalten, som avser att ersätta erkända vårdanstalten Hagbyhemmet, kommer att inrymma 46 platser. Vid Örebro- och Brotorpsanstalterna kommer därigenom att finnas sammanlagt 78 vårdplatser för kvinnligt klientel. Övervägande skäl talar för att de båda anstalterna får gemensam chef och administration. Styrelsen föreslår, att intagning och differentiering av patienter mellan anstalterna sker från Örebroanstalten samt att anstaltschefen där tillika blir chef för Brotorpsanstalten med biträde av en vid sistnämnda anstalt placerad avdelningsföreståndare. Örebroanstalten har planerats på ett sådant sätt att där i stort sett kan utföras den undersökning och behandling, som brukar tillämpas vid sjukhusvård av alkoholskadade. Socialstyrelsen anser att befattningen som chef för Örebroanstalten — tillika chef för Brotorpsanstalten — bör förenas med en överläkartjänst i B 1. Förutom en kamrerare i A 19 är det nödvändigt med en kvalificerad tjänsteman som har administrativ och social utbildning. Denna befattningshavare skall ha ansvar för den nya anstalts administration och för den socialterapeutiska verksamheten. Tjänsten bör benämnas direktör och placeras i A 25. För de socialkurativa uppgifterna bör inrättas två assistenttjänster i A 17. De arbetsuppgifter som åvilar Örebroanstalten medför en avlastning vid Brotorp, varför motsvarande personal där kan bestå av en avdelningsföreståndare i A 21 och en assistent i A 17. Det svårbehandlade klientelet gör det vidare angeläget, att en heltidsanställd psykolog i A 25 knytes till den föreslagna anstaltsorganisationen för kvinnliga alkoholmissbrukare. Socialstyrelsen föreslår, att principbeslut nu fattas om de nämnda tjänsterna. Styrelsen avser att därefter i sin anslagsframställning för budgetåret 1966/67 återkomma med fullständigt förslag till personalstat.

Tjänsterna som överläkare och kamrerare samt en kontoristtjänst bör dock tillsättas redan under budgetåret 1965/66 för att förbereda verksamheten vid anstalten, överläkaren fr. o. m. den 1 april 1966 samt kamreraren och kontoristen fr. o. m. den 1 juli 1965. Då kamrerarens arbetsuppgifter även skall omfatta Brotorpsanstalten är inte längre medel erforderliga för en tjänst som redogörare i Ag 7 vid sistnämnda anstalt.

1. g) För att förbättra rekryteringen av kompetent personal till i första hand assistentbefattningarna föreslår socialstyrelsen samarbete med socialhögskolorna för beredande av studiepraktik åt skolornas elever. Styrelsen beräknar kostnaderna för detta ändamål till 30 000 kr. Nyanställd vårdarpersonal föreslås erhålla viss upplärningstid, innan den tillåtes att på eget ansvar ingå i schemabunden tjänst. Styrelsen beräknar härför ett belopp av 50 000 kr. En undersökning av de intagnas fysiska arbetsförmåga anses vidare erforderlig. Kostnaderna beräknas uppgå till 5 000 kr.

2. a) Socialstyrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen vid Svartsjö 3 yrkesmästare i Ao 11 till förste yrkesmästare i Ao 13, vid Venngarn 1 förste assistent i Ao 19 till överassistent i Ao 21,

1 kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11 och 1 sömmerska i Ae 6 till Ae 7, vid Backgården 1 avdelningsföreståndare i Ae 19 till Ae 21, vid Gudhem 1 kamrerare i Ae 17 till Ae 19, 1 förste assistent i Ae 19 till överassistent i Ae 21 och 1 psykolog i Ae 21 till Ae 25, samt vid Brotorp 1 hantverkare i Ae 9 till Ae 10.

Socialstyrelsen anser dessutom, att direktörstjänsterna på Venngarn och Gudhem bör uppflyttas från A 25 till A 27 samt att av rekryteringsskäl samtliga assistenter i A 17 bör uppflyttas till A 19 och samtliga arbetsterapeuter i A 10 till A 11. Samtliga kamrerare bör enligt styrelsen placeras i A 21.

2. b) Följande extraordinariesättningar föreslås, nämligen vid Svartsjö 1 reparatör i Ag 10 till Ae 10 samt vid Venngarn 1 ingenjör i Ag 17 till Ae 17 och 1 arbetsterapeut i Ag 10 till Ae 10. Motsvarande tjänster vid de övriga statliga anstalterna är extraordinarie tjänster.

2. c) Vid bifall till framställning om tjänst som läkare vid Svartsjö bortfaller ett årsarvode till läkare för kroppssjukvården vid Svartsjö med 6 000 kr. Vid bifall till framställning om tjänst som psykolog vid Venngarn bortfaller ett årsarvode till psykolog på 8 000 kr. Läkartjänsterna på Venngarn och Gudhem har inte kunnat besättas under budgetåret 1963/64. För att möjliggöra rekrytering till dessa tjänster föreslår socialstyrelsen en uppräkningsav avlöningsförstärkningarna till innehavarna med 10 000 kr. till 20 000 kr. Till överläkaren vid Örebroanstalten bör utgå avlöningsförstärkning med samma belopp som till motsvarande befattningshavare vid mentalsjukhus, eller med 8 000 kr. Vid bifall till framställningen om överläkare vid Örebroanstalten bortfaller ett årsarvode med 600 kr. och besöksarvoden med 45 kr. för timme till rådgivande psykiater vid Brotorp. Om jordbruket vid Svartsjö överföres till fångvårdsstyrelsen den 1 juli 1965, bortfaller ett årsarvode på 1 800 kr. till jordbrukstekniskt biträde åt anstaltsstyrelsen.

Förslag om vårdanstaltarnas jordbruksdrift och arbetsdrift jämte yttranden däröver

Socialstyrelsen har i oktober 1964 avgivit utredningar och förslag i fråga om jordbruksdriften och upprustning av arbetsdriften vid statliga vårdanstalter för alkoholmissbrukare.

I utredningen om *jordbruksdriften* framhålles bl. a., att jordbruksdriften vid nykterhetsvårdsanstalterna i dess hittillsvarande omfattning inte kan anses ändamålsenlig, vare sig från vård- och arbetsträningsynpunkt eller från ekonomiska synpunkter. Enligt socialstyrelsens mening bör därför jordbruken vid Svartsjö och Venngarn avvecklas. Beträffande Svartsjö föreslås, att jordbruksdriften överlåtes till fångvården, som också har vissa anläggningar på denna egendom. Förslaget innebär i huvudsak, att fångvården den 1 juli 1965 övertar dispositionen av till jordbruket hänförliga markområden, byggnader, maskiner och inventarier m. m. Nykterhetsvårdsanstal-

tens personalstat föreslås reducerad med 15 tjänster. Härtill kommer en minskning med ytterligare 5 tjänster på jordbrukets specialstat. Dessa tjänster, inalles 20, föreslås överförda till fångvården. Det nuvarande arrangemanget med gemensam chef för nykterhetsvården och fångvården på Svartsjö anser styrelsen bör upphöra fr. o. m. den 1 juli 1965.

Vid Venngarnsanstalten föreslås en avveckling av jordbruksdriften i etapper hösten 1965 och hösten 1966. Anstaltsjordbrukets 17 tjänster, varav 9 på personalförteckningen, bör indras under budgetåret 1966/67.

Beträffande skogsbruket framhålles, att mekaniseringen kommer att minska patienternas möjligheter till sysselsättning. Det förordas dock, att anstalterna söker bereda vårdtagarna skogsarbete i den utsträckning som är möjlig. Trädgårdsdriften föreslås utvidgad vid Svartsjö och Venngarn liksom vid Gudhem.

I fråga om *arbetsdriften* vid de statliga vårdanstalterna föreslår socialstyrelsen en utbyggnad av verkstadsdriften och trädgårdsdriften. Härvid utgår styrelsen ifrån att jordbruksdriften vid Svartsjö och Venngarn avvecklas i enlighet med förenämnda förslag. Förslagen avser byggnadsföretag, anskaffning av maskiner och annan utrustning samt ökade personalresurser för arbetsledning. Styrelsen beräknar det sammanlagda investeringsbehovet för byggnadsföretag till omkring 3 milj. kr. och till maskinanskaffning ca 1 milj. kr.

Beträffande personalkostnaderna beräknar styrelsen, sedan jordbruken vid Svartsjö och Venngarn avvecklats, en årlig minskning med ca 350 000 kr. För budgetåret 1965/66 föreslår socialstyrelsen, att 1,5 milj. kr. anvisas till upprustning av byggnader vid Venngarn, 250 000 kr. till rörelsekapital för anstalternas arbetsdrift och 45 000 kr. till maskiner och utrustning m. m. Vidare hemställer styrelsen att erforderliga projekteringsuppdrag lämnas, att beställningsbemyndigande lämnas för maskiner till Venngarn till ett belopp av 480 000 kr. samt att avlöningsmedel anvisas för arbetsdriften på Svartsjö med ca 24 000 kr.

Yttranden

Över socialstyrelsens förslag rörande jordbruksdriften vid de statliga vårdanstalterna har yttranden avgivits av statskontoret, byggnadsstyrelsen, kriminalvårdsstyrelsen, domänstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, lantbruksstyrelsen och styrelserna för vårdanstalterna på Svartsjö och Venngarn. Beträffande socialstyrelsens förslag i fråga om arbetsdriften har, förutom nyssnämnda verk och anstaltsstyrelser, styrelserna för Gudhems- och Brotorpsanstalterna avgivit yttranden.

Statskontoret, som i princip inte har någon erinran mot de framlagda förslagen, anser att hänsyn bör tas till den behandlings- och sysselsättningsplan, som enligt uttalande i 1964 års statsverksprop. (bil. 7, s. 416) borde

upprättas. *Byggnadsstyrelsen* anser beträffande utbyggnad av arbetsdriften vid Venngarn och Gudhem, att dessa frågor bör lösas i samband med att generalplaner för utbyggnad av dessa anstalter framläggas. Mot föreslagna ombyggnader för verkstadsdriften vid Backgården och Brotorp har byggnadsstyrelsen intet att erinra. *Kriminalvårdsstyrelsen* tillstyrker att jordbruksdriften vid Svartsjöanstalten överföres till fångvårdens förvaltning. Styrelsens arbetsbyrå kommer att medverka vid arbetsanskaffning och försäljning av vårdanstalternas produktion, i vart fall då den kan inriktas på statliga beställningar. *Domänstyrelsen* framhåller de begränsade möjligheterna för anstaltsklientelet att erhålla skogsarbete i det numera mekaniserade skogsbruket. Beträffande avvecklingen av jordbruksdriften tillstyrker domänstyrelsen förslaget i fråga om Svartsjö. När det gäller Venngarn framhåller styrelsen bl. a., att vid en överflyttning av den friställda marken till styrelsens förvaltning även ekonomibyggnader och erforderligt antal bostäder för lantarbetare måste ställas till styrelsens disposition. *Arbetsmarknadsstyrelsen* tillstyrker förslaget om nedläggning av jordbruksdriften och utbyggnad av trädgårdsdriften vid de statliga anstalterna. Den föreslagna teoretiska utbildningen inom skogs- och trädgårdsfacket är enligt styrelsens mening knappast möjlig att genomföra. Styrelsen bedömer den föreslagna utökningen av sysselsättningsmöjligheterna vid anstalterna som lämplig. *Lantbruksstyrelsen* tillstyrker förslagen i fråga om jordbruksdriften och arbetsdriften. Styrelsen erinrar om att en långt driven automation inte bör eftersträvas vid anstalternas trädgårds- och växthusanläggningar.

Styrelsen för Svartsjöanstalten tillstyrker förslaget om avveckling av jordbruksdriften vid anstalten. Inte heller har styrelsen i princip något att erinra mot förslaget i fråga om arbetsdriften. Styrelsen förordar, att vissa patienter fortfarande beredes möjlighet till arbete i jord- eller skogsbruk och föreslår därför vissa ändringar i den föreslagna sysselsättningsplanen för anstalten. I fråga om byggnadskostnader och maskinanskaffning biträder anstaltsstyrelsen utredningens förslag, utom i vad avser anläggning av växthus.

Styrelsen för Venngarnsanstalten har i huvudsak inte någon erinran mot att jordbruket avvecklas vid anstalten. Styrelsen hemställer dock, att Kungl. Maj:t, sedan principbeslut fattats om nedläggning, bestämmer tidpunkten för avvecklingen, sedan domänstyrelsen närmare redovisat sina åtgärder. Beträffande trädgårdsdriften anmäler styrelsen vissa avvikelser från socialstyrelsens förslag. Även när det gäller utbyggnaden av arbetsdriften framför styrelsen vissa erinringar.

Styrelserna för statens vårdanstalter vid Gudhem och Brotorp tillstyrker i allt väsentligt förslagen om arbetsdriften vid anstalterna. Brotorpsstyrelsen anser sig dock inte kunna räkna med någon mera betydande arbetsdrift i egen regi. Vissa förändringar i fråga om personalorganisationen vid anstalten föreslås också.

Departementschefen

Socialstyrelsen har nu slutfört sina utredningsuppdrag beträffande arbetsdriften vid de statliga vårdanstalterna för alkoholmissbrukare. Styrelsen föreslår, att verkstadsdriften och trädgårdsdriften upprustas samt att jordbruksdriften nedlägges vid Svartsjö- och Vennngarnsanstalterna.

Utvecklingen inom jordbruket de senaste åren har medfört att allt färre patienter kommit att sysselsättas i denna driftsgren. Vid Svartsjö och Venn-garn har den angivna utvecklingen föranlett att klientelet i allt större utsträckning beretts tillfälle till annan sysselsättning.

Såsom chefen för justitiedepartementet tidigare denna dag har anfört vid behandlingen av fångvårdsanstalternas avlöningsanslag, bör jordbruksdriften vid Svartsjö överlåtas till fångvården den 1 juli 1965. I anstaltens jordbruk sysselsättes f. n. flera klienter från fångvården än från nykterhetsvården. Från anstaltens personalförteckning bör avföras 15 tjänster, nämligen en lantbruksinspektör i Ao 19, en befallningsman i Ao 13, en ladugårdsförman i Ae 11, en yrkesmästare i Ao 11, en trädgårdsmästare i Ao 11 samt tio förmän, varav åtta i Ao 10 och två i Ae 10. På nykterhetsvårdsanstaltens personalstat kvarstår för andra uppgifter inom arbetsdriften sju förmans-tjänster, nämligen en i Ao 11 och sex i Ao 10. En av sistnämnda tjänster bör hållas vakant så länge en tjänst för arbetsterapeut uppehålls. Härigenom beräknar jag att Svartsjöanstaltens personalbehov för arbetsdriften blir väl tillgodosett. Fr. o. m. den 1 juli 1965 skall direktören för nykterhetsvårdsanstalten inte längre vara chef för fångvårdens anläggning på Svartsjö. Administrativa uppgifter i fråga om denna anläggning skall inte längre ankomma på nykterhetsvårdens personal. Vissa uppgifter bör emellertid även i fortsättningen vara gemensamma. Såsom chefen för justitiedepartementet i sitt förenämnda anförande framhållit, bör sådana frågor lösas i samråd mellan berörda myndigheter och anstaltsledningar. Indragningen av tjänsterna vid nykterhetsvårdsanstalten medför en minskning av avlöningsanslaget med ca 270 000 kr.

Vad angår Vennngarnsanstalten förordar jag i princip en avveckling av jordbruksdriften. Jag är dock inte nu beredd att ange någon bestämd tidpunkt härför. I samband med remissbehandlingen av socialstyrelsens förslag har det visat sig, att ytterligare utredning i denna fråga bör företas. Bl. a. måste investeringsbehovet för byggnader till arbetsdriften närmare klarläggas. Till styrelsens förslag i vad avser anskaffning av maskiner m. m. för arbetsdriften återkommer jag i det följande vid behandlingen av anslag till de statliga vårdanstalternas utrustning.

En ny statlig vårdanstalt med 46 platser för kvinnliga alkoholmissbrukare, belägen vid Mellringe sjukhus i Örebro, beräknas bli färdigställd i sådan tid att den kan tas i bruk i början av budgetåret 1966/67. Vid den nya anstalten och den nuvarande Brotorpsanstalten kommer, sedan erkända

vårdanstalten Hagbyhemmet utmönstrats ur anstaltsorganisationen, att finnas sammanlagt 78 platser för kvinnligt klientel. Såsom socialstyrelsen föreslagit bör differentiering av patienterna mellan Örebroanstalten och Brotorp ombesörjas från Örebroanstalten. Brotorp bör fr. o. m. den 1 juli 1966 organiseras som en till Örebroanstalten knuten vårdavdelning med gemensam chef och administration. Chefen för Örebroanstalten bör från samma tidpunkt ha biträde av en vid Brotorp placerad avdelningsföreståndare. Den nämnda chefstjänsten vid Örebroanstalten bör utgöras av en direktör i Ae 25. Denna tjänst samt en kamrerstjänst i Ae 19 och en kontoristtjänst i Ae 9 för Örebroanstalten bör inrättas redan under budgetåret 1965/66 för att kunna tillsättas i sådan tid att dessa befattningshavare kan delta i de förberedelser som erfordras för att ta den nya vårdanstalten i bruk. Medel för dessa tjänster bör beräknas för ett halvt år.

Den psykiatriska vården är en viktig faktor i arbetet inom den slutna nykterhetsvården. Den nya Örebroanstalts placering i närheten av Mellringe sjukhus gör det naturligt att i fråga om vårdanstalts behov av psykiater knyta ett fast samarbete mellan sjukhuset och vårdanstalten. I detta syfte har träffats ett preliminärt avtal med Örebro läns landsting. Avtalet innebär, att en vid Mellringe sjukhus anställd överläkare eller biträdande överläkare på halvtid skall tjänstgöra vid Örebroanstalten och dess vårdavdelning Brotorp med uppgift att svara för den psykiatriska vården vid anstalten och vårdavdelningen. Landstinget skall enligt avtalet erhålla ersättning med hälften av kostnaderna för lön och vissa andra förmåner, som tillkommer den ifrågavarande läkaren. Avtalet avses skola träda i kraft den 1 juli 1966. Riksdagens bemyndigande bör inhämtas för Kungl. Maj:t att godkänna detta avtal. I detta sammanhang vill jag anmäla, att jag i det följande vid behandlingen av avlöningsanslaget till de statliga mentalsjukhusen ämnar föreslå, att en tjänst för överläkare inrättas vid vart och ett av Ulleråkers och Falbygdens sjukhus. Avsikten är att tjänstgöringen för dessa båda läkare även skall omfatta den psykiatriska vården vid vårdanstalterna Venngrön och Gudhem. Samtidigt bör två läkartjänster i Ae 27 för kroppssjukvården vid sistnämnda anstalter — vilka stått vakanta en längre tid — avföras från personalförteckningen.

Utöver förenämnda personalförstärkningar bör ytterligare tre tjänster tillföras anstaltsorganisationen. Jag förordar sålunda inrättande av en assistenttjänst i Ae 17 vid Backgården och en vårdartjänst i Ae 10 vid Gudhem samt en tjänst som förste reparatör i Ae 11 vid Svartsjö.

Vid Brotorp bör en tillfällig tjänst som redogörare upphöra vid den tidpunkt då kamrerstjänsten vid Örebroanstalten tillsättes.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknar jag ett medelsbehov av högst 21 000 kr. för tillfällig personalförstärkning i anledning av ökad beläggning vid Brotorp. Under samma post beräknar jag vidare 75 000 kr. för vissa kostnader i samband med personal-

rekryteringen till vårdanstalterna m. m. I huvudsaklig överensstämmelse med ett av socialstyrelsen den 23 juni 1964 avgivet förslag bör under nämnda anslagspost också beräknas 35 000 kr. till ersättning för viss jourtjänstgöring vid anstalterna.

I fråga om arvoden och särskilda ersättningar föreslår jag en höjning av arvodena till styrelseordförandena vid Svartsjö med 1 000 kr., vid Venngarn med 900 kr. och vid Gudhem med 500 kr. Vidare bör arvode utgå även till ordförande med 45 kr. för sammanträdesdag eller för dag, då han utan styrelsesammanträde verkställer förrättning på anstalten. Jag förutsätter också, att arvode skall utgå till direktören vid Örebroanstalten för bestyret med vårdavdelningen Brotorp enligt samma bestämmelser som gäller för direktören vid Venngarn i fråga om bestyret med Backgården. Vidare förutsätter jag, att särskild ersättning skall utgå till de tidigare omnämnda läkare, som skall svara för den psykiatriska vården vid Örebroanstalten, Venngarn och Gudhem. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa sådan ersättning. I årsarvode till läkare för kroppssjukvården vid Svartsjö, Venngarn och Gudhem beräknar jag 12 000 kr. för varje anstalt. För årsarvoden till psykolog beräknar jag 12 000 kr. för var och en av vårdanstalterna Svartsjö och Venngarn. Slutligen bör årsarvodet till jordbruks-tekniskt biträde åt styrelsen för Svartsjö indragas i samband med att jordbruksdriften överföres till fångvården. De av mig angivna beloppen medför tillsammans en höjning av anslagsposten med 26 600 kr.

Slutligen föreslår jag, att en psykologtjänst i Ae 21 vid Gudhem utbytes mot en sådan tjänst i Ae 25 samt att en tjänst som reparatör i Ag 10 vid Svartsjö och en tjänst som arbetsterapeut i Ag 10 vid Venngarn ändras till extra ordinarie. Anslaget bör vidare ökas med ca 821 000 kr. för löneomräkning.

Vad jag nu förordat medför att anslaget bör uppföras med 6 589 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat godkänna avtal med Örebro läns landsting;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

c) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	830 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	187 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	3 288 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 284 000

Summa kr. 6 589 000;

d) till Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 6 589 000 kr.

C 18. Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 100 000	3 152 231
1964/65	3 386 000	
1965/66 (förslag)	3 350 000	

Socialstyrelsen och — såvitt avser den inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalten Salberga — *medicinalstyrelsen* föreslår, att anslaget ökas med sammanlagt 112 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare.....	9 000	+ 3 000	+ 1 000
2. Reseersättningar.....	57 000	+ 11 000	+ 3 000
3. Övriga expenser.....	120 000	+ 65 500	+ 20 000
4. Inventarier m. m.....	147 500	+ 37 500	— 17 500
5. Tvätt och renhållning.....	192 000	— 4 000	— 10 000
6. Utspisning.....	1 017 000	— 77 000	— 67 000
7. Beklädnad och sängkläder.....	177 000	+ 8 000	+ 3 000
8. Hälso- och sjukvård för intagna.....	270 000	+ 19 000	+ 15 000
9. Fritidssysselsättning.....	50 000	+ 28 000	+ 10 000
10. Omkostnader för utskrivna och permitterade.....	300 000	+ 25 000	+ 10 000
11. Tjänstedräkt.....	7 500	— 3 500	— 3 500
		+ 112 500	— 36 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget uppföres med 3 350 000 kr. I anslaget har inräknats 77 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 350 000 kr.

C 19. Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Utrustning m. m.

	Anslag
1964/65	¹ 100 000
1965/66 (förslag)	1 010 000

¹ Anvisat på tilläggsstat I

Socialstyrelsen föreslår dels att 855 000 kr. anvisas för utrustning i samband med nybyggnad av en statlig vårdanstalt i Örebro, dels att 154 000 kr. anvisas för utrustning av nybyggnad för sjuk- och mottagningsavdelning m. m. vid statens vårdanstalt på Svartsjö, och dels — i samband med en av styrelsen företagen utredning — att sammanlagt 295 000 kr. anvisas för utrustning och rörelsekapital till arbetsdriften vid de statliga vårdanstalterna.

Den nya vårdanstalten i Örebro med 46 platser för kvinnliga alkoholmissbrukare beräknas vara färdig att tagas i bruk i början av budgetåret 1966/67. Av det föreslagna beloppet, 855 000 kr., avser ca 261 000 kr. möbler och husgeråd, 156 000 kr. teleteknisk och elektrisk utrustning, 123 000 kr. utrustning för arbetsdriften, 173 000 kr. diverse utrustning samt 142 000 kr. beräknade kostnadsökningar och oförutsett.

Vid Svartsjöanstalten beräknas en nybyggnad för sjuk- och mottagningsavdelning med tillgång till 14 platser samt administrationslokaler vara färdigställd i slutet av budgetåret 1965/66. Av den beräknade kostnaden på 154 000 kr. avser ca 53 000 kr. utrustning till sjukavdelning, 50 000 kr. utrustning till administrationslokaler m. m. och 51 000 kr. telefonväxel.

I samband med en av socialstyrelsen företagen utredning om arbetsdriften vid de statliga vårdanstalterna föreslås, att medel anvisas för maskinutrustning med 45 000 kr. och för rörelsekapital med 250 000 kr. Styrelsen framhåller härvid, att svårigheter föreligger för anstalterna att finansiera råvaruinköp, lagerhållning och kundkrediter i fråga om arbetsdriften. Vidare bör enligt styrelsen bemyndigande för budgetåret 1965/66 lämnas för beställning av maskiner till nya verkstäder, som föreslås anordnade vid Venngarmsanstalten.

Departementschefen

Den nya vårdanstalten i Örebro beräknas vara färdig att tas i bruk i början av budgetåret 1966/67. Det av socialstyrelsen framlagda förslaget om utrustning till anstalten bör i allt väsentligt godtas. För ändamålet beräknar jag ett belopp av högst 750 000 kr. Härav har 100 000 kr. redan anvisats på tilläggsstat för innevarande budgetår. Medelsbehovet för budgetåret 1965/66 uppgår alltså till högst 650 000 kr. Jag förutsätter dock, att socialstyrelsen efter samråd med centrala sjukvårdsberedningen överväger åtgärder i syfte att ytterligare nedbringa kostnaderna.

Förslaget om utrustning till Svartsjöanstalten kan jag i huvudsak godta. Medelsbehovet för detta ändamål beräknar jag till högst 150 000 kr.

I fråga om styrelsens förslag till anskaffande av maskinutrustning till arbetsdriften räknar jag med ett medelsbehov av 60 000 kr. Vidare beräknar jag 150 000 kr. för rörelsekapital. Styrelsens förslag om beställningsbemyndigande för maskinutrustning till Venngarn kan jag däremot inte biträda. Som jag i annat sammanhang framhållit, bör frågan om utbyggnad av verkstadsdriften vid Venngarn närmare utredas.

Sammanlagt bör således anvisas 1 010 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Utrustning m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 010 000 kr.

C 20. Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 500 000	898 121
1964/65	2 700 000	
1965/66 (förslag)	2 700 000	

Från anslaget utgår bidrag för anordnande av erkänd eller enskild vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller av inackorderingshem för alkoholmissbrukare. Bidragsgivningen innefattar även sådana inackorderingshem som benämnes övergångshem. Bidrag utgår med högst 10 000 kr. eller, om särskilda skäl för högre bidrag föreligger, 15 000 kr. per vårdplats. Bidraget får inte överstiga vad som tillskjutes från annat håll, om inte särskilda skäl föranleder därtill.

Socialstyrelsen föreslår, att bidragsbestämmelserna för anordnande av erkända vårdanstalter m. m. ändras så, att fr. o. m. budgetåret 1965/66 statsbidrag må utgå för vårdplats med 15 000 kr. eller, om särskilda skäl för högre bidrag föreligger, med 20 000 kr. Det innebär en höjning med 5 000 kr. Styrelsen föreslår även sådan ändring av bestämmelserna om utbetalning av förskott på anordningsbidrag att styrelsen, där ev. återbetalning säkerställs, i mån av de avsedda anordningarnas vidtagande får lämna förskott med belopp motsvarande högst 90 procent av det beviljade statsbidraget. Enligt gällande bestämmelser kan högst 3/4 av beviljat bidrag förskottas.

Enligt styrelsen uppgick antalet platser på de allmänna vårdanstalterna den 1 juli 1964 till 2 113, varav 479 på statliga och 1 634 på erkända anstalter.

Vid de statliga anstalterna beräknar styrelsen vissa ändringar av platsantalet under de närmaste budgetåren. I samband med uppförande av en ny sjuk- och mottagningsavdelning och nedläggning av en vårdavdelning vid Svartsjöanstalten kommer under budgetåret 1965/66 antalet platser att

minska med 26. Som ersättning för dessa platser har nya slutna avdelningar på Venngarn och Gudhem planerats. Avdelningen på Gudhem beräknas tidigast budgetåret 1966/67 tillföra de allmänna anstalterna 25 nya platser, medan platsantalet på Venngarn blir oförändrat genom omdisponering av befintliga vårdplatser. Den nya statliga vårdanstalten i Örebro för kvinnor kommer att ersätta erkända vårdanstalten Hagbyhemmet under budgetåret 1966/67. Platstillgången vid de statliga anstalterna för budgetåret 1965/66 skulle därmed bli 453.

Vad beträffar de erkända anstalterna beräknar socialstyrelsen en minskning totalt med 16 platser för budgetåret 1965/66. I samband med vissa om- och nybyggnadsarbeten vid erkända vårdanstalten Ribbingebäck tillkommer 9 nya platser. Vissa erkända anstalter är av en sådan standard, att socialstyrelsen inte räknar med att de skall kunna bibehållas någon längre tid. Andra anstalter har en sådan belägenhet, att investeringar för erforderlig arbetsdrift från ekonomisk synpunkt inte anses försvarbar. F. n. föreligger planer på att avveckla verksamheten vid vårdanstalterna Dagöholm och Kalbo. Om planerna genomföres, bortfaller 75 platser under första halvåret 1966. Som ersättning för dessa 75 vårdplatser räknar socialstyrelsen med att 50 nya platser behövs. Av de nya platserna föreslås 30 förlagda till Älvgården och 20 till Vårnäs hemmet. Ansökningar om sådan utbyggnad av vårdanstalterna föreligger från resp. huvudmän. Utbyggnaderna medför utöver anordningsbidrag ytterligare investeringsbehov, som styrelsen redovisar på kapitalbudgeten. Det totala platsantalet vid de erkända anstalterna för budgetåret 1965/66 skulle således uppgå till 1 618. För anordnande av 50 nya vårdplatser vid de erkända anstalterna beräknar socialstyrelsen bidrag för budgetåret 1965/66 med sammanlagt 1 000 000 kr. Huvudmannen för erkända vårdanstalten Kurön har hos socialstyrelsen anhallit, att anstalten skulle få återgå till sin tidigare karaktär av enskild anstalt snarast möjligt vid tidpunkt, som socialstyrelsen kan finna lämplig. Socialstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte fatta principbeslut i ärendet i överensstämmelse med huvudmannens förslag. Härvid skulle antalet platser vid de erkända vårdanstalterna minska med ytterligare 75. För budgetåret 1964/65 har medel beräknats för att möjliggöra för huvudmannen att förvärva vårdanstalten Karolinergården, som nu förhyres. Om anstalten i samband därmed blir enskild, bortfaller 60 vårdplatser. Socialstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t fattar principbeslut i ärendet i överensstämmelse med vad som föreslagits för Kurön, om huvudmannen inkommer med framställning om övergång för Karolinergården från erkänd till enskild anstalt.

Vid de enskilda vårdanstalterna fanns den 1 juli 1964 442 vårdplatser. Redan beviljade anordningsbidrag beräknas tillföra anstalterna 58 nya vårdplatser. Under innevarande budgetår beräknas dessutom ansökningar inkomma om bidrag för anordnande vid nya och befintliga anstalter av

sammanlagt 83 platser. Antalet vårdplatser skulle därefter uppgå till 583. Vid anmälan av motsvarande anslag för budgetåret 1964/65 beräknades antalet vårdplatser till omkring 570.

Under budgetåret 1965/66 beräknar styrelsen därutöver en ökning av platsantalet med tillhoppa 52 platser och ett medelsbehov av 1 040 000 kr. Platsantalet vid de enskilda anstalterna skulle då stiga till 635. Om de erkända vårdanstalterna Karolinergården och Kurön skulle bli enskilda vårdanstalter, kommer platsantalet vid enskilda anstalter att öka med ytterligare 120 platser.

Vid inackorderingshemmen fanns den 1 juli 1964 298 platser. I detta antal ingår 30 platser vid Hamra övergångshem (Stockholms stad), som tidigare inte inräknats i platsantalet vid inackorderingshemmen. Redan beviljade anordningsbidrag beräknas tillföra hemmen 87 platser. Ansökningar torde vidare inkomma till socialstyrelsen avseende tio hem med sammanlagt 174 platser. Sedan dessa hem färdigställts, vilket beräknas ske under budgetåret 1964/65, kommer platsantalet att uppgå till 559. Dessutom beräknas för 1965/66 inkomma ansökningar om anordningsbidrag till 101 vårdplatser. Därigenom skulle platsantalet vid inackorderingshemmen stiga till 660. Styrelsen uppskattar medelsbehovet för anordnandet av sistnämnda 101 platser till 2 020 000 kr. under budgetåret 1965/66.

Medelsbehovet under budgetåret 1965/66 för anordnande av erkända och enskilda vårdanstalter samt inackorderingshem uppgår således enligt socialstyrelsens beräkningar till 4 060 000 kr. För beviljade ej utbetalade bidrag och för bidrag, varom ansökningar inkommit eller väntas inkomma under budgetåret 1964/65, beräknar styrelsen en medelsåtgång av sammanlagt 7 028 000 kr. Det tillgängliga beloppet för samma budgetår uppgår till 5 755 000 kr., varför återstående belopp på 1 273 000 kr. enligt socialstyrelsen bör uppföras som medelsbehov under budgetåret 1965/66. Inalles erfordras därför 5 333 000 kr. under sistnämnda budgetår. Beloppet föreslås avrundat till 5 500 000 kr.

Departementschefen

Riksdagen har beträffande de allmänna anstalterna tidigare godtagit att ca 2 100 vårdplatser uppställas som mål för utbyggnaden. Den 1 juli 1964 fanns vid de allmänna anstalterna 2 113 platser, varav 479 på statliga och 1 634 på erkända anstalter. Detta innebär ett i stort sett oförändrat platsantal jämfört med motsvarande tidpunkt år 1963.

Antalet närvarande vårdtagare på de allmänna vårdanstalterna var år 1962 lägst 1 713 och högst 2 014 samt år 1963 lägst 1 425 och högst 1 996. Motsvarande antal var år 1964 (fram till den 1 november) lägst 1 565 och högst 2 006. Några större förskjutningar i den maximala beläggningen har alltså inte inträtt.

För att motverka en beräknad minskning av antalet vårdplatser vid er-
3* — *Bihang till riksdagens protokoll 1965. 1 saml. Nr 1. Bil. 7*

kända anstalter förordar jag, att omkring 25 platser anordnas under budgetåret 1965/66. Medelsbehovet härför beräknar jag till ca 0,4 milj. kr. Även om tillkomsten av dessa platser inte skulle motsvara platsbortfallet, bör dock behovet av vårdplatser totalt bli tillgodosett med den fortgående ökning av platsantalet vid de enskilda anstalterna, som kan förväntas. Vidare kommer den nya vårdanstalten i Örebro för kvinnligt klientel att under budgetåret 1966/67 tillföra de allmänna vårdanstalterna ett visst tillskott.

Beträffande de enskilda anstalterna har riksdagen för budgetåret 1964/65 godtagit ett platsantal av ca 570. Antalet platser den 1 juli 1964 var 442. Under innevarande budgetår torde ett 100-tal platser tillkomma. Platsantalet kommer därmed att uppgå till omkring 550. Då det är önskvärt att den frivilliga anstaltsvårdens resurser ökas, föreslår jag att medel för nästa budgetår anvisas till anordnande av ytterligare ett 100-tal platser vid enskilda vårdanstalter. För detta ändamål beräknar jag 1,5 milj. kr.

Vad gäller inackorderingshemmen har riksdagen godtagit en utbyggnad till ca 500 platser för budgetåret 1964/65. Den 1 juli 1964 var antalet platser vid hemmen 298 och bör den 1 juli i år kunna uppgå till omkring 450. Utbyggnaden av inackorderingshemmen utgör ett viktigt led i den påbörjade förbättringen av eftervården. Jag förordar därför, att medel för nästa budgetår beräknas till ytterligare ca 125 platser, och beräknar för detta ändamål 1,8 milj. kr.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår bör alltså beräknas till 3,7 milj. kr. Med hänsyn till väntad reservation bör anslaget uppföras med 2,7 milj. kr.

Kungl. Maj:t bör liksom hittills kunna vid fördelningen av anslaget avvika från vad som vid anslagsberäkningen upptagits för de olika bidragsändamålen.

Vid anslagsberäkningen har jag utgått från gällande bestämmelser att statsbidrag må utgå med 10 000 kr. eller, om särskilda skäl föreligger, med 15 000 kr. per vårdplats. Socialstyrelsens förslag om höjning av bidraget med 5 000 kr. kan jag således inte tillstyrka.

Enligt gällande bestämmelser kan sammanlagt högst 75 procent av beviljat anordningsbidrag förskotteras. Jag biträder socialstyrelsens förslag om sådan ändring av bestämmelserna att styrelsen får lämna förskott med belopp, motsvarande sammanlagt högst 90 procent av det beviljade statsbidraget, under förutsättning att återbetalning säkerställs.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna den av mig förordade ändringen av grunderna för bidrag till anordnande av vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., att gälla fr. o. m. den 1 juli 1965;

b) till *Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kr.

C 21. Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	124 500 000	122 700 964
1964/65	29 500 000	
1965/66 (förslag)	34 000 000	

¹ Anslaget till Bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

Från anslaget utgår bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare samt vid inackorderingshem för alkoholmissbrukare. Bidrag till erkända och enskilda vårdanstalter utgår med högst 19 kr. eller, för anstalt som på grund av utgifter för särskilda vårdanordningar provas vara i behov därav, med högst 20 kr. för dag och vårdplats (garantibidrag) och därutöver med högst 18 kr. för dag och vårdad person (belägningsbidrag). Statsbidrag till inackorderingshem utgår med belopp motsvarande högst 75 procent av de styrkta nettokostnaderna för hemmets drift. Utöver angivna maximibelopp äger Kungl. Maj:t att, om särskilda skäl föreligger, bevilja ytterligare bidrag.

Socialstyrelsens anslagsframställning

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 7 000 000 kr. till 36 500 000 kr.

1. Bidrag till driftkostnaderna vid erkända och enskilda vårdanstalter.

Socialstyrelsen anser en omläggning av driftbidragssystemet för de statsunderstödda vårdanstalterna erforderlig. Styrelsen föreslår ett system med efter varje anstalts behov beräknade bidrag till avlöningar och omkostnader enligt stater, som uppgöres i huvudsak på samma sätt som för de statliga anstalterna. I händelse nämnda förslag inte kan bifallas föreslår styrelsen, att anstalternas fasta kostnader täckes av garantibidrag och deras rörliga kostnader av belägningsbidrag. Styrelsen har på grundval av för budgetåret 1964/65 beräknade fasta och rörliga kostnader samt antalet garanti- och belägningsdagar räknat fram de garanti- och belägningsbidrag, som erfordras för att täcka resp. kostnadskategori. Styrelsen beräknar maximibeloppen för garanti- och belägningsbidragen till 25 resp. 15 kr. Det framräknade behovet av garantibidrag kan med hänsyn till anstalternas inkomster reduceras med 2 kr. till 23 kr. Vid beräkningen av maximibeloppen för budgetåret 1965/66 utgår *socialstyrelsen* från nämnda belopp.

Socialstyrelsen har i yttrande över ansökningar om driftbidrag för budgetåret 1964/65 med utgångspunkt från dels sin utredning rörande behovet av vårdpersonal vid de erkända vårdanstalterna för alkoholmissbrukare och dels sin utredning angående upprustning av arbetsdriften vid de er-

kända och enskilda vårdanstalterna för alkoholmissbrukare föreslagit, att ett flertal nya tjänster skall inrättas. Den föreslagna personalförstärkningen utgör en första etapp mot förverkligandet av den i utredningarna uppsatta målsättningen. Socialstyrelsen anser, att en fortsatt upprustning av personalresurserna bör genomföras under budgetåren 1965/66 och 1966/67. En ökad tillgång till läkare och psykologer vid anstalterna, utöver vad som redovisats i socialstyrelsens förenämnda utredning om behovet av vårdpersonal, erfordras också. Liksom föregående år föreslår styrelsen, att garantibidraget uppräknas med 3 kr. för genomförande av denna upprustning. Kostnaderna är att betrakta som fasta och bör enligt styrelsen därför täckas av garantibidrag.

Vid beräkningen av kostnaderna för budgetåret 1964/65 utgick socialstyrelsen från 1963 års lönenivå. För att täcka kostnader för lönehöjningar samt för lönegradsuppflyttningar beräknar styrelsen en ytterligare höjning av garantibidraget med 1 kr. Dessutom bör enligt styrelsen detta bidrag uppräknas med 50 öre för vissa andra fasta kostnader. För budgetåret 1965/66 beräknas således garantibidraget till högst 27: 50 kr.

Socialstyrelsen förutser en ökning av de rörliga kostnaderna vid anstalterna. En uppräkning av driftbidraget för att möjliggöra en ökad vårdinsats erfordras. Styrelsen anser det också vara nödvändigt att förbättra tandvården och den medicinska behandlingen vid anstalterna. För dessa ändamål föreslås en ökning av beläggningsbidraget med 1 kr. Härtill kommer kostnadsökningar för utvidgad gruppverksamhet och eftervårdsplanering samt för utspisning och beklädnad. En ytterligare uppräkning av beläggningsbidraget med 1 kr. för dessa ändamål föreslås.

Vid fastställande av de maximala driftbidragsbeloppen bör därför det av styrelsen för budgetåret 1964/65 beräknade maximibeloppet av 15 kr. för beläggningsbidrag ökas med 2 kr. till 17 kr. Styrelsens förslag innebär således en höjning i förhållande till gällande garantibidrag med 8: 50 kr. och en minskning jämfört med det nuvarande beläggningsbidraget med 1 kr.

Socialstyrelsen utgår dessutom från att anstalter, som på grund av utgifter för särskilda vårdanordningar prövas vara i behov därav, skall kunna erhålla ytterligare 1 kr. i garantibidrag och att möjlighet alltså skall finnas för Kung. Maj:t att, när särskilda skäl föreligger, bevilja ytterligare statsbidrag ntöver angivna maximibelopp.

2. Bidrag till driftkostnaderna för inackorderingshem.

Med utgångspunkt från beräknade nettoutgifter för budgetåret 1964/65 på 1 700 000 kr. uppskattar styrelsen medelsbehovet för nämnda budgetår till 1 275 000 kr. Med hänsyn till den emotsedda ökningen av antalet inackorderingshem räknar styrelsen med ett anslagsbehov för budgetåret 1965/66 av 2 000 000 kr.

3. Socialstyrelsens anslagsberäkning.

Vid beräkningen av anslagsbehovet utgår socialstyrelsen från ett garanti-bidrag på 27: 50 kr. samt ett beläggningsbidrag på 17 kr. för erkända anstalter och 13 kr. för enskilda anstalter. Vid beräkningen av sistnämnda belopp har styrelsen beaktat att de enskilda anstalterna inte belastas med särskilda vårdkostnader, vilka f. n. beräknas uppgå till 3 kr. av beläggningsbidragens maximibelopp. Den i anslagsäskandena föreslagna ökningen av bidraget med 1 kr. för dessa kostnader berör inte heller de enskilda anstalterna.

Styrelsen uppskattar antalet vårdplatser i genomsnitt under budgetåret 1965/66 till 1 618 vid erkända anstalter och 609 vid enskilda anstalter. Antalet vård dagar beräknas på grundval av sistnämnda uppgifter till omkring 591 000 för erkända vårdanstalter och ca 222 000 för enskilda anstalter.

Under angivna förutsättningar och med utgångspunkt från en uppskattad beläggningsfrekvens på 90 procent vid erkända och 95 procent vid enskilda anstalter beräknas medelsbehovet för driftbidrag till 25,3 milj. kr. för erkända anstalter och 8,9 milj. kr. för enskilda anstalter. För driftbidrag till inackorderingshem beräknas 2 milj. kr. Slutligen beräknar styrelsen ett bidrag på 0,2 milj. kr. till täckande av visst underskott på Hesselby sanatoriums driftkostnader. Det sammanlagda medelsbehovet beräknas sålunda av socialstyrelsen till 36,4 milj. kr. Styrelsen föreslår, att anslagsbeloppet avrundas till 36,5 milj. kr.

Departementschefen

Under de senaste åren har det allmännas insatser för att tillgodose behovet av anstaltsvård för alkoholmissbrukare främst inriktats på en utökning av vårdmöjligheterna för personer som frivilligt söker vård. Sedan 1960 har antalet platser inom de vårdformer som är avsedda för enbart frivilliga vårdtagare — de enskilda vårdanstalterna och inackorderingshemmen — hittills ökat med sammanlagt ca 300. Platsantalet på dessa institutioner uppgår därmed till omkring 900, varav 500 på enskilda vårdanstalter och 400 på inackorderingshem. En fortsatt utbyggnad av dessa vårdresurser pågår. Antalet platser på de allmänna anstalterna, vid vilka huvudsakligen tvångsintagna men även frivilligt intagna beredes vård, har under samma tid varit i stort sett oförändrat eller omkring 2 100. Två av dessa sistnämnda anstalter med tillhoppa 110 platser har emellertid reserverats för vård av enbart frivilligt vårdsökande. De förslag som för nästa budgetår framlägges rörande nykterhetsvården syftar till ett fullföljande av utvecklingen mot vård under frivilliga former. Jämsides härmed sker en fortsatt upprustning av det tidigare anstaltsbeståndet.

Frågan huruvida mera djupgående förändringar av nykterhetsvårdens

former kan vara påkallade torde få upptas till prövning, då 1964 års nykterhetsvårdsundersökning redovisat resultatet av en pågående kartläggning av nykterhetsvårdsklientelet m. m. Denna undersökning väntas bli klar under innevarande år.

En fortsatt förbättring av de intagnas sysselsättningsmöjligheter är angelägen. Enligt beslut av föregående års riksdag anvisades medel för utbyggnad av verkstadsdriften vid anstalterna. Arbetet härmed pågår. Ett samarbete i frågor om arbetsdriften inom fångvården, nykterhetsvården och ungdomsvården har också påbörjats. Vidare har ett permanent organ inrättats för samråd i marknadsfrågor som berör arbetsdriften inom nyssnämnda vårdområden. Socialstyrelsen har även redovisat en utredning om avveckling av jordbruken vid flertalet av de erkända anstalter, som driver sådan verksamhet. Dessa förslag förutsätter en ytterligare utbyggnad av arbetsdriften. Till dessa förslag återkommer jag i samband med behandlingen av investeringsanslaget till lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

Erfarenheterna av de åtgärder som vidtagits i fråga om eftervården bedömes som positiva. Jag fäster särskild vikt vid det organiserade samarbete som inletts mellan anstalt och arbetsförmedling. Denna verksamhet bör vidareutvecklas. I anslutning härtill vill jag nämna, att chefen för inrikesdepartementet senare denna dag kommer att föreslå en ökad medelsanvisning till beredskapsarbeten för bl. a. nykterhetsvårdsklientel.

Statsbidraget till de erkända och enskilda vårdanstalterna har under de senaste åren höjts upprepade gånger. Fr. o. m. den 1 juli 1964 utgör garantibidraget 19 kr. och beläggningsbidraget 18 kr. Jag föreslår, att garantibidraget höjes med tre kronor och beläggningsbidraget med två kronor. För anstalt, som på grund av utgifter för särskilda vårdanordningar prövas vara i behov därav, bör garantibidraget liksom f. n. kunna höjas med ytterligare en krona. Om särskilda skäl föreligger, bör även i fortsättningen statsbidrag kunna utgå med högre belopp än som följer av vad här sagts.

Av det anförda framgår, att jag inte är beredd att, såsom socialstyrelsen föreslagit, förorda någon omläggning av gällande bidragsprinciper för ifrågasvarande vårdanstalter.

Den av mig föreslagna höjningen av driftbidragen bör möjliggöra en viss personalförstärkning, bl. a. för fortsatt utbyggnad av arbetsdriften och effektivisering av eftervården samt en förbättring av den allmänna vårdstandarden. I huvudsaklig överensstämmelse med särskilda av socialstyrelsen avgivna förslag har jag också beräknat medel till ersättning för viss jourtjänstgöring och till ökade kostnader för arvoden till styrelseledamöter. De ändrade bidragsgrunderna bör tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1965.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget torde man kunna utgå från att antalet vårdplatser i genomsnitt under budgetåret 1965/66 kommer att uppgå till ca 1 620 vid erkända anstalter och 600 vid enskilda anstalter.

Antalet vård dagar under budgetåret kan på grundval av socialstyrelsens uppgifter uppskattas till omkring 591 000 resp. 219 000. De verkliga bidragsbeloppen torde komma att ligga något under maximibeloppen. En viss reserv bör dock beräknas, därest maximibeloppet i några fall skulle behöva överskridas. Under angivna förutsättningar uppskattar jag medelsbehovet för driftbidrag till 23,7 milj. kr. för erkända anstalter och till 8,3 milj. kr. för enskilda anstalter. För driftbidrag till inackorderingshem beräknar jag för nästa budgetår 2 milj. kr. Det sammanlagda medelsbehovet kan alltså beräknas till 34 milj. kr. Detta innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 4,5 milj. kr.

Beträffande Hessleby sanatorium, som är en erkänd vårdanstalt, täckes underskott på anstaltens verksamhet av medel från förevarande anslag. Då riksdagen godkände riktlinjer för anstaltens drift, förutsattes att sjukvårdshuvudmännen enligt vissa grunder skulle ersätta skillnaden mellan vårdkostnader och statsbidrag till vårdanstalten. Enligt vad som förutsatts i ett av Kungl. Maj:t meddelat beslut den 11 december 1964 torde avtal komma att träffas mellan vårdanstaltens huvudman och vederbörande sjukvårdshuvudmän om viss höjning av den ifrågavarande ersättningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna de av mig förordade ändringarna av grunderna för bidrag till driftkostnader vid vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., att gälla fr. o. m. den 1 juli 1965;

b) till *Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kr.

C 22. Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1200 000	1190 960
1964/65	253 000	
1965/66 (förslag)	268 000	

¹ Anslagen till Utbildning av nykterhetsvårdspersonal och till Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

Från anslaget bestrides kostnaderna för kurser för nykterhetsvårdsanstalternas föreståndare, assistenter och vårdpersonal och kommunalanställda tjänstemän inom nykterhetsvården, vissa specialkurser samt fr. o. m. budgetåret 1964/65 regionala konferenser i eftervårdsfrågor. Av anslaget skall vidare 103 000 kr. disponeras för främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

På anslaget fanns vid ingången av budgetåret 1964/65 en reservation av 7 629 kr.

Socialstyrelsen anför, att för kursverksamheten under budgetåret 1964/65 beräknas ett medelsbehov av ca 159 000 kr.

Kostnaderna för socialstyrelsens kursverksamhet under budgetåret 1965/66 beräknas uppgå till 200 000 kr. Den beräknade kostnadsökningen för budgetåret 1965/66 är dels att hänföra till höjda inackorderingsavgifter, föreläsningssarvoden m. m. och dels till en utökning av kursverksamheten. Utöver redan bedriven kursverksamhet föreslår styrelsen anordnande av en tiodagarskurs för ledare av samtalsgrupper vid vårdanstalter och inackorderingshem samt en tredagarskurs för läkare vid de allmänna vårdanstalterna. För de nya kurserna beräknar styrelsen kostnaderna till 13 000 resp. 9 000 kr. Vidare föreslås, att två utbildningskurser, vardera om 70 timmar, för vårdare utbygges till treveckorskurser. För detta ändamål erfordras enligt styrelsen en ökning av medelsanvisningen med 7 000 kr. Styrelsen föreslår dessutom, att 8 000 kr. anvisas till omkostnader för konferenser med anstaltsstyrelsernas ledamöter, länsnykterhetsnämnderna och huvudmännen för inackorderingshemmen m. fl.

Vad beträffar det belopp på 103 000 kr., som anvisats för nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., föreslår styrelsen en höjning med 500 kr. på grund av ökade tryckningskostnader för tidskriften »Nykterhetsvården».

Det sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår beräknar socialstyrelsen således till 303 500 kr.

Departementschefen

Erfarenheterna av den hittills bedrivna utbildningsverksamheten inom nykterhetsvården är goda. Nya erfarenheter i fråga om patientbehandlingen har kunnat föras ut till personal inom såväl slutna som öppna nykterhetsvård. Ett ökat utbyte av erfarenheter och synpunkter i centrala vårdfrågor mellan representanter för de olika vårdområdena har också kommit till stånd. Överläggningar mellan den slutna och den öppna vårdens personal samt representanter för arbetsförmedlingen utgör ett viktigt led i den pågående intensifieringen av de eftervårdande åtgärderna.

I enlighet med socialstyrelsens förslag bör utöver redan bedriven kursverksamhet under nästa budgetår anordnas en tredagarskurs för läkare vid de allmänna vårdanstalterna. Vidare bör två utbildningskurser, vardera på 70 timmar, för vårdare utbyggas till treveckorskurser. Däremot torde någon specialkurs för vårdanstalternas husmödrar inte behöva anordnas under budgetåret 1965/66. För nästa budgetår beräknar jag kostnaderna för kursverksamheten jämte omkostnader i samband med vissa av socialstyrelsen anordnade konferenser till sammanlagt 145 000 kr.

För regionala konferenser i eftervårdsfrågor och för främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet bör beräknas oförändrade belopp, 20 000 kr. resp. 103 000 kr.

Vad jag nu förordat innebär en uppräknig av anslaget med 15 000 kr. till 268 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 268 000 kr.

C 23. Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 140 000	1 934 902
1964/65	2 151 000	
1965/66 (förslag)	2 478 000	

Länsnykterhetsnämnderna liksom de kommunala nykterhetsnämnderna har till uppgift att övervaka nykterhetstillståndet och vidta åtgärder för dess förbättrande. Länsnykterhetsnämnderna verkar för en enhetlig tillämpning av förekommande åtgärder och har i övrigt att lämna vägledning och bistånd åt de kommunala nämnderna. Antalet anställda hos länsnykterhetsnämnderna är ca 90.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 318 000 kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
1 nykterhetsvårdskonsulent Ae 21 i Gotlands län	12 916
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5 i Uppsala län	6 624
Praktikanter från socialhögskolor	50 000
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Vissa arvodesfrågor	15 000
b) Lönegradsförändringar	—
3. <i>Löneomräkning</i>	233 460
	318 000

Motiv

1. På grund av svårigheten att besätta nykterhetsvårdskonsulenttjänsten i Gotlands län mot arvode och med begränsad tjänstgöringstid anser socialstyrelsen, att en tjänst som nykterhetsvårdskonsulent på heltid bör inrättas där. Vidare bör medel beräknas för ett kontorsbiträde på halvtid vid länsnykterhetsnämnden i Uppsala län.

För att underlätta rekryteringen av kompetent personal till i första hand assistentbefattningarna vid länsnykterhetsnämnderna föreslår socialstyrelsen, att studerande vid socialhögskolor under studietiden beredes möjlighet till praktiktjänstgöring vid länsnykterhetsnämnderna.

2. a) På grund av höjda dagarvoden till ordförande och ledamöter i läns-

nykterhetsnämnderna samt genom utökat antal sammanträden föreslår styrelsen en uppräknig av medelsanvisningen för detta ändamål.

2. b) Socialstyrelsen framhåller, att av rekryteringsskäl samtliga konsulttjänster i A 21 och assistenttjänster i A 17 hos länsnykterhetsnämnderna bör höjas till A 23 resp. A 19. Några medel för detta ändamål tas inte upp i styrelsens anslagsframställning.

Departementschefen

Den nuvarande deltidstjänsten för nykterhetsvårdskonsulent i Gotlands län bör ändras till en heltidstjänst med arvode motsvarande lön enligt löneklass 21. Innehavaren av denna tjänst bör även fullgöra de på statens socialvårdskonsulent ankommande uppgifter beträffande Gotlands län, som f. n. åvilar en byrådirektör på socialstyrelsens socialvårdsbyrå.

För vissa kostnader i samband med personalrekrytering till nämnderna beräknar jag 10 000 kr. Vidare bör anslaget ökas med 35 000 kr. för ersättningar till vikarier och tillfällig personal m. m. I sistnämnda belopp har inräknats 10 000 kr. för vikariatsersättningar i samband med att viss personal beredes möjlighet att under kortare tid tjänstgöra hos socialstyrelsen. Medlen till arvoden och särskilda ersättningar bör räknas upp med 4 000 kr. För löneomräkning beräknar jag en ökning med 265 000 kr.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 327 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 2 478 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	110 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 525 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	843 000
Summa kr. 2 478 000;	

b) till *Länsnykterhetsnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 478 000 kr.

C 24. Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	599 000	593 552
1964/65	609 000	
1965/66 (förslag)	639 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 36 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep: t
1. Sjukvård m. m.	4 000	+ 1 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	240 000	+ 20 000	+ 20 000
3. Expenser.	365 000	+ 15 000	+ 9 000
		+ 36 000	+ 30 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 30 000 kr. och alltså uppföres med 639 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsnykterhetsnämnderna*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 639 000 kr.

C 25. Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	20 000 000	38 266 821
1964/65	21 000 000	
1965/66 (förslag)	30 000 000	

Statsbidrag utgår till kostnaderna för nykterhetsnämndernas verksamhet till fullgörande av de uppgifter, som åligger nämnderna enligt gällande författningar. Bidraget utgör 75 procent av de godkända kostnaderna för sådan verksamhet, beträffande vilken ersättning eller bidrag av statsmedel inte utgår i särskild ordning. Utbetalning av bidragen sker för kalenderår i efterskott.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget med hänsyn till beräknad utgiftstegring ökas med 9 000 000 kr. Den höga nettoutgiften för budgetåret 1963/64 beror på en omläggning av gransknings- och utbetalningsförfarandet. Därigenom har största delen av bidragen för år 1963 och en stor del av bidragen för år 1962 kommit att belasta budgetåret 1963/64.

Nykterhetsnämndernas samtliga utgifter, de av socialstyrelsen såsom statsbidragsgilla godtagna utgifterna och de härpå belöpande statsbidragen samt den fortgående ökningen av nykterhetsnämndernas utgifter framgår av följande sammanställning.

År	Samtliga kostnader milj. kr	Stats- bidragsgilla kostnader milj. kr	Statsbidrag milj. kr	De statsbidragsgilla kostnadenas ökning i förhållande till föregående år	
				milj. kr.	procent
1960	24,03	21,43	16,07	2,71	14,5
1961	27,12	24,37	18,28	2,94	13,7
1962	31,24	28,10	21,08	3,73	15,3
1963	36,86	33,16	24,87	5,06	18,0

Departementschefen

Den kommunala verksamheten på nykterhetsvårdens område har ökat väsentligt. Några uppgifter kan vara ägnade att belysa utvecklingen. Kommunernas statsbidragsgrundande utgifter har stigit från ca 11 milj. kr. år 1956 till ca 33 milj. kr. år 1963. Nykterhetsnämnderna torde ha ett tusental hel- eller deltidsanställda befattningshavare, vilkas löner till 75 procent bekostas från förevarande anslag. En betydelsefull del av den öppna nykterhetsvården utgör verksamheten vid alkoholpoliklinikerna och rådgivningsbyråerna. F. n. finns ca 80 polikliniker och byråer mot knappt 30 år 1956.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår förordar jag, att anslaget i enlighet med socialstyrelsens förslag uppräknas med 9 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 000 kr.

C 26. Bidrag till Länkrörelsen

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	400 000	400 000
1964/65	500 000	
1965/66 (förslag)	550 000	

Bidrag från detta anslag lämnas sammanslutningar av förutvarande alkoholmissbrukare (Sällskapet Länkarna, Kamratföreningen Länken m. fl.). Anslaget fördelas av socialstyrelsen.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppräknas med 50 000 kr. Styrelsen anför bl. a., att Länkrörelsen karakteriseras av växande aktivitet att skapa fastare organisationsformer och att öka eftervårdsarbetet bland medlemmarna. Särskilda länkföreningar för ungdom är under uppbyggnad. För innevarande budgetår har socialstyrelsen mottagit ansökningar om bidrag till ett sammanlagt belopp av omkring 600 000 kr.

Departementschefen

Länkrörelsens verksamhet är ett viktigt led i strävandena att öka de frivilliga och öppna vårdformernas resurser inom nykterhetsvården. I enlighet med socialstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår höjas med 50 000 kr. och alltså uppföras med 550 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Länkrörelsen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 550 000 kr.

C 27. Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	60 000	88 242
1964/65	60 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Från anslaget utbetalas ersättning för skador, som vållats av personer intagna på fångvårdsanstalter, ungdomsvårdsskolor, mentalsjukhus och allmänna vårdanstalter för alkoholmissbrukare. Ersättning utgår för skada, förorsakad av intagen som rymt från anstalten eller lämnat denna som frigångare eller för permission. Ersättning utgår också för skada vållad av ungdomsvårdsskoleelev, som vårdas utom skola, alkoholmissbrukare, som intagits på allmän vårdanstalt men bor på inackorderingshem eller åtnjuter familjevård samt person, som intagits på mentalsjukhus och som utplacerats i kontrollerad familjevård.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget med hänsyn till allmänna kostnadsstegringar och beräknad ökning av antalet ansökningar uppräknas med 40 000 kr. till 100 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med socialstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår höjas med 40 000 kr. till 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

D. Stöd åt barnfamiljer m. m.

D 1. Allmänna barnbidrag

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	947 000 000	950 180 392
1964/65	1 194 000 000	
1965/66 (förslag)	1 537 000 000	

Allmänna barnbidrag utgår med 700 kr. per år och barn under 16 år. Kostnaderna bestrides helt av statsmedel.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget vid nu gällande bidragsbelopp uppföres med 1 195 milj. kr.

Beräkningen grundas på statistiska centralbyråns befolkningsprognos, maximialternativet. Enligt denna beräknas antalet barn under 16 år vid slutet av år 1965 till 1 707 325. Styrelsen beräknar anslagsbehovet genom att multiplicera barnantalet vid budgetårets mitt med barnbidragsbeloppet. Med denna beräkningsgrund skulle medelsbehovet för budgetåret 1965/66 uppgå till 1 195 milj. kr.

År	Antal födda under året	Antal barn som passerat 16-årsgränsen och avgång i övrigt	Förändring i antal bidragsberättigade	Antal bidragsberättigade vid årets slut
1962 (faktiska tal).....	107 284	133 548	— 26 264	¹ 1 741 777
1963 " "	112 791	123 696	— 10 905	¹ 1 730 872
1964 (prognos).....	112 000	130 392	— 18 392	¹ 1 712 480
1965 " "	115 000	120 155	— 5 155	1 707 325
1966 " "	117 000	113 893	+ 3 107	1 710 432

¹ Motsvarande antal enligt statistiska centralbyråns prognos, maximialternativet, 1962 1 743 280 och 1963 1 725 401.

² Enligt socialstyrelsens tidigare beräkningar 1 705 000, vilket antal låg till grund för beräkning av anslaget för innevarande budgetår.

Föredraganden

De allmänna barnbidragen utgör en viktig del av samhällets familjepolitiska åtgärder. Detta har bl. a. kommit till uttryck i den promemoria an-

gående ökat stöd till barnfamiljerna, som avgivits av familjeberedningen (SOU 1964: 36).

Beredningen har framfört principiella synpunkter på samhällets ekonomiska stödåtgärder för barnfamiljerna mot bakgrund av en aktuell värdering av barnkostnaderna och en analys av bl. a. barnfamiljernas attityder till samhällets familjestöd. Därvid förordar beredningen i första hand en förstärkning av de nuvarande allmänna barnbidragen. För att utjämna standardskillnader mellan familjer med olika barnantal bör vidare enligt beredningen det grundläggande stöd, som barnbidragen utgör, kompletteras med ett särskilt familjetillägg till flerbarnsfamiljerna. Införandet av familjetillägg torde förutsätta en samtidig översyn av reglerna för familjebostadsbidrag. Beredningen ställer sig också bakom tanken på ett särskilt vårdbidrag till familjer med småbarn. Kostnaderna för så stora reformer och olika tekniska lösningar, som kan ifrågakomma, nödvändiggör enligt beredningens mening att familjestödets totala omfattning och dess praktiska utformning blir föremål för särskild utredning sedan allmänna skatteberedningen framlagt sitt betänkande med de förslag, som kan äga sammanhang med familjestödet.

Sedan familjeberedningens promemoria varit föremål för en omfattande remissbehandling och därvid i allmänhet fått klart positiva gensvar, finner jag nu tiden vara mogen för en närmare utredning om det ekonomiska stödet åt barnfamiljerna. Jag har för avsikt att föreslå att en kommitté tillkallas med uppdrag att verkställa en sådan utredning rörande familjepolitiken.

De allmänna barnbidragen utgör i dag beloppsmässigt och — som framgått av familjeberedningens undersökning — enligt familjernas egna värderingar det mest betydelsefulla familjestödet. En höjning av barnbidragen från 550 till 700 kr. om året genomfördes så sent som fr. o. m. den 1 juli 1964. En viss ytterligare förstärkning av familjestödet påkallas av den i finansplanen berörda höjningen av den allmänna varuskatten. Det är emellertid angeläget att därutöver bereda barnfamiljerna ett påtagligt standardtillskott. Då man torde kunna utgå från att de allmänna barnbidragen även framgent blir ett väsentligt element i familjepolitiken, bör en betydande barnbidragshöjning kunna genomföras utan att man avvaktar resultatet av den aviserade utredningen. Jag förordar, att barnbidragen höjs från 700 till 900 kr. redan fr. o. m. den 1 juli innevarande år.

Förslag till den lagändring, som erfordras för att genomföra höjningen, bör föreläggas riksdagen genom särskild proposition.

En viss ökning av födelsetalet jämfört med statistiska centralbyråns prognos har framträtt under den senaste tiden. För anslagsberäkningen torde likväl befolkningsprognosens maximialternativ kunna tas till utgångspunkt. Med den av mig förordade höjningen av barnbidragsbeloppet kan kostnaderna för de allmänna barnbidragen budgetåret 1965/66 beräknas till 1 537 milj. kr., vilket är 343 milj. kr. mera än för innevarande budgetår.

Kungl. Maj:t har i vissa fall efter särskilda framställningar beviljat kompensation för allmänt barnbidrag som på grund av fel eller förbiseende av myndighet inte utbetalats till den bidragsberättigade. Det synes lämpligt att beslutanderätten i dessa ärenden överflyttas till socialstyrelsen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 537 000 000 kr.

D 2. Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	3 100 000	3 149 975
1964/65	3 100 000	
1965/66 (förslag)	3 700 000	

Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag erlägges halvårsvis i efterskott. Anslaget för budgetåret 1965/66 avser alltså utbetalningskostnaderna för kalenderåret 1965.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 600 000 kr.

Socialstyrelsen har vid anslagsberäkningen förutsatt, att postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag under år 1965 får tillgodoräkna sig ersättning med 92 öre per utbetald anvisning. Räknat efter denna ersättning beräknar socialstyrelsen anslagsbehovet för nästa budgetår avrundat till 3 700 000 kr.

Föredraganden

Ersättning för utbetalning av allmänna barnbidrag under år 1965 skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 november 1964 utgå med 92 öre per utbetald anvisning. Anslaget bör enligt socialstyrelsens förslag uppföras med 3,7 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 700 000 kr.

D 3. Bostadsrabatter

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	180 000 000	157 920 695
1964/65	250 000 000	
1965/66 (förslag)	250 000 000	

Från anslaget bestrides utgifterna för familjebostadsbidrag och pensionärsbostadsbidrag. Familjebostadsbidrag utgår till barnfamiljer under förutsättning att inkomsten inte överstiger vissa maximibelopp och att bostaden uppfyller vissa standardkrav. Pensionärsbostadsbidrag utgår under vissa villkor för lägenhet, som av kommun eller genom kommuns medverkan uthyres till pensionär.

Bostadsstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med 250 milj. kr.

Vid ingången av kalenderåret 1963 uppgick antalet familjer med familjebostadsbidrag till 115 000. De fr. o. m. den 1 januari 1964 väsentligt höjda inkomststrecken har tillämpats vid prövningen hösten 1963. Detta har inneburit att antalet bidragstagare vid ingången av år 1964 var 135 000, dvs. 20 000 flera än vid motsvarande tidpunkt 1963.

Utgiftsutvecklingen för familjebostadsbidragen är mycket vanskelig att bedöma. Højningen av inkomststrecken har medfört en kraftig ökning av antalet bidragsberättigade familjer, men det är svårt att närmare beräkna detta antal. Bostadsstyrelsen har på grundval av uppgifter från bostadsräkningens urvalsundersökning reviderat sina tidigare beräkningar av antalet bidragsberättigade familjer åren 1964 och 1965. Därvid har erhållits ett något större antal hushåll, men fördelningen efter barnantal och inkomst ger ett lägre genomsnittligt bidragsbelopp, varför det nu beräknade utgiftsbeloppet inte nämnvärt avviker från det tidigare beräknade. Även de reviderade beräkningarna är dock mycket osäkra, bl. a. därigenom att antaganden har måst göras om utvecklingen av barnfamiljernas bostadsstandard.

Den minskning av utgifterna, som är att vänta vid fortsatt inkomstökning och oförändrade inkomststreck, motverkas för budgetåret 1965/66 av att de beslutade højningarna fr. o. m. 1 januari 1965 av bidragsbeloppen för ettbarnsfamiljer och familjer med förhöjda bidrag då får full effekt. Utgifterna för familjebostadsbidrag beräknas därför även för budgetåret 1965/66 uppgå till omkring 250 milj. kr.

Bostadsstyrelsen har i särskild framställning anmält, att 7 § 3 mom. kungörelsen om familjebostadsbidrag tillämpas så, att familj, som åtnjutit helt bidrag för två eller flera barn, men vars beskattningsbara inkomst nedgått till mellan 7 000 och 8 000 kr. samtidigt som familjen blir enbarnsfamilj i kungörelsens mening, under övergångsåret får reducerat bidrag som om barnantalet vore två. I inkomstlägen under 7 000 kr. utgår bidrag som för enbarnsfamilj.

Med ledning av uppgifter inhämtade från länsbostadsnämnderna beräknas nettoutgifterna för pensionärsbostadsbidrag under budgetåret 1964/65 komma att uppgå till ca 3,5 milj. kr. avseende 21 000 utgående bidrag kalenderåret 1964. För budgetåret 1965/66 beräknas utgifterna vid oförändrade bidragsvillkor till 4 milj. kr. avseende 24 000 bidrag under år 1965. Osäkerhetsmarginalen i beräkningarna av utgifterna för familjebostadsbidrag är emellertid så stor, att det saknar mening att justera det för dessa bidrag beräk-

nade beloppet med hänsyn till utbetalningen av pensionärsbostadsbidragen.

Bostadsstyrelsen beräknar således anslaget för budgetåret 1965/66 till 250 milj. kr.

Departementschefen

Såsom framgår av vad som anförts under punkten D 1 är avsikten att verkställa en närmare utredning om familjepolitiken. Därvid torde även familjebostadsbidragen komma att behandlas.

Bostadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag bör godtas och anslaget således för nästa budgetår uppföras med oförändrat 250 milj. kr. Mot vad bostadsstyrelsen anført beträffande tillämpningen av 7 § 3 mom. kungörelsen om familjebostadsbidrag torde intet vara att erinra.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsrabatter* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 000 kr.

D 4. Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	31 000 000	26 394 621
1964/65	31 000 000	
1965/66 (förslag)	60 000 000	

Utgift för bidragsförskott bestrides, i den mån ersättning inte kunnat uttagas av den underhållsskyldige, till tre fjärdedelar av statsverket och till en fjärdedel av den kommun, vars barnavårdsnämnd beviljat förskottet.

Enligt lagen om utfyllnad av vissa underhållsbidrag ägde vissa kategorier av barn, beträffande vilka familjerättsligt underhållsbidrag fastställdes före 1 april 1957 till belopp understigande 720 kr. för år, att av allmänna medel erhålla vad som brister i nämnda belopp. Utgift för utfyllnadsbidrag bestrides till tre fjärdedelar av statsverket och till en fjärdedel av den kommun, vars barnavårdsnämnd beviljat bidraget.

Fr. o. m. den 1 juli 1964 har en ny bidragsförskottslag trätt i kraft. Bestämmelserna om utfyllnadsbidrag har upphävt och bidragsförskottets belopp höjts från högst 996 kr. per år till 25 procent av det i lagen om allmän försäkring angivna basbeloppet, som f. n. är fastställt till 5 000 kr.

Enligt äldre lagstiftning sökes statsbidrag för budgetår i efterskott, enligt den nya lagen för kalenderår i efterskott.

Socialstyrelsen har erinrat om att anslaget under nästa budgetår kommer att belastas med bidrag dels för under budgetåret 1963/64 utgivna bidragsförskott och utfyllnadsbidrag enligt äldre lagstiftning, dels för under andra halvåret 1964 utgivna bidragsförskott enligt den nya bidragsförskottslagen. Kostnaderna för de förstnämnda bidragen beräknar styrelsen till 25 milj. kr. och för de sistnämnda till 32 milj. kr. Styrelsen föreslår, att anslaget anvisas med 57 milj. kr.

Föredraganden

En ny lag om bidragsförskott gäller fr. o. m. den 1 juli 1964. Den medför ett väsentligt förbättrat stöd för frångskilda makars och ogifta mödrars barn. Oberoende av om underhållsbidrag fastställts och utan begränsning till det fastställda bidragets storlek garanteras dessa barn ett generellt underhåll, som motsvarar 25 procent av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Det innebär med nuvarande basbelopp 1 250 kr. om året.

Som socialstyrelsen påpekat kommer anslaget under nästa budgetår att belastas med utbetalningar av bidrag till kommunerna dels för under budgetåret 1963/64 utgivna bidragsförskott och utfyllnadsbidrag enligt äldre lagstiftning, dels för under andra halvåret 1964 utgivna bidragsförskott enligt den nya bidragsförskottslagen. Medelsbehovet uppskattar jag till 60 milj. kr., varav 28 milj. kr. för bidrag enligt den äldre lagstiftningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr.

D 5. Bidrag till anordnande av barnstugor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 000 000	45 200
1964/65	5 000 000	
1965/66 (förslag)	1 000	

Statsbidrag till anordnande av daghem och fritidshem utgår med 50 procent av kostnaderna för erforderliga byggnadsarbeten, dock högst med 2 500 kr. per plats. I fråga om lokal, vilken anordnas så att den kan användas för såväl daghem som lekskola, beräknas platsantalet på grundval av lokalens användning för daghemsändamål.

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1963/64 en reservation av 4 954 800 kr.

Socialstyrelsen har räknat med ett tillskott under budgetåret 1964/65 av 1 300 platser i daghem och 360 platser i fritidshem. Under budgetåret 1965/66 beräknas tillkomma ytterligare 1 860 platser i daghem och 450 platser i fritidshem. Kostnaderna för anordningsbidrag under budgetåret 1964/65 beräknas av styrelsen komma att uppgå till 4 150 000 kr., vilket innebär att det vid budgetårets utgång skulle finnas en reservation av 5 804 800 kr. Medelsförbrukningen under 1965/66 beräknas till 5 775 000 kr. Styrelsen föreslår därför, att endast ett formellt anslagsbelopp anvisas för nästa budgetår.

Föredraganden

Detta anslag tillkom efter beslut av 1963 års riksdag i syfte att stimulera kommunerna till en snabb utbyggnad av daghemmen och fritidshemmen. Såsom mål för utbyggnaden angavs en fördubbling av platsantalet vid dessa institutioner fram till år 1970. En utbyggnad av denna omfattning ansågs nödvändig för att tillgodose det platsbehov som kunde förutses. Vid min anmälan år 1963 av frågan om stöd till barnstugor anförde jag bl. a. (prop. 1963: 62, s. 25), att de utbyggnadsplaner som enligt familjeberedningens undersökningar förelåg i kommunerna inte på långt när var tillräckliga för att möta behovet. Enligt vad jag inhämtat från socialstyrelsen är det faktiska tillskottet år 1963 av platser i daghem och fritidshem samt det beräknade tillskottet av sådana platser under åren 1964—1966 avsevärt lägre än de kommunala utbyggnadsplaner som redovisats av familjeberedningen. Under åren 1963 och 1964 har ca 1 500 platser tillkommit. För att kunna nå det mål i fråga om platsantalet som uppställdes vid det nya statsbidragets införande måste särskilda åtgärder vidtas för att stimulera kommunerna till en utbyggnad i väsentligt snabbare takt än den hittillsvarande. Den centrala planeringsgrupp för utbyggnad av daghem och fritidshem, som består av representanter för berörda ämbetsverk, ävensom socialstyrelsen bör därför intensifiera sina ansträngningar att i samverkan med kommunerna snabbt få till stånd en betydande ökning av utbyggnaden på detta område.

Jag vill i detta sammanhang anmäla, att frågor om barntillsyn och annan service åt barnfamiljerna, såsom lekskolor och familjedaghem, f. n. utredes inom familjeberedningen.

Under budgetåret 1963/64 har endast mindre utbetalningar skett på anslaget. En stor reservation fanns därför vid utgången av nämnda budgetår. På grund av eftersläpningen i utbyggnaden av daghem och fritidshem torde även efter utgången av innevarande budgetår en betydande reservation komma att kvarstå på anslaget. Jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med endast ett formellt belopp av 1 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av barnstugor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

D 6. Bidrag till driften av barnstugor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	11 000 000	7 012 553
1964/65	20 000 000	
1965/66 (förslag)	20 000 000	

Statsbidrag till driften av barnstugor utgår, för plats och år räknat, med 1 200 kr. vid daghem, 500 kr. vid fritidshem och 100 kr. vid lekskola. Bidrag utgår för budgetår i efterskott. Förskott på bidrag må lämnas med högst hälften av det belopp, vartill bidraget beräknas uppgå för budgetåret. Bidrag till jordbruksdaghem utgår med högst 60 procent av driftkostnaderna.

Socialstyrelsen beräknar antalet platser vid barnstugorna enligt följande.

	Daghem	Fritidshem	Lekskolor
Statsunderstödda platser 1962/63	10 093	2 076	20 841
Beräknat nytillskott 1963/64	900	200	1 600
Beräknat nytillskott 1964/65	1 300	360	3 000
Planerat nytillskott 1965/66	1 500	360	2 900
Summa platser 1965/66	13 793	2 996	28 321

¹ Varje lekskoleplats kan i regel utnyttjas för två barn per dag.

Medelsåtgången för statsbidrag under budgetåret 1965/66 till ovannämnda barnstugor beräknas till 20 881 700 kr. Kostnaderna för bidrag till 75 jordbruksdaghem beräknas till 400 000 kr. Anslagsbehovet skulle sålunda utgöra 21 281 700 kr. *Socialstyrelsen* föreslår, att anslaget anvisas med 21 300 000 kr.

Föredraganden

Det möter vissa svårigheter att beräkna medelsbehovet under detta anslag, då närmare kännedom saknas om storleken av platstillskotten under de närmaste åren. Med hänsyn härtill bör anslaget i avvaktan på närmare erfarenheter uppföras med oförändrat belopp, 20 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

D 7. Ferieresor

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 200 000	962 172
1964/65	1 000 000	
1965/66 (förslag)	1 000 000	

Från anslaget bestrides kostnader för ferieresor för barn och deras vårdare samt för husmödrar till enskilt ordnad ferievistelse. Vidare bestrides kostnader för gästers och personals resor till semesterhem. Rätten till barns och husmödrars resor prövas med hänsyn till inkomst- och förmögenhetsförhållanden. Bl. a. gäller en inkomstgräns av 5 700 kr. för till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst. I vissa fall betalas en del av resekostnaden av den enskilde.

Socialstyrelsen har upplyst, att enligt uppgifter från barnavårdsnämnderna följande ungefärliga antal resor beviljats under år 1963.

Resor till privat ordnad ferievistelse	
barn över 6 år	2 440
barn under 6 år	1 095
vårdare	1 795
husmödrar	4 255
Gäster till semesterhem	8 760
Personal till semesterhem	120

Styrelsen beräknar kostnaderna för barn- och vårdarresor till privata ferievistelser m. m. för nästa budgetår på följande sätt:

Resor för 2 430 barn	104 490
1 785 vårdarresor	123 165
4 170 resor för husmödrar till enskilda hem	304 410
8 300 resor för gäster till semesterhem	423 300
115 personalresor till semesterhem	6 210
Resor med buss eller båt	75 000
	1 036 575

Efter avdrag av det till 48 000 kr. uppskattade belopp, som de enskilda själva beräknas erlägga, skulle kostnaderna uppgå till 988 575 kr. Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med 1 000 000 kr.

Föredraganden

Kungl. Maj:t har den 23 oktober 1964 medgivit vissa höjningar av de medelpriser som tillämpas för ferieresorna. Anslaget bör upptas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ferieresor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

D 8. Bidrag till driften av semesterhem

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	460 000	416 847
1964/65	460 000	
1965/66 (förslag)	430 000	

Bidrag till driften av semesterhem utgår med två kronor 50 öre per gäst

och dag under förutsättning att landsting, stad som ej deltar i landsting eller annan kommun beviljat bidrag med minst en krona 50 öre för gästdag. Semesterhem, som är avsett för gäster från hela eller större delen av riket, kan komma i åtnjutande av statsbidrag oavsett om landstingsbidrag eller kommunalt bidrag lämnas eller ej.

Socialstyrelsen har anfört, att styrelsen tidigare under flera år föreslagit att driftbidragen till semesterhemmen skall höjas. Styrelsen finner det alltjämt önskvärt att en sådan höjning kommer till stånd. Med hänsyn till pågående översyn av de statliga åtgärderna på området vill styrelsen dock inte nu framlägga förslag härom.

Med utgångspunkt i antalet gästdagar för vilka bidrag söks och beviljats för år 1964 (ca 285 000) och under antagande att dessa utnyttjas intill 60 procent beräknas medelsbehovet för budgetåret 1965/66 till 427 500 kr. Styrelsen föreslår, att anslaget uppföres med 430 000 kr., vilket innebär en minskning med 30 000 kr.

Föredraganden

Socialstyrelsens anslagsberäkning bör godtas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av semesterhem* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kr.

D 9. Stipendier för underlättande av husmoderssemester

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 000 000	1 062 360
1964/65	1 000 000	
1965/66 (förslag)	1 000 000	

Maximibeloppet för stipendierna är 200 kr. Stipendierna avses inte utgå med mindre belopp än 50 kr.

Vid utgången av budgetåret 1963/64 fanns på anslaget en reservation av 63 855 kr.

Socialstyrelsen har anfört, att anslaget skulle behöva höjas ganska avsevärt. Med hänsyn till pågående översyn av området vill styrelsen emellertid inte nu framlägga förslag härom. Styrelsen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 1 000 000 kr.

Föredraganden

I enlighet med socialstyrelsens förslag bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för underlättande av husmoderssemester* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

D 10. Bidrag till driften av barnkolonier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 950 000	2 857 465
1964/65	3 000 000	
1965/66 (förslag)	3 000 000	

Enligt före den 1 juli 1962 gällande bestämmelser utgick från detta anslag bidrag till kostnader för driften av barnkolonier och för feriebarnsverksamhet med visst belopp per barn och dag. Till kostnader för resor till både barnkolonier och ferievistelse ordnad genom feriebarnsorganisation lämnades bidrag från dåvarande anslaget till Ferieresor för barn. De nämnda bidragen har enligt beslut av 1962 års riksdag ersatts med allmänna bidrag till stöd åt barnkolonier och feriebarnsverksamhet, vilka utgår från förevärande anslag.

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1963/64 en reservation av 1 292 482 kr.

Socialstyrelsen har upplyst, att avvägningen av bidragen till verksamheten under år 1964 i regel grundats på de uppgifter, som de sökande lämnat om verksamheten under år 1963. Hänsyn har dock tagits till eventuellt förväntad inskränkning eller utvidgning av verksamheten.

Styrelsen har tidigare under flera år framhållit, att koloni- och feriebarnsverksamheten bör komma i åtnjutande av större statsbidrag. Styrelsen anser, att bidraget till feriebarnsverksamheten nu bör höjas. Styrelsen framhåller, att det föreligger brist på feriehem. En höjning av bidraget kan medverka till ökad tillgång på sådana hem. Anslaget bör för detta ändamål räknas upp med 400 000 kr. Vidare bör anslaget räknas upp med 70 000 kr. på grund av kolonianordnarnas och feriebarnsorganisationernas ökade utgifter för resor åt barn, vårdare och personal. Styrelsen föreslår, att anslaget upptages med 3 470 000 kr.

Föredraganden

Anslaget bör liksom för innevarande budgetår uppföras med 3 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

D 11. Omkostnader för statens bosättningslån

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	350 000	307 140
1964/65	300 000	
1965/66 (förslag)	300 000	

Från anslaget utgår ersättningar till riksbankens ortsombud med i regel åtta kronor för varje låneansökan, varöver ombudet avgivit yttrande. Vidare

utgår ersättning till riksbanken för dess bestyr med bosättningslånen. Denna ersättning utgör sex kronor för varje lån som utestår den 31 december under det budgetår ersättningen avser.

Fullmäktige i riksbanken har anfört, att för budgetåret 1964/65 under anslaget beräknats 70 000 kr. till ersättning åt ortsombud och 230 000 kr. till ersättning åt riksbanken för dess bestyr med bosättningslåneverksamheten. Fullmäktige hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 300 000 kr.

Departementschefen

Riksbanksfullmäktiges anslagsberäkning föranleder inte någon erinran från min sida. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Omkostnader för statens bosättningslån* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr.

E. Arbetarskydd

E 1. Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	2 405 000	2 374 224
1964/65	2 572 000	
1965/66 (förslag)	2 917 000	

Arbetarskyddsstyrelsen är central myndighet för arbetarskyddsfrågor. Styrelsen är också chefsmyndighet för yrkesinspektionen. Den är organiserad på fyra byråer jämte tre särskilda avdelningar. Antalet anställda uppgår till ca 80.

Arbetarskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 573 000 kr.

	Ökning
1. Omorganisation av kanslibyrån.....	167 568
2. Personalförändringar	
a) Tekniska byråerna:	
1 byrådirektör Ae 25.....	41 772
2 förste byråingenjörer Ae 23.....	75 360
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	14 880
b) Arbetstidsbyrån:	
1 byrådirektör Ao 27; minskning med 1 förste byråsekreterare Ao 23.....	8 652
c) Styrelsens läkare:	
1 specialföredragande.....	13 200
1 kontorist Ae 9; minskning med ½ kanslibiträde Ae 7.....	10 068
3. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar.....	—
b) Viss arvodesfråga.....	8 000
4. Löneomräkning.....	233 500
	+ 573 000

Motiv

1. Styrelsen framhåller, att det föreligger en eftersläpning i fråga om kanslibyråns arbete. Begärda utredningar kan ofta inte slutföras inom rimlig tid. Granskning från juridisk synpunkt av framlagda förslag till generella anvisningar om åtgärder till skydd mot yrkesskada kan sällan utföras omgående, vilket medför förseningar med utfärdandet av anvisningar. Uppgiften att lägga fram förslag till rationaliseringar för att effektivisera yrkesinspektionens arbete är praktiskt taget helt eftersatt. Möjligheterna att bevaka arbetarskyddsfrågor i press, radio och TV är otillfredsställande. Byrån bör omorganiseras och i samband därmed förstärkas med fem tjänster. Sty-

relsens förslag innebär inrättande av en tjänst som avdelningsdirektör i Bo 1, en tjänst som byrådirektör i Ao 25 och en i Ae 25, en tjänst som förste byråsekreterare (organisationsföredragande) i Ae 23, en tjänst som pressombudsman i Ag 27 med halvtidstjänstgöring, 3 kontoristtjänster i Ae 9, en tjänst som förste expeditionsvakt i Ae 9 samt en heltids- och en halvtidstjänst som kontorsbiträde i Af 2/Ae 5. I samband därmed kan följande tjänster indragas, nämligen en som byrådirektör i Ao 27, en som förste byråsekreterare i Ao 23, en som expeditionsvakt i Ae 7 samt två som kansli- biträde i Ae 7.

2. a) De tekniska byråernas arbetsuppgifter består främst i att utarbeta generella anvisningar om åtgärder till skydd mot yrkesskada samt att granska maskiner och redskap med hänsyn till 45 § arbetarskyddslagen. En intensifiering av detta arbete är särskilt angelägen i fråga om allmäntekniska byråns kemi-tekniska avdelning samt maskintekniska byråns maskinavdelning och lyftanordningsavdelning. Med hänsyn till föreliggande rekryterings- svårigheter bör en av de föreslagna tre tjänsterna inrättas i lönegrad Ae 25 med rätt för styrelsen att placera den på lämplig avdelning. En ökning av antalet högre tjänstemän medför behov av en ny kontorsbiträdestjänst.

2. b) Vid handläggning av vissa arbetstidsärenden behövs utredningar med hänsyn till förändringar på arbetsmarknaden. Bl. a. för att kompetent arbetskraft härför skall kunna erhållas föreslås, att en förste byråsekreterar- tjänst i Ao 23 omändras till byrådirektörstjänst i Ao 27.

2. c) Styrelsen bedriver i samarbete med statens institut för folkhälsan en utredning rörande silikos. Till denna utredning har särskilda medel anslagits. Även sedan denna utredning avslutats kommer styrelsen att ha ett nära samarbete med folkhälsoinstitutet i dessa frågor, bl. a. med hänsyn till det centrala silikosregister som nu föres på institutet i samarbete med styrelsen. För att utnyttja förefintlig sakkunskap på området bör en arvodes- befattning för en specialföredragande i silikosärenden inrättas.

Fr. o. m. innevarande budgetår finns hos styrelsen en tjänst för en läkare i högst Bg 1. Denne har behov av kvalificerad sekreterarhjälp i form av en kontorist i Ae 9.

3. a) Styrelsen finner det vara av högsta angelägenhetsgrad, att byrå- cheferna för arbetstidsbyrån och kanslibyrån flyttas från Bo 1 till Bo 3. Jäm- ställdheten i fråga om utbildning, arbetsuppgifternas allmänna kvalitet och det med tjänsterna förenade ansvaret medför krav på samma lönegrads- placering som gäller för cheferna för de två tekniska byråerna.

3. b) Tjänsten som läkare i högst lönegrad Bg 1 bör ändras till en över- läkartjänst i Bg 1 med avlöningsförstärkning 8 000 kr.

Departementschefen

Det är angeläget att pågående utredningsarbete på arbetarskyddets om- råde, bl. a. rörande företagshälsovården, liksom även arbetet med anvis-

ningar i olika arbetarskyddsfrågor kan intensifieras. Jag förordar därför, att styrelsen erhåller vissa personalförstärkningar. På kanslibyrån bör inrättas en ny tjänst som byrådirektör i Ae 25. Vidare bör den tekniska personalen utökas med en byrådirektör i Ae 27; en sådan byrådirektörstjänst bör i enlighet med vad jag förordat under punkten B 5 överflyttas från riksförsäkringsverket. Därjämte bör inrättas en kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemen-samma frågor. För löneomräkning bör anslaget ökas med 234 000 kr.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 345 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 2 917 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen, som för-anledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskydds-styrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, för- slagsvis	860 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	52 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	965 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 040 000

Summa kr. 2 917 000;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 917 000 kr.

E 2. Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	295 000	331 565
1964/65	322 000	
1965/66 (förslag)	355 000	

Arbetarskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 58 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
<i>Utgifter</i>			
1. Sjukvård m. m.	6 000	+ 5 000	+ 5 000
2. Reseersättningar	173 000	+ 18 000	+ 8 000
3. Övriga expenser för eget behov	100 000	+ 35 000	+ 20 000
4. Publikationstryck	27 000	+ 15 000	+ 15 000
<i>Inkomster</i>			
5. Särskilda uppbördsmedel	14 000	+ 15 000	+ 15 000
Nettoutgift kr.		+ 58 000	+ 33 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 33 000 kr. och alltså uppföres med 355 000 kr. Därvid har inräknats 10 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. samt ett från 8 000 kr. till 10 000 kr. förhöjt belopp för internordiska tjänsteresor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbeterskyddsstyrelsen*: *Omkostnader* för budget-
året 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kr.

E 3. Yrkesinspektionen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 653 000	4 405 019
1964/65	4 889 000	
1965/66 (förslag)	5 490 000	

Yrkesinspektionen, som är organiserad på elva distrikt, har att utöva tillsyn över efterlevnaden av arbetarskydds- och arbetstidslagstiftningen. Tillsynen utövas i huvudsak genom besök på arbetsställen. Antalet anställda är ca 170.

Arbeterskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 576 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) 2 deltidanställda läkare med arvode samt ersättning till semestervikarier för läkarna	+ 28 000
b) 1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 14 880
c) Dagarvoden för förtroenderåden	— 4 000
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
10 distriktsinspektörer Ao 19 ändras till distriktsingenjörer Ao 19	—
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 537 120
	+ 576 000

Motiv

1. a) För nio av de elva yrkesinspektionsdistrikten finns inrättade arvodes-tjänster för läkare med en tjänstgöringstid av sex timmar i veckan. Behovet

av läkarmedverkan i yrkesinspektionens arbete har starkt understrukits av både de yrkesinspektörer som har sådan medverkan och de som saknar sådan. Även från arbetsmarknadsparterna har framförts önskemål om ökad läkarmedverkan. Då det finns tillgång till ytterligare läkare med erforderlig utbildning och erfarenhet, föreslår styrelsen att läkare anställas även i återstående två distrikt.

1. b) Fr. o. m. innevarande budgetår har yrkesinspektionen tillförts två förste distriktsingenjörstjänster för tillsynen över främst statlig och kommunal förvaltningsverksamhet. För att biträda dessa tjänstemän med kontorsgöromål erfordras ett kontorsbiträde.

1. c) Med hänsyn till belastningen under föregående två budgetår kan medelsanvisningen för dagarvoden till förtroenderåden minskas.

2. Tjänstebenenämningen på tio tjänster som distriktsinspektör i Ao 19 bör ändras till den som brukas för övriga tjänster i lönegrad Ao 19 vid allmänna yrkesinspektionen.

Departementschefen

Antalet läkare inom yrkesinspektionen har successivt utökats. Nuläget är att arvodestjänster för läkare finns vid nio av de elva yrkesinspektionsdistrikten. Arbetarskyddsstyrelsen bedömer det som möjligt att kunna rekrytera lämpliga läkare även till de båda distrikt som f. n. inte har tillgång till läkarmedverkan. Jag föreslår därför, att medel beräknas för arvoden till ytterligare två deltidsanställda läkare.

Medelsanvisningen för dagarvoden till yrkesinspektionens förtroenderåd bör justeras enligt arbetarskyddsstyrelsens förslag. I enlighet med styrelsens förslag bör vidare tjänstebenenämningen på tio tjänster som distriktsinspektör i Ao 19 ändras till distriktsingenjör i samma lönegrad.

Anslaget bör ökas med 579 000 kr. för löneonräkning och uppföras med 5 490 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för yrkesinspektionen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 116 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	158 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 280 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 936 000

Summa kr. 5 490 000;

c) till Yrkesinspektionen: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 490 000 kr.

E 4. Yrkesinspektionen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 039 000	1 051 090
1964/65	1 156 000	
1965/66 (förslag)	1 179 000	

Arbeterskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 25 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Reseersättningar	890 000	+ 22 000	+ 20 000
2. Övriga expenser	173 000	+ 3 000	+ 3 000
		+ 25 000	+ 23 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 23 000 kr. och alltså uppföres med 1 179 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Yrkesinspektionen: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 179 000 kr.

E 5. Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	100 000	100 000
1964/65	100 000	
1965/66 (förslag)	100 000	

Från detta anslag utgår bidrag till organisationer, som bedriver undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område. Anslaget fördelas av arbetarskyddsstyrelsen.

Arbeterskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med 150 000 kr.

Styrelsen anför, att bidrag för budgetåret 1964/65 begärts av olika organisationer till ett sammanlagt belopp av 125 500 kr. Styrelsen anser att den av de frivilliga organisationerna bedrivna verksamheten på arbetarskyddets område är synnerligen värdefull och att den utgör ett nödvändigt komplement till arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens arbete. Anslaget bör uppräknas med hänsyn till den allmänna kostnadsökningen, det ökade intresset för arbetarskydd över huvud taget samt det växande antalet arbetstagare, som är i behov av upplysning på detta område. Därjämte fram-

håller arbetarskyddsstyrelsen angelägenheten av att kunna lämna bidrag även till organisationer, som tillfälligt tar upp ett arbetarskyddsprojekt på sina arbetsprogram.

Departementschefen

Anslaget bör under nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 100 000 kr.

F. Medicinalstyrelsen m. m.

F 1. Medicinalstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 980 000	6 032 144
1964/65	6 180 000	
1965/66 (förslag)	7 211 000	

Medicinalstyrelsen utövar högsta inseedet över den allmänna hälso- och sjukvården jämte apoteksväsendet. Styrelsen utgör vidare överstyrelse för statens mentalsjukhus och Vilhelmsro sjukhus samt är chefsmyndighet för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier, statens rättsläkarstationer, länsläkar- och provinsialläkarväsendet samt barnmorskeläroanstalten i Stockholm. Medicinalstyrelsen har ca 240 anställda. En utredning om medicinalväsendets centraladministration pågår och väntas bli slutförd under första halvåret 1965.

Medicinalstyrelsens anslagsframställning m. m.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 381 000 kr.

Sinnessjuknämnden föreslår oförändrad medelstilldelning för nämndens del.

	Ökn. ell. minskn.
1. Personalförändringar	
a) Överdirektörens avdelning:	
1 expeditionsvakt Ae 7.....	+ 16 488
½ kanslibiträde Ag 7 (bibl.).....	+ 8 244
b) Hälsovårdsbyrån:	
1 hälsovårdskonsulent Ag 21.....	+ 33 972
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	+ 14 880
½ kanslibiträde Ag 7 (nämnden för internationella hälsovårdsärenden).....	+ 8 244
c) Mentalsjukvårdsbyrån:	
1 kanslibiträde Ae 7.....	+ 16 488
½ kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	+ 7 440
d) Överinspektören för mentalsjukvården:	
1 förste byråsekreterare Ae 23.....	+ 37 680
e) Avdelningen för vård av psykiskt efterblivna:	
1 pedagogkonsulent Ae 21.....	+ 33 972
1 kanslist Af 9/Ae 15.....	+ 22 488
Psykologisk metodutveckling.....	+ 10 000
f) Tandvårdsbyrån:	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	+ 14 880
g) Apoteksbyrån:	
Utökad arbetstid för 1 specialföredragande (farmakolog).....	+ 7 500
h) Lag- och utredningsbyrån:	
1 förste byråsekreterare Ae 23 (ökning med ½ A 23).....	+ 18 840
Minskning med ½ kanslibiträde Ag 7.....	— 8 244

	Ökn. el. minskn.
i) Statistiska avdelningen:	
Utökad arbetstid för 1 medicinalrådsassistent	+ 7 500
1 förste aktuarie Ae 23	+ 37 680
1 kanslibitråde Ae 7	+ 16 488
5 kontorsbiträden Af 2/Ae 5	+ 74 400
k) Kameralbyrån:	
1 kanslist Af 9/Ae 15	+ 22 488
$\frac{1}{2}$ expeditiönsvakt Ag 7	+ 8 244
l) Dubblering av medicinalrådstjänster	+ 19 820
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 11 460
b) Vissa arvodesfrågor	+ 2 550
3. Löneomräkning	+ 937 498
	+ 1 381 000

Motiv

1. a) Utökningen av medicinalstyrelsens lokaler har medfört behov av en expeditiönsvakttjänst, avsedd i första hand för de avdelningar, som är belägna fem trappor upp. — För att avlasta bibliotekarien rutingöromål erfordras ett kanslibitråde med halvtidstjänstgöring.

1. b) De växande arbetsuppgifterna på det omgivningshygieniska fältet samt utbyggnaden av länsläkarorganisationen och dess personalstab gör det angeläget att hälsovårdsbyrån tillföres dels en tjänst som hälsovårdskonsulent, vilken med hänsyn till lönegradsplacering av hälsovårdskonsulenterna på länsplanet bör placeras i Ag 21, dels en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång. — Kanslibiträdestjänsten på halvtid hos föredraganden i Bg 1 bör med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning utökas till heltidstjänst.

1. c) Genom omläggning av diariieförings- och registreringsarbetet m. m. erfordras en kanslibiträdes- och en kontorsbiträdestjänst, den senare med halvtidstjänstgöring.

1. d) De ökade juridiskt-administrativa göromålen har alltmer understrukit behovet av en förste byråsekreterare i Ae 23.

1. e) För att avlasta övriga befattningshavare bl. a. de med anordnande av kurser och konferenser sammanhängande göromålen bör inrättas en tjänst, vars innehavare skall äga utbildning i pedagogik och psykologi. — För de administrativa rutingöromålen erfordras en kanslist i reglerad befordringsgång. — Ytterligare 10 000 kr. erfordras för psykologisk metodutveckling, enär ifrågavarande verksamhet kommer att få en kontinuerlig utveckling under flera år framåt.

1. f) För att medhinna kansli- och skrivgöromålen erfordras ytterligare ett kontorsbitråde.

1. g) Utvecklingen inom läkemedelsområdet kräver en från 2 till 3 timmar per dag utökad arbetstid för den specialföredragande (farmakolog), som tillförts styrelsens apoteksbyrå fr. o. m. nästföregående budgetår.

1. h) För biträde åt fackbyråerna med utarbetande av cirkulär m. m. och kontinuerlig revision av dessa erfordras en förste byråsekreterare i Ae 23.

1. i) För fullgörande av de arbetsuppgifter, som åligger avdelningen, erfordras utökning av personalen med en förste aktuarie, ett kanslibiträde och fem kontorsbiträden, varjämte en medicinalrådsassistent bör erhålla utökad arbetstid.

1. k) Den löpande skötseln av styrelsens omfattande arkiv samt de många och eftersläpande arbetsuppgifterna inom detta arbetsfält aktualiserar behov av dels en tjänst som kanslist, dels ock en tjänst som expeditionsvakt i Ag 7, den sistnämnde med halvtidstjänstgöring.

1. l) Med hänsyn till utredningsarbete, inspektionsverksamhet m. m. blir den tid som står vederbörande fackbyråchefer till buds för handläggning av löpande ärenden under vissa perioder alltför knapp. För att avhjälpa detta förhållande har det varit nödvändigt att tidvis dubblera vissa byråchefstjänster. För sådant ändamål har beräknats medel motsvarande en dubblering av medicinalrådstjänster under högst 16 månader. Behov av ytterligare dubblering föreligger, varför medel för detta ändamål bör beräknas till sammanlagt 20 månadslöner som medicinalråd.

2. a) Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

på överdirektörens avdelning en kontorist Ae 9 till kansliskrivare Ae 11,

på medicinalbyrån en kontorsskrivare Ae 13 till kanslist Af 9/Ae 15,

på statistiska avdelningen en kontorist Ae 9 till kansliskrivare Ae 11 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till kanslibiträde Ae 7, samt

på kameralbyrån en förste byråsekreterare Ao 23 till byrådirektör Ao 25 och ett kanslibiträde Ae 7 till kontorist Ae 9.

2. b) Ersättningar i form av årsarvode bör utgå även åt de ledamöter i specialitetsnämnden, som inte är läkare. Arvodet åt ordföranden bör uppräknas. På grund härav erfordras en höjning av arvodesposten med 2 550 kr.

Giftnämndens anslagsframställning

Giftnämnden, för vars verksamhet medel anvisats under medicinalstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag, föreslår att medelstilledningen för nämndens del ökas med 234 000 kr. samt att ett särskilt anslag uppföres på riksstaten för dess verksamhet.

Motiv

Den av statsmakterna beslutade nya lagstiftningen om gifter och bekämpningsmedel trädde i kraft den 1 juli 1964. Högsta tillsynen över tillämpningen av denna lagstiftning tillkommer den fr. o. m. budgetåret 1963/64 inrättade giftnämnden. Till följd av den underdimensionering av personalen som förelåg under första kvartalet 1964 fick nämnden fr. o. m. budgetåret

1964/65 vissa personalförstärkningar. Trots detta ser nämnden med stor oro på sina möjligheter att på ett tillfredsställande sätt ta sig an och lösa sina uppgifter. Vid juni månads utgång i år hade till nämnden inkommit registreringsansökningar för 877 bekämpningsmedel. Av dessa har hittills endast 39 ansökningar föranlett slutgiltigt ställningstagande. Det stora antalet icke avgjorda ansökningar innebär en betydande påfrestning för nämnden. Vidare kommer det ständigt tilltagande bruket av kemikalier inom industri och hantverk men även inom hemmen att ställa mycket stora krav på nämndens beredskap. Ett omfattande och kontinuerligt arbete kommer även att få läggas ned på en utökning av de vägledande förteckningarna över gifter och vådliga ämnen. Med hänsyn till nämndens arbetsuppgifter är det angeläget att en rationell och funktionsduglig kansliorganisation med tillräcklig kapacitet snarast kommer till stånd. För detta ändamål fordras följande personella förstärkning, nämligen en kanslichef i Bo 3, en sekreterare med arvode motsvarande högst löneklass A 27, en amanuens i Af 17/Ae 21 samt två kontorsbiträden i högst Ae 5.

Departementschefen

Sedan 1960 har medicinalstyrelsen successivt ökat den kurs- och informationsverksamhet som avser att närmare informera och handleda huvudmännen vid vården av psykiskt efterblivna. Medan styrelsen 1960 anordnade endast en sådan kurs hade under budgetåret 1963/64 inte mindre än 18 dylika kurser anordnats. Med hänsyn bl. a. härtill anser jag det angeläget, att avdelningen för vård av psykiskt efterblivna tillförs en tjänst som byråinspektör i Ae 21.

Styrelsen bör vidare förstärkas med en tjänst som kanslist i högst Ae 15, vars innehavare skall tjänstgöra som arkivvårdare. Därjämte föreslås inrättande av en tjänst som kontorsbiträde i högst Ae 5 och en tjänst som expeditionsvakt i Ag 7.

På lag- och utredningsbyrån har sedan flera år funnits inrättad en halvtidstjänst som förste byråsekreterare i Ag 23. Innehavaren av denna tjänst har ägnat sig åt översyn av blankettbeståndet inom medicinalväsendets område. Med hänsyn till behovet av nya eller reviderade blanketter bör ifrågasvarande tjänst bibehållas även under nästa budgetår.

Jag är inte f. n. beredd att föreslå nya tjänster m. m. för medicinalstyrelsens statistiska avdelning. Frågan om förstärkningar av styrelsens planeringsresurser torde få prövas i annat sammanhang.

Genom beslut den 18 december 1964 har Kungl. Maj:t fastställt nya arvodet åt vissa ledamöter och suppleanter i medicinalstyrelsens socialpsykiatriska nämnd. Jag har beräknat medel härför.

Giftnämnden har begärt en betydande personalförstärkning. Nämnden, som är giftmyndighet enligt giftförordningen och registreringsmyndighet enligt bekämpningsmedelsförordningen, började sin verksamhet den 1 juli

1963. För ändamålet anvisades under förevarande anslag 55 000 kr., avseende bl. a. ersättning åt en sekreterare med arvode motsvarande högst löneklass A 27 samt ersättningar till experter. Härjämte beräknades medel för en amanuens och ett kanslibiträde. På grund av den stora arbetsanhopningen hos nämnden medgav Kungl. Maj:t den 4 juni 1964, att nämnden fick anställa ytterligare en sekreterare med arvode motsvarande högst löneklass A 27 och ett kanslibiträde. Denna personal bör bibehållas jämväl under nästa budgetår. Nämnden har således under kort tid erhållit en relativt kraftig förstärkning. Med hänsyn härtill och i avvaktan på ytterligare erfarenheter beträffande verksamhetens omfattning är jag f. n. inte beredd att härutöver förordna annan medelsförstärkning för nämndens del än en uppräknig av ersättningarna till nämndens ledamöter och experter med 15 000 resp. 5 000 kr. I avbidan på resultatet av pågående utredning angående medicinalstyrelsens arbetsuppgifter och organisation m. m. (MCA-utredningen) bör medel för giftnämndens verksamhet fortfarande anvisas från medicinalstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 210 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 821 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 7 211 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 540 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	857 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 507 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 307 000

Summa kr. 7 211 000;

- b) till Medicinalstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 211 000 kr.

F 2. Medicinalstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	846 000	932 247
1964/65	993 000	
1965/66 (förslag)	1 148 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 235 000 kr.

Sinnessjuknämnden föreslår oförändrad medelstilldelning för nämndens del.

Giftnämnden föreslår att till nämndens förfogande ställda medel ökas med 12 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. 1965/66				
			Mynd.	Dep:t		
<i>Utgifter</i>						
1. Reseersättningar.....	168 000	+	10 000	+	2 000	
2. Traktamenten åt vissa vikarier för befattningshavare inom medicinalstyrelsen.....	30 000	+	5 000	+	5 000	
3. <i>Expenser</i>						
a) Övriga expenser för eget behov.....	509 000	+	146 500	+	90 000	
b) Övriga expenser för annat än eget behov.....	26 000	+	4 000	+	4 000	
4. Publikationstryck.....	150 000	+	28 000		—	
5. Databearbetningar.....	85 000	+	60 000	+	60 000	
<i>Inkomster</i>						
6. Särskilda uppbördsmedel.....	34 000	+	6 000	+	6 000	
Nettoutgift kr.			+	247 500	+	155 000

Motiv

3. a) Styrelsen, som anser det vara av stor betydelse att söka underlätta de interna kommunikationerna och avlasta telefonlinjerna, föreslår att snabbtelefonanläggning installeras i styrelsens lokaler.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 1 148 000 kr., kostnaderna för giftnämndens verksamhet inräknade. Jag har därvid beräknat medel för en snabbtelefonanläggning samt 7 000 kr. för internordiska resor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 148 000 kr.

F 3. Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	702 000	746 657
1964/65	894 000	
1965/66 (förslag)	1 010 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd har till uppgift att handha den centrala planläggningen av krigsorganisationen för den allmänt civila hälso- och sjukvården samt att leda, övervaka och samordna den lokala

planläggningen på detta område. Sjukvårdsberedskapsnämnden har ca 50 anställda.

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 363 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Upphandlings- och organisationsbyrån:	
1 förste byråinspektör Ae 23	37 680
1 assistent Ag 17	27 648
1½ kontorsbiträde Af 2/Ae 5	22 320
b) Personalbyrån:	
1 kanslibiträde Ae 7	16 488
c) Gemensam personal:	
1 förste byråinspektör Ae 23	37 680
2. Tjänsteförändringar	
Vissa arvodesfrågor	15 260
3. Löneomräkning	205 924
	363 000

Motiv

1. a) Byråns personal behöver snarast förstärkas med en kvalificerad befattningshavare i Ae 23 för allmänna organisationsuppgifter, särskilt rörande sjukhusens och övriga den slutna vården tillhörande inrättningars krigsorganisation, samt en tjänsteman i Ag 17 för biträde vid nämndens förordshållning. Härjämte erfordras ytterligare arbetskraft för kontorsbiträdesuppgifter.

1. b) Den ökade omfattningen av tjänstepliktig medicinalpersonal inom olika kategorier tillika med nyttillkomna uppgifter avseende obligatorisk krigssjukvårdsutbildning har väsentligt ökat byråns arbete med registrering och krigsplacering.

1. c) Nämndens medverkan i försvarsförberedelserna mot biologisk krigsföring samt planläggningen på hälsovårdsområdet och därmed sammanhängande utbildningsuppgifter kräver en förstärkning av nämndens kansli med en förste byråinspektör i Ae 23.

2. Vissa arvodesanställda befattningshavares löneställning behöver omregleras.

Departementschefen

Enligt den nya lagen om kommunal beredskap, som trädde i kraft den 1 juli 1964, åläggs kommunerna att vidtaga förberedelser för sin verksamhet i krig och vid krigsfara. Detta innebär att hälsovårdsnämnderna redan i fredstid skall planera sin krigsverksamhet. Jag föreslår, att sjukvårdsberedskapsnämnden förstärks med en tjänst som förste byråinspektör i Ag 23 med uppgift bl. a. att utarbeta anvisningar till hälsovårdsnämnderna rörande planläggningen av hälsovårdsberedskapen på kommunplanet. Denne befattningshavare bör därjämte ha till uppgift att handlägga vissa ärenden av

administrativ och organisatorisk natur rörande civila försvarsförberedelser mot biologisk krigföring. För sistnämnda uppgifter har Kungl. Maj:t medgivit sjukvårdsberedskapsnämnden att under de två senaste budgetåren anställa en tjänsteman mot arvode, vilket således härefter inte erfordras. Jag föreslår vidare, att en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 inrättas på personalbyrån.

Jag beräknar vidare medel för höjda arvoden åt en tjänsteman för beredning av ärenden rörande sjukvårdsberedskapsnämndens utbildningsverksamhet m. m. samt åt en befattningshavare, som handlägger ärenden rörande krigsorganisationen av beredskapssjukhusen och andra sjukvårdsinrättningar m. m.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning av 71 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 45 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 1 010 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	1 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	114 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	667 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	228 000

Summa kr. 1 010 000;

b) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 010 000 kr.

F 4. Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	207 000	308 708
1964/65	161 000	
1965/66 (förslag)	213 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 75 500 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Expenser			
a) Övriga expenser för eget behov	73 000	+ 53 500	+ 30 000
b) Expenser för annat än eget behov	20 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Databearbetningar	40 000	+ 20 000	+ 20 000
		+ 75 500	+ 52 000

Motiv

1. a) Sjukvårdsberedskapsnämnden skall svara för sin andel i kostnaderna för den snabbtelefonanläggning, som medicinalstyrelsen hemställt att få anskaffa för sitt eget och nämndens behov.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 213 000 kr. Jag har därvid inräknat medel för anskaffning av en snabbtelefonanläggning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*:
Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 213 000 kr.

F 5. Viss krigssjukvårdsutbildning m.m.

	Anslag
1964/65	657 000
1965/66 (förslag)	1 007 000

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 444 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Kostnader för centrala krigssjukvårdskurser	100 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Kostnader för grundkurser för vissa läkare m. m.	307 000	+ 311 000	+ 303 000
3. Bidrag till Svenska röda korset för utbildning av samariter m. m.	220 000	— 5 000	— 5 000
4. Bidrag till Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund för utbildning av bilförare	30 000	+ 6 000	—
5. Kostnader för viss hälsovårdsutbildning	—	+ 130 000	+ 50 000
		+ 444 000	+ 350 000

Motiv

1. Den vid de centrala sjukvårdskurserna bedrivna utbildningen förutsättes skola fortgå efter enahanda riktlinjer och i ungefär samma omfattning som föregående budgetår. Med hänsyn till belastningen föregående budgetår och till den inträdda allmänna kostnadshöjningen anser nämnden att beloppet till diverse omkostnader bör höjas med 2 000 kr.

2. Under budgetåret 1965/66 avses kursverksamheten omfatta 15 grundkurser. Medelsbehovet beräknas enligt följande sammanställning:

a) Lärararvoden (15×5 000).....	75 000
b) Reseersättningar till lärare och elever (15×15 000).....	225 000
c) Diverse omkostnader (15×3 000).....	45 000
d) Ersättning åt elever (15×8 700).....	130 500
e) Arvoden till lokala kursledare m. fl. (15×2 500).....	37 500
	513 000

Nämnden avser att före den 1 juli 1965 avlämna förslag till bestämmelser för försvarsmedicinsk assistenttjänstgöring för sådana värnpliktiga läkare, vilka nu disponeras för krigsplacering inom civil krigssjukvård. Det är f. n. inte möjligt att förutsäga i vilken takt utvecklingen av denna tjänstgöring kan ske. Nämnden har mot bakgrund av föreliggande personaltillgång beräknat att under budgetåret 1965/66 högst 70 »läkarmånader» skall kunna disponeras för ifrågavarande tjänstgöring. Med en beräknad total dygnskostnad per värnpliktig av ca 50 kr. eller per månad ca 1 500 kr. (motsvarande värnpliktsavlöningsförmåner m. m.) skulle kostnaderna sammanlagt belöpa sig till högst 105 000 kr. Nämnden föreslår att anslaget upptas med sistnämnda belopp.

3—4. Svenska röda korset (SRK) räknar med att kunna utbilda 3 000 samariter under budgetåret 1965/66 och Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund (SKBR) 300 bilförare. Utbildningsfrekvensen föreslås omfatta 95 000 timmar för SRK och 9 000 timmar för SKBR. Statsbidragsbeloppet per utbildningstimme föreslås med hänsyn till ökade utbildningskostnader höjt, för SRK:s del från 1 kr. 90 öre till 2 kr. och för SKBR:s del från 3 kr. till 3 kr. 20 öre. I fråga om SRK tillkommer kostnader för underhåll och anskaffning av utbildningsmateriel om 25 000 kr. och för SKBR:s del kostnader för förhyrning och försäkring av privata fordon med 7 500 kr. Med anledning härav upptar nämnden ett medelsbehov av 215 000 kr. för SRK och avrundat 36 000 kr. för SKBR, eller inalles 251 000 kr.

5. Nämnden föreslår upptagande av en ny utbildningsverksamhet, särskilt avsedd för ledamöterna i landets hälsovårdsnämnder. Enligt lagen om kommunal beredskap (SFS 1964: 63) åligger det varje kommun att redan i fredstid vidtaga förberedelser för sin verksamhet under beredskaps- och krigsförhållanden. För att hälsovårdsnämndsledamöterna skall kunna fullgöra på dem ankommande arbetsuppgifter i krig och krigsfara är det angeläget att de genom lämplig utbildning och information blir väl förtrogna med hälsovårdsnämndens arbetsuppgifter såväl i fred som vid beredskaps- och krigstillstånd.

Under de senaste åren har ett antal hälsovårdsnämndsledamöter genomgått en veckas utbildning i hälsovård vid Kommunskolan i Sigtuna (kurs I). Det är angeläget, att de hälsovårdsnämndsledamöter, som genomgått kurs I,

snarast möjligt därefter får genomgå en särskild grundutbildning i hälsovårdsberedskap omfattande 20 tim. under tre dagar (kurs II).

Av organisatoriska och ekonomiska skäl föreslår nämnden att utbildningsverksamheten till en början genomföres såsom en försöksutbildning och därvid begränsas till att för budgetåret 1965/66 omfatta 250 ledamöter.

Kostnaderna för kurs II under budgetåret 1965/66 beräknas enligt följande:

Förlorad arbetsförtjänst (250 × 3 × 60)	45 000
Resor och traktamenten (250 × 50) + (250 × 150)	50 000
Kurslednings-, föreläsnings- och demonstrationsarvoden (10 × 2 700)	27 000
Lokalhyror, utbildningsmateriel m. m. (10 × 500)	5 000
Oförutsedda utgifter	3 000
	130 000

Yttranden

Statskontoret anser den föreslagna kursverksamheten, som är inriktad på hälsovårdsberedskap, väl ansluta sig till de intentioner i utbildningshänseende, vilka kommit till uttryck vid statsmakternas antagande innevarande år av lagstiftningen om kommunal beredskap. Mot den föreslagna organisationen av kurserna föreligger enligt statskontorets mening ej heller anledning till erinran. Även om det i och för sig måste anses önskvärt att utbildningen i fråga genast kunde få större omfattning, synes det statskontoret lämpligt att denna i enlighet med förslaget till en början anordnas försöksvis för 250 ledamöter. Statskontoret utgår från att, på motsvarande sätt som förutsattes i fråga om kurs I, rekryteringen av kursdeltagare erhåller en ur beredskapssynpunkt lämplig avvägning.

Veterinärstyrelsen vill med hänsyn till de ökade krav på hälsovårdsnämnderna, som följer av den nya lagen om kommunal beredskap, för sin del tillstyrka förslaget om viss hälsovårdsutbildning.

Styrelsen för Svenska kommunförbundet delar sjukvårdsberedskapsnämndens uppfattning att utbildningen på kommunskolan av ledamöter i hälsovårdsnämnden om möjligt bör ökas. Omfattningen av hälsovårdsnämndsledamöternas utbildning måste emellertid vid varje tidpunkt anpassas efter skolans resurser och det utbildningsbehov som kan föreligga på andra områden. Styrelsen har för sin del inte något att erinra mot att ett kortare inslag rörande hälsovårdsberedskapen tillföres hälsovårdsutbildningen på kommunskolan. Den föreslagna försöksverksamheten med utbildning i hälsovårdsberedskap vill styrelsen inte motsätta sig.

Svenska stadsförbundet finner inte anledning till erinran mot det framförda förslaget att den som kurs I betecknade grundutbildningen i hälsovård skall utgöras av den utbildningskurs för hälsovårdsledamöter som sedan lång tid bedrivits vid kommunskolan, varvid dock i kursprogrammet skall inläggas en allmän orientering om hälsovårdsnämndernas beredskapsuppgifter. Förbundet har intet att erinra mot en successiv utökning av antalet kurser

under förutsättning att dessa inte inkräktar på kommunskolans möjligheter att tillgodose även övriga kommunala utbildningsbehov.

Departementschefen

I prop. 1963: 106 framlades förslag rörande den utbildning, som avser att göra läkare skickade att tjänstgöra i krigsbefattningar inom krigssjukvården m. m. Riksdagens beslut i anledning av propositionen innebar bl. a., att samtliga läkare, som avses skola tjänstgöra inom den civila krigssjukvården, skall genomgå särskild utbildning omfattande grundkurs om ca två veckor samt efter- och vidareutbildning under ca 45 dagar. Värnpliktiga läkare, som inte erfordras för krigsbefattningar i den militära krigsorganisationen, skall genomgå begränsad utbildning inom krigsmakten och därefter fullgöra resterande värnpliktstjänstgöring i form av bl. a. försvarsmedicinsk assistenttjänstgöring.

Genom beslut den 16 oktober 1964 har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd att försöksvis anordna tio grundkurser för sådana läkare, som inte genomgått kurs i krigsmedicin till medicine licentiatexamen. Kostnaderna för ifrågavarande kurser har beräknats till sammanlagt 342 000 kr. Under nästa budgetår torde antalet dylika kurser böra utökas till femton. Kostnaderna härför, inkl. arvoden för kursledning m. m., beräknar jag till sammanlagt ca 510 000 kr.

Beträffande den försvarsmedicinska assistenttjänstgöringen har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1964 fastställt bestämmelser för försöksvis anordnad sådan tjänstgöring för vapenfria värnpliktiga, som är läkare eller medicine kandidater. Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd avser att före nästa budgetår inkomma med förslag till bestämmelser för dylik tjänstgöring jämväl för sådana värnpliktiga läkare, vilka nu disponeras för krigsplacering inom civil krigssjukvård. Mot bakgrund härav har nämnden beräknat att sammanlagt 70 läkarmånader skall kunna disponeras för sådan tjänstgöring under nästa budgetår. Då samtliga som deltar i denna tjänstgöring torde komma att åtnjuta enahanda förmåner som under värnpliktstjänstgöringen, motsvarande ca 50 kr. per dygn eller 1 500 kr. per månad, beräknar jag den totala kostnaden för ifrågavarande ändamål till i runt tal 100 000 kr. under nästa budgetår.

Kostnaderna för centrala krigssjukvårdskurser under nästa budgetår bör upptas med 102 000 kr.

På grund av höjda instruktörsarvoden har kostnaderna stigit för den utbildning av samariter och bilförare som bedrivs av Svenska röda korset resp. Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund. Bidraget per utbildningstimme bör därför i enlighet med beredskapsnämndens förslag ökas för samaritutbildningen från 1 kr. 90 öre till 2 kr. och för bilförarutbildningen från 3 kr. till 3 kr. 20 öre. Mot den föreslagna utbildningsfrekvensen har jag ingen erinran. Jag upptar under anslaget för ändamålen i runt tal 215 000 resp.

30 000 kr. och inräknar därvid medel för anskaffande av visst filmmateriel för användning vid samaritutbildningen.

Enligt lagen om kommunal beredskap åligger det som nämnts kommunerna att redan i fredstid vidtaga förberedelser för sin verksamhet under beredskaps- och krigsförhållanden. Det är angeläget att hälsovårdsnämndernas ledamöter blir väl förtrogna med sina beredskaps- och krigsuppgifter. En utbildning i hälsovårdsberedskap för ifrågavarande nämndledamöter bör därför komma till stånd under nästa budgetår. Liksom statskontoret anser jag, att staten bör lämna sin medverkan härtill. Formerna för denna medverkan ävensom möjligheterna att samordna nämnda utbildning med den vid kommunskolan i Sigtuna nu bedrivna utbildningen för hälsovårdsnämndsledamöter bör emellertid närmare övervägas. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut om utbildningens bedrivande. Vid anslagsberäkningen upptar jag för ändamålet ett belopp av i runt tal 50 000 kr.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppgår vid bifall till vad jag nu föreslagit till 1 007 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss krigssjukvårdsutbildning m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 007 000 kr.

F 6. Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	727 000	1 066 960
1964/65	1 027 000	
1965/66 (förslag)	1 143 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 177 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Arvoden till redogörare			
a) för centrala förråd.....	18 200	+	2 800
b) för lokala förråd.....	61 800	+	13 200
2. Arvoden till inventeringsförrättare.....	7 000	+	1 000
3. Ersättningar för handräckning, semester- och sjukvikarier.....	190 000	+	60 000
4. Hyror, frakter m. m.....	700 000	+	50 000
5. Reparation och underhåll m. m. av materiel.....	50 000	+	50 000
		+	177 000
			116 000

Motiv

1. a) — b) Då det visat sig svårt att med gällande arvoden kunna bibehålla de nuvarande redogörarna eller vid vakanser anskaffa nya lämpliga sådana föreslår nämnden, att arvodena höjes från 1 300 resp. 425 kr. till högst 1 500 resp. 500 kr. för år. Antalet centralförråd förutses för nästa budgetår oförändrat medan den ökade materieluppbörden beräknas med-

föra behov av ytterligare fem lokala förråd. Medelsbehovet under anslagsposten uppskattas på grund härav till 96 000 kr.

2. Med hänsyn till belastningen föregående budgetår och den allmänna löneutvecklingen föreslås anslagsposten uppräknad med 1 000 kr.

3. Med utgångspunkt från belastningen föregående budgetår föreslås en ökning med 60 000 kr. med hänsyn till dels den allmänna löneutvecklingen dels en beräknad mindre ökning av arbetsvolymen.

4. På grund av dels omflyttningar inom och mellan förråden, dels långtidslagring av vissa varupartier med i viss utsträckning emballageskador som följd uppkommer behov av utbyte av äldre kartonger mot nya sådana. Med hänsyn till materieluppbördens stora omfattning förutses behov av utbyteskartonger föreligga under en följd av år. Kostnaden för nyanskaffning av emballage uppskattas för budgetåret 1965/66 till 50 000 kr.

5. Ur materielvårdssynpunkt är det mycket angeläget att de med anslagsposten avsedda reparationerna etc. intensifieras, varigenom på längre sikt motsvarande minskning av kassations- och omsättningsförlusterna kan uppnås. Nämnden beräknar därför kostnaderna å anslagsposten till inalles 100 000 kr., vilket innebär en ökning med 50 000 kr.

Departementschefen

Som jag anförde i förra årets statsverksproposition har utgifterna för förrådshållning av sjukvårdsmateriel för beredskapsändamål ökat kraftigt. Med anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t den 6 december 1963 åt riksrevisionsverket att utreda i vad mån det är möjligt att nedbringa dessa kostnader utan att eftersätta de krav på verksamheten, som betingas av hänsyn till beredskaps- och säkerhetssynpunkter. Resultatet av ifrågavarande undersökning har av riksrevisionsverket redovisats i skrivelse den 10 mars 1964. Av skrivelsen framgår att riksrevisionsverket inte funnit anledning föreslå några särskilda åtgärder.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag en uppräknad av anslaget med 116 000 kr. Anslaget bör sålunda uppföras med 1 143 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 143 000 kr.

F 7. Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	5 000 000	4 938 423
1964/65	5 185 000	
1965/66 (förslag)	4 970 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd hemställer att anslaget uppföres med 9 256 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Förslag
1. Anskaffande av reservkraftaggregat för beredskapssjukhus.....	1 000 000	1 430 000
2. Täckande av förluster vid omsättning av utrustning för beredskaps- sjukhus m. m.....	500 000	500 000
3. Anskaffande av utrustning för röntgenavdelningar och kirurgiska polikliniker vid beredskapssjukhus.....	—	3 450 000
4. Anskaffande av utrustning för sjuktransporttåg.....	500 000	1 165 000
5. Anskaffande av utrustning för sjukhärbärgen i krig.....	612 000	1 200 000
6. Anskaffande av utrustning för provisoriska förlossningshem under utrymning.....	350 000	450 000
7. Anskaffande av utrustning för mentalsjukhus under utrymning	54 000	180 000
8. Anskaffande av materiel för blodgivar- och vätskecentraler.....	322 000	286 000
9. Ersättning till sjukhushuvudmännen för utförda ändringsarbeten	1 000 000	100 000
10. Ersättning till sjukhushuvudmännen för vissa planläggningskost- nader.....	427 000	443 000
11. Ytterligare kostnader för ny upplaga av krigssjukvårdshandbok..	—	52 000
12. Uppförande av förrådsbyggnader.....	400 000	—
13. Anskaffande av brandskyddsmateriel för förrådslokaler.....	20 000	—
		9 256 000

Motiv

1. De för detta ändamål hittills anvisade medlen om inalles 1 793 000 kr. har möjliggjort anskaffning av sammanlagt 160 aggregat av f. n. totalt erforderliga 375, varav 15 avses skola vid behov utnyttjas för de 15 större röntgenanläggningar, som upptagits under p. 3. Nämnden föreslår att för nästa budgetår medel anvisas för anskaffning av ca hälften av det återstående behovet eller 110 aggregat.

2. Nämnden beräknar försäljningsvärdet av materiel som under nästa budgetår behöver omsättas till ca 500 000 kr. Då återanskaffning av materielen torde komma att betinga en kostnad av ca 1 000 000 kr., föreligger ett medelsbehov av 500 000 kr. för täckande av mellanskillnaden.

3. Det är synnerligen angeläget att behovet av utrustning för behandlings- och diagnostikavdelningarna vid beredskapssjukhusen blir tillgodosett med det snaraste. För nästa budgetår bör därför anvisas 1 950 000 kr. för anskaffning av 15 större röntgenutrustningar och 1 500 000 kr. för anskaffning av 60 utrustningar för kirurgiska polikliniker vid beredskapssjukhus.

4. Nämnden föreslår en medelsanvisning för ifrågavarande anskaffningsändamål om 1 165 000 kr. eller hälften av kostnaden för täckande av det återstående medelsbehovet.

5. Hittills anvisade medel till anskaffande av utrustning för sjukhärbärgen i krig möjliggöra utrustning av 52 300 härbärgesplatser. Principbeslut föreligger att för detta ändamål anskaffa utrustning för 70 000 platser. För nästa budgetår bör beräknas medel för utrustning av 6 000 platser.

6. Hittills anvisade medel möjliggör anskaffning av sammanlagt 70 instrumentsatser av för dessa förlossningshem totalt erforderliga 200 satser. Nämnden föreslår anskaffning av ytterligare 45 instrumentsatser.

7. Medel har hittills anvisats för anskaffning av 2 300 sängutrustningar vid de mentalsjukhus som enligt gällande planläggning ha att mottaga patienter från utrymda mentalsjukhus. Nämnden föreslår att för nästa budgetår medel anvisas för anskaffande av ytterligare 600 sängutrustningar.

8. Då det är synnerligen angeläget att materielupprustningen för blodgivar- och vätskecentraler snarast fullföljes, föreslår nämnden att för nästa budgetår beräknas ett belopp av 286 000 kr. för ändamålet.

9. På grund av eftersläpning i ändringsarbetena har för ändamålet anslagna medel inte tagits i anspråk i den takt, som nämnden tidigare bedömt möjlig. Nämnden föreslår därför, att endast 100 000 kr. anvisas för nästa budgetår.

10. Landstingen har ingivit framställningar rörande ytterligare planläggningskostnader för tiden t. o. m. budgetåret 1963/64 med 102 000 kr. För budgetåret 1964/65 har huvudmännens planläggningskostnader beräknats till 341 000 kr. Till berörda planläggningskostnader bör därför anvisas inalles 443 000 kr.

11. För budgetåret 1963/64 har anvisats ett belopp om 48 000 kr., avsett att täcka kostnaderna för en ny och delvis omarbetad upplaga om 10 000 exemplar av den under år 1960 av nämnden utgivna skriften »Krigssjukvård — en vägledning för hälso- och sjukvårdspersonal i krig». Vid kostnadsberäkningen hade nämnden utgått ifrån att endast smärre omarbetningar av innehållet i den tidigare upplagan behövde göras. Vid det fortsatta arbetet med iordningställande av den nya upplagan av handboken har det emellertid visat sig, att en mera genomgripande revidering av innehållet än den ursprungligen avsedda bör göras för att boken skall kunna fylla sin uppgift på bästa möjliga sätt. Vidare har nämnden beräknat upplagan till 25 000 exemplar för en sexårsperiod. Kostnaderna för upplagan har i samråd med statskontoret beräknats till 100 000 kr. För ändamålet måste således ytterligare 52 000 kr. anvisas.

Departementschefen

Sjukvårdsberedskapsnämndens förslag innebär i likhet med föregående år till stor del en fortsatt utrustning enligt redan påbörjade anskaffningsprogram. Anskaffande av reservkraftaggregat för beredskapssjukhus och utrustning för provisoriska förlossningshem under utrymning bör enligt min mening ske i ungefär samma omfattning som förra året. Jag föreslår därför att för ifrågakvarande ändamål anvisas 910 000 resp. 350 000 kr. För anskaffande av utrustning för sjukhärbärgen i krig föreslår jag en medelsanvisning av 1 014 000 kr. och för anskaffande av utrustning för mentalsjukhus under utrymning 150 000 kr. Härigenom torde kunna anskaffas utrustning till 5 070 sjukhärbärgesplatser och sängutrustning till 500 platser vid mentalsjukhus.

Kostnaden för täckande av det totala anskaffningsbehovet för blodgivare- och vätskecentraler har beräknats till minst 608 000 kr., varav för innevarande budgetår anvisats 322 000 kr. För nästa budgetår torde återstoden eller 286 000 kr. böra beräknas.

Jag har intet att erinra mot nämndens förslag rörande fortsatt omsättning av utrustning för beredskapssjukhus och förordar, att för täckande av därvid uppkommande förluster beräknas ett belopp av 500 000 kr.

Ersättningarna till sjukhushuvudmännen för utförda sanitetstekniska samt elektriska ändrings- resp. installationsarbeten i byggnader, som är avsedda att vara annex till beredskapssjukhus, har av nämnden beräknats till sammanlagt 4,1 milj. kr. Härav har hittills anvisats 2 milj. kr. Då dessa medel inte tagits i anspråk i beräknad utsträckning, synes en medelsanvisning för nästa budgetår av 100 000 kr. vara tillfyllest.

Jag biträder nämndens förslag om ersättning till huvudmännen för vissa planläggningskostnader och föreslår således, att 443 000 kr. anvisas för ändamålet.

För budgetåret 1963/64 har anvisats 48 000 kr. för en ny, delvis omarbetad upplaga av krigssjukvårdshandboken. Nämnden föreslår nu att handboken blir föremål för en mera genomgripande revidering av innehållet än ursprungligen avsetts och att den utkommer i en betydligt större upplaga. Då jag finner det önskvärt att handboken får en ändamålsenlig utformning och så stor spridning som möjligt, biträder jag nämndens förslag och tillstyrker därför, att ytterligare 52 000 kr. anvisas för ändamålet.

I förra årets statsverksproposition redogjorde jag för ett av överbefälhavaren framlagt förslag om att begränsa behandlingsmöjligheterna på de sjukhuståg, som ingår i krigsorganisationen, och därmed ändra dem från sjukhuståg till sjuktransporttåg. Viss utökning av platsantalet erfordrades härvid. Kostnaderna beräknades till ca 2,5 milj. kr. avseende material av olika slag. Jag föreslog, att anskaffandet skulle uppdelas på en treårsperiod. Riksdagen hade intet att erinra häremot. Sedan nämnda kostnadsberäkning gjordes har emellertid kostnadsstegringar inträtt, och det har även visat sig att viss materiel blivit mer kostnadskrävande än som ursprungligen förutsattes. Totalkostnaderna beräknas nu till 2 830 000 kr. Härav har för innevarande budgetår anvisats 500 000 kr. Då det inte synes möjligt att undgå denna kostnadsstegring utan att eftersätta kraven på modern utrustningsstandard, föreslår jag, att hälften av det återstående medelsbehovet eller 1 165 000 kr. beräknas för nästa budgetår.

Vad slutligen angår nämndens förslag till anskaffande av utrustning för röntgenavdelningar och kirurgiska polikliniker vid beredskapssjukhus, pågår f. n. en översyn av kvarstående utrustningsbehov för dessa sjukhus. I avvaktan på resultatet härav är jag inte nu beredd att föreslå någon medelsanvisning för ändamålet.

Medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1965/66 uppgår vid bifall till

vad jag nu förordat till 4 970 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 970 000 kr.

F 8. Statens strålskyddsinstitut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 714 000	1 456 408
1964/65	1 944 000	
1965/66 (förslag)	2 331 000	

¹ Anslaget till Strålskyddsverksamhet m. m.: Avlöningar

Strålskyddsmyndighet jämlikt strålskyddslagen 1958: 110 är medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd. Det åligger nämnden bl. a. att uppmärksamt följa utvecklingen inom strålskyddsteknik och därmed sammanhängande forskningsområden och att verka som ett centralt samordnande organ för olika strålskyddsintressen i riket. Såsom nämndens verkställande organ fungerar radiofysiska institutionen vid karolinska sjukhuset, bestående bl. a. av avdelningar för tillsyn av radiologiskt arbete och för hälsokontroll, speciallaboratorier samt en avdelning för klinisk radiofysik med uppgift att stå till förfogande för arbeten för sjukvården samt undervisning och forskning vid radiumhemmet. Nämnden har ca 70 anställda.

Medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 716 000 kr.

1. Personalförändringar	Ökning
a) Radiofysiska institutionen i dess helhet:	
1 professor och chef Bp 5.....	66 204
1 konsulent för upplysnings- och kursverksamhet Ae 23.....	37 680
b) Radiobiologiskt utrednings- och forskningsarbete för strålskyddsnämndens räkning:	
1 ingenjör Ae 17.....	27 648
c) Kansliet:	
1 kontorist Ae 9.....	18 312
1 kanslibiträde Ae 7.....	16 488
2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	29 760
d) Kärnfysikaliska avdelningen:	
1 laboratoriebiträde högst Ae 9.....	16 488
e) Avdelningen för klinisk radiofysik:	
1 laboratoriebiträde högst Ae 9.....	16 488
f) Hälsokontrollavdelningen:	
1 avdelningsföreståndare Bo 1.....	53 928
g) Speciallaboratorierna:	
1 fysiker Ae 23.....	37 680
1 ingenjör Ae 17.....	27 648

h) Standardlaboratoriet:	Ökning
1 ingenjör Ae 17.....	27 648
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar.....	9 384
b) Vissa arvodesfrågor.....	52 000
3. Löneomräkning.....	278 644
	716 000

Motiv

1. a) Tjänsten som föreståndare och chef tillstyrktes i princip av 1964 års riksdag och hör samman med förestående omorganisation av strål-skyddsnämnden och radiofysiska institutionen. Konsulenttjänsten erfordras för nämndens undervisnings- och upplysningsverksamhet.

1. b) Innehavaren av tjänsten avses skola vara professorn i radiobiologi behjälplig med sådan forskning, som utföres för strålskyddsnämndens räk-niing.

1. c) Kontoristen avses i första hand skola sköta röntgenkontrollavdel-ningens omfattande kartotek samt avlasta strålskyddsinspektörerna vissa rutingöromål. Kanslibiträdet erfordras för de ständigt utökade skrivgöromå-len å hälsokontrollavdelningen. Av kontorsbiträdestjänsterna avses den ena för kärnfysikaliska avdelningens filmdosimetrivverksamhet, som är under ständig utökning, och den andra för gemensamma registreringar, datarap-porteringar m. m. å speciallaboratorierna.

1. d) Laboratoriebiträdestjänsten avses för utförande av radiokemiska analysarbeten.

1. e) Radiumhemmets isotoplaboratorium, där arbetsuppgifterna starkt ökat, har behov av ytterligare ett laboratoriebiträde.

1. f) Hälsokontrollavdelningen förestås f. n. av en med arvode halvtidsan-ställd läkare. För att arbetet på avdelningen skall kunna effektiviseras och utvecklas fordras att tjänsten ändras till heltidstjänst.

1. g) Fysikern avses skola biträda förste fysikern med att leda och för-dela arbetet å speciallaboratorierna. Ingenjören erfordras för laboratoriet för totalkroppsmätningar, vilket inte kan fungera tillfredsställande med mindre det erhåller egen personal.

1. h) Verksamheten vid standardlaboratoriet har hittills ombesörjts av personal från avdelningen för klinisk radiofysik till förfång för arbetet både på laboratoriet och avdelningen. För att nödvändig verksamhet skall kunna bedrivas vid laboratoriet erfordras att det erhåller egen personal.

2. a) Nämnden föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster näm-ligen

på kansliet en kansliskrivare i Ae 11 till kanslist i reglerad befordrings-gång samt en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11,

på röntgenkontrollavdelningen en ingenjör i Ae 17 till Ae 19, samt

på hälsokontrollavdelningen en assistent i högst Ae 13 till högst Ae 15.

2. b) Medel bör beräknas för utredningar, korttidsanställningar av personal vid tillfälliga kraftiga arbetsanhopningar samt arvoden åt professorerna i radiobiologi och radiofysik. Därjämte erfordras ytterligare 5 000 kr. till föreläsararvoden.

Yttrande

Universitetskanslersämbetet tillstyrker att professorn i radiofysik erhåller ett särskilt årsarvode om 10 000 kr. i sin egenskap av företrädare för avdelningen för klinisk radiofysik samt att professorn i radiobiologi erhåller ett årsarvode om 3 600 kr. för utförda uppdrag inom strålskyddsnämnden. Ämbetet föreslår, att en på strålskyddsnämndens avlöningsstat uppförd tjänst som laboratorieingenjör i Ae 15 överföres till karolinska institutets stat för att biträda professorn i radiofysik i frågor av intresse för strålskyddsnämnden. Av de tjänster som av strålskyddsnämnden föreslås inrättade fr. o. m. den 1 juli 1965 vill ämbetet särskilt tillstyrka en laboratorietjänst i Ae 17 för radiologiskt utrednings- och forskningsarbete.

Departementschefen

Vid anmälan av förevarande anslag i fjol (1964 års statsverksprop. bil. 7. s. 123) redogjorde jag för den nuvarande organisationen inom strålskyddsområdet. Jag erinrade om att radiofysiska institutionen utgör karolinska institutets institution för radiofysik och radiobiologi samt står till förfogande för undervisningen och forskningen vid institutet, för arbeten i samband med sjukvården vid radiumhemmet samt för arbeten, som faller inom Konung Gustaf V:s jubileumsfonds uppgift att befrämja det vetenskapliga studiet av kräftsjukdomarna. Föreståndare för institutionen är professorn i radiofysik vid karolinska institutet.

Jag vill även erinra om att medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd f. n. är strålskyddsmyndighet enligt strålskyddslagen. Nämnden verkar som ett centralt samordnande organ för olika strålskyddsintressen i riket. Som nämndens verkställande organ fungerar radiofysiska institutionen, vilken bl. a. består av två tillsynsavdelningar, benämnda röntgenkontrollavdelningen och kärnfysikaliska avdelningen, en hälsokontrollavdelning samt en avdelning för klinisk radiofysik med uppgift att stå till förfogande för arbeten för sjukvård, undervisning och forskning vid radiumhemmet.

Min redogörelse föranledes av ett av medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd väckt förslag om en uppdelning av uppgifterna att leda undervisning och forskning inom ämnet radiofysik och att vara föreståndare för strålskyddsverksamheten. För egen del fann jag en sådan uppdelning nödvändig och föreslog därför att ifrågavarande arbetsuppgifter skulle uppdelas på två befattningshavare fr. o. m. den 1 juli 1965. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Universitetskanslersämbetet har nu efter verkställd utredning till Kungl.

Maj:t inkommit med förslag till bestämmelser m. m. angående organisationen av den radiofysiska institutionen. Enligt kanslersämbetet bör jubileumsklinikens intressen — om det fysikaliska arbetet för radiumhemmet organiseras såsom en särskild avdelning under en i klinisk radiofysik erfaren föreståndare — kunna tillgodoses, även om avdelningspersonalen såsom nu är fallet skulle vara anställd på strålskyddsnämndens stat. Den vetenskapliga ledningen och den praktiska verksamheten vid avdelningen för klinisk radiofysik anser ämbetet även fr. o. m. den 1 juli 1965 böra anförtros åt professorn i radiofysik vid karolinska institutet men i den formen, att denne vid sidan av sin professur är anställd som föreståndare vid nämnda avdelning.

Efter att ha tagit del av universitetskanslersämbetets förslag och det material som legat till grund för detsamma och med beaktande av vad i övrigt framkommit föreslår jag följande omorganisation inom strålskyddsområdet att gälla fr. o. m. den 1 juli 1965.

Nuvarande radiofysiska institutionens uppgifter inom strålskyddsområdet övertages av ett nytt organ, benämnt statens strålskyddsinstitut. Ledningen av organet utövas av en styrelse samt närmast under styrelsen av en professor och föreståndare. Styrelsen skall vara strålskyddsmyndighet enligt strålskyddslagen och således ersätta medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta om styrelsens sammansättning m. m. Medicinalstyrelsens inflytande bör tillgodoses på samma sätt som nu, nämligen genom att dess chef äger deltaga i överläggningarna och få sin skiljaktiga mening antecknad till protokollet. Strålskyddsinstitutet skall i övrigt bestå av de av mig förut nämnda avdelningar, som nu sorterar under radiofysiska institutionen. Sistnämnda institution skall således i fortsättningen helt stå under karolinska institutets förvaltning. Såsom jag anförde i förra årets statsverksproposition är det dock väsentligt att på förevarande område hålla samman forskning och undervisning, strålskyddsfysik och strålskyddsverksamhet. Denna samordning kan lämpligen åstadkommas på så sätt att professorn i radiofysik vid karolinska institutet tillika är avdelningsföreståndare vid avdelningen för klinisk radiofysik. Härför bör han uppbära särskilt arvode. Den nuvarande tjänsten som avdelningsföreståndare vid avdelningen, som f. n. ej är tillsatt, utbytes mot tjänst som biträdande avdelningsföreståndare. I den mån professorn i radiobiologi utför arbetsuppgifter, som gagnar strålskyddsverksamheten och som faller utanför hans ordinarie tjänsteåligganden, bör han härför erhålla särskild ersättning inom ramen för det belopp, som ställs till förfogande för anlitande av sakkunniga för tillfälliga utredningsuppdrag m. m.

Tjänsten som professor och föreståndare för strålskyddsinstitutet bör placeras i Bp 3 och förenas med ett särskilt föreståndararvode om 4 800 kr. Till professorn i radiofysik bör utgå ett arvode om 3 300 kr. för befattningen som avdelningsföreståndare vid avdelningen för klinisk radiofysik. Den nya tjänsten som biträdande avdelningsföreståndare bör placeras i Be 1.

I gällande riksstat uppförda anslag till Strålskyddsverksamhet m. m.: Avlöningar och Omkostnader bör fr. o. m. nästa budgetår benämnas Statens strålskyddsinstitut: Avlöningar och Statens strålskyddsinstitut: Omkostnader. I gällande personalförteckning för strålskyddsverksamhet m. m. uppförda tjänster bör överföras till ny personalförteckning för statens strålskyddsinstitut.

Jag övergår härefter till den föreliggande petitaframställningen. Sedan institutionen nu flyttat in i nya lokaler kommer speciallaboratoriernas verksamhet att få betydligt större omfattning än tidigare. Med hänsyn härtill och till angelägenheten av att någon kan biträda förste fysikern med att leda och fördela arbetet på laboratorierna, föreslår jag inrättandet av en tjänst som fysiker i Ae 23. Jag tillstyrker vidare, att institutionen tillförs en tjänst som laboratorieassistent i högst Ae 10. Utökningen av institutionens lokaler medför väsentligt ökade städkostnader. Nämnden har under omkostnadsanslaget beräknat 40 000 kr. till ökade städkostnader. Jag föreslår i stället, att vid institutionen inrättas två tjänster som ekonomibiträde i högst Ag 5 för ifrågavarande uppgifter. Strålskyddsnämnden har vidare föreslagit, att en tjänst som forskningsingenjör inrättas för att ge professorn i radiobiologi erforderlig teknisk hjälp i dennes radiobiologiska verksamhet. Chefen för ecklesiastikdepartementet kommer senare denna dag att under karolinska institutets avlöningsanslag beräkna medel för en dylik tjänst.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 170 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 217 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 2 331 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för statens strålskyddsinstitut i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens strålskyddsinstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	166 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	131 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 235 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	799 000

Summa kr. 2 331 000;

c) till Statens strålskyddsinstitut: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 331 000 kr.

F 9. Statens strålskyddsinstitut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 225 000	1 196 445
1964/65	1 230 000	
1965/66 (förslag)	260 000	

¹ Anslaget till Strålskyddsverksamhet m. m.: Omkostnader

Medicinalstyrelsens strålskyddsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 111 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. 1965/66	
		Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård	3 000	+	1 000
2. Reseersättningar	82 000	—	8 000
3. Expenser: Övriga expenser	45 000	+	47 000
4. Publikationstryck	4 000	+	2 000
5. Övriga utgifter			
a) Inköp och underhåll av inventarier och instrument	35 000	+	31 800
b) Inköp av förbrukningsartiklar	47 000	+	34 000
c) Tvätt och renhållning	3 000	+	3 000
		+	110 800
			+ 30 000

Departementschefen

I enlighet med vad jag föreslagit under föregående punkt bör anslaget i fortsättningen benämnas Statens strålskyddsinstitut: Omkostnader. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 260 000 kr. Jag har därvid beräknat ca 25 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier och instrument. Vidare har 6 000 kr. beräknats för internordiska resor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens strålskyddsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 kr.

F 10. Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 193 000	945 432
1964/65	1 364 000	
1965/66 (förslag)	1 522 000	

Centrala sjukvårdsberedningen är centralt organ för rationaliserings- och byggnadsplaneringsfrågor inom hälso- och sjukvården samt handlägger även vissa frågor rörande byggnadsplanering inom barna- och åldringsvården. Beredningen är uppdelad på en byggnads-, en utrustnings- och en organisationsbyrå. Beredningen har ca 30 anställda. Från sjukvårdsberedningens avlönings- och omkostnadsanslag bestrids administrationskostnaderna för rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA).

Styrelsen för centrala sjukvårdsberedningen föreslår, att anslaget ökas med 439 000 kr.

1. <i>Personalförändringar</i>	Ökning
a) Överdirektör Bp 5.....	62 004
b) Kanslisektionen:	
1 förste byråsekreterare Ae 23.....	37 680
1 förste expeditionsvakt Ae 9.....	18 312
3 kontorister Ae 9; minskning med 2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	25 176
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsförändringar.....	7 416
b) Inplacering i lönegrader.....	12 420
c) Vissa arvodesfrågor.....	181 200
3. <i>Löneomräkning</i>	94 792
	439 000

Motiv

1. a) Arbetsbördan för den tjänsteman som är dels byråchef och dels beredningens föreståndare är sådan att det för den behöriga gången och samordnandet av arbetet inom beredningen är oundgängligen nödvändigt att en från byråorganisationen fristående chefsbefattning inrättas.

1. b) Behovet av arbetskraft för PR-verksamhet gör sig alltmer gällande och en därför avsedd tjänst för förste byråsekreterare i Ae 23 föreslås inrättad. — För att avlasta byråcheferna okvalificerat arbete erfordras personliga sekreterare för dessa. — Behovet av expeditionsvakt är sådant att beredningen sett sig nödsakad att med vakanthållande av biträdestjänster inrätta en tjänst för extra förste expeditionsvakt i Ag 9.

2. a) Beredningen föreslår uppflyttning i lönegrad av en tjänst som byråingenjör i högst Ae 21 till byrådirektör i högst Ae 25 på utrustningsbyrån.

2. b) För verkställande tjänstemannen och sekreteraren vid rådet för sjukdriftens rationalisering föreslås inrättande av tjänster i Bp 3 resp. Ae 23. Vidare föreslås en arvodesbefattning i A 7 utbytt mot en tjänst i A 11.

2. c) Styrelsen föreslår, i avvaktan på inrättande av en teknisk-ekonomisk byrå och för att möjliggöra för beredningen att utnyttja erforderlig expertis inom dessa områden, att delposten till sakkunniga ökas med 150 000 kr. Vidare erfordras för utarbetande av provningsmetoder och materielnormer för tandvårdsmateriel en ökning av samma delpost med 30 000 kr. För arvoden till ordförande och ledamöter i beredningens styrelse och arbetsutskott äskas ytterligare 1 200 kr.

Departementschefen

Som framgår av vad jag anförde i prop. 1964: 114 angående viss rationaliseringsverksamhet inom sjukvården m. m. är frågan om centrala sjukvårdsberedningens framtida ställning föremål för prövning inom utredningen om medicinalväsendets centraladministration (MCA-utredningen). I avvaktan härpå bör sjukvårdsberedningen bibehållas vid sin nuvarande organisation.

Jag delar dock beredningens uppfattning att den redan nu bör tillföras ytterligare personal med teknisk-ekonomisk utbildning och erfarenhet. Jag föreslår därför, att 80 000 kr. anvisas för anställande mot arvode av sådan personal. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att efter särskild framställning närmare bestämma om dispositionen av ifrågavarande belopp. Genom nu framförda förslag torde även av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande anmält behov av byggnadsteknisk expertis kunna tillgodoses inom ramen för de personalresurser, varöver beredningen förfogar. I sammanhanget bör erinras om att nämnden och beredningen under detta år beräknas komma att erhålla lokaler i samma fastighet.

Vid beredningen bör anställas en kontorist i Ae 9 med uppgift att distribuera beredningens publikationer samt handha expens-, belysnings- och städmaterialförråd m. m.

Vidare beräknar jag medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 112 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 46 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 1 522 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	100 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	365 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	637 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	420 000

Summa kr. 1 522 000;

- b) till Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 522 000 kr.

F 11. Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	417 000	413 994
1964/65	225 000	
1965/66 (förslag)	197 000	

Styrelsen för centrala sjukvårdsberedningen föreslår, att anslaget ökas med 55 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Reseersättningar.....	52 000	+ 8 000	+ 6 000
2. <i>Expenser: Övriga expenser</i>	93 000	+ 65 000	+ 6 000
3. Representation.....	—	+ 2 000	—
4. Ersättning för materialier.....	30 000	—	— 20 000
5. Inredning och utrustning av nya lokaler m.m.....	30 000	— 20 000	— 20 000
		+ 55 000	— 28 000

Motiv

2. Av den under delposten till övriga expenser begärda ökningen hänförs sig 57 000 kr. till SJURA och återstoden till centrala sjukvårdsberedningen.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 197 000 kr. Jag har därvid förutsatt, att från anslagsposten till inredning och utrustning av nya lokaler får under fyra budgetår sammanlagt tas i anspråk ett belopp av högst 100 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 197 000 kr.

F 12. Viss rationaliseringsverksamhet inom sjukvården

	Anslag
1964/65.....	1 800 000
1965/66 (förslag).....	1 800 000

Rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA) inrättades fr. o. m. den 1 december 1962. Dess uppgift är att följa den tekniska och organisatoriska utvecklingen på sjukhusdriftens område, att taga initiativ till och främja forskning av betydelse för sjukhusdriften samt verka för att vunna forskningsresultat utnyttjas. Rådet skall även verka för frivilligt samarbete mellan forskningsintressenter.

Rådet för sjukhusdriftens rationalisering föreslår, att totalt 5,4 milj. kr. ställs till dess förfogande under nästa budgetår.

1. Arvoden m. m.	
a) Ersättningar till expertgruppernas ordförande, ledamöter och vissa konsulter för sammanträden och hemarbetsdagar.....	132 500
b) Ersättningar till utredningssekreterare för planläggnings- och samordningsuppgifter.....	100 000
c) Ersättningar till sakkunniga och anställda för utrednings-, försöks- och utvecklingsverksamhet.....	2 919 000
2. Maskinell utrustning, datamaskintid samt material.....	2 070 000
3. Reseersättningar.....	154 000
4. Litteraturanskaffning.....	20 000
5. Avrundning.....	4 500
	5 400 000

Motiv

1. a) Rådet har hittills tillsatt 10 expertgrupper med sammanlagt 64 ledamöter. Härutöver kommer ytterligare 6 expertgrupper med i medeltal 6 ledamöter att inrättas. Totala antalet expertgrupper blir då 16 och totala antalet ledamöter 100, av vilka 25 antagits ej tillhöra stats- eller kommunalförvaltningen. Varje grupp har beräknats sammanträda 8 gånger om året. Förutom ersättningar enligt kommittékungörelsen resp. enligt konsulttaxa åt expertgruppernas medlemmar har upptagits ett belopp för sammanträdesarvoden åt konsulter, som i särskilda fall kan förutses bli kallade till gruppssammanträde.

1. b) Antalet utredningssekreterare är inte fixerat utan kommer att växla beroende på omfattningen av planeringsuppgifter. Även kraven ifråga om deras kvalifikationer kommer att variera med arten av arbetsuppgifter.

1. c) Ersättningarna fördelas på de olika expertgrupperna enligt följande sammanställning.

Datatransmissionsgruppen.....	305 000
Egenskapsdeklarationsgruppen.....	153 000
Gruppen för klinisk fysiologisk och anesthesiologisk verksamhet.....	250 000
Gruppen för klinisk kemisk laboratorieverksamhet.....	530 000
Journalgruppen.....	175 000
Röntgengruppen.....	155 000
Sjukhushygiengruppen.....	175 000
Toxikologgruppen.....	126 000
Vårdavdelningsgruppen.....	300 000
Övrig planerad verksamhet.....	750 000
	2 919 000

Underlaget för beräkning under denna och följande punkt utgörs av arbetsprogrammen för tillsatta expertgrupper samt från grupperna infordrade uppgifter om planerad utrednings-, försöks- och utvecklingsverksamhet under budgetåret 1965/66 med så långt möjligt specificerade kostnadskalkyler. Det angivna beloppet inrymmer även de beräknade kostnaderna för övrig planerad verksamhet.

Till denna verksamhet hör möjligheterna till förbättring och rationalisering av isotoptekniken samt förbättrad teknik i fråga om den bakteriologiska och serologiska laboratorieverksamheten. Vidare kommer frågan om generellt ökad användning av engångsmaterial, förrådsorganisationen vid sjukhus samt transport- och kommunikationsproblemen att tas upp. Enligt SU 1964: 74 bör rådet efter utredning och försöksverksamhet utarbeta anvisningar och riktlinjer med syfte att nedbringa väntetiderna vid polikliniker och läkarmottagningar.

2. Kostnaderna är uppdelade på de olika expertgrupperna enligt följande sammanställning.

Datatransmissionsgruppen.....	600 000
Egenskapsdeklarationsgruppen.....	97 000
Gruppen för klinisk fysiologisk och anesthesiologisk verksamhet.....	100 000
Gruppen för klinisk kemisk laboratorieverksamhet.....	575 000

Journalgruppen	55 000
Röntgengruppen	415 000
Toxikologgruppen	28 000
För övrig planerad verksamhet	200 000
	2 070 000

3. Av totala antalet ledamöter i expertgrupperna, 100, har 40 ledamöter antagits ha annan stationeringsort än sammanträdesorten. Den genomsnittliga resekostnaden per person och sammanträdestillfälle har satts till 200 kr. Varje grupp har beräknats sammanträda 8 gånger om året. Kostnaderna för studiebesök inom landet har uppskattats till 40 000 kr. medan kostnaderna för studieresor till utlandet har beräknats till 50 000 kr.

4. Förarbetet till expertgruppernas verksamhet har visat sig i stor utsträckning bestå av studium av sådan speciallitteratur som inte finns tillgänglig lånevägen. Ofta kan det då röra sig om dyrbara bokinköp eller prenumeration på kostsamma facktidskrifter. Det måste givetvis också vara angeläget för grupperna att under arbetets fortskridande kunna följa litteraturen inom sina resp. områden.

Departementschefen

Rådet för sjukhusdriftens rationalisering, benämnt SJURA, inrättades i slutet av år 1962. För dess verksamhet anvisades medel under centrala sjukvårdsberedningens avlönings- och omkostnadsanslag. Under föregående budgetår ställdes sammanlagt ca 300 000 kr. till rådets förfogande. Dessa medel användes i huvudsak för att organisera och planlägga rådets framtida verksamhet. För innevarande budgetår disponerar rådet över sammanlagt 3 milj. kr. Härav har 1,8 milj. kr. anvisats under förevarande anslag medan Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet åtagit sig att svara för återstoden eller 1,2 milj. kr. Det har därvid förutsatts, att verksamheten skulle betraktas som en försöksverksamhet och att den skulle hållas inom en total kostnadsram av 3 milj. kr., oberoende av om utgifterna uppkommer under 1964/65 eller senare (prop. 1964: 114).

De medel som för innevarande budgetår ställts till rådets förfogande har gjort det möjligt att starta försöks- och utvecklingsarbeten på en rad centrala avsnitt. Rådets arbete bedrivs i stor utsträckning på olika expertgrupper. Jag skall här ge några exempel på vad dessa grupper sysslar med.

Den s. k. datatransmissionsgruppen har utfört en kartläggning av EDB-aktiviteten med tyngdpunkten lagd på medicinsk databehandling. Det är utan tvekan så att modern sjukvård till viss del är ett informationsöverföringsproblem. Data om patienter skall överföras mellan olika avdelningar och laboratorier för att slutligen bli noterade i journalerna. Datatransmission med utnyttjande av elektroniska hjälpmedel kommer att väsentligt kunna effektivisera en sådan informationsöverföring. Men det är självfallet att avsevärda praktiska problem måste lösas, innan de nu tillämpade mekaniska metoderna mera allmänt kan ersättas med elektroniska.

En annan expertgrupp med betydelsefulla uppgifter är den s. k. egenskapsdeklarationsgruppen. Genom sjukvårdens rationalisering ökar ständigt förekomsten av elektrisk och elektronisk apparatur för diagnos och behandling. Någon organiserad eller systematisk egenskapsdeklaration eller provning av medicinsk teknisk apparatur har hittills inte förekommit i vårt land. Behovet av normer och provningsmetoder samt kontroll av elektrisk säkerhet gör sig allt starkare gällande. Den nu omnämnda gruppen skall därför utarbeta normer för egenskapsdeklaration samt metodik för provning av apparaturen.

På laboratorieområdet väntar stora uppgifter. Det gäller här att utreda vilka analysmetoder som är i bruk och bedöma lämpligheten av automatisering. Med bl. a. dessa frågor sysslar den kemiska laboratoriegruppen samt fysiolog- och anesthesiologgruppen. Det måste vidare finnas effektiva metoder att rationalisera transporten av laboratorieprov och utprova lämpliga engångsemballage. Analysmetoderna såväl för automatisering som för manuellt bruk bör standardiseras.

I fråga om röntgenarbetet kommer i SJURA:s regi att under året genomföras en undersökning beträffande möjligheterna att standardisera röntgenutlåtandena. Syftet är att i väsentlig utsträckning reducera behovet av sekreterarhjälp och att öka möjligheterna till databehandling. För utvecklingen på längre sikt kan elektroniska metoder för bildlagring och bildanalys komma att få betydelse.

Inom SJURA finns också en sjukhushygiengrupp. Alltmer blir vi medvetna om vilket stort problem de mot antibiotika motståndskraftiga sjukhusinfektionerna utgör. Mycket tyder också på att dessa bakteriestammar genomsnittligt har en hög sjukdomsalstrande förmåga. Sjukhushygiengruppen skall undersöka olika möjligheter att minska risken för smittspridning vid sjukhusen genom att utarbeta normer för sjukhusens planering, konstruktion och inredning, likaså för använda material, metoder och rutiner. Gruppen skall vidare utarbeta anvisningar på området för inom sjukhusen verk samma yrkeskategorier.

Den s. k. toxikologgruppen planerar en försöksverksamhet vid giftinformationscentralen vid karolinska sjukhuset i syfte att utnyttja databehandlingstekniken. Förutom snabbare och effektivare toxikologisk information skall databehandlingstekniken användas för statistisk bearbetning för det vid centralen registrerade förfrågningsmaterialet.

Jag räknar även med att SJURA på sitt arbetsprogram skall kunna ta upp spørgsmålet om den rätta storleken för en vårdavdelning samt om dess funktioner och utformning, varigenom skulle kunna åstadkommas en samordning och en sammanfattning av allt det material som föreligger på detta område. Det gäller också att utreda arten och omfattningen av de administrativa arbetsuppgifter som nu utföres av vårdpersonal men som kan överföras på andra befattningshavare. Likaså bör närmare studeras hur dags-

arbetskurvan vid vårdavdelningarna skall kunna utjämnas, eller med andra ord att söka reducera toppbelastningarna.

En annan viktig uppgift för SJURA, som bl. a. statsutskottet vid förra årets riksdag särskilt underströk, är att utarbeta anvisningar och riktlinjer med syfte att nedbringa väntetiderna vid polikliniker och läkarmottagningar.

Såsom framgått spänner rådets verksamhet över stora och centrala avsnitt inom sjukvårdsområdet. Det är emellertid först fr. o. m. innevarande budgetår som rådet på allvar kunnat igångsätta det omfattande försöks- och utvecklingsarbete som nu i korthet berörts. Med hänsyn till den korta tid som rådet hittills kunnat arbeta i full utsträckning är det inte möjligt att ännu presentera några helt färdiga arbetsresultat.

Det synes angeläget, att SJURA även under nästa budgetår ges möjlighet att bedriva sin verksamhet i samma omfattning och på samma villkor som under innevarande budgetår. För ändamålet bör på riksstaten anvisas ett lika stort belopp som i fjol, 1 800 000 kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att träffa ny uppgörelse med stads- och landstingsförbunden rörande deras andel av kostnaderna. På samma sätt som föreskrivits för innevarande budgetår bör rådet planera sin verksamhet så, att totalkostnaderna för de uppgifter, som rådet tar på sig, ligger inom ramen för de statliga och kommunala medel som ställes till rådets förfogande, oavsett om utgifterna uppkommer under budgetåret 1965/66 eller senare. Slutligen vill jag erinra om att medel för SJURA:s administrationskostnader beräknats under centrala sjukvårdsberedningens avlönings- och omkostnadsanslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss rationaliseringsverksamhet inom sjukvården*
för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av
1 800 000 kr.

F 13. Statens institut för folkhälsan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	4 970 000	4 694 179
1964/65	5 133 000	
1965/66 (förslag)	6 142 000	

Statens institut för folkhälsan har till uppgift att förbereda och främja förebyggande åtgärder ägnade att bevara eller befordra folkhälsan. Institutet har därvid att — på begäran av myndigheter, sammanslutningar och enskilda eller eljest — utföra praktisk-vetenskapliga undersökningar och utredningar samt idka annan forskningsverksamhet inom allmän-, yrkes-, födoämnes-

och vitaminhygienens områden. Institutet är uppdelat på fyra avdelningar med angivna ämnesområden och har ca 230 anställda.

I. *Styrelsen för statens institut för folkhälsan* föreslår, att anslaget ökas med 1 690 000 kr.

Personalförändringar	Ökning
1. Allmänhygieniska avdelningen:	
a) 1 laborator (bakteriolog) Be 1	53 928
b) 1 laborator (sociolog) Be 1	53 928
c) 1 forskningsassistent Ae 23	37 680
d) 1 förste hålkortsoperatör Ae 13	22 488
e) 1 hålkortsoperatör Ae 7	16 488
f) 1 laboratorieläkare högst Ae 23	35 784
g) 2 assistenter Ae 19	61 296
h) 1 laboratoriebiträde Af 5/Ae 9	16 488
i) 1 assistent Ae 21	33 972
j) 1 kontorsskrivare Ae 13; minskning arvode 8 000 kr.	14 488
k) 3 utbildningstjänster för läkare, arvode motsvarande lön i A 25	113 040
2. Statens distriktssköterskeskola:	
1 instruktionssköterska, arvode under 6 mån.	12 468
3. Yrkeshygieniska avdelningen:	
1 assistent Ag 19	30 648
4. Födoämneshygieniska avdelningen:	
a) 1 laborator Be 1	53 928
b) 1 laboratorieläkare högst Ae 23	35 784
c) 1 assistent Ae 21	33 972
d) 1 assistent Ae 21	33 972
e) 1 assistent Ae 17	27 648
f) 2 laboratoriebiträden Af 5/Ae 9	32 976
g) 4 laboratoriebiträden Af 5/Ae 9; minskning med 4 institutionsbiträden Af 2/Ae 5	6 432
5. Administrativa sektionen:	
a) 1 assistent Ae 17	27 648
b) 1 kontorist Ae 9	18 312
Diverse åskanden	
6. Intervjuundersökningar	50 000
7. Arvoden till försökspersoner	5 000
8. Ersättningar till styrelsens självskrivna ledamöter	3 500
9. Anordnande av industrisköterskekurs	8 000
10. Arvoden till speciallärare	32 000
11. Ersättningar för hospitering av elever	20 000
12. Avlöningar till experter och tillfälliga biträden	50 000
Löneomräkning	748 132
	1 690 000

II. *Styrelsen för statens institut för folkhälsan* föreslår, att 100 000 kr. anvisas under ett särskilt anslag till viss uppdragsverksamhet inom allmänhygieniska avdelningen vid institutet.

Motiv

I.

1. a) Inrättandet av en laboratur i bakteriologi är en nödvändig förutsättning för den erforderliga undersöknings- och forskningsverksamheten i fråga om bakterie- och virusföroreningar i vatten och luft. Med hänsyn till det planläggningsarbete, som är aktuellt i samband med institutets till- och ombyggnad — där betydande lokalresurser anslagits för nämnda verksamhet — är det angeläget, att tjänsten inrättas snarast. Därest statsfinan-

siella skäl tvingar till uppskov med tjänstens inrättande, hemställas att för anlitande av bakteriologisk expertis anvisas 10 000 kr.

1. b—e) Hygienisk-sociologiska undersökningar utgör en viktig och ofrånkomlig del av allmänhygieniska avdelningens arbetsområde, men någon tjänst för sociologiskt eller statistiskt utbildad personal finnes inte. För den sociologiska sektion, som det oaktat under de senaste sex åren måst vara organiserad vid avdelningen för att bearbeta material från intervjuundersökningar och andra större fältundersökningar, har konsulter anlitats och endast tillfälligt har en sociolog varit heltidsanställd. Inrättandet av en tjänst som laborator i sociologi för ledning av sektionens arbete är av vital betydelse för avdelningen och måste ses som den mest angelägna personalförändringen inom avdelningen. Övriga tjänster — forskningsassistent, förste hålkortsoperatör och hålkortsoperatör — fordras för sektionens funktionsduglighet.

1. f—g) Ifrågavarande tjänster är nödvändiga för avdelningens undervisnings- och rutinverksamhet och har under senaste året måst inrättas som extra tjänster med anlitande av medel, som kunnat frigöras till följd av den i föregående års anslagsframställning redovisade temporära organisationsändringen, varigenom den bakteriologiska verksamheten vid avdelningen inskränkts.

1. h) Avser beredande av erforderlig biträdeshjälp åt under 1. f) föreslagna laboratorieläkare.

1. i) En tillräckligt kvalificerad kraft kräves för kartläggningsarbeten, kostnadsberäkningar och annan planering i samband med utredningar och större fältundersökningar vid avdelningen.

1. j) För avdelningens litteraturservice fordras en heltidsanställd arbetskraft i lägst Ae 13 i stället för den arvodist med halvtidstjänstgöring, för vilken medel nu är beviljade.

1. k) Tjänsterna är avsedda som utbildningstjänster för blivande länsläkare, biträdande länsläkare och vissa stadsläkare.

2. Anställningen av en instruktionssköterska vid statens distriktssköterskeskola möjliggör effektivisering av den praktiska utbildningen för skolans elever.

3. Med hänsyn till den snabba utvecklingen på instrumentområdet är det av vikt att avdelningen har tillgång till en kvalificerad kraft för konstruktions- och servicearbeten i fråga om de för den yrkeshygieniska verksamheten erforderliga laboratorie- och fältinstrumenten.

4. a) Institutet är centralt undersökningsorgan för livsmedelskontrollen enligt livsmedelsstadgan, och den mikrobiologiska verksamheten inom födoämneshygieniska avdelningens biologiska sektion är därvid av särskild betydelse. De växande uppgifterna inom arbetsfältet kräver hög sakkunskap. Inrättandet av en för human- eller veterinärbakteriolog avsedd laboratorstjänst föreslogs redan av folkhälsoinstitutsutredningen. Därest inrättandet

av tjänsten av statsfinansiella skäl måste uppskjutas, hemställas att för anlitande av bakteriologisk expertis anvisas 10 000 kr.

4. b) En av de mest angelägna uppgifterna för födoämnesshygieniska avdelningen är kartläggning av svenska folkets kostvanor och utarbetande av anvisningar på grundval härav. I samband härmed måste på försökspersoner göras undersökningar angående hälsotillståndet och dess relation till vederbörandes kostvanor. Dessa medicinska undersökningar måste handhas av en laboratorieläkare.

4. c) Tjänsten erfordras för vissa, för institutets åligganden enligt livsmedelsstadgan viktiga arbetsuppgifter inom det livsmedelskemiska området, såsom utarbetande av nya metoder för livsmedelsanalyser och prövning av i vetenskapliga tidskrifter publicerade metodbeskrivningar.

4. d) Förstärkning av personalen vid biologiska sektionen erfordras för avlastning av sektionschefen beträffande arbete med beredning av ärenden av biologisk natur samt för utarbetande av anvisningar enligt livsmedelsstadgan i fråga om undersökning av livsmedelsprov.

4. e) Ökning av personalen vid kostsektionen med ytterligare en assistent är nödvändig för pågående undersökningar från näringsfysiologisk synpunkt av kollektivbespisningar.

4. f) Tjänsterna avser biträdeshjälp åt laboratorn och chefen för avdelningens toxikologiska sektion.

4. g) Utbytet av institutionsbiträden mot laboratoriebiträden syftar till ett effektivare utnyttjande av de alltmer komplicerade tekniska laboratorieresurserna.

5. a) Tjänsteinnehavaren avses för beredning av upphandlings- och andra inköpsärenden samt av utrustnings- och inredningsärenden, tillsyn över förråds- och expeditionsvaktpersonal, handhavande av inventarieredovisning, arkivvård m. m.

5. b) Institutets kraftigt ökade personalomsättning i förening med ett i flera hänseenden alltmer komplicerat kameralt arbete kräver, att personalen vid kassakontoret förstärkes med en kraft, som jämväl bör vara kompetent att vikariera för kontorsskrivaren (kassören).

6. Intervjuundersökningar av utvalda populationer är av särskild vikt vid studiet av de omgivningshygieniska faktorernas betydelse. Institutet bör självt kunna organisera intervjuundersökningar, vare sig undersökningen gäller ärende, upptaget på institutets eget initiativ, eller ärende, för vilket ersättning skall erläggas av uppdragsgivare. Styrelsen föreslår, att institutet tilldelas ett förslagsanslag av 50 000 kr. för intervjuundersökningar samt att anslaget må överskridas endast i den mån överskridandet avser undersökning i ärende, för vilket ersättning erlägges av uppdragsgivare.

7. Illaluktande substanser av skilda slag har alltmer kommit att utgöra ett samhällsproblem. Vid allmänhygieniska avdelningen pågår undersökningar, s. k. luktröskelbestämningar, av vad som i detta avseende kan vara

tolerabelt. För att få fram normerande värden härför behöver avdelningen anlita ett antal försökspersoner. Arvoden till dessa försökspersoner beräknas till 5 000 kr.

8. Styrelsen hemställer ånyo att ersättning må utgå jämväl till styrelsens självskrivna ledamöter.

9. För industrisköterska saknas i vårt land varje form av ordnad specialutbildning, vilken brist med hänsyn till utvecklingen av industriernas hälso- och sjukvård blivit alltmer framträdande. Kostnaden för en utbildningskurs för sjuksköterskor, som ägnar sig åt industrisjukvård och industrihälsosvård beräknas till 8 000 kr.

10. Den föreslagna ökningen hänför sig till ökning av hälsovårdsinspektörskursen med 25 lektionstimmar samt till nya grunder för lärararvoden vid undervisning för hälsovårdsinspektörer och distriktssköterskor.

11. Nuvarande anslag till ersättning för hospitering av elever vid hälsovårdsinspektörskurs medger vid ett maximalt antal elever i kursen, att endast 120 kr. per elev kan utbetalas till handledarna vid den praktiska utbildningen. Ersättningen föreslås höjd till 500 kr. per elev.

Ersättningen till handledare av elever vid distriktssköterskeskolan under elevernas praktiska tjänstgöring ute i distrikten har sedan budgetåret 1951/52 utgått oförändrat med 15 kr. per elev och vecka. Det föreslås att ersättningen höjes till 25 kr.

12. Delposten avlöningar till experter och tillfälliga biträden har fr. o. m. budgetåret 1958/59 varit oförändrad. Löneutvecklingen under tiden därefter har inneburit en allmän lönehöjning, som i vart fall inte understiger 30 procent. För att värdet av delposten skall återställas, måste den därför uppräknas med 50 000 kr.

II.

Till allmänhygieniska avdelningen har under senare år inkommit ett antal ärenden, vilka kännetecknats av att de varit av stor samhällsekonomisk och hygienisk betydelse, att deras lösande fordrat omfattande omgivningshygieniska undersökningar och att uppdragsgivarna starkt uttryckt önskemål om ärendenas slutförande inom en mycket kort tidsperiod, i regel en eller annan månad. I många fall har de omgivningshygieniska frågornas lösning utgjort en förutsättning för samhälleliga beslut, som inte kunnat uppskjutas. Kostnaderna för sådana utredningar, som hittills bestritts från den under institutets avlöningsstat upptagna delposten till experter och tillfälliga biträden, kan inte rymmas inom tillgängliga anslag. En friare finansieringsmetod, grundad på full kostnadstäckning, torde böra införas beträffande berörda undersökningar inom allmänhygieniska avdelningen genom att för ändamålet ett särskilt anslag anvisas. Inflytande ersättningar bör tillgodoföras den på riksstatens inkomstsida upptagna inkomstiteln Inkomster vid statens institut för folkhälsan.

Yttrande

II. Riksrevisionsverket har i princip inte något att erinra mot att medel för ifrågavarande ändamål anvisas under ett särskilt förslagsanslag under förutsättning att full kostnadstäckning kan erhållas.

Departementschefen

Den vid statens institut för folkhälsan bedrivna verksamheten har pågått sedan omkring 1940 och har med tiden byggts ut väsentligt. Således har antalet befattningshavare ökat från ursprungligen 50 till mer än 200. Vid den allmänhygieniska avdelningen har under de senaste åren utredningar och undersökningar skett angående risk för sanitär olägenhet i samband med placering av industrier, flygfält, motorvägar osv. Avdelningens forskning har bl. a. avsett studium av luftföroreningar i fråga om effekter på människor. Bland yrkeshygieniska avdelningens arbetsuppgifter, vilka har en starkt praktisk inriktning, kan nämnas för arbetarskyddet inom resp. branscher vägledande utredningar t. ex. beträffande silikos, bullerskador, bomullsdammsjuka, koloxid m. m. Födoämneshygieniska avdelningen har utvecklat ett system för kaloriberäkning och näringsvärdesanalys med användande av datamaskin, undersökt kostvanor och nutritionsstatus hos vissa kategorier, bl. a. förvärvsarbetande ungdom, upprättat förslag till förbättrande av kosten för äldre personer samt granskat koststatus för skolbespisningar och militära bespisningar m. m. Vitaminavdelningen omhänderhar kontrollen av vitaminer i livsmedel, läkemedel och fodermedel och bedriver praktisk-vetenskaplig forskning beträffande vitaminer. Forskningsarbetet har främst utgjorts av undersökningar dels över livsmedels vitaminhalter och vitaminförluster vid förvaring och tillredning av livsmedel och dels över metoder för vitaminanalyser.

Yrkeshygieniska avdelningen förfogar över ett stort antal komplicerade laboratorie- och fältinstrument som fordrar ständig service av sakkunnig personal. Avdelningen bör därför förstärkas med en förste instrumentmakare i Ag 14.

Jag biträder förslaget om inrättande av en tjänst som assistent i Ag 17 för genomförande av vissa koststatundersökningar vid den födoämneshygieniska avdelningen. Vid samma avdelning bör vidare inrättas en tjänst som laboratorieassistent i högst Ae 10.

För att ombesörja viss litteraturservice har tidigare beräknats 8 000 kr. för en halvtidsanställd arvodist. Med hänsyn till den ökning av ifrågavarande arbetsuppgifter som ägt rum föreslår jag en uppräknig av arvodet med 9 000 kr.

Genom beslut den 9 oktober 1964 har Kungl. Maj:t medgivit, att arvoden till lärare vid den undervisning för hälsovårdsinspektörer och distriktssköterskor som bedrivs vid institutet får beräknas enligt de grunder som tillämpas vid statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor. Jag har

beräknat medel härför. Vidare har jag beräknat 4 000 kr. för en fortbildningskurs för hälsovårdsinspektörer under nästa budgetår.

Vad härefter angår institutets förslag om uppförande av ett särskilt anslag av 100 000 kr. på riksstaten för viss uppdragsverksamhet har jag funnit syftet med detsamma kunna lika väl tillgodoses genom en uppräknings med motsvarande belopp av den i avlöningsstaten upptagna delposten till experter och tillfälliga biträden. Då jag anser det önskvärt att institutet i större utsträckning än f. n. skall kunna åtaga sig beställningsuppdrag, beräknar jag delposten i enlighet härmed. Av uppdragsverksamheten föranledda utgifter av natur att böra hänföras till omkostnader bör bestridas från vederbörande anslagsposter under institutets omkostnadsanslag. Jag förutsätter, att utgifterna skall i sin helhet täckas av inflytande inkomster, vilka bör tagas till uppbörd under den i riksstaten upptagna inkomsttiteln Inkomster vid statens institut för folkhälsan. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande dispositionen av ifrågasvarande anslagsmedel.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 244 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 765 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 6 142 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	423 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	38 000
3. Avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	507 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 142 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 032 000

Summa kr. 6 142 000;

- b) till *Statens institut för folkhälsan*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 6 142 000 kr.

F 14. Statens institut för folkhälsan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	1 179 000	1 564 451
1964/65	1 400 000	
1965/66 (förslag)	1 512 000	

I. *Styrelsen för statens institut för folkhälsan* föreslår, att anslaget ökas med 733 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändr. Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Resersättningar			
a) Resor i anledning av sådana undersökningar för vilka ersättning erlägges av uppdragsgivaren . . .	35 000	—	— 10 000
b) Övriga resor	55 000	+ 69 000	+ 3 000
2. <i>Expenser: Övriga expenser</i>	167 000	+ 30 000	+ 18 000
3. Publikationstryck	5 000	+ 3 000	+ 2 000
4. Kostnader vid anlitan­de av datamaskinanläggning för vissa koststatundersökningar	35 000	+ 35 000	+ 25 000
5. Övriga utgifter			
a) Inköp och underhåll av inventarier	330 000	+ 320 000	+ 60 000
b) Inköp och underhåll av djur	90 000	+ 40 000	—
c) Inköp av förbrukningsartiklar	430 000	+ 200 000	+ 20 000
d) Utrustning m. m. för undersökning angående luftföroreningar	20 000	— 20 000	— 20 000
e) Inköp av undervisningsmateriel	6 000	+ 2 000	+ 2 000
f) Inköp av böcker	20 000	+ 48 000	+ 10 000
g) Diverse utgifter	13 000	+ 2 000	+ 2 000
h) Representation	—	+ 3 000	—
i) Fritidsverksamhet	—	+ 1 000	—
k) Kursbidrag till elever vid distriktssköterskeskolan	50 000	—	—
		+ 733 000	+ 112 000

II. *Styrelsen för statens institut för folkhälsan* hemställer, att i runt tal 141 000 kr. anvisas för fortsatta luftföroreningsundersökningar samt att ett särskilt anslag uppföres på riksstaten för ifrågavarande ändamål.

Motiv

II. Sedan 1962 har vid institutet pågått en utredning av frågan om luftföroreningarnas inverkan på människan. Den generella betydelse från hälso­synpunkt, som hithörande problem har för befolkningen motiverar en cen­tral bevakning av luftföroreningssituationen i dess helhet. Det är därför angeläget, att undersökningarna i viss utsträckning fortsätter. Under den tid undersökningarna hittills pågått har institutets egna resurser till icke ringa del tagits i anspråk. Väsentlig hjälp har även erhållits från såväl kom­munalt och statligt som privat håll. Den kontinuerliga hjälp som erhållits utifrån kommer i stort sett att successivt upphöra under senare delen av 1964. För att den tekniska delen av luftföroreningsundersökningarna skall kunna fortsättas erfordras särskilda medel.

Yttrande

Statens luftvårdsnämnd tillstyrker det av statens institut för folkhälsan äskade anslaget för fortsatta luftföroreningsundersökningar.

Departementschefen

Under detta anslag har för de tre närmast föregående budgetåren anvisats tillhopa 124 000 kr. för utrustning m. m. för en särskild undersökning an­gående luftföroreningars inverkan på människan. Vidare erhö­ll institutet en kraftig personell förstärkning fr. o. m. budgetåret 1962/63 för att kunna gri-

på sig an nu nämnda undersökning. För nästa budgetår har institutet hemställt, att ett särskilt anslag uppföres på riksstaten för fortsatta luftföreningundersökningar. Enligt vad institutet uppger har under den tid förenämnda undersökning pågått institutets egna resurser till inte ringa del tagits i anspråk, varjämte väsentlig hjälp erhållits från både kommunalt och privat håll. I likhet med institutet anser jag det angeläget att utvecklingen av luftföreningarna följes. Enligt min uppfattning synes detta dock tills vidare få ske inom ramen för institutets egen verksamhet och med den hjälp från kommunalt och privat håll som ev. även i fortsättningen kan erhållas.

Jag föreslår vidare, att kursbidrag till elever vid distriktssköterskeskolan under nästa budgetår utgår enligt oförändrade grunder och räknar därvid med att huvudmännen kommer att bevilja hos dem anställda sjuksköterskor tjänstledighet med bibehållen lön för genomgång av nämnda kurs.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upp-
tar jag anslaget till 1 512 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för folkhälsan: Omkostnader* för
budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 512 000 kr.

F 15. Utredningar m.m. rörande luftföreningar

	Anslag	Nettoutgift
1963/64	250 000	177 534
1964/65	250 000	
1965/66 (förslag)	360 000	

Genom beslut av 1963 års riksdag anvisades medel under ett förslagsanslag till utredningar m. m. rörande luftföreningar i syfte att förstärka statens insats i kampen mot luftföreningarna på det organisatoriska planet. Anslaget är avsett för verksamheten vid statens luftvårdsnämnd, som har till uppgift att främja och verka för samordning av luftvårdsarbetet i landet.

Statens luftvårdsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 450 000 kr. Nämnden anholder vidare, att anslaget ändras från förslagsanslag till reservationsanslag.

	Anvisat 1964/65	Mynd. förslag 1965/66
1. Utredningar, fältundersökningar m. m.	100 000	+ 400 000
2. Internationell samverkan	20 000	+ 20 000
3. Förvaltningskostnader	120 000	+ 30 000
		+ 450 000

Motiv

1. I första hand kommer de under året pågående tekniska utredning-